

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav etnologie

Obecná teorie a dějiny umění a kultury – Kulturologie

Disertační práce

Mgr. Kristýna Smolová

Sociokulturní problémy suburbií

Socioculture problems of suburbias

Školitel: PhDr. Jana Duffková CSc.

2018

Prohlašuji, že jsem disertační práci napsala samostatně s využitím pouze uvedených a řádně citovaných pramenů a literatury a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 16.3.2018

Kristýna Smolová

Na tomto místě bych ráda poděkovala především PhDr. Janě Duffkové CSc. za metodické vedení, podporu a přesvědčení, abych doktorské studium nevzdávala. Dále bych chtěla poděkovat své mamince za připomínky, korektury a cenné rady a v neposlední řadě mému partnerovi a dětem, že to se mnou vydrželi. Děkuji vám všem!

Abstrakt

Disertační práce se zabývá sociokulturními problémy suburbanizace se zaměřením na zelené vdovy jako fenomén současné společnosti. Zelené vdovy jsou definovány jako specifická skupina obyvatel žijících v suburbii a nejčastěji jsou charakterizovány jako „ženy bohatých podnikatelů, které žijí v rodinných domech v suburbii, jejich manželé každý den odjíždí za prací do centrální části města a ženy tak zůstávají osamoceny v zeleni na kraji města.“ Hlavním přínosem disertační práce je shrnutí dostupných poznatků o zelených vdovách a vytvoření uceleného pohledu na tuto problematiku spojenou s probíhajícími suburbanizačními procesy; v rámci práce jsou reflektovány i zahraniční výzkumy a poznatky. Nejpodstatnějším zjištěním pak je, že fenomén zelených vdov - ve smyslu, jak je pojem zelená vdova obecně definován - je v rámci České republiky vnímán jako problematické téma hlavně médií. Fenomén zelených vdov není náhodný, ale je v kontextu České republiky podle autorky v současné době překonán. Postupně se vytrácí, a pokud existuje, tak pouze v tak omezené míře, než aby ho bylo možné označit za zásadní sociokulturní problém současné české společnosti. Stěžejní část disertační práce tvoří kvalitativní výzkum provedený v roce 2017 zaměřený na problematiku každodenního života specifické skupiny žen (zelených vdov) žijících v suburbii. Konkrétně byly dotazovány na problémy týkající se obecně jejich vztahu k místu bydliště, k místní komunitě, na zkušenosti a pocity z bydlení v lokalitě, na denní režim nebo trávení volného času. Bylo uskutečněno 10 strukturovaných rozhovorů se ženami, které v suburbii (satelitních městečkách) žijí. Podmínkou rozhovoru bylo bydliště v satelitu a také to, aby respondentka v době konání rozhovoru nebyla zaměstnaná. Kromě kvalitativního výzkumu obsahuje práce osobní deníkový záznam prováděný ve stanoveném časovém režimu, kdy si autorka vyzkoušela na dobu tří měsíců každodenní život v satelitu v obci Zdiby, ve které zároveň pobývala (záznam z roku 2015). Dále disertační práce zmiňuje proces suburbanizace u nás a jeho souvislost s fenoménem zelených vdov; součástí je vymezení nejdůležitějších sociokulturních problémů tohoto procesu. V neposlední řadě se disertační práce opírá o výsledky internetové ankety provedené autorkou v roce 2009 a opakovaně v roce 2014, a srovnání zjištění, jaké je povědomí laické veřejnosti o tom, kdo je podle dotazovaných zelená vdova. Výsledkem šetření byla především uváděná převažující spojitost zelených vdov s luxusem a blahobytem, ve kterém podle respondentů tyto ženy žijí, ale objevila se i spojitost s životem v suburbánních lokalitách.

Klíčová slova: Sociokulturní problémy, suburbanizace, zelené vdovy, životní styl v suburbii, subkultura.

Abstract

The dissertation thesis deals with socio-cultural problems of suburbanization with a focus on green widows as a phenomenon of contemporary society. Green widows are defined as a specific group of suburban inhabitants and most often they are characterized as “wives of wealthy businessmen living in detached houses in the suburbs, their husbands leave every day for work in the central part of town and women stay alone in the green on the outskirts.” The main benefit of the dissertation thesis is a summary of available knowledge about green widows and creating a comprehensive view on these issues associated with ongoing suburbanization processes; foreign research and knowledge are also reflected in the work. The most important finding is that phenomenon of green widows - in the sense of how the term "green widow" is generally defined - is perceived within the Czech Republic as a problematic topic mainly of the media. Phenomenon of green widows is not accidental, but it is currently overcome in the context of the Czech Republic, according to the author. Gradually disappears, and if really exists, so only to a limited extent, than to be described as a major socio-cultural problem of contemporary Czech society. The main part of the dissertation thesis is a qualitative research carried out in 2017 and focus on problematic of everyday life of specific group of women (green widows) living in suburbs. Specifically, they were asked about the issues concerning their relationship to their place of residence in general, to local community, experience and feelings of living in the area, for daytime or leisure. There were realized 10 structured interviews with women, who live in the suburbs (satellite towns). The condition of the interview was to live in a satellite and also that the respondent is not employed at the time of the interview. Except qualitative research thesis contains a personal diary performed in the specified time mode, when the author has tested daily life on her own in the satellite town of Zdiby for three months (record of the year 2015). Further, the dissertation thesis describes the suburbanization process in our country and its connection with the phenomenon of the green widows; part of it is defining the most important socio-cultural problems of this process. Last but not least the dissertation thesis is based on the results of the Internet survey made by the author in 2009 and repeatedly in 2014, and comparing the findings of what the general public is aware of who is (according to respondents) green widow. The result of the investigation were in particular the predominant link of the green widows with luxury and well-being, in which, according to respondents, these women live, but there has also been a connection with life in suburban locations.

Key words: Sociocultural problems, suburbanization, green widows, suburban lifestyle, subculture.

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Zelené vdovy jako sociokulturní problém suburbanizace	4
2.1. „Zelená vdova“ – definice pojmu.....	4
2.2. Zelené vdovy v kontextu postsocialistických zemí	8
2.3. Zelené vdovy v kontextu americké kultury a společnosti.....	10
2.4. Zelené vdovy v kontextu západoevropské kultury a společnosti.....	13
2.5. Žena v domácnosti nebo zelená vdova?.....	17
2.6. Anketa – kdo je zelená vdova?.....	21
3. Sociokulturní problémy suburbanizace.....	32
3.1. Suburbanizace a urbanizace.....	32
3.2. Sociální prostředí satelitů.....	37
3.3. Životní styl a každodenní život v suburbíích.....	39
3.4. Suburbanizace a vnímání krajiny.....	42
3.5. Sociokulturní problémy suburbanizace.....	42
4. Deníkový záznam – ze života v satelitu.....	45
4.1. Deníkový záznam.....	45
4.2. Deníkový záznam – výstup.....	49
5. Kvalitativní výzkum.....	51
5.1. Cíl výzkumu.....	51
5.2. Metodologie výzkumu.....	51
5.2.1. Technika sběru dat.....	51
5.2.2. Metoda výběru respondentů.....	52
5.2.3. Harmonogram výzkumu.....	53
5.3. Lokality, kde byly respondentky identifikovány	53
5.4. Sociodemografické znaky.....	62
5.4.1. Národnost.....	62
5.4.2. Věk.....	63
5.4.3. Rodinný stav, věk a počet dětí.....	63
5.4.4. Délka partnerského vztahu a povolání partnera.....	64
5.4.5. Vzdělání.....	65
5.4.6. Původní zaměstnání a současný stav.....	66
5.4.7. Osobnostní popis respondentek.....	67
5.5. Analýza dat z rozhovorů.....	68
5.5.1. Ekonomická část.....	69
5.5.2. Osobní a rodinná část.....	77
5.5.3. Život v suburbánní lokalitě.....	92
5.6. Výsledky výzkumu.....	107
6. Závěr.....	117
Seznam použité literatury a dalších zdrojů	124
Seznam tabulek a grafů	129
Přílohy	131

1. Úvod

Disertační práce nese širší název a to „*Sociokulturní problémy suburbanizace*“ se zaměřením na téma „*Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti*“. Vzhledem k obšírnosti zkoumaných sociokulturních problémů spojených s procesem suburbanizace se autorka zaměřila na specifickou a v českých podmínkách takřka neprozkoumanou konkrétní skupinu obyvatel suburbánních zón a to tzv. „zelené vdovy“. Zelené vdovy jsou podle patrně nejfundovanější české odborné definice: „*Lidové označení pro manželky bohatých podnikatelů, kteří žijí v rodinných domech v suburbiích. Zatímco muž vyjíždí každé ráno za prací často do centrální části města a vrací se až večer, žena zůstává přes den osamocena v zeleni na okraji města.*“¹

Téma zelených vdov je zpracováno odbornou literaturou velmi okrajově a to především v pracích sociálních geografů (zde je třeba jmenovat katedru sociální geografie a regionálního rozvoje při Přírodovědecké fakultě UK a její rozsáhlou práci věnovanou procesu suburbanizace). Dále se toto téma čas od času objevuje v médiích, která již několik let zelené vdovy popisují ve stále obsahově stejných nebo obdobných, částečně modifikovaných článcích (zelené vdovy jsou zde vypodobněny s akcentem na emocionální zabarvení předkládaných informací a to většinou negativně jako bohaté ženy, které se natolik nudí doma bez manžela, že propadají alkoholismu, depresím apod.)

Hlavním cílem disertační práce je další rozšíření tématu o nová zjištění a především potvrzení, či vyvrácení předpokladu o existenci fenoménu zelených vdov v České republice, a to na konkrétních případech dotazovaných žen žijících v suburbii v blízkosti velkého města. Vedlejším cílem je pak odpověď na otázku, zda lze v případě tohoto zkoumaného sociokulturního fenoménu hovořit o subkultuře vzniklé v rámci procesu suburbanizace tj. označit zelené vdovy jako trvalou subkulturu. Jinými slovy, jak souvisí proces suburbanizace se vznikem specifického sociálního prostředí v suburbánních lokalitách a určitých vyhraněných subkultur s vlastními normami a hodnotami, které se také vymezují odlišnými kulturními vzorci.

Stěžejní částí je pro tuto disertační práci kvalitativní výzkum provedený v roce 2017. Autorka uskutečnila deset strukturovaných rozhovorů se ženami, které v suburbiích žijí a tráví zde většinu svého času. Pro výběr a uskutečnění rozhovoru s respondentkou bylo podmínkou

---

¹Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 93

bydliště v satelitu a to, aby dotazovaná žena v době provádění výzkumu nebyla zaměstnána. Rozhovory vznikaly v rozmezí tří měsíců a výběr respondentek byl proveden metodou sněhové koule. Tato metoda byla zvolena z důvodu, že původní záměr získat respondentky jen ze tří zvolených lokalit Pražského městského regionu (Líbeznice, Zdiby, Březiněves), se ukázal jako nereálný. Ve výsledku bylo vybraných lokalit devět. Na druhou stranu je pro výzkum zelených vdov právě tato regionální různorodost a neuzavřená lokální předurčenost, přínosem. Scénář rozhovoru byl rozdělen tematicky do tří částí a to: ekonomická část (důvody přistěhování, hypotéka, vlastnictví automobilu, příjem rodiny), osobní a rodinná část (trávení času, přeprava dětí, běžný denní režim, práce v domácnosti, osobní pocity z obývaného prostoru domu) a život v suburbánní lokalitě (vztahy s původními obyvateli, účast na samosprávě, účast na kulturních a společenských akcích). Závěry vzešlé z kvalitativního výzkumu a hlavní zjištění jsou uvedeny v závěru této disertační práce.

Práce je rozdělena do několika kapitol. Kapitola označena *Zelené vdovy jako sociokulturní problém suburbanizace* vymezuje pojem zelená vdova a to nejen etymologicky. Jedná se o shrnutí všech autorce známých definic tohoto pojmu. Dále pak je zde uvedeno, jak jsou zelené vdovy chápány a posuzovány nejen u nás, ale i v americké a západoevropské kultuře, okrajově v postsocialistických zemích. Podkapitolu tvoří srovnání žen v domácnosti a zelených vdov a dále podkapitola věnována anketě, a srovnání výsledků ze šetření z let 2009 a 2014. Anketa se zaměřila na všeobecné povědomí o zelených vdovách, kdy respondentům byla předložena jednoduchá otázka: Kdo je podle Vás zelená vdova?

Třetí kapitola se zabývá sociokulturními problémy suburbanizace. Jedná se o významný sídlotvorný proces a proto je tato kapitola - zejména z hlediska správného výkladu suburbanizace včetně uvědomění si vzájemných vazeb a souvislostí - pro téma zelených vdov podstatná. V této disertační práci, tvoří tato kapitola jakýsi rámec tématu. (Velmi podrobně byl proces suburbanizace popsán v diplomové práci autorky). V textu je zmíněn vztah kulturologie k urbanismu a architektuře, stejně tak i spojitost s kulturní ekologií. Kromě toho se autorka v této kapitole zabývá životním stylem v suburbii, jejich sociálním prostředím a okrajově je zmíněna problematika související s vnímáním krajiny s ohledem na probíhající suburbanizační procesy. Závěrem kapitoly jsou definovány současné sociokulturní problémy suburbanizace.

Čtvrtou kapitolu disertační práce tvoří deníkový záznam ze života ženy v satelitu. Jedná se o autentický zážitek autorky, která měla možnost v satelitu tři měsíce bydlet a vyzkoušet si každodenní životní situaci ženy bydlící v suburbii (jak je každodenní život uspořádán a jaký dává smysl). Konkrétně se jednalo o lokalitu Zdiby v období duben – červen

2015. Provedený deníkový záznam sloužil autorce jako podklad pro přípravu kvalitativního výzkumu. Tento osobní zážitek měl zároveň pozitivní dopad nejen na lepší pochopení situace dotazovaných respondentek (psychické rozpoložení, pocity osamění, doprava apod.), ale usnadnil i vzájemnou komunikaci.

Tato disertační práce navazuje na práci diplomovou s názvem *Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti*, obhájenou v roce 2009 na katedře sociologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.² V diplomové práci se autorka pokusila popsat a zmapovat především existující odborné články a další dostupné informace, týkající se tématu zelených vdov, zejména jejich souvislost se suburbanizačním procesem u nás a v zahraničí. Cílem diplomové práce bylo zmapovat dostupnou literaturu, realizované výzkumy a obecné povědomí o tématu. Dále pak, zda je důvodné v České republice hovořit o fenoménu zelených vdov. Součástí diplomové práce proto byla anketa zabývající se otázkou, kdo je to zelená vdova, dále analýza internetových diskuzí na téma zelené vdovy a interpretace části výzkumu „Vliv suburbanizace na změnu sociálního prostředí“³. Výsledkem diplomové práce bylo zjištění, že pojem zelená vdova se rozšířil primárně díky médiím a hlavní pozornost mu z odborného hlediska byla věnována (i když okrajově) psychology (zaměření na osamělost, deprese). Z analýz internetových diskuzí vyplynulo převážně negativní vnímání tohoto fenoménu. Závěrem byla práce směřována k pokračování výzkumu, který by téma zelených vdov dále rozvíjel a přispěl tak v rámci nových zjištění k interdisciplinárnímu pohledu na udržitelnost a životaschopnost suburbí a k řešení sociokulturních problémů s tímto procesem spojených..

---

² Smolová K., *Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti*. Diplomová práce. Katedra sociologie, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2009

³ Puldová (Špačková) P., *Vliv suburbanizace na změnu sociálního prostředí*, Diplomová práce, Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, Praha 2006

2. Zelené vdovy jako sociokulturní problém

2.1. „Zelená vdova“ – definice pojmu

Tato kapitola si klade za cíl vymezit pojem „zelená vdova“, upřesnit o koho se jedná, jak se v situaci, ve které se nachází, chová a jak toto chování souvisí s fenoménem suburbanizace.

Zelená vdova je sousloví odvozené ze slova „vdova“ a „zelená“:

Vdova je žena, jíž zemřel manžel, byla od něj oddělena smrtí.⁴ V rámci českého jazyka je obecně známější sousloví „vdova slaměná“ (v anglicky mluvících zemích „grass widow“) – do češtiny se toto sousloví dostalo z německého jazyka jako „Strohwitwe“⁵ a obecně není přesně známo, jak se toto spojení ustanovilo. Podle tohoto výkladu je slaměná vdova „nepravá, dočasná vdova“. Existuje několik teorií, ale nejčastěji se vykládá slaměná vdova jako žena, která byla dočasně opuštěna manželem a to např. z důvodu cesty za prací apod. Důraz je právě kladen na slovo „dočasně“, jedná se tedy většinou o krátkodobou záležitost.

V anglickém jazyce můžeme nalézt termín „working/work widow“, kdy se work – working = pracující vztahuje k manželovi, který zajišťuje chod rodiny tím, že chodí do zaměstnání a vydělává. Podle definice v Urban Dictionary je tato forma soužití častěji k nalezení u partnerů, kde muž se žíví jako obchodní zástupce, případně konzultant, který je často mimo domov – dochází tak k dočasnému vdovství ze strany jeho ženy, kdy je celý život rodiny závislý na mužově cestovním plánu. Žena, která je vdaná nebo žije v dlouhodobém partnerském vztahu a pravidelně je nechávána o samotě se jeví svému okolí jako svobodná, či bez společenských kontaktů.⁶ Existuje i související slovní spojení „weekend widow“ – žena, která je opět buď vdaná, nebo v partnerském vztahu, nicméně je sama o víkendech, kdy se u ostatních předpokládá, že jsou partneři spolu a tráví i společně volný čas, opět spojeno s prací (s pracovním režimem) muže o víkendu.

Jedinou doposud známou definicí pojmu „zelená vdova“, kterou je možné považovat za relevantní, můžeme vyhledat v publikaci Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Ministerstva pro životní prostředí ČR, která nese název suburbanizace.cz.⁷

---

⁴ Heslo vdova: Slovník spisovného jazyka českého- dostupné z:

<http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=vdova&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>

⁵ Janko J., Několik poznámek k výkladům slov In: Naše řeč, 1939, roč. 23, čís. 1., dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3345>

⁶ Urban Dictionary dostupné z: <http://www.urbandictionary.com/define.php?term=work%20widow>

⁷ Tato publikace také funguje jako internetový projekt - dostupné z <http://www.suburbanizace.cz>

Zelená vdova = „Lidové označení pro manželky bohatých podnikatelů, kteří žijí v rodinných domech v suburbiích. Zatímco muž vyjíždí každé ráno za prací často do centrální části města a vrací se až večer, žena zůstává přes den osamocena v zeleni na okraji města.“⁸

Heslo „zelená vdova“ má také svůj vlastní odkaz na české wikipedii, což je ovšem pouze jednozdrojový odkaz na článek z MF Dnes. Zde se tato definice spíše zaměřuje na materiální zabezpečení daných žen a život v blahobytu, ze kterého pak plynou další problémy (např. deprese). Nicméně velmi důležitý je zde odkaz na to, kde tyto ženy žijí tj. satelitní městečko: „Zelená vdova je manželka bohatého a úspěšného muže, který je pracovně a společensky velmi vytížen. Žije jako hmotně velmi dobře zabezpečená žena v domácnosti. Jejich označení vzniklo podle zeleně, která obklopuje satelitní městečka, ve kterých žijí. Označení vdova pak symbolizuje to, že žijí většinu času samy bez manžela. Většinová konzumní společnost je označuje za šťastné ženy. Zelené vdovy ale často bývají svým bezcílým životem, jehož jediným životním údělem je být krásnou manželkou úspěšného muže, znechuceny a unuděny. Často propadají pití alkoholu, užívání antidepressiv případně mají i sebevražedné sklony. Společnost je často nechápe, lidé se domnívají, že zelené vdovy se nemusí nudit, mohou pracovat, věnovat se charitativní činnosti, nebo mohou trávit čas nějakou zájmovou činností.“

Přívlastek „zelená“ tedy nevznikl náhodně. Další definice pochází z psychologické praxe a to především manželských a rodinných poradců. Psycholog Petr Šmolka označuje tyto ženy jako zelené z tohoto důvodu: „Výraz zelená je odvozen z toho, že manželé vyvezli své ženy z měst a usadili je v zeleni nových osad. Vdova proto, že žijí jako vdovy. Dny tráví samy, jejich muži jsou pracovně a společensky velmi vytížení.“⁹

Zajímavým poznatkem je, že pokud se o zelených vdovách objeví článek v médiích, je takřka pravidlem, že není opřen o žádné statistiky, seriózní výzkum apod., maximálně cituje některého známého psychologa. V průběhu již několika let, kdy se tyto články objevují, mají prakticky stejný obsah a málokdy přijdou autoři s novými poznatky. Nabízí se zde otázka, zda zelené vdovy nejsou pouhým mediálním produktem (například články v MF Dnes, Právu apod.)¹⁰

---

⁸ Macešková M., Suburbanizace a starosta, in: Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 93

⁹ Wilková S., Zelené vdovy. Ženy, které peníze a blahobyt donutily žít v satelitu. In: MF Dnes (20.10.2006), dostupné z: http://ona.idnes.cz/zelene-vdovy-zeny-ktete-penize-a-blahobyt-donutily-zit-v-satelitu-10j-ona_vztahy.asp?c=A061019_185545_ona_vztahy_jup

¹⁰ Zunová A., Zelené vdovy- pohádkový život nebo trápení. In: novinky.cz (10.1.2014) Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/323907-zelene-vdovy-pohadkovy-zivot-nebo-trapeni.html>

Druhou součástí sousloví je barva „zelená“. Zelená je zde chápána ve smyslu života v přírodě, prostředí spíše venkovském, v kultivované zeleni a s krajinou „na dohled“.

Důležitým prvkem je odkaz k procesu suburbanizace a lokace „zelených vdov“ do satelitních městeček – jedná se tedy o specifický životní styl obyvatel suburbí, kde by se také měla vyskytovat tato „subkultura“. Zelené vdovy = produkt satelitů. Vytváří nebo by měly tvořit určitou subkulturu, která se nikde jinde nevyskytuje a má své vlastní znaky a tím pádem i sociokulturní problémy.

Hnilička uvádí ve své práci týkající se satelitů a jejich rychlého růstu: „...*každopádně dochází k určité izolaci, jak například napovídá nový pojem zelená vdova. Tak se dnes říká ženám, které zůstávají s dětmi osamocené na okrajích měst, zatímco jejich muži musí trávit přesčasy v práci ve městě, aby mohli splatit investici do vytouženého rodinného domku.*“¹¹

Cílek a Baše charakterizují zelené vdovy takto: „*Sedí doma a čekají, až se navečer vrátí z práce unavený muž. Do města na nákup, do kavárny za kamarádkou nebo na dětské hřiště to je daleko a je to současně otázka dalšího auta.*“¹² (V současné době již většina rodin vlastní dvě auta, zvláště pak v těchto lokalitách, i developerské projekty počítají s místy pro dvě i více stání u domu). Popřípadě se v jiném svém článku autoři zmiňují o zelených vdovách jako o fenoménu: „...*fenomén zelených vdov, mladých žen, které s dětmi zůstávají doma (protože v mnoha suburbiích se na vycházku jít nedá, nejsou na to stavěny) a čekají na návrat unaveného manžela.*“¹³

U nás se s fenoménem zelených vdov setkáváme přibližně v posledních 15- 20 letech. Počátkem 90. let se začínala tvořit zcela nová sociální vrstva podnikatelů, kteří se velmi rychle snažili přizpůsobit svému postavení i životní styl. Tím nastala potřeba reprezentativního bydlení – na okraji metropole. Cílem bylo mít ideálně velký a dostatečně reprezentativní dům. Lze říci, že právě v této době se u nás objevují první ženy, které je možné označit jako zelené vdovy tj. postavení a příjmy jejich manžela jim umožňuje nepracovat a zůstat doma (v satelitu). V masovém měřítku u nás začaly vznikat rozvojové lokality osídlené novou společenskou vrstvou – byla to první satelitní městečka (v architektuře se pro jejich architektonické ztvárnění a výtvarnou koncepci vžil název „podnikatelské baroko“). Navenek byl prezentován zejména sociální status majitelů a to v některých případech velmi okázale (viz některá sídla na okrajích velkých měst s charakteristickou, hmotově a tvarově stylizovanou zástavbou, v detailu přehnaně výtvarně až kýčovitě přezdobenou). Cílek a Baše podnikatelské baroko charakterizují jako: „Přehnaně

---

¹¹ Hnilička P., Sídlní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě rodinných domů. ERA, Brno 2005, str. 12

¹² Cílek V., Baše M., Sebevražda měst a vesnic. In : Sokolnický zpravodaj 2/2008, str. 6

¹³ Cílek V., Baše M., Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu. Praha 2005, str. 10

honosné fasády jsou okolím většinou odmítány často s podtextem „kdo ví, kde na to nakradli“. Rovněž druhá generace podnikatelů je obvykle kultivovanější než první generace, která často zbohatla při privatizacích (...) Z tohoto pohledu je vlastnictví barokní novostavby spíše společensky deklasující.“¹⁴

Fenomén vzniku satelitních městeček nešel v posledních letech ani pozornosti českých médií, především televize. Vzniklo několik seriálů z tohoto prostředí, jako například *Místo nahore* („nahore“ v tomto případě označuje – jakousi elitu, respektive ty, kteří jsou dostatečně hmotně zabezpečeni a mohou si postavit nový dům mimo městskou zástavbu). Starousedlíky jsou tyto lokality lidově nazývány pejorativně např. místní Beverly Hills. Z pořadů, které se seriózně zabývaly tématem, je citovatelným zdrojem pak pouze odkaz na pořad veřejnoprávní České televize „Partnerské vztahy aneb Návod pro přežití“.¹⁵ Dále téma Česká televize rozpracovala v jednom z dílů pořadu „Ta naše povaha česká“¹⁶, kde se spíše autoři reportáže zaměřili na suburbanizaci jako takovou a pouze okrajově byl zmíněn fenomén zelených vdov. Tento pořad se k tématu později vrátil a to reportáží týkající se mezilidských vztahů v satelitech s názvem: Domorodci versus náplava.¹⁷

Nejčastěji se tématu zelených vdov věnují lifestylové časopisy orientované na ženy např. Elle, Juicy, Jackie apod., případně tento problém řeší nejrůznější online verze anebo internetové servery primárně určené ženám na mateřské/rodičovské dovolené nebo přímo ženám v domácnosti (babinec.cz, rodina.cz, kafe.cz, portalprozeny.cz, bety.cz).

Téma okrajově zaujalo i velké zpravodajské servery a deníky (např. idnes.cz, novinky.cz). Prakticky vždy se jedná o články, které obsahují stále tytéž informace v drobných obměnách, výjimečně dochází k dílčí modifikaci interpretace tohoto fenoménu. Tyto články se pravidelně objevují přibližně od roku 2002 a jejich obsah, jak bylo již uvedeno, se nemění. Článek zpravidla bývá opřen o vyjádření některého známého psychologa a přináší minimum nových, sociologicky, nebo sociálně ekologicky zkoumaných jevů a zjištěných informací (důkaz toho, že se výzkumem zelených vdov nikdo seriózně nezabývá). V menší míře, a to velmi výjimečně, bývají zastoupeny články, kde je alespoň okrajově zmíněna souvislost popisovaného jevu tzv. “zelených vdov“ s rezidenční satelitní výstavbou.

---

¹⁴ Cílek V., Baše M., Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu. Praha 2005, str. 19

¹⁵ Dostupné: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10169534665-partnerske-vztahy-aneb-navod-na-preziti/>, vysíláno 20.3.2013, v současné době není díl dostupný v ivysílání

¹⁶ Dostupné: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10169605173-satelity/20856226513/>, vysíláno dne 15.10.2008, je dostupné v ivysílání.

¹⁷ Dostupné: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/410235100011024-domorodci-versus-naplava/>, poprvé vysíláno v roce 2010, je dostupné na ivysílání.

V literatuře a to především krásné, se v posledních letech objevila dvě díla, jedno přímo s názvem *Zelené vdovy*¹⁸ a dále *Deník zelené vdovy*¹⁹. Ani jedno z děl nemá souvislost se zelenými vdovami specifikovanými v úvodu této práce. Víceméně se jedná o povídky nebo v druhém případě o detektivní příběh.

2.2. Zelené vdovy v kontextu postsocialistických zemí

V rámci postsocialistických zemí, pomineme-li vývoj v České republice popsany výše, lze zmínit především výzkum provedený v suburbii v zázemí bulharské Sofie. Výzkum provedla Sonia Hirtová z ústavu Urban Affairs and Planning v americké Virginii v roce 2008. Cílem výzkumu byl pohled na bydlení a život v satelitu z hlediska genderu se zaměřením na ženy. Na vzorku 250 obyvatel, bylo provedeno dotazníkové šetření, z toho 121 respondentů tvořily právě ženy. Hirtová posléze dotazníkové šetření doplnila o 15 hloubkových rozhovorů se ženami, které v suburbii žijí a dalších 10 rozhovorů provedla s úředníky zodpovědnými za rozvoj tohoto typu lokalit. Výsledkem výzkumu bylo především zjištění, že muži a ženy odlišně vnímají a mají i jiné zkušenosti se životem v suburbii. Pro ženy je například výrazně těžší se dopravit do centra Sofie, než pro muže. A ačkoliv jsou ženy zaměstnány, ukázalo se, že ženy žijící v satelitu se stávají více závislými na svých partnerech a mají větší potíže vyvážit svoje každodenní činnosti související s přepravou, vlastní placenou prací (se zaměstnáním) a domácími pracemi.²⁰

Západní odborná literatura dle Hirtové ukazuje, že suburbanizace není „genderově neutrální prostorový proces“. Naopak suburbia jsou příkladem toho, jak rozdělení prostoru odráží a reprodukuje patriarchální sociální struktury. Muži získávají dominanci nad občanským i pracovním životem ve městě, ženy naopak převzaly roli strážců příměstského domácího života. Tj. jakmile byly satelity vystavěny, dále upevňovaly nerovnost mezi pohlavími – ženy odešly z města a čelí tak ještě větším překážkám, jako je neúčast na veřejném a společenském životě. Ženy tak mají mnohem menší možnost, jak získat odpovídající dobré zaměstnání, jejich mobilita je více omezena, než je tomu u mužů. Nicméně zkušenosti žen jsou různé. Hirtová tak uvádí na příkladu, že některé ženy se rozhodly být na plný úvazek v domácnosti, kdy toto jejich rozhodnutí odráží spíše přehodnocení vztahu mezi rodinou a státem (které fungovalo za socialismu), než genderové rozdělení rolí v rodině. Některé ženy vypověděly, že se staly závislými na svých partnerech, jiné se naopak cítí

---

¹⁸ Macháček L., *Zelené vdovy*, Pavel Mervart nakl., Praha 2015

¹⁹ Žídková A., *Deník zelené vdovy*, Akcent, Praha 2010

²⁰ Hirt A.S., *Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city*, In: *Cities* 25/2008, str. 340

osvobozeny od „dvojího břemene“ (práce a domácnosti), které nesly v minulosti. Na druhé straně spektra to jsou pak ženy, které se staly profesně aktivní, aby nebyly na partnerovi závislé a překonaly právě tuto závislost spojovanou s životem v suburbii. Dle Hirtové je zásadním problémem suburbanizace to, že má tendenci sociálně – prostorově soustředit dobrou práci (atraktivní pracovní pozice), občanskou participaci (účast na ní) apod. do center měst. Ženy pak k těmto příležitostem nemají přístup kvůli omezeným vzorcům mobility a jejím funkčním a prostorovým limitům.²¹

Hirtová se pokouší o srovnání zkušeností se životem v suburbii u žen v západní a východní Evropě. Hlavním rozdílem podle ní je mnohem větší role státu v péči o děti a ve vzdělávání dětí v komunistické východní Evropě. Po roce 1989 tuto roli stát výrazně omezil a vrátil ji zpět rodinám (ženám). Nová doba tak přinesla přetvoření a změnu hranic mezi zodpovědností rodiny a státu. Zodpovědnost za výchovu a vzdělání dětí se přesunula na rodinu a tento proces způsobil i to, že ženy začaly zvažovat, kde chtějí žít a jak chtějí bydlet.

Zajímavým výstupem bylo v rámci výzkumu provedeného Hirtovou zjištění, jak se muži a ženy shodují v odpovědích na otázku, jaké jsou podle nich výhody života v suburbii.²² Společné tak pro ně jako jednoznačná výhoda je: blízkost k přírodě, čisté životní prostředí, žádný hluk a znečištění města, potřeba soukromí, dům se zahradou. Naopak u nevýhod Hirtová takovou shodu nezaznamenala. Odpovědi mužů se zaměřily primárně na infrastrukturu v rámci suburbií (dodávky vody a energií). Ženy se také s muži shodovaly, nicméně se více zaměřily na infrastrukturu ve smyslu dopravní dostupnosti (stav silnic, dopravní zácpy, rychlost dopravy/přepravy apod.), také však na svou izolovanost (Hirtová cituje jednu z respondentek: „Tady jsem skončila daleko od všeho.“) Pro obě pohlaví bylo rozhodnutí o příměstském bydlení „obchodem“ mezi klidem a omezenou mobilitou, na druhé straně pro ženy však bylo rozhodnutí jít bydlet do satelitu těžší než pro muže. Mimo jiné z výzkumu vyplynulo, že 25 žen, ale jen 7 mužů, si myslí, že jejich život by byl mnohem jiný, kdyby žili ve městě (týká se mobility a sociálních kontaktů). 12 žen, ale jen 3 muži byli proti přestěhování do satelitu a museli je jejich partneři k tomuto kroku přesvědčit.²³

Závěrem této podkapitoly bych uvedla příklad ženy ve středním věku, se kterou Hirtová provedla rozhovor. Jedná se o přesnou informaci, proč se z ní - ženy žijící v suburbii - stala žena v domácnosti. „Tato žena byla dříve normálně zaměstnaná, ale nyní se z ní stala žena v domácnosti na plný úvazek. Spíše než by bědovala nad tím, že se jí díky novému

---

²¹ Hirt A.S. , Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city, In: *Cities* 25/2008, str. 342-345

²² Srovnání s kvalitativním výzkumem na str. 105 této disertační práce

²³ Hirt A.S. , Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city, In: *Cities* 25/2008, str. 342-345

prostředí snížila mobilita, vidí své rozhodnutí být v domácnosti jako nezbytné pro přežití rodiny v konkurenčním prostředí postkomunistického Bulharska.“ Z toho vyplývá, že tyto nové role žen v suburbii nejsou výsledkem změny genderových vztahů v rodině, ale výsledkem vzniku nových povinností a ekonomického přežití rodiny v kapitalistických podmínkách. Být v domácnosti se stává jediným životaschopným způsobem, jak umožnit svým mužským partnerům vydělávat. Mateřství na plný úvazek je pak kompenzací za státní péči a garancí, že dětem se dostane zdárné výchovy a dostatečného vzdělání.²⁴

2.3. Zelené vdovy v kontextu americké kultury a společnosti

Ve Spojených státech je téma zelených vdov také předmětem zájmu odborníků a jako sociální problém je tento společenský fenomén vnímán přibližně od 60.ých let. Souvisí primárně nejen s probíhajícími suburbanizačními procesy, ale především se změnami životního stylu. Kromě odborných článků se tématu věnovala i beletrie. V roce 1972 vychází známá kniha spisovatele Iry Levina „Stepfordské paničky“. Satirický román z amerického předměstí, kde se vše zdá tak dokonalé, až je to skoro nemožné.

Jednou z nejznámějších odborných publikací, která se zabývá životním stylem v nově vznikajících suburbánních lokalitách na území Spojených států amerických, je dílo amerického sociologa (narozeného v Německu) Herberta J. Gansa. Gans v 60. letech provedl zúčastněné pozorování (podpořeno dotazníkovým šetřením a hloubkovými rozhovory) v nově vzniklé satelitní zástavbě ve Willingboro ve státě New Jersey. (Nově vzniklá lokalita pojmenována jako Levittown po společnosti, která satelit stavěla tj. Levit a syn). Výsledkem tohoto výzkumu se stalo známé dílo „*The Levittowners: Ways of life and Politics In a New Suburban Community*“ (Poprvé publikováno v roce 1967).²⁵ Gans se do dané oblasti přestěhoval se svou ženou a žil zde od roku 1958 do roku 1960. Byli jedni z prvních 25 rodin, které se nastěhovali.²⁶ Gans se zaměřil na problémy vzniku nové komunity (kdo jsou obyvatelé, jak bylo místo naplánováno a vybaveno pro život apod.), dále na kvalitu života v suburbii (společenský život, adaptace rodin na život zde, společná komunitní kultura – společnost spotřeby ....), vliv suburbia na chování respondentů a také na problém politiky a rozhodování (demokracie a samospráva).

Co se týče žen, jako obyvatelek suburbii, pak Gans je toho názoru, že suburbium a samostatné rodinné domy jsou vynálezem, jak udržet ženy v ekonomické závislosti a

---

²⁴ Hirt A.S. , Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city, In: *Cities* 25/2008, str. 348-349

²⁵ Gans H.J., *The Levittowners: Ways of Life and Politics In a New Suburban Community*, Columbia University Press, New York 1982 str. 28

²⁶ Tamtéž str. 29

podřadné pozici; jsou daleko od zaměstnání, utápějí se v domácích pracích, nudí se a jsou v suburbii osamoceny.²⁷ V rámci rozdělení jednotlivých obyvatel do sociálních tříd, uvádí dále, že v případě vyšší střední třídy, kterou tvoří manažeři a profesionálové vysokoškolsky vzdělaní, mají jejich ženy tuto charakteristiku: jsou též vysokoškolsky vzdělané a na školách trénované k organizačním a pracovním dovednostem, které využijí pouze jako matky a hospodyně.²⁸

Ačkoliv výše Gansem vymezené charakteristiky žen žijících v suburbii vyznívají spíše negativně, Gans svou výslednou práci vyvrátil kritiky, které do té doby líčily a popisovaly suburbánní lokality jako místa, která mají škodlivý vliv na chod rodiny, štěstí a mentální zdraví jednotlivců. Gans přišel s pozitivním zjištěním a to, že život v suburbii produkuje více rodinné soudržnosti a tedy i méně osamění a prostoru pro nudu.²⁹

Dalším autorem, který se zamýšlí nad životem žen a především rodin v suburbiiích je Karl Zinsmeister. Zabývá se otázkou, zda jsou satelitní městečka opravdu „family- friendly“, tedy přátelská a vstřícná vůči rodinám s dětmi. Uvádí, že současné satelity jsou relativně bezpečné, není zde rasové napětí, je tu čisto a většinou fungující veřejné služby a školství. Život v suburbii není tak finančně náročný, jako na malém městě nebo na venkově (vesnici). Nejdůležitější věcí je, že suburbia nabízí svým obyvatelům bezpečnost – více fyzické bezpečnosti než města, a i větší ekonomickou bezpečnost než průměrné malé město. Avšak snem každého rodiče je, že dítě bude vyrůstat v určité komunitě, která jej kromě rodičů bude také formovat. Přátelství, neformální spolupráce a vzájemná pomoc jsou nesmírně důležité nejen pro děti, ale i pro dospělé. Bohužel se mnoho suburbii, které zkoumal, ukázalo jako velmi „nesousedské“.³⁰

Zinsmeister dále uvádí, že mladým nezadaným lidem a starším lidem, může anonymita suburbii vyhovovat, mohou si užívat soukromí a absenci sousedské angažovanosti. Ale pro toho, kdo vychovává děti, může být takový život minimálně náročný. Zinsmeister cituje práci demografa Williama Petersena, který zkoumal důvody nízké delikvence mládeže u Američanů asijského původu. Odhalil jejich „tajemství“: odpovědnost za výchovu potomků je do určité míry nesena celou etnickou komunitou. Tj. v tradičních komunitách jsou děti naučeny respektovat všechny dospělé a fungují zde sousedské vztahy (dohled). Vztahy mezi rodiči a dětmi, mezi manželi, jsou předmětem neformální sociální regulace. V případě, že

---

²⁷ Tamtéž str. 7-8

²⁸ Gans H.J., *The Levittowners: Ways of Life and Politics In a New Suburban Community*, Columbia University Press, New York 1982 str. 30

²⁹ Tamtéž str. 220

³⁰ Zinsmeister, K. Are today's suburbs really family-friendly?, In: *American Enterprise*, 11/12 1996, Sv. 7, Vydání 6, str. 36-40

dojde k zanedbání dítěte, pak přichází sankce z celé komunity. V současných suburbiih podle Zinsmeistera existuje nedostatek podpory pro rodiče - výsledkem je, že mnoho „suburbánních“ rodičů vykazuje známky vyčerpání. „Civilizovat barbara, kterému říkáme dítě, je těžká práce. Rodiče předškoláků musí na děti neustále dohlížet a zrovna tito rodiče potřebují někoho vedle (souseda), co za ně občas koukne na juniora na trávníku před domem.“ Suburbanizace vytvořila hranici mezi rodinou a sousedstvím (sousedskými vztahy), které dříve běžně pomáhaly s výchovou. Americký psycholog maďarského původu Mihaly Csikszentmihalyi je toho názoru, že: "Rodiny žijící v dnešních nejbohatších suburbiih jsou na tom sotva lépe, než rodiny žijící ve slumech. Co může silný, inteligentní 15letý dělat v typickém předměstí? ...Co je k dispozici, je buď příliš umělé nebo příliš jednoduché.“ Tj. není tu ani blízký obchod, kluziště, knihovna nebo kadeřnictví, které by se nedalo dosáhnout jinak než autem.³¹

Suburbanizace oddělila domov od pracoviště a místa podnikání. (V současné době může být vzhledem k novým IT technologiím, které umožňují práci z domova, toto tvrzení diskutabilní). V rámci oddělení od pracoviště, suburbanizace urychlila jakési „odpojení“ mužů od domácího života. Hned od počátku se suburbia stala jakýmsi ghettym pro ženy a děti. Kromě toho tyto matky musí vykonávat své povinnosti samy. Jediná cesta pro ženy, jak se ze suburbia dostat, je nasednout do auta - pak nastává případ, kdy se dotyčné spíše cítí jako „napůl žena a napůl vozidlo“ – a rozvázejí děti do vzdálených škol, k doktorům a na kroužky. Zinsmeister uvádí příklad, který vystihuje situace žen v suburbii: Wall Street Journal se ptal v rámci ankety jedné ženy, která sociální reforma by pozvedla kvalitu jejího života. Žena odpověděla, že by jí výrazně usnadnilo život, kdyby stát povolil řídit auto již od 10 let věku. (Tato žena najela 40tis. mil za 18 měsíců rozvážením svých tří dcer ve věku od 11 do 16 let). Jinými slovy, mnohé ženy přišly na to, že suburbium není přirozené místo k výchově dětí a vytvoření domova.³²

Televizní produkce ve Spojených státech se též zaměřila na prostředí suburbii. Jedním z nejznámějších seriálů tohoto typu, který se vysílal i u nás, a je ze života žen v suburbii se nazývá „Desperate Housewives“ (do češtiny přeloženo jako Zoufalé manželky). Jedná se o televizní show z produkce americké stanice ABC vysílanou v letech 2004 – 2012. Seriál se zaměřil na život čtyř rozdílných žen z jedné ulice Wisteria Lane ve fiktivním suburbii a to konkrétně na jejich manželství, vztahy s okolím a především na domácí práce a mimo jiné i na smrt a umírání (každá řada má svou detektivní zápletku, celý

---

³¹ Zinsmeister, K. Are today's suburbs really family-friendly?, In: American Enterprise, 11/12 1996, Sv. 7, Vydání 6, str. 36-40

³² Tamtéž str. 36-40

seriál vypráví již zesnulá žena). Randell-Moonová se ve svém článku „The happy housewife and the mortal economies of domestic labour in Desperate Housewives“ zamýšlí nad tím, jak právě důraz na smrt předkládá v seriálu jemnou kritiku šťastné heterosexuality a domácích prací, které udržují zdání ideálu. Prostřednictvím výzkumů domácích faktorů, ekonomických faktorů spolu s otázkou smrti, je v seriálu patrná idealizace „ženství“ a „mateřství“, kdy Zoufalé manželky nabízí stylizované a velmi sofistikované ukázky sociálních a kulturních praktik, které normalizují manželství jako emocionálně a morálně obohacující instituci reprodukce bílé americké nukleární rodiny.³³ Seriál vytváří obraz suburbia a života v něm jako ideál, který se opírá o domácí práce a péči o děti. I ženy by měly být ideální – dokonalé matky a manželky.

Na to, že jsou ve Spojených státech velmi populární seriály z prostředí suburbií, upozorňuje ve své práci Miller. Porovnal 30 seriálů (podle Nielsen ratings³⁴ měly tyto seriály největší sledovanost), které se ve Spojených státech vysílaly v letech 1950 až 2007 a jejich děj se odehrával v suburbii. Cílem výzkumu bylo nalezení odpovědi na otázku, zda takové množství populárních seriálů z prostředí suburbánních lokalit propaguje nebo odráží nárůst populace v suburbiích. Kromě Desperate Housewives zmiňuje Miller seriál The Sopranos, oba seriály popisují a komentují nedostatky života v suburbánní lokalitě. Podle Nielsen ratings ukázalo hodnocení seriálů v letech 1950 až 2007 na to, že televizním pořadům s nejvyšším hodnocením nikdy nedominovaly pořady odehrávající se v suburbii tj. suburbánní tematika v televizi nemá vliv na stěhování obyvatel do suburbií.³⁵

2.4. Zelené vdovy v kontextu západoevropské kultury a společnosti

„Tento specifický druh žen označil už v 60. letech 20. století německý folklór za „grüne Witwen“ (zelené vdovy) pobývající v luxusním domku uprostřed architektem stvořené a pečlivě udržované zahrady.“³⁶ Pojem zelené vdovy je v německém prostředí také kladen do souvislosti se suburbánní výstavbou již od zmíněných 60.let, jak dokazuje článek z Der Zeit z roku 1969, jehož název zní *„Wohnkommune für „grüne Witwen“* (volně přeloženo jako „Rezidenční společenství pro zelené vdovy“). Článek se zabývá především stavbou nového rezidenčního komplexu na okraji Kolína nad Rýnem. Kromě mnohoznačných názorů

---

³³ Randell-Moon H., The happy housewife and the mortal economies of domestic labour in Desperate Housewives In: Australasian Journal of Popular Culture Vol. 6 Nr. 2/ 2017, str. 176

³⁴ Nielsen ratings – měření sledovanosti TV v USA společností Nielsen Media Research - https://en.wikipedia.org/wiki/Nielsen_ratings

³⁵ Miller B.J., From I love Lucy in Connecticut to Desperate Housewives' Wisteria Lane: Suburban TV Shows, 1950-2007, In: Sociological Focus, Vol.50 Nr. 3/2017, str. 290

³⁶ Honzák R., Workholik a jeho ženy, In: Rodina a zdraví č.9/2007, dostupné z: <http://www.chytrazena.cz/rodina/manzelstvi/workholik-a-jeho-zeny-1353.html>

politických stran se v závěru zaměřuje právě na negativní projevy nebo spíše kritiku tohoto bydlení, a to nejen v souvislosti se zelenými vdovami, ale i s postupným zánikem přirozených center měst, s problémy v komunikaci a nedostatkem zdvořilosti, prostorem pro různé ideologie apod.³⁷ V další německy hovořící zemi, v Rakousku, se později v 80. letech vysílal seriál *Grüne Witwen sind sie alle* (1978).³⁸

V rámci německé mutace wikipedie existuje i tento pojem (*grüne Witwen*) jako slovníková definice: „Zelená vdova je označení pro ženu, která žije se svou rodinou/manželem v zeleni vně města, kde trpělivě čeká, až se manžel vrátí domů z práce. Velmi blízko k tomuto výrazu má pojem *slaměná vdova*.“³⁹

V Německu se proces suburbanizace a s ním spojené sociokulturní problémy objevují především v období 60.tých let. Zatímco ve Spojených státech suburbanizace již probíhala, v Německu právě začínala. Přesto bylo možné důsledky tohoto procesu pozorovat již v obou státech. Woyke, jako jeden z mála, ve své práci používá termín zelené vdovy - „*grüne Witwen*“ a věnuje tomuto fenoménu pozornost. V úvodu své práce uvádí zajímavá tvrzení německo- amerického lékaře Klause F. Wellmanna, který v roce 1959 přišel s teorií, že nové suburbánní lokality mohou svým obyvatelům způsobit zdravotní problémy (tzv. „příznaky suburbanismu“) a to zejména v důsledku vysokého tlaku na sociální přizpůsobivost, neexistence sociálních vazeb a především vynucené mobility mužů při dojížděcí do zaměstnání. Zejména tato vysoká mobilita za prací, a tím pádem nedostatek času na trávení rodinného života, či volného času v místě bydliště, vysoké pracovní výkony a nedostatek odpočinku byly určující proto, aby se rozvinuly mnohočetné negativní zdravotní symptomy - například bolesti hlavy a kříže, deprese, pocity úzkosti, sklony k vyčerpání, špatné sebeovládání, náchylnost k alkoholismu apod. Nicméně Wellmann dále uvádí, že ne, u každého, se musí tyto příznaky onemocnění vyskytovat (zároveň k potvrzení a zdůvodnění těchto zjištění mu chyběla opora v dostatečném množství empirických dat). Wellmann tyto patologické příznaky vztahoval, jak bylo již uvedeno, především k mužským obyvatelům satelitů, kteří primárně dojížděli za prací, na druhé straně však již méně k jejich manželkám „zeleným vdovám.“⁴⁰ Rozvoj veřejné dopravy a především automobilové, kdy hlavně muži vlastnili auta a i měli řidičské oprávnění, jej vede k myšlence, že auto se svým vzrůstajícím

---

³⁷ Zeit Online, *Wohnkommune für „grüne Witwen“* 25.4.1969, dostupné z: <http://www.zeit.de/1969/17/wohngemeinschaft-fuer-gruene-witwen>

³⁸ Volně přeloženo jako „Všechny jsme zelené vdovy“

³⁹ Heslo *Grüne Witwe* – volný překlad z německé odnože Wikipedie, dostupné z: http://de.wikipedia.org/wiki/Gr%C3%BCne_Witwe

⁴⁰ Woyke M., *Berufspendler und "grüne Witwen": Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren"* In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010, str. 328

komfortem stává útočištěm pro muže a jeho vlastním soukromým prostorem, kterým se může dostat jak do práce, tak i uniknout od případných rodinných povinností. Automobil je také známkou prestiže a společenského úspěchu, v automobilu může trávit svůj individuální volný čas, protože vzdálenost ze suburbia do zaměstnání je i několik desítek kilometrů. Ženy zůstávají osamoceny v suburbii, protože jejich osobní akční rádius je nepatrný a mobilní dosah odvislý od převážně špatné autobusové a vlakové dopravy.⁴¹

Zatímco prostorová mobilita je pro muže samozřejmostí, zcela jinak se to jeví jejich ženám. Především zelené vdovy, které nejsou výdělečně činné, jsou relativně imobilní. Tyto ženy jsou svázány domácími povinnostmi, často jsou prostorově odděleny od příbuzných a přátel, jejich sociální vazby jsou omezeny. Hovoří se o ženách „pracujících na plný úvazek v domácnosti“, které jsou oproti svým mužům téměř bezvýhradně upoutány k suburbii, ve kterém bydlí, a společenského života se mohou účastnit pouze za určitých předpokladů. Termín zelená vdova - „grüne Witwe“ - je zde používán spíše jako dříve rozšířená metafora, společenská kategorie ovlivněná výzkumem ve Spojených státech v průběhu 60. a 70. let. Západoevropské země rychle tento termín přijaly.⁴² Například v polovině 60. let švýcarský časopis „Migros-Genossenschafts-Bunds“ zveřejnil článek o zelených vdovách, kde mimo jiné bylo popsáno sedm zlatých pravidel pro muže, tj. jak se mají ve vztahu k ženám žijícím na městské periferii, chovat a jak jim porozumět.

V roce 1982 vyšel v Německu román *Das Haus der grünen Witwe* autora Martina Renze.⁴³ Jedná se o lehce erotický román, kdy se autor často vyjadřuje v náznacích. Je zde však uvedena zajímavá charakteristika zelených vdov: „*V domcích na předměstí je najdete – takzvané zelené vdovy. Proč jim tak říkají – no, jsou často osamocené, protože jejich manželé pracují celý den v nejbližším velkém městě....a tak se stává, že jsou občas zachváceny obrovským hladem po zážitcích.*“⁴⁴

Fenomén zelených vdov byl v Německu pozorován a popularizován ještě v roce 2005 a vyložen i takto (Der kleine Konz - populární rádce): „U zelené vdovy nebyl popsán žádný syndrom onemocnění, pociťovaly ale nezdravé stavy mysli.“ (Tato mladá žena se přes den nudí, je poněkud odříznutá od manžela, v zeleni, v době, kdy její manžel pracuje. V konkrétním případě jí bylo „pomoženo“ tím, že začala současně studovat).

---

⁴¹ Woyke M., Berufspendler und "grüne Witwen" :Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren" In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010 s str. 327- 338

⁴² Tamtéž str. 335

⁴³ Renz M., *Das Haus der grünen Witwe*, Stephenson, Flensburg 1982

⁴⁴ Woyke M., Berufspendler und "grüne Witwen" :Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren" In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010, str. 336

Woyke upozorňuje, že nelze v případě zelených vdov individuální poznatky z pozorování generalizovat, avšak poukazuje na některé zkušenosti, které se týkají tohoto typu ženy a její prostorové zkušenosti v prostředí obývaného suburbia . Woyke dále rozebírá, kdy a proč termín zelená vdova vymizel, kdy se pravděpodobně tento otevřený jazykový úzus, který nebyl náhodný, vytratil. Spojitost je především v historickém kontextu doby a stále se zlepšujících životních podmínek, v ekonomickém růstu, v angažovaném státním plánování, ve značném pokroku, který prodělala výstavba infrastruktury v suburbiiích a samozřejmě v rozvoji osobní automobilové dopravy (spolu s dopravní politikou). Jakmile byla možnost v 70. letech pořídit si druhé rodinné auto, situace se pro ženy zásadně změnila. Ženy se staly mnohem více mobilními a tím pádem i nezávislymi na veřejné dopravě a trávení většiny času v suburbii. Hranice suburbánní lokality byly snadněji překonatelné, původní závislost zelených vdov, stejně jako i dětí, mládeže a seniorů na hromadné dopravě, byla nahrazena větší flexibilitou, většími možnostmi nakupování, trávení volného času i ve všední den za hranicemi suburbia, cestování za kulturou apod. Dále se samozřejmě měnily i společenské podmínky, možnost zaměstnání či příjmu a tedy dvou příjmů pro rodinu, vedly sice k větší nezávislosti žen, ale také k jejímu „dvojímu zatížení“ (dvojí zaměstnanosti ženy, dvojí břemeno) tj. zvládnutí povinností v práci a doma (domácí práce, péče o rodinu – druhá směna). Staré zažití role se však postupně měnily a ztrácely na významu. I suburbia se změnila, posilovala se jejich infrastruktura, měnilo se složení obyvatel, měnily se i možnosti plánování života .⁴⁵

Giesel a Rahnová se ve své studii zabývali převážně staršími ženami nad 70 let, které jsou v suburbiiích kolem Berlína ohroženy samotou a neúčastí na společenském životě. Zvláště pro staré lidi je účast na společenském životě a s ním spojené každodenní aktivity zásadní. Pro mobilitu starších žen je charakteristický malý počet výletů na krátké vzdálenosti a více než polovina výletů je pěších. Krom toho je většina žen nespokojena s tím, kde bydlí. S rostoucím věkem se stále snižuje fyzická schopnost pohybu, což vede pouze ke krátkým výletům v rámci rezidenční oblasti a tím pádem i ke vzniku „blízkého“ prostoru, který se stává ústředním prostorovým kontextem starých a znevýhodněných osob. Ženy jsou více znevýhodněné než muži, jsou více závislé na hromadné dopravě a chůzi, dále na místních službách a stávají se tak „vězněm ve vlastním domě“. Na příkladu Hamburku Giesel a Rahnová uvádí, že monofunkční oblast suburbia by mohla být nazývána jako „prostorová past“ pro starší lidi. Každodenní potřeby starších lidí nejsou v takovýchto prostředích

---

⁴⁵ Woyke M., Berufspendler und "grüne Witwen" :Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren" In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010, str. 336-339

uspokojeny a jejich sociální účast je tak ohrožena. Pokud by se nakumulovaly další nevýhody, jako snížení příjmu nebo zhoršení fyzického zdraví, pak by to mohlo vést až k sociálnímu vyloučení. Cílem jejich práce bylo upozornit na problém starších lidí a především žen v suburbii a doporučení dalšího výzkumu a zájmu o tuto problematiku.⁴⁶

2.5. Žena v domácnosti nebo zelená vdova?

Dle již výše zmíněné definice, kdo je zelená vdova podle nejčastěji užívaného pojetí, bychom mohli vymezit dvě základní charakteristiky zohledňující rozdíl mezi zelenou vdovou (tak jak ji definuje suburbanizace.cz⁴⁷) a ženou v domácnosti. Kategorie žen v domácnosti je totiž zeleným vdovám termínem a obsahem nejbližším. Obecně je pak představa, že je zelená vdova žena v domácnosti velmi rozšířena, ne-li je mezi tyto pojmy vloženo přímo rovnítko.

V případě zelených vdov je pak podstatné, že: 1. **nechodí do zaměstnání** (nejsou zaměstnané a nepracují z domova (míněno na smlouvu), ovšem může zde být varianta rodičovské či mateřské dovolené a za 2. **žijí v suburbánní lokalitě** (v satelitu). Tj. v tomto směru může právě v městských satelitech tato definice /tyto pojmy splývat v jedno. (A jak se ukázalo prostřednictvím rozhovorů, pouze jedna respondentka sama sebe označila, jako za ženu v domácnosti tj. nebyla na rodičovské dovolené ani nepobírala peněžitou pomoc v mateřství).

Kdo je tedy žena v domácnosti?

V případě ženy v domácnosti je základní charakteristikou **vykonávání neplacené práce**. Jako neplacená práce se definuje taková práce, která zahrnuje práci v domácnosti, péči o dítě či děti (spadají sem tedy i ženy na mateřské a rodičovské dovolené), výchovu a vzdělávání dítěte a dále pak péči o rodiče, prarodiče či jinak znevýhodněné členy domácnosti apod.⁴⁸ Podstatné je, že za tuto práci nedostává žena finanční odměnu. (V případě mateřské a rodičovské dovolené je tato situace jiná ve smyslu rodičovského příspěvku či peněžité pomoci v mateřství, nicméně ani jedna částka není adekvátní k odvedené 24 hodinové péči o dítě).

„Podstatný díl práce je vykonán mimo zaměstnání a většinu z ní vykonávají ženy. Podle odhadů Světové organizace práce připadají na ženy, které tvoří zhruba polovinu lidstva, dvě

---

⁴⁶ Giesel F., Rahn C., Everyday Life in the Suburb of Berlin: Consequences for the Social Participation of Aged Men and Women In: Journal of Women & Aging, Vol. 27, 2015, str. 330-351

⁴⁷ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 93

⁴⁸Wagnerová A., Úvodem. In: Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Praha: Gender Studies, str.4

třetiny odpracovaných hodin, deset procent vyplacených mezd a jedno procento vlastnictví majetku.“⁴⁹

Obecně, co se týče neplacené práce a tedy forem péče o druhé, naše společnost ji velmi opomíjí a podceňuje. Toto podceňování pro společnost tak důležitého jevu je dáno tím: „... že jako produktivní práce a práce vůbec je uznávána jen ta činnost, která se realizuje prodejem lidské pracovní síly na trhu práce,...“⁵⁰Tj. v případě práce v domácnosti, či péči o dítě nedochází k žádnému finančnímu ohodnocení a ani společenskému, bere se jako samozřejmost a především jako dobrovolná volba daného jedince (v našem případě ženy). Například „feministické hnutí zdůrazňovalo, že práce v domácnosti, ač neplacená, je práce sociálně stejně relevantní a individuálně stejně náročná jako práce mužů v zaměstnání. Poněvadž však má pouze hodnotu užitnou a nikoli tržní, byla kapitalismem degradována na práci druhořadou: jako společnost strukturálně závislá na trhu a hromadné produkci nemohl kapitalismus nepreferovat sféru reprodukce před sférou produkce.“⁵¹

Množství vykonané neplacené práce v současné ekonomické společnosti je velmi značné. Dle některých výpočtů: „...na jednu hodinu práce placené připadají dvě hodiny práce neplacené“. Dle jiných dokonce je „...poměr mezi prací placenou a neplacenou 1:1 nebo přesahuje až o 28% hodiny placené.“⁵²

Definici péče jako takové lze vymezit jako: „...rozvíjení intersubjektivních vztahů prostřednictvím starání se o druhé a o věci, na kterých druhým záleží nebo jsou nezbytné pro naplnění jejich potřeb a rozvíjení jejich schopností. Současně platí, že péče není totožná s domácími pracemi, ne všechny domácí práce je možné označit za péči.“ Rozšířenější pojetí péče je známo jako „sociální reprodukce“.⁵³ Protože dlouhodobě péče ani domácí práce nejsou oceněny, byly přemístěny mezi placené činnosti na trhu práce, výsledkem bylo utvoření málo placeného sektoru péče. A dále obecně je společností práce v tomto sektoru vnímána jako druhořadá, s čímž souvisí i třídní postavení a případně i etnické nerovnosti. Většinou se pečovatelnými stávají ženy z nižších tříd, které pocházejí zpravidla z etnických minorit. Podstatné je, že ženy v sektoru péče výrazně převažují nad muži.⁵⁴

Z empirických výzkumů vyplývá, že se sice společnost individualizuje, tj. záleží na každém páru, jak si uspořádá svůj život v domácnosti a to většinou dohodou, nicméně i

---

⁴⁹ Možný I., Sociologie rodiny, Sociologické nakladatelství (SLON), Praha 2002, str. 150

⁵⁰ Wagnerová A., Úvodem. Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Praha: Gender Studies 2012 str.8

⁵¹ Možný I., Sociologie rodiny, Sociologické nakladatelství (SLON), Praha 2002, str. 150

⁵² Wagnerová A., Úvodem. Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Praha: Gender Studies 2012 str.8

⁵³ Tamtéž str. 15

⁵⁴ Tamtéž str. 16

v současnosti převažuje tradiční roztrídění genderových rolí v rodinách – většinu domácích prací stále vykonávají hlavně ženy (které jsou většinou zároveň i zaměstnané). Domácí práce nejsou pouze o fyzickém vykonání úkonu, ale mají i mentální stránku tj. jak daný úkol nebo práci připravit, zajistit.⁵⁵

V rámci empirických šetření, která se týkají prací v domácnosti, se většinou zjišťuje počet hodin, které respondenti domácími pracemi stráví za určitý časový úsek. A to nejen oni, ale i jejich partneři/partnerky. V průběhu jednotlivých výzkumů, si někteří výzkumníci všimli zajímavého jevu a to, že muži při odhadu času, který s domácími pracemi většinou uvádí, tvrdí, že je rozdělení domácích prací u nich rovnoměrné. Tím se pak liší od vnímání svých partnerek, které si to rozhodně nemyslí a naopak uvádějí, že se muži do prací v domácnosti zapojují méně. Tento jev je vysvětlen tak, že se muži snaží postavit do lepšího světla před tazatelkami či svými partnerkami. Nicméně i tak je odhad času důležitým ukazatelem a lze z něj čerpat potřebná data. Studie, které se zabývají nerovnoměrností ve výkonu domácích prací, opakovaně přinesly výsledky, že poměr mezi muži a ženami je stále velmi vysoký a to na straně žen jako těch, které primárně vykonávají většinu domácích prací.⁵⁶

Podle výzkumu Životní dráhy z let 2010/11 stráví muži domácími pracemi průměrně 9,4 hodiny týdně, ženy naopak až 21 hodin, což odpovídá 2,2 krát více času než u mužů. Obdobné výsledky můžeme zaznamenat v případě druhé významné složky domácí práce a to je péče o děti: muži stráví péčí o děti kolem 6 hodin týdně, ekonomicky aktivní ženy zhruba 16 hodin a ekonomicky neaktivní až 32 hodin týdně.⁵⁷ Z toho je velmi dobře vidět, že ženy v domácnosti tráví výrazně více času domácími pracemi a péčí, než jejich partneři. Důležitou proměnou je zde příjem – platí, že čím vyšší příjem, tím méně času stráví ekonomicky aktivní ženy domácími pracemi – delegují tyto činnosti na placené pracovní síly nebo jiné členy rodiny (Životní dráhy 2010). V případě ekonomicky neaktivních žen, pak tyto tráví většinu svého času péčí o domácnost. Dalším faktorem, který hraje roli, jsou i nezletilé děti v dané rodině. I zde se ukazuje, že ženy tráví mnohem více času péčí o děti, než muži a zde platí „čím menší dítě, tím více času v péči o něj.“⁵⁸ V případě, že jsou ženy ekonomicky aktivní a pracují na plný úvazek (jak je u nás obvyklé v důsledku neflexibility zaměstnavatelů nabídnout zkrácený úvazek) prakticky doma nastupují druhou směnu, což je výrazná zátěž (rozsah cca 28 hodin týdně).⁵⁹

---

⁵⁵ Vohlídalová M., Muži, ženy a neplacená práce v domácnosti v číslech In: Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Praha: Gender Studies 2012, str. 39

⁵⁶ Tamtéž str. 39

⁵⁷ Tamtéž str. 41

⁵⁸ Tamtéž str. 43

⁵⁹ Tamtéž str. 44

V této souvislosti jsou zajímavá zjištění z následující otázky, která byla součástí rozhovorů v rámci kvalitativního výzkumu – „*Kolik času týdně strávíte péčí o domácnost?*“ I zde autorku zajímalo, kolik času stráví respondentky domácími pracemi týdně jako je např. úklid, nákup potravin apod.

Tabulka č. 1. Počet hodin strávených týdně prací v domácnosti

	jméno	počet hodin/týden
1	Leona	10
2	Renata	-
3	Jiřina	10
4	Andrea	28
5	Klára	15
6	Michaela	10
7	Kateřina	5
8	Ingrid	2
9	Olina	20
10	Hanka	15

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že počet hodin strávených péčí o domácnost je velmi různorodý. Pohybuje se od 2 hodin týdně až po 28 hodin týdně. (Výjimku tvoří respondentka Renata (35 let, Černošice), která uvedla, že prakticky stále něco uklízí a není tak schopná kvantifikace.)

Problematika pečujících žen se v posledních letech dostává do popředí i v rámci výzkumu. Za použití statistik především pracovního trhu v ČR se ukazuje, že v současné době jsou zvýšenou nezaměstnaností a dále možností časově omezených forem práce ohroženy právě ženy, které pečují o děti nebo jiné znevýhodněné členy rodiny. Do budoucna to tak pro ženy může mít především negativní důsledky ve smyslu narušení pracovní dráhy, riziko nízkých příjmů a především riziko nízkého důchodu.⁶⁰

Dudová a Hašková dále na příkladech dat z kvalitativního výzkumu ukazují problematiku návratu do práce po rodičovské dovolené. Ženy podle nich volí strategii, kdy hledají spíše práci brigádní, či jiného druhu, kdy jim bude umožněna péče o děti.⁶¹ K podobnému zjištění došla i autorka disertační práce v rámci rozhovorů s respondentkami. Většina z nich plánuje vlastní podnikání, či práci na zkrácený úvazek, aby byla schopna se dětem věnovat a zajistit jim adekvátní péči a mentální rozvoj, v podobě návštěvy kroužků apod.

⁶⁰ Dudová R., Hašková H., Prekérní práce pečujících žen v kontextu ekonomické krize In: Gender, rovné příležitosti, výzkum, roč.15 č. 2/2014, str. 19

⁶¹ Tamtéž str. 25

Postavení žen v domácnosti obecně společnost vnímá neutrálně. Málokdo si uvědomuje, že v některých případech to není jejich vlastní volba (např. péče o rodiče, postižené dítě...). V menší míře se jedná o vlastní volbu a především konkrétní žena k tomu má vhodné podmínky ze strany partnera tj. rodina má zajištěn jeden a takový příjem, který pokryje její potřeby. Z tohoto hlediska, pak pojem zelených vdov a žen v domácnosti značně splývá. Rozdíl je zde pouze v tom, zda daná žena žije v satelitu, či ne. Níže shrnutí problematiky:

Žena v domácnosti x zelená vdova:

1. Mateřská/rodičovská dovolená – můžeme ženy, které žijí v suburbii nazývat zelenými vdovami? Podle znění termínu, se kterým tento text pracuje, bychom opravdu mohli označit všechny ženy žijící v satelitech za zelené vdovy bez ohledu na to, zda jsou v domácnosti nebo v daný okamžik na mateřské/rodičovské dovolené.
2. Vlastní vůle – dobrovolnost rozhodnutí setrvání v domácnosti, případně nutnost tohoto kroku, existuje možnost volby? Souvislost se životním stylem v suburbii a nemožnost zajistit péči o děti a jejich dopravu (škola, kroužky) jiným způsobem?
3. Volný čas a životní styl – je životní styl a trávení volného času odlišné nebo totožné?
4. Společenský život – zapojení žen do místní komunity v lokalitě, účast na samosprávě, možnost navázání nových vztahů (sousedé, přátelé apod.)⁶²

Ve výsledku nelze přesně určit dělicí čáru mezi zelenou vdovou a ženou v domácnosti. *Jediným daným kritériem tak je místo, kde žijí – tedy suburbánní lokalita.* Dalším kritériem by teoreticky mohlo být mateřství, tedy zda má žena děti a jak jsou děti staré. Zde je předpoklad, že se skrze děti (opět bylo zmíněno v rozhovorech) zapojí do komunitního života (pokud tedy děti navštěvují školní zařízení v lokalitě) a není tak nucena trávit většinu času sama doma.

2.6. Anketa - kdo je zelená vdova?

Tématem zelených vdov (primárně spojeným se suburbanizací) se autorka zabývá přibližně posledních 10 let. Obecné povědomí je však o tomto tématu ve většinové populaci stále mizivé. V roce 2009 autorka v rámci šetření k diplomové práci vytvořila menší anketu, která měla zjistit, jak moc je toto téma známé a zda jsou běžní lidé schopni tuto specifickou skupinu definovat a to jakkoliv. Dále pak, jestli je slovní spojení „zelená vdova“ užívané

---

⁶² Smolová K., Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti, Diplomová práce, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, katedra sociologie, Praha 2009, str. 14

v českém jazyce a zda je obecně známé. Přesně po pěti letech se autorka k anketě opět vrátila a pokusila se o srovnání tohoto povědomí v roce 2014 a před pěti lety (v roce 2009).

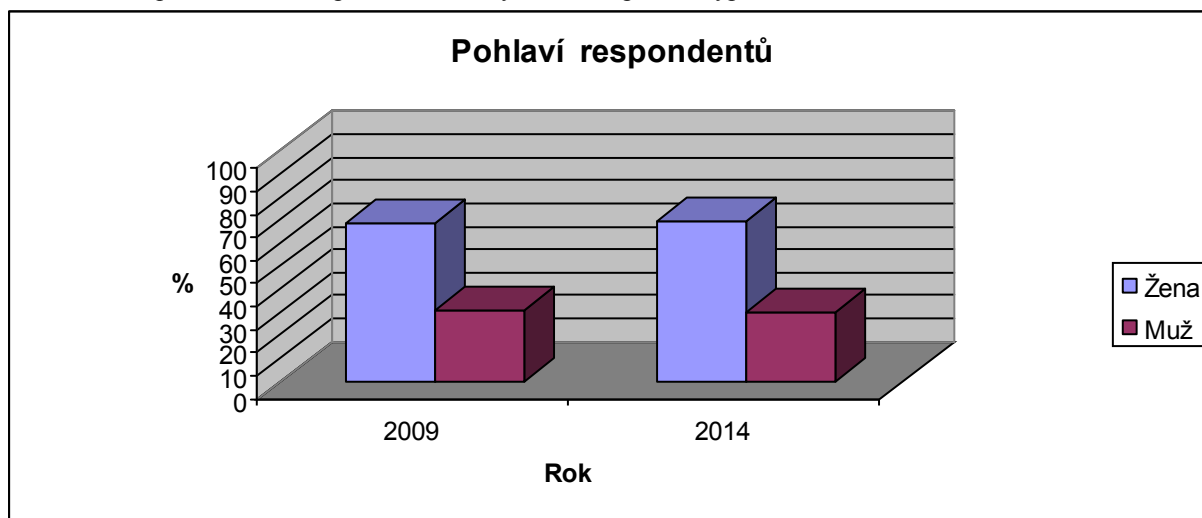
Anketa proběhla ve dnech 13.8. až 24.8.2014 prostřednictvím serveru www.vyplnto.cz.⁶³ (V rámci diplomové práce byl použit stejný server.) Podobně jako před pěti lety i nyní odpovídali náhodní respondenti, proto nejsou data příliš reprezentativní. Mají však určitou vypovídací hodnotu.

Všem respondentům byla předložena jednoduchá otázka: *Kdo je podle Vás „zelená vdova“?* Celkem odpovědělo 123 respondentů (v roce 2009 odpovědělo 137 respondentů viz srovnávací grafy dále). Celkový seznam odpovědí z roku 2014 je k nahlédnutí v příloze této práce.

Protože odpovídali náhodně zvolení respondenti, odpovídají tomu i nevyvážené sociodemografické znaky jako je např. pohlaví. Zajímavé je, že pohlaví, respektive poměr mužů a žen v daném vzorku, je prakticky shodné v obou sledovaných letech. Převažují ženy (skoro tři čtvrtiny) oproti mužům a to v obou letech.

Graf č. 1. : Pohlaví respondentů.

Zdroj: Vlastní výzkum - Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

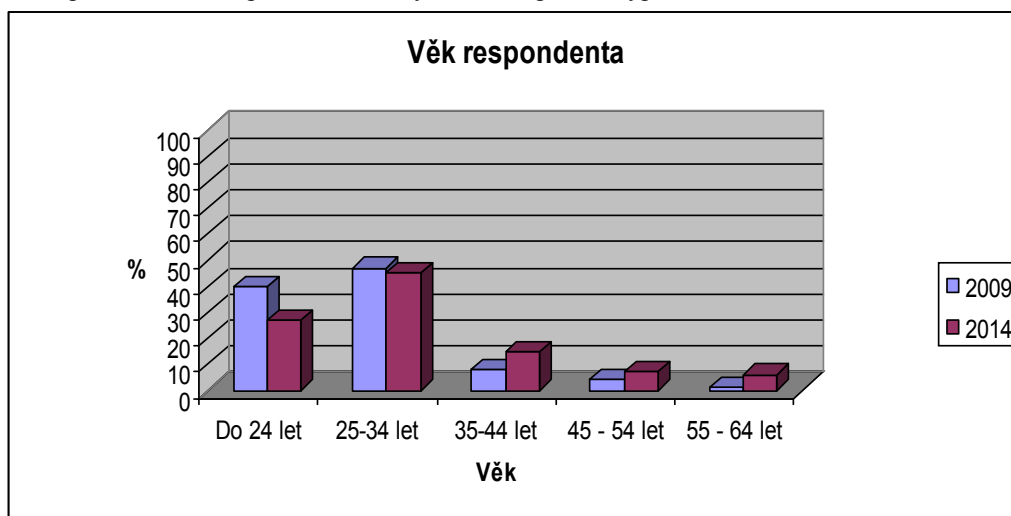

Přibližně polovina respondentů je v obou letech tvořena věkovou kategorií 25 až 34 let. Další významně zastoupenou kategorií jsou respondenti do 24 let. V roce 2014 došlo k mírnému poklesu respondentů z této věkové kategorie. Oproti roku 2009 mírně vzrostlo zastoupení respondentů nad 35 let a dále.

⁶³ Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Graf č. 2.: Věk respondentů.

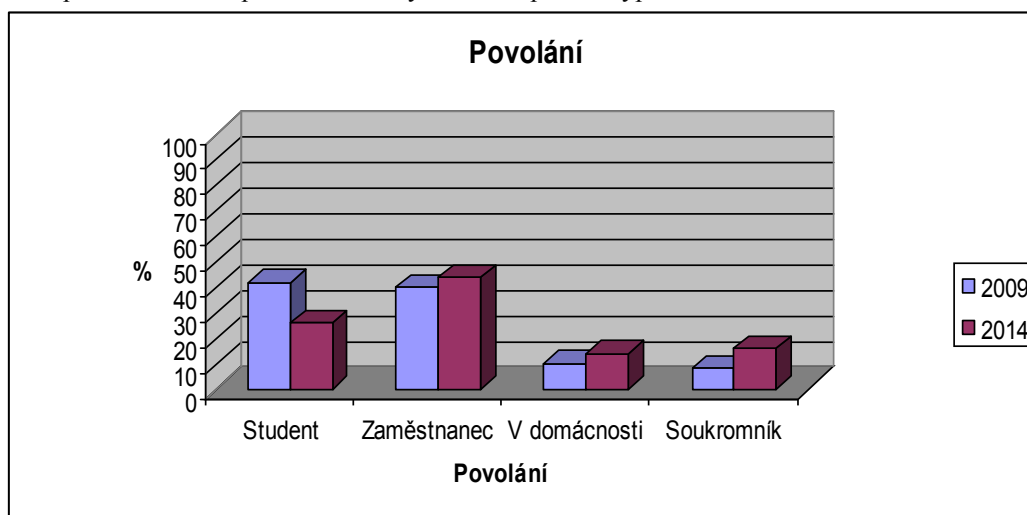
Zdroj: Vlastní výzkum - Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Polovina respondentů jsou zaměstnanci, tato kategorie se prakticky nemění ani v roce 2014. Přibližně o čtvrtinu poklesl v roce 2014 počet studentů ve vzorku. Naopak mírně vzrostl počet respondentů v domácnosti a soukromníků.

Graf č.3.: Povolání respondentů.

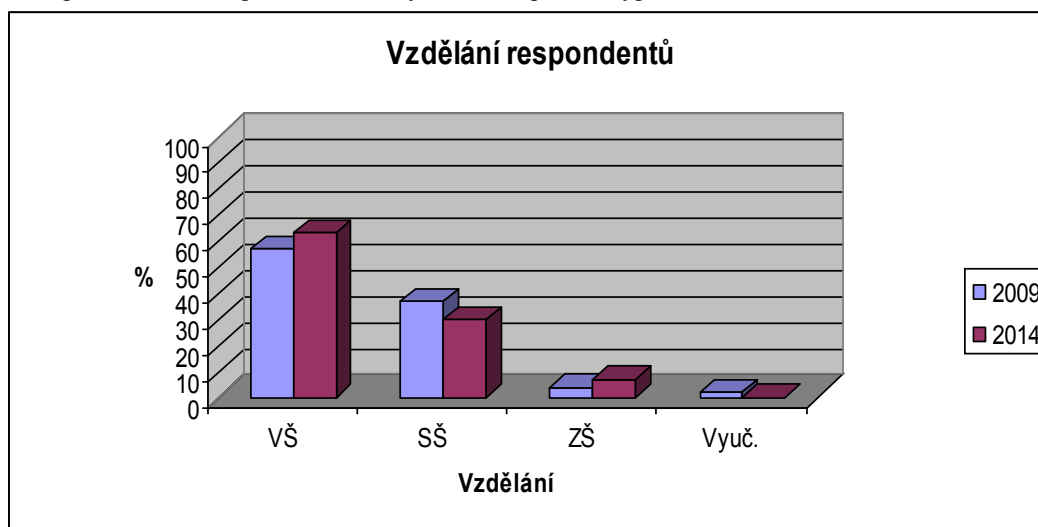
Zdroj: Vlastní výzkum - Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014. Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Stejně jako v roce 2009 i v roce 2014 převažují vysokoškolsky vzdělaní respondenti a to přibližně ze tří čtvrtin (2014). Následují středoškolsky vzdělaní respondenti, jejichž počet v roce 2014 mírně poklesl. Velmi málo jsou naopak v obou zkoumaných letech zastoupeni respondenti pouze se základním vzděláním a dále vyučení.

Graf č.4.: Vzdělání respondentů.

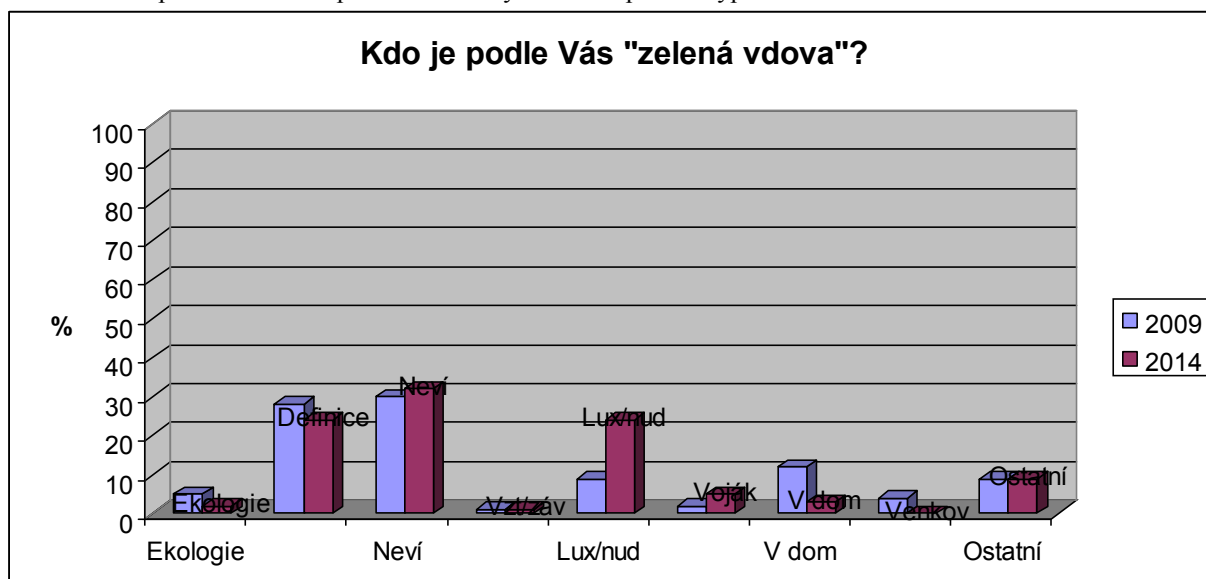
Zdroj: Vlastní výzkum - Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014.
Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Následující graf ukazuje nejdůležitější část, a to konkrétní výroky a odpovědi (dle přiřazených kategorií) na otázku: *Kdo je podle Vás zelená vdova?* Co se týká respondentů, kterým se podařilo dát dohromady definici zelených vdov, odpověděla jich přibližně třetina podobně i v roce 2009, i když v roce 2014 je znatelný menší pokles v povědomí. V obou zkoumaných letech třetina respondentů neví, kdo je zelená vdova a ani se nepokusila vymyslet definici. Oproti roku 2009 vzrostl výrazně počet respondentů, kteří spojují zelené vdovy s nudou a luxusem, ve kterém dle nich tyto ženy žijí. Prakticky v roce 2014 zmizela kategorie spojující zelené vdovy s venkovem.

Graf č.5.: Kdo je podle Vás zelená vdova?

Zdroj: Vlastní výzkum - Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky průzkumu), 2014.
Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Výroky respondentů za rok 2014, respektive jejich povědomí o daném tématu, byly roztrženy do 8 kategorií (pozn.: v roce 2014 zcela chybí kategorie „venkov“, kompletní výroky viz příloha):

- **Ekologie** – zahrnuje ekologii, ekologické aktivistky, manželky ekologů.
- **Definice („zelená vdova“)** – v této kategorii jsou zahrnuty všechny odpovědi blízké se pojetí zelených vdov podle nejčastěji uváděných definic, tj. které buď přímo definují zelenou vdovu nebo se alespoň více či méně k této definici popisem problému přibližují; spadají sem výroky, v nichž se objevuje pojem satelitní městečka, suburbanizace a obecně alespoň charakteristika zelených vdov.
- **Neví** – kategorie, která obsahuje výroky typu nevím, nemám tušení, nikdy jsem se nesetkal/a apod.
- **Vztek/závist** – výroky definující zelené vdovy jako ženy, které nic nedělají, v podstatě se mají dobře, popřípadě dotazovaný spojuje se závistí, či vztekem, že někdo takový může ve společnosti žít např. „...zezelenala závistí...“.
- **Luxus/nuda** – všechny výroky, které „osobují“ zelené vdovy z vypočítavosti, dále jim vyčítají bohaté manželky a nicnedělání, někteří respondenti je ve svých odpovědích litují – podle těchto respondentů je takový život „musí hrozně nudit“, život ve zlaté kleci, ve většině případů se ale dotazovaní odvolávají na zřetelný luxus a nadbytek v životě těchto žen.
- **Voják/armáda**- vdova po vojákově, příslušníku ozbrojených sil apod.

- **Žena v domácnosti** – velmi častá představa zelené vdovy jako ženy v domácnosti, která se stará o děti a o manžela.
- **Ostatní** – kategorie, do které spadají výroky popisující zelené vdovy nejčastěji jako druh pavouka (x černá vdova), žena se špatně nabarvenými vlasy, žena vodníka....apod.

Jednotlivé kategorie jsou následně podrobně rozebrány včetně nejzajímavějších výroků.

Výrok, který autorku nejvíce zajímal je **definice** pojmu zelených vdov. Tyto definice většinou nebyly zcela přesné, ale velmi těsně se blížily definici vytvořené Urbánní a regionální laboratoří při katedře sociální geografie PřF UK: **Zelená vdova** = „*Lidové označení pro manželky bohatých podnikatelů, kteří žijí v rodinných domech v suburbii. Zatímco muž vyjíždí každé ráno za prací často do centrální části města a vrací se až večer, žena zůstává přes den osamocena v zeleni na okraji města.*“⁶⁴

Podstatný je především poznatek, že většina respondentů, kteří se přiblížili dané definici, použili ať už v jakékoliv souvislosti pojem „suburbanizace“ či „satelitní městečka“:

„*Manželka v **satelitu**.*“ (Muž, 45-54 let, Soukromník, VŠ)

„*Vdaná žena, která žije v materiálním blahobytu, většinou v **satelitním městě**, a která je odříznuta od běžných sociálních vazeb - manžel je pracovně vytížen, děti dojíždějí do školy/školky, známí a rodina žijí ve větší vzdálenosti, než je zapotřebí k pravidelnému osobnímu kontaktu.*“ (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, VŠ) Zde kromě odkazu na satelitní městečko je zřejmý i další velmi často se objevující znak a to jakási sociální vyloučenost, osamělost související s prostředím, ve kterém daná žena žije. V následujícím výroku dokonce respondent hovoří o „sociálním a kulturním prostředí“, do kterého je třeba se začlenit v rámci určitého prostředí:

„*Žena, bydlící se svou rodinou v **satelitním domku**, bez začlenění do okolního sociálního a kulturního prostředí. Manžel tráví drtivou část týdne v zaměstnání.*“ (Žena, 25-34 let, V domácnosti, VŠ)

Velká většina výroků odkazuje na zelené vdovy jako ženy žijící v satelitu, ale dle respondentů se nejedná o šťastné a spokojené ženy. Na to konto jsou jim přisuzovány především negativní pocity jako smutek, deprese, samota a dále nejrůznější závislosti apod.:

---

⁶⁴ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 93

„Žena, která je "uvězněna" v blahobytu v "zeleném satelitu", žena co nemusí pracovat, žena co má úspěšného manžela a přesto není šťastná ba naopak má deprese. Žena, co žije vlastně sama jako vdova.“ (Žena, 35-44 let, Soukromník, VŠ)

Většina respondentů též chápe zelené vdovy jako ženy zcela finančně závislé na svém partnerovi, případně ženy, které nepracují (nemohou pracovat) a pouze pečují o děti a o domácnost: „Žena zůstala s dětmi mimo civilizaci (**satelitní městečka**), odkázána na finance partnera, bez možnosti práce a kontaktu s realitou.“ (Muž, 35-44 let, Zaměstnanec, VŠ)

Nebo: „Žena v domácnosti v satelitu.“ (Muž, 35-44 let, Zaměstnanec, VŠ) Popřípadě: „Manželka, která je v domácnosti - většinou bydlí s manželem v satelitu za městem (odtud termín "zelená")“ (Žena, 35-44 let, Zaměstnanec, VŠ)

Velmi často se objevila kombinace satelitu, ženy v domácnosti a někteří respondenti i hodnotili celkové prostředí v satelitu: „Ta žena, která žije v satelitní části města či vesnice. Manžel vydělává dost, nemusí chodit do práce, stará se o dům, zahradu, děti, o sebe, o manžela. Cítí se nešťastná, sama, ostatní ji závidí, ale vlastně není co. Má hodně peněz, ale málo soc. kontaktu. V satelitech se většinou lidé předhánějí, kdo má víc peněz, lepší auto nebo hezčí dekoraci domu.“ (Žena, do 24 let, Studentka, VŠ)

Některé definice byly velmi přímočaré a spíše hodnotily zelené vdovy po materiální stránce a to i z hlediska jejich volného času, kterého mají většinou více než dost a v podstatě vlastně nic nedělají. Zajímavé je, že se vícekrát objevil názor, že zelené vdovy jezdí v SUV, jako by to bylo dáno, že žena ze satelitu = velké auto. Pravda je, že tento názor především zastávají muži a předpokládejme, že muži řidiči: „Žena, žijící v předměstské kolonii nejčastěji nových RD, manžel patří k nižšímu až střednímu managementu, ona sama nepracuje, fláká se po nákupních zónách a wellness centrech, pokud má děti, jsou to pěkně rozmazlení spratci. Svými slovy bych ji označil možná jako "lepší prostitutku", většinou je to chemická blondýna jezdící v korejském SUV, se kterým si moc neví rady :)“ (Muž, 45-54 let, Soukromník, SŠ)

Celkově tento bod uzavírá následující definice, která v podstatě zdůrazňuje vše podstatné z předložených názorů: „Vdaná žena, která žije v materiálním blahobytu, většinou v satelitním městě, a která je odříznuta od běžných sociálních vazeb - manžel je pracovně vytížen, děti dojíždějí do školy/ školky, známi a rodina žijí ve větší vzdálenosti než je zapotřebí k pravidelnému osobnímu kontaktu.“ (Žena, 25 – 34 let, Zaměstnanec, VŠ)

Pokud bychom měli vytvořit jakousi kompilaci názorů jednotlivých respondentů na to, kdo je zelená vdova, lze tak učinit prostřednictvím několika zásadních bodů:

1. zelené vdovy žijí v suburbánních zónách (satelitní městečka, nová výstavba na okraji velkých měst)
2. zelené vdovy nepracují, jsou v domácnosti, věnují se převážně péči o děti a o domácnost, dopravují děti do vzdělávacích zařízení, na kroužky apod.
3. převážně tráví svůj čas osamoceny bez manžela/partnera, který je většinu času v práci (v centru města)
4. žijí v materiálním blahobytu, mají k dispozici své auto
5. volný čas tráví v nákupních centrech, na kosmetice, v posilovně
6. u zelených vdov převládají negativní pocity – nejsou šťastné, trpí depresemi, chybí jim sociální kontakt, kamarádky, širší rodina...

Druhou nejčastější odpovědí byla definice zelené vdovy jako **ženy v domácnosti**. Žena v domácnosti je podle respondentů žena nechodící do zaměstnání, starající se o manžela a děti (těm velmi často dělá „taxikáře“ a převáží je do škol, školek, na kroužky...). Jedinou její náplní dne by měl být úklid, nákup a celkově péče o domácnost a její členy (včetně domácích mazlíčků apod.) Pokud žena nechodí do práce, tak je dle nejčastější představy respondentů na mateřské (rodičovské) dovolené, výjimečně se objevuje, že je bezdětná a pečuje jen o manžela a dům.

Velmi často je zdůrazňován aspekt pracujícího manžela, který je tak pracovně vytížen, že se doma vyskytuje minimálně: „*Žena v domácnosti, která většinu času tráví bez svého neustále pracujícího manžela.*“ (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, VŠ).

K pracujícímu manželovi se velmi často vázala podmínka, že je též schopen se velmi kvalitně o rodinu postarat, převážně finančně. Pokud je na tom rodina finančně dobře, předpokládá to, že manžel pracuje na vyšší manažerské/pracovní pozici, kde má takový příjem, že žena nemusí pracovat. Dále je často respondenty zmiňována samota: „*Žena, obvykle nepracující, žijící v dobrých podmínkách, s mužem dostatečně zajištěným, na dobré pracovní pozici. Většinu svého času ale tráví sama nebo s dětmi. Muž je pracovně vytížen.*“ (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, SŠ)

Anebo: „*Žena v domácnosti, kterou živí pracující muž, jehož příjmu by se žena dalece nepřiblížila, proto nepracuje.*“ (Muž, 25-34 let, Soukromník, VŠ)

Typickým výrokem, který shrnuje podstatu žen v domácnosti: „*Žena v domácnosti, povětšinou má dítě, manžel vydělává a ona je doma, stará se o domácnost a děti.*“ (Muž, do 24 let, Student, ZŠ).

Luxus/nuda je kategorie, která byla hned po definici zelené vdovy stejně často zmiňovaná. Právě v této kategorii se nejvíce objevovaly pejorativní vymezení, které přisuzují těmto ženám vlastnosti jako vypočítavost, zlišťnost apod. Na jedné straně respondenti hodnotí (bohatství a luxus, ve kterém žijí, na druhé straně projevují určitou lítost nad takovým životem (takový život musí nudit apod.) Zajímavé je, že prakticky žádného respondenta nenapadlo, že zelená vdova nemusí být jen žena žijící v luxusu. V rámci této kategorie se tak můžeme setkat se souslovími typu bohatě vdaná, „prachatý manžel“, finančně zajištěná, žije v luxusu, nudí se, nemá co na práci, náročný životní styl (péče o sebe – kosmetika, masáže apod., posilovna, nákupní centra apod.)

„Finančně zajištěná manželka, muže, jež je velmi pracovně, potažmo časově velmi vytížen.“ (Žena, 25-35 let, V domácnosti, VŠ)

Často použili respondenti svou fantazii, co se týká vybavení domácnosti, případně pomoci v domácnosti: *„Žena, která má za muže bohatého podnikatele a nemusí nic dělat...stará se o dům - pokud nemají uklízečku, nebo se stará o děti pokud nemají chůvu.“* (Žena, 25-34 let, Studentka, VŠ)

Stejně tak měli respondenti jasno ohledně trávení volného času: *„Ženská, která má sice manžela, ale moc ho nevidí, protože ten je věčně někde v tahu. Nicméně ji to kompenzuje tím, že nosí domu spoustu peněz, tak že ona nemusí ani hnout prstem a stará se leda tak o to, jak nejlíp stihnout kosmetiku, solárko, fitko a nákupy“.* (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, VŠ)

Objevila se i lítost nad životem zelných vdov, případně podrobnější analýza jejich duševního stavu: *„Manželka velmi zaneprázdněného a úspěšného muže, která je výborně finančně zajištěná, ale většinu času tráví sama a její problémy obvykle plynou z osamění, pocitu zbytečnosti, vyhoření... někdy z toho, že s ní její muž nesdílí svůj život - prožívá tedy podobné pocity ztráty partnera a samoty jako vdova, přestože její muž žije; přeneseně se výraz používá pro nespokojenou zazobanou paničku, která se snaží zaplnit prázdný čas čímkoli od milostných avantýr přes návštěvy salonů krásy až po nejrůznější obskurní zájmy.“* (Žena, 35 – 44 let, Soukromník, VŠ)

Motiv peněz a finančně zajištěného života:

„Manžel tráví většinu času v práci, manželka často utrácí a žije si po svém - i za jeho peníze, oběma vztah vyhovuje.“ (Žena, 25-34 let, Studentka, VŠ)

„Manželka/partnerka bohatého podnikatele, která nepotřebuje chodit do práce, neb protějšek vydělá dost. K nalezení v satelitech.“ (Muž, 25-34 let, Zaměstnanec, SŠ)

„Manželka pracháče.“ (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, SŠ)

Představa satelitů jako míst plných luxusu a stejně tak i bohatých lidí:

„Manželka, bydlící v luxusním domečku za Prahou, v luxusní čtvrti, plné stejně luxusních domečků a manželek, které se tam s radostí a vizí bohatství přestěhovaly a poté zjistily, že manželé jezdí domů na noc nebo přespávají v Praze v důsledku "neodkladných schůzek s významnými obchodními klienty", vaří předražená a dlouhotrvající jídla, aby zabily čas a dělají "taxikářky" dětem, které přihlásily na všelijaké kroužky, takže leckteré poté shledají, že to není život jaký chtěly, neví co s tím dělat, a tak se vrhnou na sklenky červeného a čekají, že se něco stane :-).“ (Žena, 35-44 let, Soukromník, SŠ)

„Jediný jejich úkol je být krásná, reprezentativní, vždy upravená ženská co nepracuje, vždy připravená doprovázet manžela (bohatého) žádné starosti o domácnost (většinou mají služky, chůvy...).“ (Žena, 25-34 let, Zaměstnanec, SŠ)

Další zastoupenou kategorií výroků byla skupina **ekologie**. Většina výroků se zaměřila na ochranu přírody, případně ekologické aktivisty:

„Ekologický aktivista, co jen protestuje proti všemu“. (Muž, 25-34 let, Zaměstnanec, VŠ).

„Myslím si, že je to něco s ekologií. Možná to bude žena, která přišla o manžela, který hájil zájmy ekologie“. (Muž, do 24 let, Student, SŠ)

„Zelená vdova je fanatická ekologická aktivistka, kterou opustil chlap a žádné jiné jí nechce, protože se s ní nedá vydržet :-).“ (Muž, 45-55 let, Soukromník, VŠ)

V roce 2014 oproti roku 2009 nebyla zastoupena **kategorie venkov**.

Naopak se vyskytla větší skupina výroků spojující zelené vdovy s armádou apod. Především se jednalo o asociaci zelené vdovy jako **manželky vojáka, či vdovy po vojákov**.

„Vdova po vojákov“. (Žena, do 24 let, Studentka, VŠ)

„Asi vdova po zabitém příslušníku ozbrojených sil“. (Muž, 44-55 let, Zaměstnanec, VŠ)

Další méně zastoupená kategorie byla **vztek a závist**, kde se u respondentů především projevil jejich postoj k dané otázce, případně se již objevil v kategorii luxus a nuda:

„Vdova, která vzteky a závisti zezelenala.“ (Muž, 54-64 let, V důchodu, SŠ)

Všechny další výroky byly shrnuty do kategorie **ostatní**, která ovšem není podstatná. Jsou zde výroky, které spíše pobaví. Je vidět, že respondenti ačkoliv nevěděli, snažili se alespoň něco vymyslet.

„Pavouk příbuzný černé vdově, ale na rozdíl od ní nežije v černé díře, ale v zelené džungli.“ (Muž, 25-34 let, Soukromník, VŠ)

„Špatně nabarvené vlasy.“ (Žena, do 24 let, Zaměstnanec, VŠ)

„Žena, která žila s partnerem "na psí knížku" a partner jí zemřel.“ (Žena, 35-44 let, Zaměstnanec, VŠ)

„Žena mrtvého vodníka“ . (Muž, do 24 let, Student, SŠ).

Podobně, jako v roce 2009, tak ani v roce 2014 nikoho z respondentů nenapadla asociace s alkoholickým nápojem „zelená vdova“, což je koktejl skládající se z curacao a pomerančového džusu, běžně k dostání v každém baru.

Závěrem lze říci, že ačkoliv nebyla anketa reprezentativní především z hlediska rozložení sociodemografických znaků (zvláště pohlaví a věk) i tak, stejně jako v roce 2009, byl proveden pokus o interpretaci s cílem odhalit sociokulturní problematiku fenoménu zelených vdov. Jednalo se především o zjištění, zda je pojem „zelená vdova“ v populaci znám a správně užíván. Zajímavé je, že obě ankety, z let 2009 a 2014 mají velmi podobné výsledky, s minimálními odchylkami. Jedinou výraznou změnou je, že v roce 2014 vymizela kategorie „venkov“ (respondenti, kteří spojovali zelené vdovy s venkovským prostředím, ale ne se satelity).

Co se týče povědomí o zelených vdovách, existuje zde přibližně stejná skupina respondentů, kteří alespoň přibližně ví, kdo je zelená vdova (správně toto téma spojují se satelity) a skupina respondentů, kteří o daném problému nikdy neslyšeli.

Výraznější změnou v povědomí je kategorie výroků označených jako „luxus/nuda“. S touto kategorií spojila své povědomí o zelených vdovách přibližně čtvrtina respondentů v roce 2014 a tedy výrazně více, než v roce 2009. Do této kategorie jsou zahrnuty výroky ohledně finančního zajištění, specifický životní styl atd.

Dalším významnějším ukazatelem je kategorie „v domácnosti“. V roce 2014 výrazně poklesl počet respondentů, kteří spojují zelené vdovy se ženami v domácnosti.

3. Suburbanizace - sociokulturní problémy

3.1. Suburbanizace a urbanizace

Suburbanizace – jedná se o jednu z fází **urbanizace**. Termín urbanizace vychází z latinského *urbs* = město, ve smyslu velkého města nebo města hlavního. V prvotním slova smyslu, urbanismus a urbanizace, značily zakládání a rozvoj měst, která byla zvláštní nejen stavbami, ale i „duchem místa“ a měla svůj vlastní – městský životní styl.⁶⁵Tj. urbanizace je: „Proces poměšřování, při kterém se stává z prostředí neměstského prostředí městské. Může docházet k rozšiřování městské zástavby, imigraci obyvatelstva do měst nebo pouze k přebírání městského způsobu života. Součástí široce chápaného procesu urbanizace jako přeměny společnosti a prostředí na městské je suburbanizace. V užším smyslu lze urbanizaci považovat za koncentraci obyvatelstva a lidských aktivit do měst.“⁶⁶ Urbanizace je dále také vnímána jako společenský proces, který mění způsob života i vztahy mezi lidmi.⁶⁷

Kulturologický pohled na proces urbanizace: „(...)urbanizace vyjadřuje půdorys životního stylu a architektonický řád mu poskytuje konkrétní individualizovaný výraz.“⁶⁸ S tímto, kulturologickým aspektem, souvisí i definice architektury Norberga-Schulze, který vymezuje architekturu jako „konkretizaci existenciálního prostoru“ (v rámci snahy o postižení fenomenologie architektury, respektive jejího předmětu tj. místa a kontextu s přírodními a umělými prvky prostředí, se odvolává zejména na Heideggera).⁶⁹

Z jiného úhlu pohledu se kulturologie věnuje urbanizaci a architektuře jako tvorbě prostředí a to v kontextu porozumění biologické stránce života. Je zřejmé, že vždy musí existovat podmínka zachování a reprodukce rodu – s tím souvisí také každodenní prostředí a jeho tvorba, kdy toto prostředí musí být k takovému účelu upraveno - vzniká tzv. „lidská nika“.⁷⁰

V 60. a 70. letech 20. století vzniká škola kulturní ekologie, která úzce souvisí s kulturologickým pohledem na tvorbu prostředí a adaptaci člověka na přírodní prostředí. Kulturní ekologie navázala na neoevolucionismus (kultura jako adaptivní systém studovaný

---

⁶⁵ Ortová J., Kulturní a sociální ekologie II., Filozofická fakulta UK, Karolinum, Praha 1997, str. 70

⁶⁶ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, dostupné z: <http://www.suburbanizace.cz/slovnicek.htm>

⁶⁷ Musil J., Sociologie soudobého města, nakl. Svoboda, Praha 1967, str. 9

⁶⁸ Ortová J., Kulturní a sociální ekologie II., Filozofická fakulta UK, Karolinum, Praha 1997, str. 64

⁶⁹ Norberg-Schulz Ch., Genius loci. K fenomenologii architektury. Odeon Praha 1994, str. 5

⁷⁰ Termín PhDr. Jitka Ortová, CSc., Katedra teorie kultury (kulturologie), Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze (přednášky Sociální a kulturní ekologie I. a II. z let 2004-2006)

v rámci ekosystému) a tedy se zabývá „studiem vzniku, vývoje a fungování sociokulturních systémů v kontextu jejich přírodního prostředí.“⁷¹

Kulturní ekologie je pak definována takto: „V současné době je to široce pojatý proud empirických studií a myšlení inspirovaného přístupy ekologie, antropologie a tématy kulturních studií.“ Zakladatelem klasické kulturní ekologie je Julian Steward, který v roce 1955 vydal dílo s názvem *Theory of Culture Change: The Methodology of Multilinear Evolution*. Toto dílo se stalo základem, ze kterého kulturní ekologie vycházela. Stewardova teorie „... multilineární evoluce zdůrazňuje vliv prostředí na vývoj kultury. Kulturní evoluce tak postupuje po různých liniích v různých společnostech a prostředích. Tato teorie je v protikladu ke starší klasické evolucionistické teorii, která předpokládá, že všechny kultury procházejí stejnými vývojovými stadii.“⁷² Kulturní ekologie je tedy dle Stewarda chápána jako: „... metoda pro rozpoznání způsobů, jimiž je kulturní změna vyvolaná adaptací na prostředí.“⁷³ Dalšími významnými představiteli kulturní ekologie jsou např. R.A.Rappaport, R.Lee.⁷⁴

V současném vědním prostředí u nás, je kulturní ekologie spojována s ekologií sociální. Rozdíl mezi nimi je obecně následující: „...kulturní ekologie je snaha o ekologickou reflexi kultury a sociální ekologie je snaha o ekologickou reflexi společnosti.“ Sociální ekologie tak má dvě východiska a to směr reprezentovaný M. Bookchinem a sociální ekologii, která navazuje na tradici „human ecology“ Chicagské školy spojené se jmény Park, Burgess, McKenzie a jejich nejznámější prací *The City*, poprvé publikovanou v roce 1925.

Autoři, které můžeme řadit mezi představitele sociální a kulturní ekologie u nás, jsou například Jiří Musil (sociologie města a bydlení), Bohuslav Blažek (problematika venkova), Miloslav Lapka (venkov, zemědělství a kulturní krajina), Jan Keller (vztah sociologie a ekologie), v rámci oboru kulturologie (teorie kultury)⁷⁵ na FF UK pak Jitka Ortová („kulturologická reflexe ekologické krize“), Hana Librová (životní způsob, životní styl).⁷⁶

Musil uvedl do problematiky urbanizace pojem *urbanizace člověka*. „Jako urbanizaci člověka lze označit působení městského prostředí na jednotlivce tj. podobně jako u prostředí hodnotíme změnu z neměstského na městský charakter, můžeme tak pohlížet i na proměnu jednotlivce, který se přestěhoval do města a jeho způsob života a chování je ovlivněno

⁷¹ Soukup V., Dějiny antropologie, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha 2004, str. 481

⁷² Lapka M., Sokolíčková Z., Vávra J., Pět tezí současné kulturní ekologie, In: Acta universitatis carolinae philosophica et historica 1/2009/ studia sociologica xvi, Naše společná přítomnost I., 2012, str. 9.

⁷³ Lapka M., Sokolíčková Z., Vávra J., Pět tezí současné kulturní ekologie, In: Acta universitatis carolinae philosophica et historica 1/2009/ studia sociologica xvi, Naše společná přítomnost I., 2012, str. 10

⁷⁴ Soukup V., Dějiny antropologie, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha 2004, str. 490

⁷⁵ Dříve katedra teorie kultury (kulturologie), následně oddělení kulturologie pod Ústavem etnologie FF UK

⁷⁶ Lapka M., Sokolíčková Z., Vávra J., Pět tezí současné kulturní ekologie, In: Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et Historica. Studia sociologica XVI. Naše společná přítomnost I. č. 1/2009, 2012 str.11-14

městským prostředím, které i on sám začíná utvářet. Podobně je ovlivňován i způsob života člověka v urbanizující se příměstské krajině. Celkový charakter urbanizace je ovlivněn zastoupením jednotlivých skupin obyvatelstva a jejich rozmístěním v prostoru města, městského regionu a i v širším okolí. Tyto skupiny lidí mají odlišné ekonomické i společenské postavení, jiný způsob života, požadavky na lokalitu a charakter bydlení. Každá skupina má i vlastní chování v prostoru – jedná se o demografický, migrační, sociální pohyb. Proces urbanizace je ovlivněn a složen ze souhrnu těchto jednotlivých pohybů.⁷⁷

Proces **suburbanizace** lze charakterizovat jako: „...přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí. Jedná se o typický proces rozšiřování území města, který můžeme zaznamenat jak u většiny měst vyspělých zemí, tak v historickém vývoji našich měst.“⁷⁸ Popřípadě lze tento fenomén označit jako: „...proces decentralizace některých původně městských funkcí do zázemí měst,...pohlížíme především jako na proměnu příměstské krajiny, prostorové a sociální organizace sídel a interakci lidí původně bydlicích a nově přicházejících do suburbií z prostředí měst.“⁷⁹ Dále: „Suburbanizací se zpravidla rozumí růst města prostorovým rozpínáním do okolní venkovské a přírodní krajiny.“⁸⁰

Pojem suburbanizace vychází z anglického *suburb*, nicméně jeho původ sahá i do dalších jazyků. Ve staré francouzštině se užíval termín *subburbe*, který opět vycházel z latiny – *suburbium*, zformováno ze *sub* – pod a *urbs*- město tj. „*podměstí*“. Vůbec poprvé, kolem roku 1380, použil John Wicliff formulaci pojmu *subarbis*.⁸¹ V současné době se termín *suburbium* (anglicky *suburb*) užívá jako označení okrajových částí měst – předměstí. Odborná literatura *suburbium* popisuje jako „prostorově samostatné sídlo, které vyvolává pocit prostorové identity“. V češtině neexistuje ekvivalent pro anglické *suburbanization* – užívá se tedy pojem suburbanizace. „Pokud se zkoumá část konkrétní společnosti v suburbiu, často se používá anglických výrazů *neighbourhood* (sousedství) nebo *community* (společenství), které v prvním případě vyjadřují spíše územní příslušnost části společnosti, ve druhém zase sociální příslušnost ke skupině.“⁸² (V české odborné literatuře se k pojmu komunita vyjadřuje Illner,

---

⁷⁷ Musil J., Urbanizace a vývoj měst, osobní poznámky z přednášek PřF UK, r. 2001

⁷⁸ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str.10

⁷⁹ Ouředníček M., Špačková P., Novák J., (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia, Praha 2013, str. 7

⁸⁰ Sýkora L., Suburbanizace a její společenské důsledky. In: Sociologický časopis č. 2/2003, roč.39. ,str. 219

⁸¹ Heslo Suburbia na <http://en.wikipedia.org/wiki/Suburbia#Suburbia>

⁸² Ouředníček M., Suburbanizace v kontextu urbanizačního procesu. In: Sýkora L.(ed). Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s., 2002, str. 39-41

který uvádí, „že užívání termínu komunita je velmi problematické a navrhuje raději při hodnocení prostorově ukotvených sociálních vazeb užívat pojmu komunitní vazby.“⁸³

V současné době je procesu suburbanizace, souvisejícímu s prostorovým rozšiřováním měst a změnami, které zasahují prakticky do celé organizace společnosti, do způsobu života i do vztahů mezi lidmi, věnována velká pozornost v postsocialistických zemích. V rámci velkého množství disciplín (např. sociální geografie, sociologie) tvoří proces suburbanizace velmi významné výzkumné téma. Naopak v americké a západoevropské odborné literatuře (především geografické a sociologické) byla suburbanizace hlavním tématem výzkumu v 50. a 60. letech 20. století (a zůstává jím i nadále).⁸⁴

Proces suburbanizace sebou, především v rámci České republiky, nese několik, nejen pozitivních, faktorů. Jedná se především o zdražování a rychlý růst cen bytů a domů (ale i nájemního bydlení)⁸⁵; obyvatelé měst pak logicky hledají jiné možnosti, jak zrealizovat své představy o bydlení mimo město, ale zároveň v jeho blízkosti. Dále tomuto trendu nahrává situace na finančním trhu a to dostupnost hypotečních úvěrů⁸⁶ a možnost si tak pořídit byt či dům v nové zástavbě. Rozhoduje také případně cena pozemků, která je dále od centra nižší a pozemky jsou dostupnější.⁸⁷

V současné době u nás rozlišujeme podle stavebního a funkčního uspořádání prostorové struktury dva typy suburbanizace a to **suburbanizaci rezidenční** (která souvisí s tématem disertační práce) a **suburbanizaci komerční** (výstavba především logistických hal při hlavních dopravních tazích). Rezidenční suburbanizace je definována jako: „Jeden z proudů suburbanizace, kdy dochází ke stěhování obyvatelstva z města do nového bydlení v jeho zázemí.“⁸⁸ Rezidenční suburbanizace je realizována ve dvou variantách: za první je to výstavba rodinných domů tzv. na klíč developerem (např. společnosti Ekospol, Finep, Central Group), kdy jsou již projektově i stavebně dokončené domy rozprodány klientům (často již před začátkem samotné stavby jsou domy v rámci projektu prodané). Za druhé je to možnost koupě pozemků, jejich zástavba a následně prodej jednotlivých parcel pro individuální

---

⁸³ Špačková P., Sociální prostředí a lokální komunity: město, suburbium, venkov, Disertační práce, Přírodovědecká fakulta Univerzita Karlova, Praha 2011, str.16

⁸⁴ Ouředníček M., Špačková P., Teoretické přístupy a současná témata výzkumu suburbanizace. In: Ouředníček M., Špačková P., Novák J., (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia, Praha 2013, str.16

⁸⁵ Údaj 12/2017

⁸⁶ V roce 2018 dle analytiků bude docházet ke zdražování hypoték a tím snížení dostupnosti hypoték širšímu obyvatelstvu jako tomu bylo doposud.

⁸⁷ Ouředníček M., Suburbanizace v kontextu urbanizačního procesu. In: Sýkora L.(ed). Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s.,2002, str. 8

⁸⁸ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampertl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 90

výstavbu.⁸⁹ V případě druhé varianty pak většinou dochází ke smíšení několika architektonických stylů, podle individuálních potřeb a vkusu jednotlivých vlastníků. Zástavba je sice architektonicky rozmanitější, často se však zde projevují výkyvy v kvalitě vnějšího vzhledu (v 90. letech ty nejdobnější označovány jako „podnikatelské baroko“). Otázkou zůstává, zda při koupi domu na klíč v architektem vyprojektované lokalitě, tj. v území s typologicky a výtvarně jednotnou koncepcí, nemizí určitá originalita jednotlivých lokalit.

U rezidenční suburbanizace můžeme dále rozlišit způsob jejího vzniku v rámci prostorového uspořádání sídel. Zpravidla vzniká na okraji starší zástavby, buď města, nebo vesnice. Druhou možností je výstavba tzv. na zelené louce, kdy nedochází k přímému územnímu kontaktu se stávajícím sídlem. Rezidenční suburbanizace pak zasahuje také do sociálně - prostorové struktury aglomerací. Většinou se novými obyvateli stávají lidé s vyšším sociálním statusem.⁹⁰

Je třeba vysvětlit i další pojem, který souvisí s tématem disertace a zelenými vdovami, a sice **tzv. satelitní městečko** neboli satelit, obecně - suburbánní lokalita: „**Satelitní městečko/satelit** je lidové (hovorové) označení pro lokalitu s novou bytovou výstavbou v zázemí velkých měst. V České republice se satelitní městečka nově založená na zelené louce téměř nevyskytují.“ Popřípadě lze použít definici pojmu suburbium: „Suburbium (z lat. *sub urbs* - pod nebo vedle města- tedy podměstí) je v současnosti vnímáno jako samostatné sídlo mimo kompaktní zástavbu jádrového města. Za suburbia jsou někdy považována i izolovaná území sídlišť (např. pražské Jižní Město). Pro výzkum suburbanizace se za suburbium považují sídla uvnitř nebo vně administrativních hranic města s relativně autonomní funkcí a prostorovou identitou.“⁹¹

V rámci suburbanizace se také můžeme setkat s termínem „**urban sprawl**“: „Urban sprawl (z angl. *rozpínání města*) je nekoordinovaný a živelný suburbánní rozvoj bez respektování zásad správného nakládání s prostředím (krajinou). Pro urban sprawl je typický rozvoj izolovaných ostrůvků s rezidenční nebo komerční funkcí bez návaznosti na technickou, dopravní nebo sociální infrastrukturu a se závažnými dopady na fyzické i sociální prostředí metropolitních regionů.“⁹² Architekt Hnilička termín urban sprawl překládá do češtiny jako „sídelní kaše“. Termín velmi rychle zdomácněl a ujal se v odborné literatuře.⁹³ Obecně lze

---

⁸⁹ Sýkora L., Současná suburbanizace v České republice. In: Sýkora L.(ed). Suburbanizace a její sociální , ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s ,2002, str. 13

⁹⁰ Tamtéž , str. 16

⁹¹ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramporl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 90-92

⁹² Tamtéž , str. 92

⁹³ Hnilička P., Sídelní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě rodinných domů. ERA, 2005, str. 17

ohodnotit sídelní kaši jako „nežádoucí z hlediska ekonomického, sociálního a i ekologického“. Je to neřízený proces, který není ve většině případů regulován a tím dochází k nevratným změnám v rámci české krajiny a typicky české vesnice.⁹⁴

V současné době výstavba nových sídel pokračuje nejen v lokalitách blízko velkých měst, ale i ve vzdálenějších a méně vybavenějších sídlech dále od Prahy.⁹⁵ Ve výsledku dochází k „obrůstání“ obcí množstvím developerských projektů, které nemusí být ani příliš územně rozsáhlé: „V posledním desetiletí dochází k postupné prostorové disperzi suburbánní výstavby do vzdálenějších obcí v rámci Pražské - středočeské aglomerace a zároveň k hierarchickému šíření suburbanizace do okolí regionálních center (České Budějovice, Pardubice, Plzeň a Karlovy Vary) a středně velkých měst. (...) Je zřejmé, že své satelitní městečko s rozsáhlejší výstavbou rodinných domů má v současnosti téměř každé české město.“⁹⁶ Dále pak to jsou individuální projekty a rekonstrukce rodinných domů, které také mění tvář lokality (postrádající ucelenou urbanistickou a architektonickou koncepci). V rámci České republiky (oproti severní Americe a západní Evropě) se prakticky nevyskytuje výstavba „na zelené louce“ (např. výstavba nových sídel v krajině bez návaznosti na stávající zástavbu - existuje pouze malé množství takovýchto projektů. Výstavba se realizuje především kolem obcí, tedy v rámci stabilizované sídelní struktury. V posledních letech suburbanizace stále sílí a je předpoklad, že se tento trend udrží i do budoucna. Nicméně vzniká obava, že suburbánní lokality „jsou atraktivní pouze pro určitou skupinu obyvatel a to rodiny s dětmi“ (pro obyvatele v určité fázi životního cyklu). Do suburbií se tedy stěhují především mladí a vzdělaní obyvatelé, povětšinou s vysokoškolským vzděláním.⁹⁷

3.2. Sociální prostředí satelitů

Podle posledních výzkumů dochází k pozitivním či neutrálním zjištěním ohledně účinku suburbanizačního procesu na obce. Výzkumy potvrzují, že v suburbiích je dobré sociální klima. Nejnovější poznatky v rámci České republiky ukazují „relativně zdravější prostředí v suburbiích“ oproti novým obytným celkům vnitřního města. V některých případech je prokázáno, že má dobře řízený suburbanizační proces pozitivní vliv na sociální

---

⁹⁴ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramporl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 16

⁹⁵ Ouředníček M., Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013, str.63

⁹⁶ Ouředníček M., Temelová J., Bytová výstavba. In: M. Ouředníček M., Temelová J., & Pospíšilová L., Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha 2011, str. 105-106

⁹⁷ Ouředníček M., Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013, str.65

prostředí.⁹⁸ V rámci české odborné literatury, pak můžeme nalézt analogii s výzkumem suburbanizačního procesu v USA v 60. letech. Teoretické práce popisují hlavně negativní dopady na sociální prostředí, empirické práce naopak tyto teorie vyvrací. Je nepopiratelné, že má suburbanizace i negativní vliv, nicméně v rámci odborných prací a i v českých médiích je tento negativní vliv nadhodnocován.⁹⁹

V rámci výzkumů sociálního prostředí se jedná především o sociální různorodost, která je způsobena prostorovou segregací nové výstavby od původní vesnice (obce). Noví obyvatelé jsou často aktivnější než původní obyvatelé a mají i větší schopnost se sjednotit, což může vést k rozdělení obce a někde i ke snaze ovládnout místní samosprávu. Pokud vznikne u velkého města malá čtvrť, má časem přirozené tendence i schopnost se připojit k velkému městu, ale v případě rozsáhlejší nové čtvrti přistavěné k menšímu městu „buď vytvoří vlastní svět, anebo naopak původní centrum sociálně a ekonomicky spolkně.“¹⁰⁰ Bylo však zjištěno, že odloučení obou skupin bývá pouze krátkodobé a následně dochází k jejich sjednocení. Evoluce sociálních vztahů nové oblasti lze rozvrhnout do těchto fází: „přistěhování relativně odlišné skupiny obyvatelstva do nového bydlení často s mnohem lepším standardem bydlení na kraji obce - vytváření sociálních kontaktů zejména obyvatel uvnitř lokality nové výstavby a relativně slabé kontakty se zbytkem obce - postupné prolínání obou skupin obyvatelstva formou dobrovolných i vynucených kontaktů - vytváření silnějších vazeb specifických skupin obyvatelstva (děti, matky) prostřednictvím sociálních institucí (škola, školka, klub žen) – intenzifikace sociálních kontaktů dalších sociálních skupin (obecní akce, kandidování do zastupitelstva, sportovní a zábavní akce)“.¹⁰¹ Analogické výstupy potvrzují i výsledky kvalitativního výzkumu na téma zelené vdovy (např. kontakt matek v rámci školky, dětských hřišť apod.)

Galčanová s Vackovou se zaměřily v případové studii města Brna na faktory, které ovlivňují vztahy mezi novými a původními obyvateli v obci. Především se jedná o faktor, jímž je „sdílená historie vztahů a vazeb“ tj. starousedlíci jsou uzavřená komunita, která má vlastní společnou historii, společné zážitky a vlastní tradice. Autorky studie upozorňují i na fakt, že mezi novými obyvateli jsou i takoví, kteří mají v obci rodinné vazby a tím je jejich integrace snazší. Druhý faktor nazvaly jako „sdílení každodennosti“ a s tím spojené tzv.

---

⁹⁸ Špačková P., Ouředníček M., Susová K., Sociální prostředí, sociální kapitál a sociální klima v suburbii: případová studie obce Jesenice In: Ouředníček M., Temelová J., (eds.) Sociální proměny pražských čtvrtí, Academia Praha 2011, str.179-180

⁹⁹ Ouředníček M., Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013, str.67

¹⁰⁰ Cílek V., Baše M., Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu. Praha 2005, str.14

¹⁰¹ Ouředníček M., Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013, str. 68-69

„uzlové body integrace“ (v jejich pojetí veřejná místa, kde dochází k interakci se starousedlíky).¹⁰²

3.3. Životní styl a každodenní život v suburbiiích

Výzkumem životního stylu v suburbiiích a každodenním životem v těchto lokalitách se zabývala v posledních letech katedra sociální geografie a regionálního rozvoje a Urbánní a regionální laboratoř (URRLab) při Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy a to především v těchto publikacích: *Suburbanizace.cz* a *Sociální geografie pražského městského regionu*. Výsledky šetření ukázaly na fakt, že noví obyvatelé mají odlišný životní styl, oproti starousedlíkům. Tento styl je většinou typicky městský a v rámci lokality tak vzniká kombinace dvou vzájemně odlišných životních stylů a to městského a venkovského.¹⁰³ Jak již bylo zmíněno výše, do suburbii se stěhují především mladé rodiny s malými dětmi, které mají rovněž specifický životní styl a potřeby. Podmínkou pro kvalitní život, (závislý především na mobilitě obyvatel, což se ukazuje i na výsledcích ostatních výzkumů) je především určité materiální zabezpečení a to ve formě osobního automobilu, ideálně dvou.¹⁰⁴

Již zmíněná katedra sociální geografie a regionálního rozvoje provedla v roce 2003 výzkum ve třech obcích - Přešimasy, Líbeznice a Praha –Kolovraty.¹⁰⁵ Společnými znaky lokalit byla změna sociální struktury a výrazný nárůst nových obyvatel v posledních letech. Změnila se zde i vzdělanostní struktura – přichází sem mladší a vzdělanější obyvatelstvo, většina pak přichází do zkoumaných lokalit z Prahy. Dotazníkové šetření bylo provedeno ve všech třech obcích a bylo rozdáno celkem 150 dotazníků, návratnost byla 72 dotazníků. Později zahrnutím dalších členů domácnosti se počet navrácených dotazníků zvýšil na 160. Dotazníky byly rozdány mezi staré (původní) i nové obyvatele. Věkové složení vzorku bylo u nových obyvatel ve věkové kategorii 30-39 let, u původních obyvatel pak nad 60 let. Zaznamenána byla i odlišná vzdělanostní struktura – u nových obyvatel převažovalo vysokoškolské vzdělání a středoškolské s maturitou. Nově přistěhovalí (nově příchozí) obyvatelé (ekonomicky aktivní) jsou na pracovních pozicích, kde tzv. pracují „hlavou“, oproti původním obyvatelům (místním starousedlíkům), kteří se žijí převážně manuální prací.

---

¹⁰² Galčanová V., Vacková B., Rezidenční suburbanizace v postkomunistické České republice, její kořeny, tradice a současnost. Případová studie brněnských suburbii. IVRIS Papers č.8/02 r.2008, FSS MUNI, str. 16-18

¹⁰³ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., Suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 46

¹⁰⁴ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., Suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str.50-51

¹⁰⁵ V rámci hloubkových rozhovorů v této práci, byla též Líbeznice jednou z vybraných lokalit.

Stejně tak 70% ekonomicky aktivních obyvatel uvedlo, že za prací a studiem dojíždí do Prahy. Důležitým poznatkem provedeného výzkumu, jsou výrazné odlišnosti nových obyvatel od původních: „... je to druh zaměstnání, vzdělání, výše příjmu, způsob bydlení a trávení volného času.“¹⁰⁶

Každodenní život v satelitu lze zkoumat na základě časoprostorových trajektorií fungujících na principu pozorování každodenních aktivit člověka, které se odehrávají v určitém čase a prostoru. Každodenní aktivity můžeme rozdělit na fyziologické (potřeba spánku, jídla apod.) a na sociální aktivity (pracovní čas). Tyto aktivity pak mají i svůj sociální kontext (všichni další lidé, se kterými přichází jednotlivec během dne do kontaktu) a geografický kontext (prostor tj. kde se činnosti jednotlivce odehrávají). Prostorovou mobilitu můžeme dělit podle toho, v jakých „stanicích“ se činnosti jedince odehrávají. Z výše uvedeného výzkumu vyplývá, jak vypadá typický pracovní den – ten se nejčastěji odehrává ve dvou stanicích u 43% respondentů (např. zaměstnání, nákupy) Pouze 8% respondentů uvedlo jen jednu stanicí a to domov – jednalo se o ženy na mateřské/rodičovské dovolené a důchodce.¹⁰⁷

Obyvatele suburbíi můžeme rozdělit na dvě odlišné skupiny podle ekonomické aktivity a toho, jak tráví běžný všední den. První skupinou jsou obyvatelé, kteří jsou zaměstnání, druhou skupinou neekonomicky aktivní obyvatelé (ženy na mateřské/v domácnosti, důchodci...)¹⁰⁸

Dle časoprostorových trajektorií je možné popsat typický všední den ekonomicky aktivních obyvatel takto: Ráno v satelitu začíná mezi 6. a 7. hodinou, první obyvatelé odjíždějí do zaměstnání. Brzký čas je dán délkou trasy a předpokladem případných dopravních komplikací. Kolem 8.hodiny se v suburbii prakticky nevyskytuje žádný zaměstnaný obyvatel. Mezi 9. a 14.hodinou se přibližně 70% obyvatel suburbia pohybuje v jádrovém městě a do suburbia se vrací až kolem 18hodiny. Ekonomicky aktivní obyvatelé suburbíi, tak podle výše uvedeného zjištění (tj. časového rozvrhu pobytu v lokalitě) prakticky čas v suburbii ve všední den netráví (= suburbánní mýtus - suburbia jako místa určená pouze k přespávání – tj. pracující zde tráví čas jen večer a v noci).¹⁰⁹

---

¹⁰⁶ Doležalová G., Ouředníček M., Životní styl obyvatel v suburbánní zóně Prahy In: Ouředníček M.(ed.)Sociální geografie pražského městského regionu, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, Praha 2006 str.147 - 148

¹⁰⁷ Doležalová G. Ouředníček M., Životní styl obyvatel v suburbánní zóně Prahy In: Ouředníček M.(ed.)Sociální geografie pražského městského regionu, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK, Praha 2006, str. 149-150

¹⁰⁸ Všední den matek s dětmi jako srovnání uvedeno v rámci výsledků kvalitativního výzkumu v 5. kapitole této disertační práce.

¹⁰⁹ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., Suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 52

Novák v rámci své diplomové práce provedl rovněž výzkum na principu zkoumání časoprostorových trajektorií a dá se tedy doplnit výše uvedený popis typického všedního dne i o informace, jak tráví čas ekonomicky aktivní obyvatelé po návratu domů z práce: Na cestě z práce je častou zastávkou nákup. Po příjezdu z práce následuje krátký odpočinek a rozhovor s přítomnými členy domácnosti, péče o děti, v sezoně práce na zahradě. Při večeři se zpravidla sejde celá rodina a typickým programem na pozdější večer je sledování televize, anebo rozhovor s ostatními členy v domácnosti.¹¹⁰

Každodenním životem obyvatel suburbii se dále zabýval Potočný ve své studii satelitního městečka. Z výsledků strukturovaných rozhovorů vytvořil tzv. „Městečko“. Respondenty se stalo 12 domácností (rodiny s dětmi, průměrný věk 40 let, vysokoškolské vzdělání). Na tomto zkoumaném vzorku se ukázalo, že v suburbii nežijí jen bohatí obyvatelé, ale i lidé, kteří si zvolili život a bydlení v satelitu například z důvodů jako vlastnit dům, mít svůj prostor a hezké prostředí.¹¹¹ (Podobné zjištění - u vybraného vzorku žen – „zelených vdov“ - bylo i výsledkem kvalitativního výzkumu v rámci disertační práce.) Při zkoumání každodenního života v satelitu zajímalo Potočného mimo jiné to, jak obyvatelé vnímají život právě v suburbii (v suburbánní lokalitě). Došel k závěru, že noví obyvatelé chápou suburbium jako vesnici a to v protikladu k městu, odkud přišli. Deklarovali změnu životního stylu spojenou s novým prostředím jako je trávení času v přírodě, na zahradě apod. Výsledky průběhu všedního dne jsou velmi podobné výše zmíněnému výzkumu provedenému katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK. Uváděné každodenní aktivity vzešlé z obou výzkumů se výrazně shodují. Potočný však upozorňuje na dva problémy a to, že obyvatelé satelitu tráví víceméně čas doma a domov opouští večer (ať už za společenskou nebo jinou volnočasovou aktivitou) velmi výjimečně – důvodem je únava z pravidelného cestování autem, případně noční spojení MHD. Další problematickou otázkou je určitá nezakotvenost v místě, kdy někteří respondenti neuvažují o bydlení v satelitu do konce života a i víkendy se snaží trávit mimo satelit. Oproti nim zde stojí odlišná skupina respondentů, kteří upřednostňují trávení času v suburbii „v pohodlí domova“ se zdůvodněním, že mají dům na vesnici a tím pádem nemají potřebu jezdit někam mimo lokalitu.¹¹²

---

¹¹⁰ Novák J., Časoprostorová mobilita obyvatel a strukturované prostředí metropolitní oblasti. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2006, str.59

¹¹¹ Potočný T., Lidé na okraji. Případová studie satelitního městečka. IVRIS Papers č.6/01 r.2006, FSS MUNI, str. 25-28

¹¹² Tamtéž str. 30-37

3.4. Suburbanizace a vnímání krajiny

S procesem suburbanizace souvisí i vnímání krajiny jejími vlastními obyvateli. Klápšťová, Klápště a Říha se zabývali vnímáním a využitím krajiny v rámci případové studie v lokalitě Zlatníky-Hodkovice. Položili si otázku, jakou pozornost věnují okolní krajině svého bydliště místní starousedlíci a jakou nově příchozí obyvatelé. V rámci výzkumu, na základě provedeného dotazníkového šetření a rozhovory s místními obyvateli, přichází se zajímavými výsledky. Konkrétně se jedná o „přehodnocení mediálního suburbánního mýtu“, který se týká představy suburbánních lokalit jako „nocleháren, jejichž obyvatelé se ve svém volném čase v místě nepohybují“. Existují sice rozdíly ve vnímání krajiny mezi původními obyvateli a nově příchozími, ale právě nově příchozí mají „větší potřebu využití krajiny“. Podle autorů je to dáno tím, že nově příchozí mají jiný životní styl a právě krajina a příroda je to, co je do suburbii přitahuje.¹¹³

Lapka uvádí toto kulturologické pojetí krajiny: „Kulturologický projekt krajiny by měl však vidět něco více: kohezivní síly identity společnosti, jejich mizení, transformaci nebo posilování, kulturní funkci krajiny, která je výsledkem adaptace člověka na prostředí a zároveň překonávání tohoto prostředí prostřednictvím kultury(...)Člověk má v krajině výjimečné postavení potud, pokud je také spojeno s výjimečnou odpovědností za její osud.“¹¹⁴

Z toho plyne, že my lidé, jako obyvatelé kulturní krajiny, máme za krajinu a její tvář neodvolatelnou zodpovědnost. Enviromentální zdroje je nutné chránit a v případě postupujících suburbanizačních procesů je třeba je nejen zkoumat, ale i cílevědomě řídit tak, aby byly případné negativní dopady minimalizovány. Ohrožena může být nejen krajina jako taková, ale narušeny mohou být i funkční sídelní systémy. V rámci územního plánování je pak třeba proces suburbanizace usměrňovat, případně regulovat. Kulturologie jako interdisciplinární obor by se těmto souvislostem ve spolupráci s dalšími obory měla věnovat a přinášet hodnotová řešení a vize do budoucna.

3.5. Sociokulturní problémy suburbanizace

Téma této disertační práce zní „Sociokulturní problémy suburbanizace“ se zaměřením na specifickou skupinu (subkulturu) obyvatel – zelené vdovy. V současné době, jak již bylo

---

¹¹³ Klápšťová E., Klápště P., Říha M., Vnímání a využití krajiny staro-a novousedlíky v suburbánní zóně Prahy: případová studie Zlatníky- Hodkovice. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013, str. 26

¹¹⁴ Lapka M., Kulturologický projekt české krajiny In: Culturologia Vol.1 2012, str. 59

uvedeno, je suburbanizační proces vnímán spíše negativně, ačkoliv podle názorů některých odborníků¹¹⁵ je tento negativní obraz především mediálně nadhodnocen. Souvisí s tím i jaká je podoba suburbanizace u nás ve srovnání například se Spojenými státy, kdy v našem kontextu se jedná spíše o „přístavbu“ nových čtvrtí ke stávajícím obcím. Ať už je suburbanizace vnímána negativně či spíše neutrálně, i tak se zde můžeme setkat s více či méně závažnými sociokulturními problémy. Toto jsou, dle soudu autorky, závažné problémy nutné k řešení:

1. **sociální struktura suburbii** – odchod sociálně a ekonomicky silnějších obyvatel z metropolí do jejího zázemí, příchod specifické skupiny obyvatel (mladé rodiny s malými dětmi), (ne)existence specifických subkultur (zelené vdovy apod., ale i lidé v důchodovém věku, mládež...), integrace nových obyvatel, případné konflikty se stávajícími (původními obyvateli), participace nových obyvatel na samosprávě obce (střety nových a starých obyvatel v místním zastupitelstvu apod.), potřebná místa k setkávání, účast nových obyvatel na akcích pořádaných obcí, v extrémních případech segregace nových obyvatel
2. **územní plánování obcí** - zabírání volných ploch a ekologické dopady, riziko sídelní kaše, lokalizace zástavby na tzv. zelené louce, zábor zemědělského půdního fondu, nekontrolované rozrůstání sídla do volné krajiny – nedostatečná regulace, monofunkčnost, tlak developerů na změny územního plánu apod.).¹¹⁶
3. **místo trvalého bydliště** - dochází k přílivu nových obyvatel do obcí, ale jejich nehlášení se k trvalému pobytu, výsledkem je nízký podíl obce na daňovém výnosu a snížení možnosti investování obce do jejího rozvoje jako např. budování a údržba infrastruktury, rozšiřování či stavby nových škol a školek (využíváno i novými obyvateli), dochází k „dotování“ nových obyvatel původními obyvateli, platí i pro sídla firem
4. **dopravní řešení** – špatné dopravní spojení, ve většině případů nutnost přepravy automobilem (ekologické otázky) a vlastnictví více automobilů, nedostatečná možnost přepravy MHD a četnost spojů, časové intervaly nebo naopak její nedostatečné využívání - pokud v obci je, dojížděka za prací a studiem mimo místo bydliště, vznik kolon a ucpání (a ztížená průjezdnost) hlavních tahů do jádrového města, leckde již v obci (viz například ranní situace v Líbeznici), neřešení dopravní situace a především

---

¹¹⁵ Především se jedná o členy URRLab při PřF UK např. Ouředníček, Špačková a další

¹¹⁶ Smolová K., Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti, Diplomová práce, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Praha 2009, str. 38

přepravní kapacity hlavních tahů z obce, často na takový provoz nejsou stavěny, respektive infrastrukturně vybaveny.

5. **vnímání krajiny a její změny** - změny v charakteru osídlení (včetně architektonické kvality zástavby), zábor zemědělské půdy, zastavění volného prostoru krajiny a nevratné změny v obrazu tradiční české krajiny, ztráta genia loci; působení developerských společností s jejich projekty „na klíč“, případně rychlé zainvestování technickou infrastrukturou a rozprodej pozemků (častý tlak developerů na možnost výstavby v nevhodných lokalitách ovlivněný především cenou pozemků) apod., rychlé šíření komerční suburbanizace.

4. Deníkový záznam – Ze života v satelitu

Denní záznam byl pořízen během vlastního pobytu autorky v jedné ze tří lokalit a to konkrétně ve Zdibech.

Pobyt v lokalitě byl náhodný. V době celkové rekonstrukce bytu v Praze, kdy bylo třeba hledat dočasné bydlení, přišla zcela náhodou nabídka na krátkodobý pronájem právě ve Zdibech, okres Praha -východ. Pobyt v této lokalitě trval přesně tři měsíce, během kterých se rekonstruoval byt v Praze, tudíž se autorka s rodinou přestěhovala s většinou věcí včetně nábytku. Původně autorka do dané lokality nechtěla, ale nakonec se tato vynucená změna ukázala jako velký přínos pro disertační práci a s ní spojený výzkum.

Deník byl psán po dobu jednoho týdne od pondělí 4.5.2015 do neděle 10.5.2015. Vzhledem k tomu, že každý týden byl (i když v zaznamenaném týdnu byl státní svátek) prakticky stejný, jedná se o autentickou osobní výpověď. Díky čtvrt roku strávenému v místním satelitu, ta měla autorka možnost na „vlastní kůži“ zažít, jaké to je žít zrovna v dané lokalitě a jaké mohou být pocity případných zelených vdov. Autorka by podotkla to, co je dále uvedené v úvodu kvalitativního výzkumu, že ani během uvedených tří měsíců nebyla možnost navázat kontakt s případnými respondentkami, anonymita daného prostředí a nulový výskyt obyvatel satelitu, ať už na ulici, či hřišti apod. byly pro tuto lokalitu ve vymezeném časovém úseku příznačné.

4.1. Deníkový záznam

4.1.1. Popis situace

Autorka žila ve Zdibech na omezenou dobu tří měsíců (duben až červen 2015) v pronajatém bytě v rodinném domku (z důvodu rekonstrukce bytu v Praze) s partnerem a tehdy 17 měsíční dcerou. V rodině v té době bylo pouze jedno auto, které každý den využíval partner.

4.1.2. Popis lokality

Zdiby, Praha - Východ – cca 9km severně od hlavního města Prahy, zahrnuje tři katastrální území: Zdiby, Přemyšlení a Brnky. Konkrétně Zdiby pak vznikly spojením osad Zdiby, Veltěž, Přemyšlení a Brnky. Obec Zdiby je připomínána již v první polovině 14. století, podobně tak i ostatní osady dle archeologických nálezů naznačují založení ještě dříve než v 15. století.¹¹⁷

---

¹¹⁷ Obec Zdiby, dostupné z: <http://www.obeczdiby.cz/index.php/historie>

V současné době mají Zdiby 3415 obyvatel.¹¹⁸ Ve srovnání s rokem 2004, kdy zde trvale bylo hlášeno pouze 1503 obyvatel, jde o dvojnásobný nárůst. (V roce 2001 to bylo pouze 1135).¹¹⁹

Co se týče dopravní dostupnosti, Zdiby mají dobré spojení příměstskou dopravou, na metro Kobylisy je to cca 10 minut autobusem. (Pouze v ranní špičce je zde menší zdržení, ale díky vyhrazenému pruhu pro MHD na hlavním tahu ul. Ústecká je přeprava MHD výrazně rychlejší, než automobilem). V obci je několik zastávek autobusu, nejbližší od zkoumané satelitní zástavby je cca 900 m, záleží na poloze domu. Nicméně cestování s kočárkem zde není tak jednoduché jako v Praze, tudíž autorka je zcela závislá na partnerovi, kam a kdy ji i s dcerou odveze. Proto 90% času tráví ve Zdibech.

Z hlediska občanské vybavenosti je zde mateřská a základní škola (pouze první stupeň), obecní policie, pošta, hasičská jednotka, malý obchod s potravinami, drogerie-papírnictví, pekařství a cukrárna, dále několik restauračních zařízení různé kvality.

V rámci suburbanizace je z pohledu této práce nejzajímavější (a tedy i zkoumaná) lokalita přímo na začátku Zdib, kde na louce cca 500 m od staré původní zástavby z 50. let vyrostlo satelitní městečko. Postupně se připojuje ke stávající zástavbě, přesto je zde stále viditelná hranice ať už z urbanistického hlediska, tak i z pohledu architektonického ztvárnění jednotlivých objektů. Lokalita prezentuje nejen specifický životní styl, ale zároveň i určitou míru prostorové izolace obyvatel.

Původní zástavba Zdib je primárně kumulována kolem hlavní ulice Průběžná, která spojuje Zdiby a Klecany. Lokalita satelitu, který byl předmětem zájmu, je vymezena ulicemi Lipová, Habrová, Topolová, Okružní, Platanová, Jilmová a Kaštanová. Jedná se o cca 70 domů nejednotného stylu a velikosti.

(Poznámka 2017: V současné době mají Zdiby satelitů více, obec se rozšiřuje do stran, do dosud nezastavěného území. K obci patří i chatová osada Holosmetky a část Draháňského údolí, kde dlouhodobě probíhá přestavba chat na rodinné domy k trvalému bydlení.)

Následující deníkový záznam, je za 1) ukázkou denního života ženy, která je doma s dítětem, bez auta, v suburbánní lokalitě, v zázemí pražského městského regionu, 2) obsahuje i konkrétní pocity autorky podle situace (autorka byla zvyklá se v Praze samostatně a nezávisle pohybovat MHD apod.), 3) deníkový záznam má sloužit jako podklad k další (i když subjektivní) interpretaci a vcítění se do života „zelených vdov“ (nebo spíše žen žijících

¹¹⁸ Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

¹¹⁹ Obec Zdiby: <https://www.obeczdiby.cz/historie-obce/>

v satelitu). Záznam byl využit především jako podpůrný nástroj k interpretaci kvalitativního výzkumu.

Deníkový záznam:

Pondělí 4.5. 2015:

7:00 – Vstáváme, připravuji snídani pro všechny, snažím se primárně nakrmit dceru (*Napadá mě, zase celý den doma... už zde bydlíme tři týdny a ten stereotyp je ubíjející. Kde je moje nezávislost a možnost jet kam chci?*)

8:00 – Dcera s tatínkem vyráží na plavání do Prahy - Ďáblic autem, usedám k počítači, abych alespoň něco napsala, než se vrátí. Než se vůbec dostanu k počítači, nedá mi to a poklidím.

10:00 – Vrací se dcera z plavání, připravuji svačinu a partner odjíždí autem do Prahy na schůzku a zkontrolovat pokračující rekonstrukci našeho bytu.

10:30 – Příprava oběda, dcera mi pomáhá, bude co uklízet...

11:30 – Obědváme s dcerou.

12:30 – Dcera jde spát do ložnice, já opět usedám k počítači a snažím se psát.

14:30 – Dcera se probouzí, svačíme a vyrážíme pěšky s kočárkem do místního obchodu pro pečivo, cestou zpět na dětské hřiště. (*Nejbližší hřiště je cca 1,5 km odtud a za celou dobu pobytu jsme tu potkaly jen jednu maminku s dítětem tj. evidentně tráví čas na vlastní zahradě*).

17:00 – Jsme zpět doma, příprava večeře a hrajeme si a těšíme se na tatínka, bude s kým si popovídat.

18:00 – Večeříme s dcerou.

19:00 – Dcera se jde koupat.

19:30 – Přijíždí domů partner (hurá!)

20:00 – Dcera jde spát, usedám k počítači. Chvilí si ještě povídáme s partnerem.

23:00 – Jdeme spát i my.

Úterý 5.5.2015

7:20 – Vstáváme s dcerou, partner před chvílí odjel do práce do Prahy. A nás opět čeká ten samý den jako včera s výjimkou plavání.

8:00 – Snídáme, hraji si s dcerou a přemýšlím, co budeme dnes dělat. (Moc možností na výběr nemáme, ale všechno lepší, než stereotyp.)

10:00 – Rychlý úklid domácnosti, pro dceru malá svačinka.

10:30 – Jdeme s dcerou na pískoviště do zahrady. Oběd máme připravený ze včera, dnes aspoň nemusím vařit.

11:30 – Obědváme s dcerou.

12:00 – Dcera jde spát, vytírám celý byt a usedám k počítači.

14:30 – Dcera se probouzí, svačinka a čekáme na tatínka.

15:00 – Přijíždí partner a vyvází nás na „výlet“ do Kauflandu (do Prahy) na týdenní nákup (Tady se toho moc koupit nedá).

17:00 – Když už jsme v Praze, návštěva babičky a kontrola, co nového v bytě. (Akorát na mě padá deprese z těch holých stěn a žádné podlahy. To bude ještě na dlouho...)

18:30 – Návrat domů, příprava večeře, kolem 19hod večeříme.

19:30 – Dcera se jde koupat

20:00 – Dcera jde spát, začínám žehlit tu hromadu prádla, kterou zde mám již týden.

22:00- Jdeme spát. Dnes už nic nenapišu.

Středa 6.5.2015

7:00 – Vstáváme, partner už je pryč tj. v práci.

8:00 – Snídáme a opět zvažuji, co dnes budeme dělat. Dnes to bude snazší, protože prší. Tak že, zůstáváme doma.

9:00 – 11:00 – Hrajeme si s dcerou doma, stále prší. Mezitím svačinka, vyřídím pár telefonátů...

11:00 – Příprava oběda.

11:30 – Obědváme s dcerou.

12:30 – Dcera jde spát, stále prší, snad do odpoledne přestane, nechce se mi být zavřená doma celý den.

14:30- Dcera se probouzí, nasvačí se a vypadá to, že přestává pršet.

15:00 – Přestalo pršet, vyrážíme pěšky podívat se na nedaleké koně. Cesta je dlouhá, dceru nejvíc zajímají louže. Bude co prát.

17:00 – Příchod domů, chvíli si spolu hrajeme.

18:00 – Večeřím s dcerou.

19:30 – Příchod partnera domů, konečně!

20:00 – Dcera jde spát. My ležíme u televize a vyprávíme si zážitky (jaký já tak můžu mít zážitky?)

23:00 – Jdeme spát.

Čtvrtek 7.5. 2015

7:30 – Vstáváme. Partner opět dávno v práci.

8:00 – Snídaně s dcerou.

8:30 – 10:00 – Hraji si s dcerou, péče o domácnost. Zvažuji, zda bude mokré pískoviště na zahradě.

10:30 – Jdeme na pískoviště na zahradu. Chvilka klidu. Dcera si sama hraje.

11:30 – Příprava oběda a následně oběd s dcerou.

12:30 – Dcera jde spát, usedám k počítači.

14:30- Dcera se probouzí, svačíme a dle počasí půjdeme ven.

15:30 – Vyrážíme na hřiště do Přemyslení, které je pro malé děti. Sice daleko, ale dcera si tam vyhraje. (Výjimečně jsme zde někoho potkali)

17:00 – Cestou zpět se stavíme v cukrárně na kávu a něco sladkého. Mají dětský koutek, dcera si vyhraje sama a já mám chvilku klidu si aspoň vypít kafe. (Cukrárna byla jediným místem, kam se dalo s takto malým dítětem zajít a byla šance, že zde byly i jiné děti).

18:00 – Návrat domů, večeře s dcerou.

19:45 – Příchod partnera domů akorát na ukládání dcery.

20:00 – Dcera jde spát.

20:00-22:00 – Řešíme, jak bude vypadat naše nová kuchyně. Dostávám úkoly, co příští týden zařídit, a kam zavolat.

22:00 – Jdeme spát.

Pátek 8.5. 2015 – státní svátek tj. partner je s námi doma

7:30 – Vstáváme společně. Příprava snídaně.

8:00 – Společná snídaně.

8:00 – 10:00 – Trávíme čas doma, partner si hraje s dcerou. Mám chvilku pro sebe.

10:30 – Jdeme na procházku po okolí a chceme vyzkoušet místní restauraci.

11:30 – Oběd v místní restauraci. (Není dětský koutek, tudíž oběd náročnější.)

12:30 – Návrat domů, dcera jde spát a my s ní, když je ten svátek.

14:30- Dcera se probouzí a my se rozhodujeme, jestli jet do Prahy nebo zůstat zde.

15:30 – Jedeme na rodinou návštěvu do Prahy, zvrtně se v malou oslavu.

18:00 – Návrat domů, večeře, koupání dcery.

20:00 – Ukládání dcery ke spánku, po osmé jde spát.

23:00 – Jdou spát i rodiče.

Sobota 9.5.2015

7:30 – Vstáváme, příprava snídaně.

8:00 – Snídaně společná.

8:00 – 12:00 – Jsme doma, hrajeme si, partner odjíždí zkontrolovat rekonstrukci našeho bytu.

11:30 – Oběd, kolem poledne se vrací partner.

12:30 – Dcera jde spát, péče o domácnost, sedáme si ke kávě nad katalogy vybavení interiéru.

15:00- Dcera se probouzí, svačí.

15:30 – Jdeme všichni na pískoviště na zahradu.

17:00 – Návrat domů a příprava večeře.

18:00 – Večeře.

19:00 – Koupání dcery a hraní si.

20:00 – Ukládání dcery, po 20hod usíná.

23:00 – Jdou spát i rodiče.

Neděle 10.5. 2015

7:30 – Vstáváme, příprava snídaně.

8:00 – Snídaně a plánování dne.

9:00 – Jedeme se podívat, jak pokračuje rekonstrukce bytu v Praze (Doufám, že se to hnulo a nebudu mít opět depresi. Konečně už se dělají štuky.)

12:30 – Návrat domů na oběd.

12:30 – Dcera jde spát.

15:00- Dcera se probouzí.

15:30 –Hraní si s dcerou, partner se jí snaží užít před dalším pracovním týdnem.

17:30 – Příprava večeře.

18:00 – Večeře.

19:00 – Koupání dcery.

20:00 – Ukládání dcery.

20:30 – Usedám po dlouhé době k počítači.

22:00 – Jdou spát i rodiče.

4.2. Deníkový záznam - výstup

Pokud by autorka měla učinit stručný závěr, pak by parafrázovala Michaelu (31 let, Veleň), která v rámci rozhovoru řekla, že by si každý měl bydlení v satelitu nejdříve vyzkoušet. A až pak se rozhodnout, zda mu to vyhovuje. Bydlení v satelitu opravdu není pro každého, velmi totiž záleží na povaze člověka a na tom, jak moc společenský život před přistěhováním do satelitu žil. Existují pravděpodobně lidé, kteří život v satelitu snášejí špatně z hlediska samoty, na druhé straně pak jsou lidé, kterým takovýto život vyhovuje. (Níže uvedené výstupy jsou vzhledem k osobním zážitkům psány v Ich – formě.)

4.2.1. Osobní pocity

- Vzhledem k mé společenské povaze, pro mě bydlení v dané oblasti bylo vcelku náročné. Nikdy jsem neměla problém se seznámit, (i to byl původní plán, jak získat respondentky k rozhovorům – seznámit se například na hřišti), přesto vzhledem

k nepřítomnosti většiny obyvatel v rámci veřejného prostoru (ulice) nebo dětského hřiště opravdu nebylo s kým kontakt navázat.

- Nejčastější pocity v průběhu bydlení zde byly: osamělost, nuda, stereotyp a hlavně pocit závislosti na partnerovi (pro mne asi nejhorší pocit), tedy neustálé čekání a plánování, kdy nás odveze/přiveze. Nemožnost rozhodovat o volném čase – závislost na automobilu.

- V době, kdy jsme bydleli ve Zdíbech, za mnou nepřijely žádné kamarádky, protože to pro ně bylo „z ruky“. Stejně tak i pro mě bylo složité jít večer někam ven. A kdybychom chtěli spolu s partnerem, museli bychom odvézt dceru do Prahy k prarodičům nebo babičku dovést k nám a zase odvézt zpět do Prahy. (Akce na dvě hodiny.)

- V Praze jsem byla zvyklá pořád s dcerou někde být, procházky, dojet do centra na výstavu, do zoo, botanické zahrady. To zde nebylo možné. Procházky jsme chodily pouze dvěma směry a to na koně (areál bývalého statku s ohradami na začátku Zdib) anebo podél Průběžné (hlavní) ulice směrem k Přemýšlení. Dále mimo obec jsem si sama netroufla, přece jen, potkali jsme minimum lidí, tak že byl i určitý strach.

- Stereotyp – to bylo pro mě hned po závislosti na partnerovi nejhorší. Každý den úplně stejný. Pro mne velmi ubíjející.

- Osamělost – pořád jen s dcerou, minimálně kontakt s jiným dospělým (pomínám prodavačku v obchodě nebo majitelku cukrárny). Každý večer/odpoledne nedočkavé vyhlížení partnera. V Praze jsem byla zvyklá na pomoc babičky, tady to nebylo možné. Stejně tak jsme v Praze byla zvyklá, že partner víceméně doma, či pracuje z domova, zde pro něj snazší odjet na celý den do Prahy.

4.2.2. Občanská vybavenost

- V obci obecně byl problém nakoupit. Kromě místní pekárny (vyhlášené i v širším okolí) je zde obchod, kde se dají pořídit základní potraviny, dá se tu však platit pouze v hotovosti. (Dalším problémem je, že v obci není bankomat.) V době našeho pobytu jsme primárně jezdili na nákup jednou týdně do Prahy 8, ve Zdíbech pouze dokupovali pečivo a případně základní potraviny typu mléko apod.

- Vzhledem k věku dcery jsme dále využívali dětské hřiště.

4.2.3. Dopravní dostupnost

- Každé všední ráno byl problém dostat se včas do centra nebo alespoň na Prahu 8 – kolony na hlavním tahu. Obecně v obci poměrně dost velká doprava i na hlavní ulici Průběžná.

5. Kvalitativní výzkum

Disertační práce, jak již bylo zmíněno v úvodu, navazuje na práci diplomovou, která v rámci teorie mapovala povědomí o daném tématu zelených vdov, jaké existují odborné články, či publikace a zda je tento fenomén obecně u nás, jak ze sociologického, tak i sociálně geografického pohledu popsán. Hlavním přínosem disertace, by proto měly být hloubkové rozhovory se ženami, které v suburbiích žijí a je tedy předpoklad, že jsou hledanými zelenými vdovami.

5.1. Cíl výzkumu

Vzhledem k tomu, že téma a (ne)existence zelených vdov jako specifické subkultury v rámci procesu suburbanizace není v odborné literatuře zpracováno empiricky (a do jisté míry ani teoreticky), bylo hlavním cílem disertační práce potvrzení, či vyvrácení existence této specifické skupiny obyvatel satelitů a to na základě rozhovorů se ženami, které v satelitu žijí a nechodí do zaměstnání. Kdo jsou tyto ženy, jak se chovají, jak tráví svůj všední den, jaké mají pocity a jak jejich chování souvisí se životem v suburbii. Jinak formulováno: zda souvisí proces suburbanizace se vznikem specifického sociálního prostředí v suburbiích a určitých subkultur s vlastními normami a hodnotami, které se také vymezují odlišnými kulturními vzorci. Konkrétně v této práci zaměřeno na zde žijící ženy.

5.2. Metodologie výzkumu

5.2.1. Technika sběru dat

Jako technika sběru dat byly zvoleny strukturované rozhovory s otevřenými otázkami.¹²⁰ Scénář rozhovoru je k nahlédnutí v příloze této práce. V průběhu výzkumu bylo uskutečněno **10 rozhovorů** se ženami různého věku, které v době, kdy byl rozhovor konán, v suburbii žily.

Hlavními kritérii pro rozhovor byly následující podmínky:

1. Bydliště respondentky v suburbii (satelitu) v Pražském městském regionu (výjimku tvoří jedna respondentka, která žije v suburbii u Brna)
2. V době konání rozhovoru nebyla respondentka zaměstnaná tj. byla v domácnosti, na mateřské či rodičovské apod.

---

¹²⁰ Hendl J., Kvalitativní výzkum, Portál, Praha 2005, str. 152

5.2.2. Metoda výběru respondentů

Rozhovory vznikaly postupně a to „metodou sněhové koule“, kdy na jednu respondentku se nabalila další, většinou ze stejné lokality. Proto i lokalit je více, což rozhodně není na škodu a této práci naopak přidává více geografické rozmanitosti.

Zpočátku šly práce při výběru respondentek velmi pomalu a to z důvodu neochoty obyvatelek vybraných lokalit uskutečnit rozhovor. K oslovení došlo náhodně při návštěvě daného satelitu (vždy s negativní odezvou), po té byly respondentky z vybraných lokalit osloveny písemnou formou a to letáčkem ve schránce s žádostí o rozhovor. Dále pak byl distribuován leták o probíhajícím výzkumu v MŠ nebo v případě Březiněvsi v dětském plaveckém klubu Rehaklub v Ďáblicích (zde dle zjištění autorky se koncentrují obyvatelky Březiněvsi a přilehlých lokalit). Odtud také pochází kontakt s první respondentkou pro rozhovor a dále se již nabalovaly, jak bylo uvedeno, další.

Všechny respondentky byly seznámeny s účelem výzkumu pro potřeby disertační práce.

Rozhovory probíhaly osobně či přes platformu Skype a to v období léto až podzim 2017. Vzhledem k rozsáhlosti obsahu rozhovoru, jsou některé odpovědi velmi stručné. Ani touto formou – tedy osobním rozhovorem - nebyly respondentky příliš ochotné se mnoho rozprávět. Důvodů souvisejících s tímto problémem může být více. Většinou bylo poskytnutí rozhovoru podmíněno tím, že nezabere mnoho času. V průměru zabral každý rozhovor přibližně hodinu, v některých případech byla doba i kratší (záviselo na objektivních podmínkách typu dítě, co právě něco nutně potřebuje, což byl velmi častý rušivý element apod.) Délka rozhovoru se ukázala jako velká překážka, nicméně již v průběhu výzkumu nebylo možné scénář rozhovoru měnit a zkracovat. Některé rozhovory jsou tedy obsáhlejší, než jiné. Ve výsledku jsou však všechny podstatné informace z rozhovorů vytěženy, což považuji pro disertační práci a stanovené cíle za podstatné.

Další možnou překážkou mohlo být, že respondentky dostatečně dobře neznaly osobu autorky a tazatele v jednom. Některé respondentky byly takřkajíc „známá známé“, tudíž se k nim autorka dostala přes doporučení několika lidí. Ale účel byl splněn, podařilo se najít osoby, které byly ochotné rozhovor uskutečnit, i když oproti původnímu plánu se nejednalo o respondenty z předem vytipovaných obcí.

Některé respondentky poznala autorka díky výzkumu více a do interpretace jsou tak zapojeny i osobní poznatky ze setkání a informace získané „mimo záznam“. Přínosem práce byla pro autorku také nově vzniklá přátelství.

Rozhovory probíhaly na základě „scénáře rozhovoru“ (viz příloha disertační práce). Přepisy všech rozhovorů jsou k nahlédnutí v příloze. Rozhovory, kdy respondentka hovořila slovensky (a to ve čtyřech případech), jsou přeloženy do českého jazyka.

5.2.3. Harmonogram výzkumu

Přípravy na výzkum probíhaly od roku 2015, ukončen byl na podzim roku 2017.

Průběh výzkumu:

- 2015 - 2016: Metodická příprava výzkumu, příprava scénáře rozhovoru, výběr lokalit a mapování terénu (ochota provést rozhovor)
- jaro 2017: Distribuce letáků do vybraných lokalit ohledně výzkumu a provedení rozhovoru, osobní oslovení – ve výsledku nutnost přistoupit k metodě sněhové koule – do léta 2017 vytipováno 13 respondentek pro rozhovor, ve finále uskutečněno rozhovorů 10 (dle původního plánu)
- léto – podzim 2017: Uskutečněno 10 rozhovorů (viz tabulka níže)
- podzim 2017: Vyhodnocení výzkumu a závěr

Tabulka č.2.: Lokalita, datum rozhovoru, délka rozhovoru a forma uskutečnění

	jméno	věk	lokalita	rozhovor dne	forma	délka rozhovoru (v minutách)
1	Leona	38	Odolena Voda	24.9.2017	osobně	53min
2	Renata	35	Černošice	30.9.2017	osobně	72min
3	Jiřina	44	Unhošť	11.11.2017	osobně	68min
4	Andrea	43	Březiněves	8.9.2017	osobně	45min
5	Klára	31	Ivančice	21.11.2017	skype	40min
6	Michaela	31	Veleň	1.11.2017	osobně	60min
7	Kateřina	33	Veleň	18.9.2017	skype	47min
8	Ingrid	31	Líbeznice	23.10.2017	skype	70min
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	30.8.2017	osobně	85min
10	Hana	35	Zdiby	29.10.2017	skype	45min

5.3. Lokality, kde byly identifikovány respondentky k rozhovoru

Původně měly být respondentky pro rozhovory osloveny pouze ve třech předem vybraných lokalitách. Jednalo se o lokality Líbeznice, Březiněves a Zdiby (Přemyšlení, Veltěž, Zdiby).

Tyto lokality se vyznačují rychlým suburbánním rozvojem za posledních 20 let a to díky velmi dobré dostupnosti do centra Prahy, příměstské hromadné dopravě (do cca 15min na

metru) a zároveň blízko k přírodě (Draháňské a Čimické údolí, blízkost Vltavy) a nákupním možnostem (obchodní zóna Čakovice a Letňany). V současné době zde probíhá již několikátá etapa výstavby rodinných domů na pozemcích kolem obcí, proto již první domy postavené cca před rokem 2000 jsou dnes již takřka součástí obce a není zde znát téměř žádný přechod mezi novou zástavbou a můžeme dnes říci – tehdejším satelitem.

Ve všech těchto obcích i v současné době stále probíhá nová výstavba a jak z úrovně chodce (ulice), tak i z leteckých snímků (google maps) jsou zřetelně vidět jednotlivé developerské projekty, které se stylově i typologicky liší nejen od okolní zástavby, ale i od konkurence (tj. řadové domy, solitérní rodinné domy apod.) Takto v obcích vznikají často naprosto urbánně a esteticky nesourodé projekty, které neodkazují na původní historický způsob zastavění a mají mnohdy rušivý stavební a architektonický styl.

Příkladem aktuální masivní výstavby je projekt společnosti CPI Property Group (Březiněves a.s.), která v obci Březiněves na poli v bezprostřední blízkosti obytné zástavby staví 115 vila domů a samostatných rodinných domů pod názvem „Březinka“.¹²¹ Zde je nutno poznamenat, že je to jeden z mála projektů, kdy architekt navrhující daný obytný soubor v zadané lokalitě přemýšlel kontextuálně a pokud výsledek bude vypadat, jako v reklamě zveřejněné společností CPI, bude se jednat o stylově jednoduché bydlení, které danou lokalitu víceméně nenarušuje. (Poznámka autorky: Zdálo by se, že takový postup by měl být v současné době samozřejmostí, nicméně i krátká exkurze po současných satelitech ukazuje, že ve většině případů převažuje finanční stránka nad estetickou a to hovoříme pouze o developerských projektech, kde se předpokládá účast architekta. Výrazně horší situace je, když obec rozparceluje pozemky a rozprodá je jednotlivým fyzickým osobám, které si v lepším případě nechají postavit dům na klíč, v horším pak popustí uzdu své vlastní kreativitě. Zdroj: vlastní dlouholeté pozorování autorky práce.)

Jak již bylo zmíněno výše, byly vybrány tři lokality. Autorka výzkumu ovšem nepočítala s variantou, že narazí na tak velkou neochotu a to nejen odpovídat na otázky a provést rozhovor, ale vůbec nechat se kontaktovat za účelem výzkumu. Tím se také potvrzuje, že do určité míry jsou současné suburbánní lokality anonymní a místní obyvatelé nechtějí zveřejňovat své názory a to ani rodinnou situaci (což byl argument pro odmítnutí rozhovoru, ačkoliv bylo vysvětleno, že je rozhovor zcela anonymní a pouze pro potřeby disertační práce). Otázkou je, zda to není spíše postoj celé české společnosti. V době, kdy jsme skoro denně zavaleni telefonáty marketingových agentur a operátorů, lidé jsou více odtažití a nechtějí sdělovat své názory „jen tak někomu“, více si chrání soukromí. Každopádně tato skutečnost

---

¹²¹ CPI Property Group – Rodinné domy Březiněves, <https://www.domyvbrezinevsi.cz/koncepce/>

se stala velmi vážným problémem v průběhu výzkumu, kdy autorka nebyla schopná z daných třech vytypovaných lokalit získat potřebné množství respondentek za účelem poskytnutí rozhovoru.

Výsledkem volby finálně zvolených lokalit tedy byly obce, kde žila daná respondentka. Jednalo se o: Březiněves, Zdiby, Líbeznice, Černošice, Unhošť, Veleň, Odolena Voda, Tuchlovice a jedna respondentka žije u Brna (Ivančice). Stručná charakteristika lokalit viz tabulka níže:

Tabulka č.3. Počet obyvatel k 1.1.2017¹²²

Obec	Kraj	Okres	Počet obyvatel k 1.1.2017
Odolena Voda	Středočeský	Praha- východ	5859
Černošice	Středočeský	Praha - západ	6983
Unhošť	Středočeský	Kladno	4636
Březiněves	Hlavní město Praha	Praha 8	1289
Veleň	Středočeský	Praha- východ	1287
Líbeznice	Středočeský	Praha-východ	2705
Tuchlovice (Srby)	Středočeský	Kladno	2518
Zdiby	Středočeský	Praha- východ	3415
Ivančice	Jihomoravský kraj	Brno-venkov	9678

Tabulka č.4. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2017¹²³

Název obce <i>Name of municipality</i>	Počet obyvatel <i>Population</i>			Průměrný věk <i>Average age</i>		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
	<i>Total</i>	<i>Males</i>	<i>Females</i>	<i>Total</i>	<i>Males</i>	<i>Females</i>
Tuchlovice	2518	1248	1270	41,2	39,8	42,5
Unhošť	4636	2265	2371	41,1	39,5	42,5
Líbeznice	2705	1351	1354	35,8	34,7	36,8
Odolena Voda	5859	2854	3005	39,2	38,0	40,3
Veleň	1287	642	645	37,8	37,3	38,3
Zdiby	3415	1734	1681	35,9	35,8	36,0
Černošice	6983	3422	3561	39,9	38,7	41,0
Ivančice	9678	4743	4935	42,4	41,3	43,5
Březiněves	1289	628	661	-	-	-

¹²² Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích k 1.1.2017. Praha. 28. dubna 2017. Dostupné online. [cit. 2017-05-04] zdroj: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

¹²³ Tamtéž

Stručná charakteristika jednotlivých lokalit:

Odolena Voda (Praha – východ)

Odolena Voda je situována severně od Prahy při dálnici D8, která obec dělí na dvě části. Vzdálenost od centra Prahy je 16km, samosprávně spadá obec pod Stará Boleslav -Brandýs nad Labem. Nejbližšími většími městy jsou Neratovice a Kralupy nad Vltavou. V blízkosti obce je továrna a letiště Aero Vodochody. Jedná se o staré sídlo s první zmínkou z roku 1352¹²⁴. Nachází se zde mateřská a základní škola, dále zvláštní škola. V rámci Aero Vodochody spadá pod obec i Střední škola letecké a výpočetní techniky. Doprava příměstská autobusová, nejbližší železniční stanice 4km v obci Úžice.

Černošice

Město Černošice se nachází jihozápadně od Prahy, přibližně 18km od centra Prahy. Nejbližší pražskou čtvrtí je Zbraslav (přes řeku Berouнку) a Praha 5 - Radotín. Obec se v současné době skládá ze tří částí a to Horní Černošice, Horní Mokropsy a Vráž. Do roku 1974 pak součástí obce byly Dolní Černošice (připojeno k Praha 5- Lipence). První zmínka o obci pochází z roku 1088¹²⁵. Největší popularitu a rozvoj zaznamenala obec ve 20. a 30. letech 20. století, kdy se stala místem pro trávení především letních dovolených zámožných Pražanů. Tomuto rozmachu napomohla i blízkost Českého Krasu a i v tehdejší době relativně dobrá dostupnost do Prahy.

V obci se nachází železniční zastávka Černošice a autobusová zastávka příměstské hromadné dopravy. Praxí místních obyvatel je, se dopravit k železniční stanici, zde nechat automobil a vlakem do práce do centra Prahy. Nedaleko obce prochází dálnice D4 směrem na Strakonice a Písek.

Město Černošice poskytuje svým obyvatelům veškerou občanskou vybavenost počínaje supermarkety, lékařskou péčí, lékárnou apod. Pořádají se zde nejrůznější kulturní akce jako koncerty apod. Nachází se zde základní škola a základní umělecká škola, město samo provozuje tři mateřské školky. Kapacita mateřských škol dlouhodobě díky přílivu nových obyvatel nedostačuje, proto v obci vznikla celá řada soukromých zařízení předškolního typu včetně cizojazyčných.

---

¹²⁴ Obec Odolena Voda, <http://www.odolnavoda.cz/cs/o-odolene-vode/historie/z-historie-odoleny-vody/>

¹²⁵ Město Černošice, <http://www.mestocernosice.cz/mesto/mesto-cernosice/historie-mesta/>

Unhošť

Unhošť je město nacházející se v okrese Kladno, to je také nejbližší větší město. Od centra Prahy je vzdálena přibližně 20km směrem na západ. V blízkosti města vede dálnice D6 směrem na Karlovy Vary. Železniční zastávka se nachází v obci Malé Přítočno přibližně 2km od města. Dále zde funguje autobusová doprava. První zmínky pochází z 11. století, obec byla nazývána „Bránou Křivoklátských lesů“.¹²⁶ Ve městě je řada architektonických památek, proto centrum Unhošti bylo vyhlášeno v roce 2002 Městskou památkovou zónou.

Město Unhošť nabízí svým obyvatelům plné občanské zázemí, ať už se jedná o sociální služby (domov seniorů apod.), kompletní zdravotní péči (lékárna, praktický lékař), nákupní možnosti, ve městě působí i několik spolků. V rámci školství se zde nachází mateřská škola, základní škola a základní umělecká škola zřízené městem. Dále pak soukromá mateřská, základní a střední škola pro žáky se speciálními potřebami. V současné době město realizuje studii na dostavbu pavilonu základní školy pro nedostatečnou kapacitu z důvodu přílivu velkého množství žáků.¹²⁷

Březiněves

Březiněves je součástí hlavního města Prahy, výrazně oddělena dálnicí D8. První písemná zmínka o obci je z roku 1140.¹²⁸ V roce 1974 pak došlo k připojení k Praze.¹²⁹ Mimo jiné pozemky kolem obce dlouhá staletí patřila řádu Maltézských rytířů, kterým byly po roce 1948 zestátněny. Ti se nyní domáhají návratu v rámci církevních restitucí, což by pro obec mělo za následek zbrzdění, či zcela zastavení dalšího rozvoje.

Vzhledem k tomu, že je obec součástí Prahy a přitom si zachovala svůj vesnický charakter, došlo zde v posledních letech k velkému stavebnímu rozvoji. Dokazují to i statistické údaje: V roce 2001 zde bylo 201 domů, roku 2011 již 325 domů¹³⁰. Mnohem konkrétnější informací je počet obyvatel - v roce 1990 v Březiněvsi žilo 600 obyvatel, v roce 2012 již bylo o polovinu více.¹³¹

Vzhledem k rychlému nárůstu populace v posledních letech, přistoupila obec ke zbudování obchodního centra, které bylo otevřeno v roce 2015. Do té doby byli obyvatelé odkázáni na velké obchody a služby v sousedních Ďáblicích. Nyní mají k dispozici

---

¹²⁶ Město Unhošť: <http://www.muunhost.cz/index.php/obcan/historie-a-soucasnost>

¹²⁷ Město Unhošť: <http://www.muunhost.cz/index.php/obcan/skolstvi/531-zs-komenskeho-studie-na-dostavbu-2.5.2016>

¹²⁸ MČ Březiněves: <https://www.prahaneznamy.cz/praha-8/brezineves/ves-brezineves/>

¹²⁹ MČ Březiněves: http://www.brezineves.cz/index.php/mestska_cast/historie

¹³⁰ MČ Březiněves: http://www.brezineves.cz/index.php/mestska_cast/historie

¹³¹ MČ Březiněves: <https://www.prahaneznamy.cz/praha-8/brezineves/ves-brezineves/>

supermarket, lékárnou apod. Problémem stále zůstává školství. Březiněves má vlastní mateřskou školu, ovšem školní děti musejí dojíždět do Ďáblic, které z tohoto důvodu musely přistavět další prostory.

V obci jezdí pravidelná příměstská a městská autobusová doprava.

V současné době zde vzniká nový developerský projekt 115 vila domů v bezprostřední blízkosti stávající zástavby směrem k dálnici D8. Tento projekt přivede dalších odhadem 400 nových obyvatel. Již nyní se každé všední ráno v obci tvoří kolony směrem na dálnici nebo dále přes Ďáblice do centra.

Veleň

Je menší obec v okrese Praha – východ přibližně 15km od centra Prahy. Samosprávně spadá pod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav a skládá se ze dvou částí a to Veleň a Mírovice. Obec obsluhuje příměstská autobusová linka a nejbližší železniční stanice je vzdálena cca 4km v Hovorčovicích. Jedná se o staré sídlo s první zmínkou z roku 1318, v 17. století byla Veleň a Mírovice prodány jednomu majiteli a od té doby jsou brány jako jedna obec.

V obci se nachází základní (pouze 1. stupeň) a mateřská škola, obě v posledních letech prošly rekonstrukcí. Podobně jako ostatní obce i tady je nutné postavit větší základní školu pro velký počet dětí zde žijících a přistěhovaných. V současné době obec získala dotaci a v dohledné době začne s výstavbou nové školy.¹³²

Z hlediska počtu obyvatel je Veleň nejmenší lokalitou, kde byl proveden rozhovor.

Líbeznice

Obec Líbeznice se nachází těsně za hranicí hlavního města Prahy směrem na Mělník, vzdálenost od centra Prahy je přibližně 13km, od Prahy je též, jako v případě Březiněvsi, dělí dálnice D8. Administrativně spadá obec pod Brandýs nad Labem – Stará Boleslav.

Vzhledem ke své poloze, jsou Líbeznice střediskem místní oblasti, dojíždějí sem obyvatelé okolních obcí např. z Báště, Bořanovic apod. Obec je velmi dobře občansky vybavena tj. nachází se zde mateřská škola, základní a základní umělecká škola, zdravotní středisko, pošta, obecní knihovna atd. Na začátku obce směrem od Prahy se nachází velké zahradnictví, hojně navštěvované obyvateli blízkých pražských čtvrtí. Za zahradnictvím se nachází místní průmyslová zóna se sídly nejrůznějších firem.

---

¹³²Obec Veleň: <http://www.velen.cz/zivot-v-obci/aktuality/nova-skola-ve-veleni-bude>

Centrem obce je náměstí s kostelem sv. Martina z Tours a barokní fara. První zmínky o obci pak pochází z roku 1236.¹³³

Nejbližší železniční zastávka je mimo obec a to v Měšicích u Prahy cca 2km vzdálená. Líbeznice projíždí pravidelná příměstská autobusová doprava.

Obdobně jako jiné obce v zázemí Prahy, i v Líbeznicích řeší problém nedostatku míst v základní škole, kdy za posledních několik let masivně vzrostl zájem ze všech spádových oblastí a to nejen Líbeznice. Obec se proto ve spolupráci se spádovými obcemi rozhodla vypsát architektonickou soutěž na novou budovu základní školy pro 500 žáků. V souvislosti s tím bylo jasné, že ani tato kapacita do budoucna nebude stačit a tedy je nutné vystavět ještě jednu základní školu dle dohody spádových obcí v Bášti. Zde stojí za zmínku, že projekt počítá s poklesem žáků v budoucnu a možností přestavění na dům pro seniory.¹³⁴

Obec ve svém „Strategickém plánu rozvoje obce Líbeznice pro období 2016-2020“, který byl schválen v lednu 2016, zmiňuje několik priorit, které by měly umožnit spokojený život stávajícím a nově přicházejícím obyvatelům. Pracují i s průměrným věkem obyvatel, který je 35,8 let, což nasvědčuje přistěhovalecké vlně nových obyvatel do developerských projektů.

*„Líbeznice se mají stát plně vybavenou obcí, kde lidé dosáhnou na většinu služeb potřebných k jejich spokojenému životu. Musí poskytnout co nejlepší zázemí pro volnočasové aktivity a pro rozvoj místní komunity. Zároveň mají podporou kulturních, rodinných a sportovních akcí, posilovat národní identitu a respekt k tradičním hodnotám.“*¹³⁵ Tato citace a následující priority strategického plánu, je zde zmíněna především proto, že většina obcí v zázemí Prahy „zaspala“ a nemají připravený plán rozvoje obce a tím pádem ani služby, které by byly připraveny na nápor nových obyvatel. Podle platných českých právních předpisů „nemají obce povinnost plánovat svůj rozvoj a zpracovávat rozvojové dokumenty. Záleží pouze na vůli, osvědčení a míře zodpovědnosti vrcholných obecních představitelů (obecnímu zastupitelstvu).“ V případě, že obec nemá zpracován plán rozvoje – strategický plán, pak pokud je třeba žádat o finance na konkrétní projekt, je ze strany poskytovatele dotací tázána, zda je daný projekt začleněn do rozvojového či strategického plánu obce (vliv regionální politiky EU).¹³⁶

Líbeznice jsou v tomto směru velmi dobře připraveny, závisí i na současné radnici, která má dle obyvatel jejich plnou podporu a obec obecně má v okolí velmi dobrou pověst.

Strategický plán obce určuje několik priorit do konce roku 2020 a to:

¹³³ Obec Líbeznice: <https://www.libeznice.cz/zakladni-informace>

¹³⁴ Obec Líbeznice <https://www.libeznice.cz/budou-mit-kam-chodit-deti-do-skoly>

¹³⁵ Obec Líbeznice <https://www.libeznice.cz/strategicky-plan-rozvoje-obce-libeznice-pro-obdobi-2016-2020>

¹³⁶ Proč a jak plánovat rozvoj obce? Dostupné z: <https://www.rozvojobci.cz/news/proc-a-jak-planovat-rozvoj-obce/>

A. Sociální infrastruktura a služby

1. Vybudování nové tělocvičny (mimo jiné se počítá s tím, že bude sloužit pro společenské a kulturní akce, obec Líbeznice dbá na rozvoj komunity a dále se potřebuje přizpůsobit nárůstu nových obyvatel)
2. Zvýšení kapacity základní školy – viz výše, vybudování nové kapacitně dostačující školy pro 500 žáků + učebny pro základní uměleckou školu
3. Zdravotní středisko a obecní úřad - bezbariérový přístup do zdravotnického centra a obecního úřadu a především zvýšení kapacity jednotlivých ordinací zvláště praktických lékařů
4. Hasičská zbrojnice a zázemí technických služeb - nutné vybudovat modernější zázemí + pro Sbor dobrovolných hasičů (výstavba nového moderního objektu)
5. Areál zdraví - skatepark a zázemí pro rehabilitaci a kondiční cvičení seniorů, přestavění skautské chaty, obnovení tenisového kurtu, rozšíření dětského hřiště
6. Bezbariérové bydlení pro seniory – obec počítá s demografickou křivkou, která naznačuje potřebu kompletního plánu péče o seniory, v plánu jsou byty s pečovatelskou službou ve středu obce
7. Program mobility – bezbariérovost obce

B. Doprava

1. Komunikace pro pěší a cyklisty – budování a rekonstrukce chodníků u nejfrekventovanějších komunikací
2. Místní komunikace – rekonstrukce
3. Ostatní komunikace – přímá sjezdová rampa D8 (pozn. kolem obce v nedávné době otevřen obchvat, který obci výrazně pomohl)
4. Veřejná doprava – pohodlí cestujících

C. Rozvoj obce, veřejná prostranství a zeleň (v návaznosti na územní plán obce schválený v roce 2015)

1. Nová centrální část obce – využití areálu sběrných surovin pro rezidenční bydlení a služby
2. Zelený pás kolem obce – cílem je zamezení srůstání obcí v jeden celek
3. Líbeznický potok – nosná linka veřejných prostranství
4. Vodní plocha – nová vodní plocha na obecních pozemcích

5. Ochrana před škodlivými záměry – hrozby pro obec např. rozšíření letiště Aero Vodochody, vysokorychlostní trať Praha – Litoměřice, okruh kolem Prahy

D. Život a provoz obce

6. Tradice, kultura a sport – podpora spolků v obci působících (skauti, hasiči apod.) a motivace ke vzniku nových – cílem je komunitní život v obci a narušení dosavadního přístupu, především nových obyvatel, jako k místu přespávání
7. Bezpečná obec – obecní policie
8. Moderní odpadové hospodářství a čištění odpadních vod – zvýšení kapacity čističky odpadních vod a tlak na třídění odpadu
9. Moderní sociální služby – rozvoj neziskových organizací, které budou rozvíjet poskytování sociálních služeb
10. Efektivní a dobře komunikující úřad – rozvoj Líbeznického zpravodaje a elektronických nástrojů komunikace – informovanost obyvatel a primárně posílení aktivní role občanů na životě obce. *„Všechny významnější projekty budou vždy v průběhu přípravy projednány s veřejností formou veřejných diskusí, dílen či kulatých stolů.“*¹³⁷

Tuchlovice (Srby)

Obec Tuchlovice (následující text je o samosprávě Tuchlovice – Srby) se nachází v okrese Kladno a součástí obce jsou kromě Tuchlovice, i Srby (kde bydlí respondentka Olina). Obě obce jsou od sebe odděleny dálnicí D6.

První zmínka o obci Tuchlovice pochází z druhé poloviny 13. století.¹³⁸ Obec je vcelku dobře vybavena - nachází se zde pošta, mateřská škola, základní škola, zdravotní středisko, lékárna, dům s pečovatelskou službou, krytý bazén a sauna, dům služeb, supermarket, cukrárna, restaurace....

Obec má schválený Program rozvoje obce 2016-2022. Mimo jiné mezi hrozbami je klasifikováno: „nekontrolovatelný rozvoj rezidenční zástavby“.¹³⁹

Železniční stanice ani v jedné obci není, od Tuchlovice je nejbližší stanice 2 km daleko v obci Stochov, od Srb je nejbližší stanice Kamenné Žehrovice, která je cca 1km daleko. Autobusová linka zde jezdí pravidelně.

---

¹³⁷ Obec Líbeznice - <https://www.libeznice.cz/strategicky-plan-rozvoje-obce-libeznice-pro-obdobi-2016-2020>

¹³⁸ Obec Tuchlovice - <http://www.ou-tuchlovice.cz/o-tuchlovich/kronika-obce>

¹³⁹ Obec Tuchlovice - <http://www.ou-tuchlovice.cz/rozvoj-obce/program-rozvoje-obce-2016-2022>

Zdiby

Zdiby se nachází v bezprostřední blízkosti hlavního města Prahy a to městské části Dolní Chabry, vzdálenost od centra je cca 9km. Obec je výborně dostupná z Prahy, na metro je to cca 10 – 15 min autobusem. Obec je podrobně popsána ve 4. části práce – Deníkový záznam – ze života v satelitu na str.52 V současné době obec řeší aktuální téma dostavby hal společnosti Goodman Czech republic, jejichž plocha by měla zabírat 76000m² a výrazně by tak mnohonásobně navýšila již tak velkou dopravu ve Zdibech a okolí.¹⁴⁰

Ivančice

Jedna z respondentek pochází z obce Ivančice v okrese Brno – Venkov. Jedná se o obec vzdálenou přibližně 20km od Brna. Obec je tvořena sedmi místními částmi: Alexovice, Němčice, Letkovice, Budkovice, Hrubšice a Řeznovice. Ivančice byly založeny v průběhu 12.století, patří k jedním z nejstarších míst na Moravě. První písemná zmínka je z roku 1212.¹⁴¹

Jedná se o obec s rozšířenou působností plně vybavenou službami. V obci se nachází dvě mateřské školy, čtyři základní školy, dvě střední školy a odborné učiliště, působí zde Dům dětí a mládeže, Kulturní a informační centrum, město pořádá nejrůznější společenské akce a festivaly. V obci se nachází nemocnice.

Obec je též velmi dobře dostupná, ve vzdálenosti cca 12km je dálnice D1. Na území obce se nachází tři železniční zastávky. Autobusové spojení zajišťuje Jihomoravský kraj.

Obec má též Program rozvoje obce 2016-2022.¹⁴² Z plánu je možné mimo jiné vyčíst, že v Ivančicích se za posledních 10 let zvýšil počet obyvatel především přistěhováním a věkově je zde zastoupena hlavně generace tzv. Husákových dětí.

5.4. Sociodemografické znaky

V rámci přehlednosti byl scénář rozhovoru rozdělen do několika částí. V první části se jednalo o sociodemografické znaky jako věk, národnost, vzdělání apod. Kromě těchto znaků, byly do této části zařazeny i otázky na partnera respondentek a jeho povolání a dobu soužití.

5.4.1. Národnost

Předpoklad byl, že respondentky budou převážně české národnosti. Během výzkumu a především díky metodě sněhové koule, z deseti rozhovorů byly 4 Slovenky, většinou v

¹⁴⁰ Nasregion.cz, dostupné z: <http://nasregion.cz/sever/haly-u-zdib-odmitaji-i-stredocesti-radni-verejnost-se-muze-vyjadrit-do-ctvrtka> - 18.1.2018

¹⁴¹ Město Ivančice - <http://mesto.ivancice.cz/about/>

¹⁴² Město Ivančice - <http://meu.ivancice.cz/wp-content/uploads/2017/04/program-rozvoje-mesta-ivancice-na-obdobi-2016-2022.pdf>

Čechách vystudované a následně vdané. Rozhovory byly vedeny česko - slovensky, následně při přepisu přeloženy do češtiny. Jednalo se o tyto respondentky:

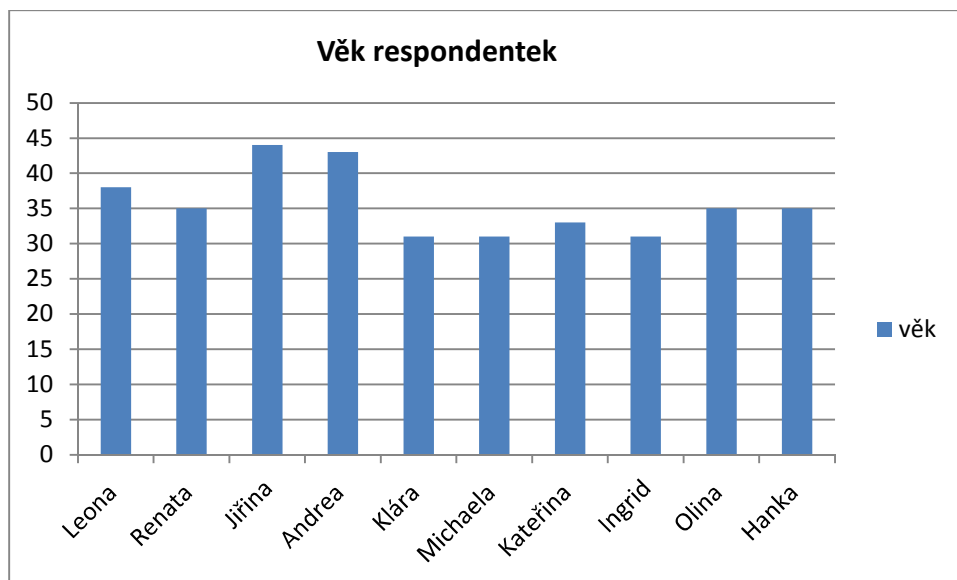
Tabulka č.5. Národnost respondentek

	jméno	věk	lokalita	národnost
1	Leona	38	Odolena Voda	česká
2	Renata	35	Černošice	slovenská
3	Jiřina	44	Unhošť	česká
4	Andrea	43	Březiněves	slovenská
5	Klára	31	Ivančice	česká
6	Michaela	31	Veleň	slovenská
7	Kateřina	33	Veleň	česká
8	Ingrid	31	Líbeznice	slovenská
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	česká
10	Hanka	35	Zdíby	česká

5.4.2. Věk

Všem respondentkám již bylo 30 let, nejmladším respondentkám 31 let a nejstarší 44 let. Průměrný věk respondentek, které poskytly rozhovor, je **31,2** let.

Graf č. 6. Věk respondentek

5.4.3. Rodinný stav, věk a počet dětí

Z následující tabulky č. 6. vyplývá, že všechny respondentky jsou **vdané**. Kromě jedné respondentky (Klára, 31 let, Ivančice) má zbylých devět respondentek vždy po dvou dětech.

Věk dětí se pohybuje od 4 měsíců do 5 let, opět výjimka zde je jedna, a to v případě respondentky z Unhošti (Jiřina, Unhošť, 44 let), která má již jedno dítě dospělé, druhé již také z velké části samostatné (21 a 12 let).

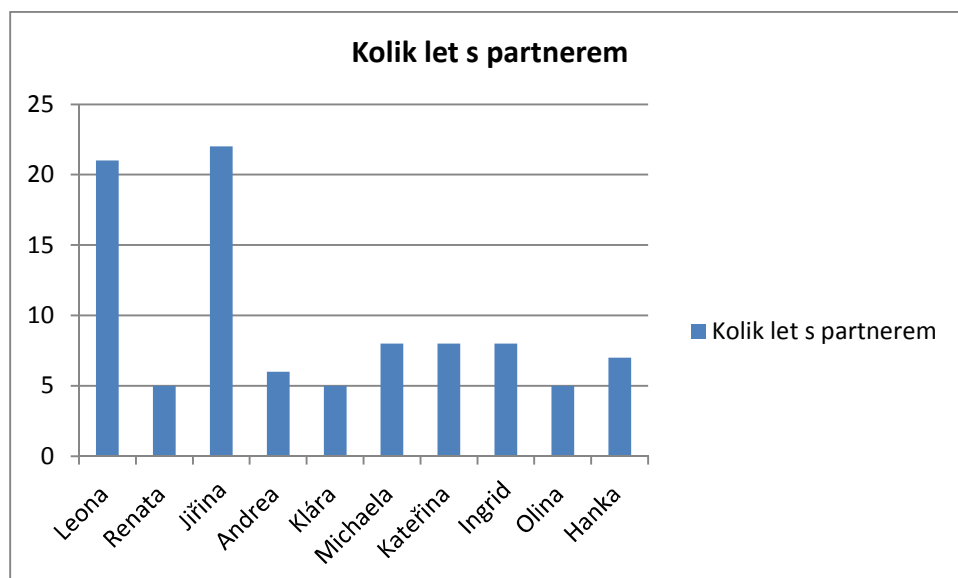
Tabulka č. 6. Rodinný stav, věk a počet dětí

	jméno	věk	lokalita	rodinný stav	počet dětí	věk dětí
1	Leona	38	Odolena Voda	vdaná	2	5 a 3
2	Renata	35	Černošice	vdaná	2	3 a 7 m
3	Jiřina	44	Unhošť	vdaná	2	12 a 21
4	Andrea	43	Březiněves	vdaná	2	4 a 2
5	Klára	31	Ivančice	vdaná	1	4 měsíce
6	Michaela	31	Veleň	vdaná	2	3 a 1
7	Kateřina	33	Veleň	vdaná	2	3 a 1
8	Ingrid	31	Líbeznice	vdaná	2	3 a 2
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	vdaná	2	3 a 1
10	Hanka	35	Zdiby	vdaná	2	3 a 1

5.4.4. Délka partnerského vztahu a povolání partnera

Co se týká délky partnerského vztahu, průměrná doba soužití je **9,5 roku**. Tomuto číslu se vymykají dvě respondentky a to Leona (38 let, Odolena Voda) a Jiřina (44 let, Unhošť). U obou se jedná o dlouhodobé partnerské vztahy z mládí, v případě Jiřiny již od základní školy.

Graf č. 7. Kolik let žije s partnerem?

V následující tabulce je uvedeno povolání partnera a obor, ve kterém pracuje. Z velké části jsou partneri respondentek zaměstnání na manažerských pozicích, ve třech případech pak pracují jako živnostníci. Obory jsou velmi různorodé.

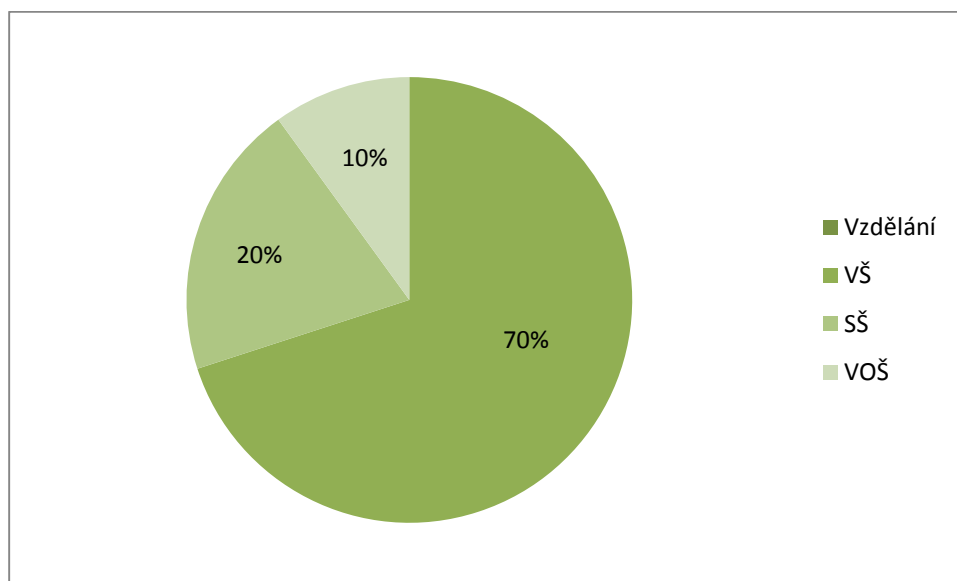
Tabulka č. 7. Povolání partnera:

	jméno	věk	lokalita	kolik let s partnerem	počet dětí	povolání partnera
1	Leona	38	Odolena Voda	21	2	OSVČ/ stavebnictví
2	Renata	35	Černošice	5	2	manažer nákupu /ICT
3	Jiřina	44	Unhošť	22	2	majitel servisu/strojírenství
4	Andrea	43	Březiněves	6	2	OSVČ /potravinářství
5	Klára	31	Ivančice	5	1	inženýr /dřevařský průmysl
6	Michaela	31	Veleň	8	2	manažer/ farmacie
7	Kateřina	33	Veleň	8	2	manažer IT
8	Ingrid	31	Líbeznice	8	2	security advisor /bankovnictví
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	5	2	finanční ředitel/finance
10	Hanka	35	Zdíby	7	3	technik/ služby

5.4.5. Vzdělání

Většina respondentek zahrnutá v tomto vzorku má vysokoškolské vzdělání. Dvě respondentky uvedly jako nejvyšší ukončené vzdělání středoškolské s maturitou a jedna vyšší odborné (diplomovaný specialista).

Graf č. 8. Vzdělání respondentek

Obory vzdělání jsou velmi různorodé, mírně převládají humanitní obory vzdělání.

Tabulka č. 8. Obor vzdělání respondentek

	jméno	věk	lokality	vzdělání	obor vzdělání
1	Leona	38	Odolena Voda	VŠ	tělovýchova
2	Renata	35	Černošice	VŠ	mezinárodní vztahy
3	Jiřina	44	Unhošť	SŠ	pedagogika
4	Andrea	43	Březiněves	VŠ	pedagogika
5	Klára	31	Ivančice	VŠ	ekonomie
6	Michaela	31	Veleň	VŠ	chemie
7	Kateřina	33	Veleň	VOŠ	optometrie
8	Ingrid	31	Líbeznice	VŠ	mezinárodní vztahy/právo
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	SŠ	ekonomie
10	Hanka	35	Zdiby	VŠ	geografie

5.4.6. Původní zaměstnání a současný stav

V následující tabulce je zobrazeno zaměstnání respondentky před tím, než „zůstala doma“ (v domácnosti, mateřská/rodičovská dovolená) a dále obor, ve kterém pracovala. Obory zaměstnání jsou naprosto rozdílné, shodují se pouze tři pracovní pozice a to v rámci HR, dále pak dvě asistentské pozice (oboje u žen se středoškolským vzděláním).

Co se týče současného stavu a proč zůstaly respondentky doma, pak zcela jasně převládá mateřská/rodičovská dovolená. Pouze jedna z respondentek (Jiřina, 44 let, Unhošť) označila samu sebe za ženu v domácnosti.

Tabulka č. 9. Zaměstnání a současný stav

	jméno	věk	lokality	zaměstnání	obor zaměstnání	současný stav
1	Leona	38	Odolena Voda	odborný asistent I LF UK	vzdělávání	rodičovská
2	Renata	35	Černošice	HR Generalist (Benelux/Francie)	ropný průmysl	rodičovská
3	Jiřina	44	Unhošť	asistentka	státní správa	v domácnosti
4	Andrea	43	Březiněves	nákupčí	ICT	rodičovská
5	Klára	31	Ivančice	HR Generalist	energetika	rodičovská
6	Michaela	31	Veleň	monitor klinických studií	farmacie	rodičovská
7	Kateřina	33	Veleň	optička	zdravotnictví	rodičovská
8	Ingrid	31	Líbeznice	HR Rozvoj a vzdělávání	telekomunikace	rodičovská
9	Olina	35	Tuchlovice (Srby)	asistentka	finance	rodičovská
10	Hanka	35	Zdiby	geodet	geodezie	rodičovská

5.4.7. Osobnostní popis respondentek

(Jak je vnímala autorka, tj. informace získané mimo záznam rozhovoru, u některých i z více setkání. Týká se pouze respondentek, které autorka poznala blíže a byla možnost osobního setkání, nejedná se o rozhovory provedené přes Skype.)

Leona (38let, Odolena Voda)

Leona je nezávislá a velmi schopná žena. Jejím největším koníčkem je sport, který jí zároveň byl i zaměstnáním před mateřskou dovolenou. Původem je z Liberce, do Prahy přišla kvůli studiím na FTVS UK. V rámci své mateřské pořádá každý rok několikadenní pobyt se cvičením pro maminky s dětmi a cvičení pro děti. Rozhodně to není tip ženy, co by seděla doma. Vždy byla nezávislá a to se snaží dodržet i na mateřské. V současné době se připravuje na návrat zpět do zaměstnání (katedra tělesné výchovy při 1LF UK). Leona je typ člověka, který velmi snadno navazuje kontakty a získává nové přátele.

Renata (35 let, Černošice)

Je slovenské národnosti, do Prahy přišla kvůli práci pro nadnárodní společnost, kde se také seznámila se svým druhým (a současným) manželem. Spolu mají dvě malé děti. Kvůli vlastnictví psa (z předchozího manželství) se odstěhovali z Prahy do Černošic, aby měli (tedy pes) zahrádku. Vzhledem k tomu, že aktivně řídí pouze omezeně (jen po Černošicích- tj. z kopce dolů a nahoru) je plně závislá na svém manželovi (a to nejen finančně, ale i péčí). Povahou je to spíše klidná a ne zcela průbojná žena, která v současné době veškerou svou energii věnuje dětem a na sebe nemá příliš času. Trvá jí dlouho, než naváže osobní kontakty. Jediná ze slovenských respondentek nehovoří česky, ale výhradně slovensky. V rámci seberealizace si během mateřské udělala kurz Zdravé výživy, který praktikuje na dětech a manželovi.

Jiřina (44 let, Unhošť)

Jiřina je nejstarší z respondentek, která má také nejstarší děti. Díky tomu, má také více času sama na sebe a na domácnost. Nicméně hlavním důvodem, proč zůstala doma, je primárně zajištění odvozu 12leté dcery do školy a na velké množství zájmových kroužků. Povahou je to klidná žena, která je díky manželovi finančně dobře zajištěná a může se tak věnovat dceři kdykoliv je to třeba. Je spíše uzavřená, velmi si hlídá své soukromí. S rozhovorem souhlasila

pod podmínkou změny jména a místa bydliště (byla dodržena přibližná lokalita). Mimo jiné se stará o svou skoro 90 letou tchýni, kterou má v určitých intervalech u sebe doma.

Andrea (43 let, Březiněves)

Andrea je Slovenka, která přišla do Prahy z Trenčína a to za svým budoucím manželem, se kterým se seznámili na internetu prostřednictvím počítačové hry. Manžel je také o skoro 8 let mladší. Původní profesí středoškolská učitelka němčiny a slovenštiny, v Praze následně pracovala jako nákupčí pro německou nadnárodní společnost. V současné době se plně věnuje svým dvěma dětem a zahradě. Spolu s manželem jsou spíše domácí typy. Většinu času tak tráví doma. (Manžel pracuje zatím z domova a výrazně pomáhá s péčí o děti). Andrea sice má řidičský průkaz, ale 20 let neřídila, proto se jako jediná z respondentek pohybuje výhradně MHD.

Michaela (31 let, Veleň)

Michaela je rovněž Slovenka, která přišla do Prahy studovat Přírodovědeckou fakultu. Zde se také seznámili s manželem, oba pak pracovali v oboru farmacie. Michaela nebydlí ve Veleni trvale, dům zde mají pouze pronajatý v místní satelitní zástavbě. Jak sama říká, každý by si to měl nejdříve vyzkoušet, než se přistěhuje do satelitu. Jí osobně nejvíce vadí, že je neustále v autě. Jakmile se jim dostaví nový dům - v Počernicích, stěhují se (s velkou radostí) zpět do Prahy. Momentálně se věnuje svým dvěma synům a přemýšlí o tom, že začne alespoň na minimální úvazek pracovat z domova.

5.5. Analýza dat z rozhovorů

Data získaná z rozhovorů byla pro přehlednost rozdělena do třech tematických oblastí. Tyto oblasti byly pojmenovány jako:

1. ekonomická část
2. osobní a rodinná část
3. život v suburbánní lokalitě

5.5.1. Ekonomická část

A. Lokalita

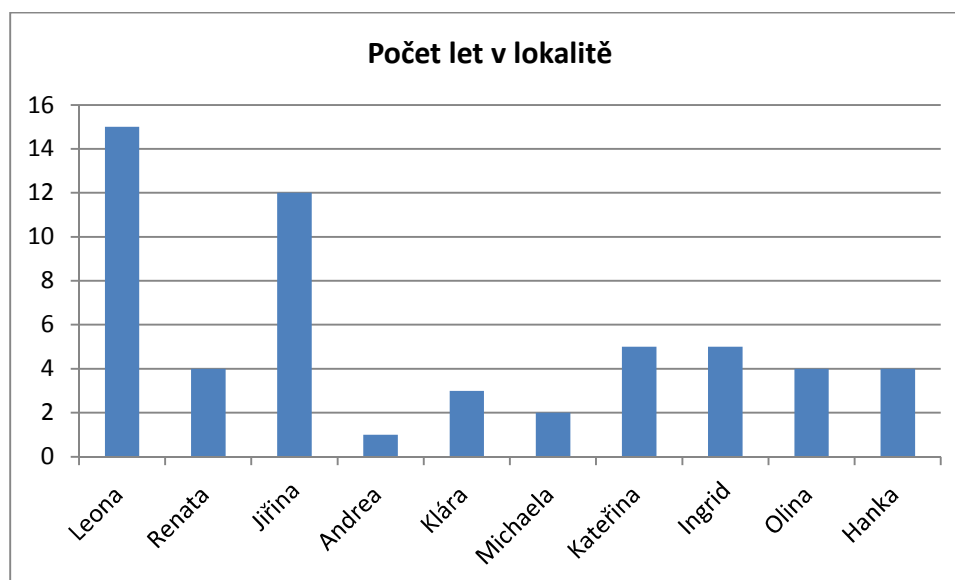
Délka bydlení v dané lokalitě

Z následující tabulky a grafu vyplývá velmi různorodá délka pobytu v dané lokalitě. Od necelého jednoho roku (Andrea) až po 15 let (Leona). Průměrná délka bydlení v dané lokalitě je 5,5 roku. Pravděpodobně souvisí s věkem dětí a založením rodiny.

Tabulka č. 10. Délka pobytu v dané lokalitě

	jméno	kolik let bydlí v lokalitě	lokalita
1	Leona	15	Odolena Voda
2	Renata	4	Černošice
3	Jiřina	12	Unhošť
4	Andrea	1	Březiněves
5	Klára	3	Ivančice
6	Michaela	2	Veleň
7	Kateřina	5	Veleň
8	Ingrid	5	Líbeznice
9	Olina	4	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	4	Zdiby

Graf č. 9. Délka pobytu v dané lokalitě

Důvod přistěhování do dané lokality

Důvody pro přistěhování do dané lokality jsou různorodé, zobrazuje je přehledně tabulka č. 11 uvedená níže.

Tabulka č. 11. Důvod přistěhování do dané lokality

	jméno	důvod přistěhování	lokality
1	Leona	rodná obec manžela	Odolena Voda
2	Renata	byt s předzahrádkou	Černošice
3	Jiřina	víc prostoru, místo pro podnikání manžela	Unhošť
4	Andrea	víc prostoru, místo pro podnikání manžela	Březiněves
5	Klára	rodná obec manžela, levné pozemky	Ivančice
6	Michaela	problém se sousedy, potřeba soukromí	Veleň
7	Kateřina	koupě domu v lokalitě	Veleň
8	Ingrid	koupě domu v lokalitě	Líbeznice
9	Olina	koupě domu v lokalitě	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	rodná obec manžela	Zdiby

Hlavními důvody je koupě domu v dané lokalitě:

„Rozhodli jsme se, že koupíme dům mimo Prahu“. (Kateřina, 33 let, Veleň)

Důvodem je také skutečnost, že je obec spojena s rodinou, většinou partnera respondentky, dalším faktorem je pak cena pozemků:

„Odolka je rodné město Martina (pozn.manžela), tak že asi jinak nebyla moc jiná volba.“
(Leona, 38 let, Odolena Voda)

„Je to rodná vesnice manžela a byly tu tehdy levné pozemky pro stavbu domu, tak jsme o tom ani jinak moc nepřemýšleli.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„Já jsem se sem přistěhovala za manželem. On už tu bydlel před tím.“ (Hanka, 35 let, Zdiby)

Dále respondentky uvedly jako důležitý důvod přistěhování do oblasti potřebu většího prostoru a možnosti pro podnikání manžela:

„Předtím jsme bydleli s tchýní a tchánem v jednom bytě na Zličíně, potřebovali jsme víc prostoru a manžel místo pro podnikání. Našli jsme tady pozemek a nepřišlo nám to daleko od Prahy. Na Zličíně jsem za 10 minut autem.“ (Jiřina, Unhošť, 44 let)

„Kvůli narození dcery vznikla potřeba dalšího dětského pokoje. Bydleli jsme v dvoupokojovém bytě na sídlišti. Manžel pak plánoval podnikatelské aktivity a nové bydlení poskytuje i tyto možnosti.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

Důvodem k přistěhování jsou také konkrétní individuální potřeby např. byt s předzahrádkou pro psa: *„Krásné městečko s plnou vybaveností, blízko přírody a výběr bytu s předzahrádkou v této lokalitě. Máme Belinku (pozn. pes), tak předzahrádka byla nutnost a taky hlavně možnost venčení. Já s ní chodím 2x denně ven, tak že mi vyhovují ty pole kolem a že můžu venčit, kde chci.“* (Renata, 35 let, Černošice)

Uvádí také problémy se sousedy v původní lokalitě: *„Měli jsme problém se sousedy v bytovém domě (velký hluk apod.) a před narozením Adámka jsme potřebovali klid a soukromí.“* (Michaela, 31 let, Veleň)

Kdo rozhodoval o stěhování?

9 z 10 respondentek jasně potvrdilo společné rozhodnutí o stěhování spolu s partnerem:

„Rozhodovali jsme spolu s Maťom (pozn. manžel Matěj), ale prioritou byla ta předzahrádka pro Belinku.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Tenkrát oba dva, byla to nutnost. Chtěla jsem druhé dítě a do bytu s prarodiči bysme se už nevešli.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Šlo o společné rozhodnutí. Už jsme to řešili dlouho, jenom jsme nemohli najít ten správný barák. Vlastně jsme o tom začali mluvit, už když se narodil Honzík (pozn. před čtyřmi lety).“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

„Byla to společná volba, víceméně jsme si to chtěli i vyzkoušet, jaké to je bydlet za Prahou.“ (Michaela, 31 let, Veleň)

Jediná respondentka odpověděla, že rozhodovala o stěhování sama: *„No, já. Martin to nechal na mně, kde chci bydlet. A v Březiněvsi jsem měla v pronájmu fitko, tak to bylo blízko.“* (Leona, 38 let, Odolena Voda)

Rozhodující faktory pro výběr lokality

Převažujícím faktorem rozhodování podle lokality je cena pozemků a dostupnost do Prahy. Dále pak občanská vybavenost a individuální kritéria typu blízkost rodiny, příroda v okolí, prostor pro podnikání. Shrnutí uvedeno v tabulce č. 12 níže.

„Vhodnost bytu a prostředí pro život s dětmi, se psem, blízkost k přírodě a dostupnost do práce do Prahy. A v Praze by takový byt s předzahrádkou byl hrozně drahý.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Aby to bylo někde na kraji obce a mohl si tu manžel zařídit dílnu. Pak samozřejmě rozhodovala cena. Tak že, tady to bylo ideální – konec vesnice a vlastně nová čtvrť.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Kromě ceny nemovitosti nám záleželo hlavně na dispozicích, stavu objektu a prostorách pro podnikání. Kromě rodinného domu má Honza (pozn. manžel) k dispozici menší domek k podnikání.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

„Důležitá byla ta cena pozemků, vybavenost obce, rodina blízko, blíž k Brnu bychom na to neměli.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„No my jsme v podnájmu, vybírali jsme podle aktuální nabídky na trhu, rozhodovali jsme se hrozně rychle. Asi během týdne, jsme měli vybráno. Rozhodla cena, lokalita a dispozice domu.“ (Michaela, 31 let, Veleň)

„Především nás zajímala kvalita dopravního spojení, ceny pozemků, pak kvalita občanský vybavenosti, jestli tu je škola, kde nakoupit.“ (Ingrid, 31 let, Líbeznice)

„Nejdůležitější pro nás byla vzdálenost od Prahy. Manžel dojíždí každý den do centra.“ (Olina, 35 let, Tuchlovice)

Tabulka č.12. Rozhodující faktory pro výběr lokality

	jméno	výběr lokality	lokalita
1	Leona	rodná obec partnera, blízkost zaměstnání	Odolena Voda
2	Renata	cena, blízko k přírodě, prostředí pro děti	Černošice
3	Jiřina	cena pozemku, prostor pro dílnu	Unhošť
4	Andrea	cena nemovitosti, prostor pro podnikání	Březiněves
5	Klára	cena pozemku, blízkost rodiny	Ivančice
6	Michaela	cena, lokalita, dispozice domu	Veleň
7	Kateřina	cena, blízkost rodiny a Prahy	Veleň
8	Ingrid	cena, dopravní spojení, obč. vybavenost	Líbeznice
9	Olina	vzdálenost od Prahy	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	rodná obec partnera, blízkost rodiny	Zdiby

Odkud se přistěhovali do dané lokality

Původní lokality, kde bydlely respondentky před přistěhováním do satelitu, jsou uvedeny v tabulce č.13 níže.

Tabulka č.13 Odkud se respondentky přistěhovaly do dané lokality

	jméno	odkud přistěhovala
1	Leona	Liberec, VŠ v Praze
2	Renata	Praha 10 - Hostivař
3	Jiřina	Praha 5- Zličín
4	Andrea	Praha 8 - Ďáblice
5	Klára	Brno, VŠ v Praze
6	Michaela	Praha 9
7	Kateřina	Praha 9
8	Ingrid	Praha 8- Kobylice
9	Olina	Praha 10- Vršovice
10	Hanka	Praha 8

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že většina respondentek (s výjimkou Leony a Kláry) se do dané lokality přistěhovala z Prahy.

B. Ekonomická část

Tato část rozhovoru byla zaměřena na ekonomické poměry jednotlivých respondentek. V případě dotazu na měsíční příjem rodiny nebyla v některých případech sdělena částka. (Vnímáno respondentkami jako příliš osobní údaj).

Měsíční příjem rodiny a hypotéka

Škála měsíčního příjmu je velmi široká od 30 000 Kč/měsíc až po 150 000 Kč/měsíc. Vzhledem k tomu, že většina respondentek je na mateřské či rodičovské dovolené, záleží na povolání partnera a jeho příjmu. V současné době je výše rodičovského příspěvku 220 000Kč (na nejmladší dítě v rodině), dle délky zvoleného čerpání až na dobu 4 let. Většinou je délka rodičovské 3 roky tj. měsíční dávka odpovídá výši cca 7330 Kč.¹⁴³

Kromě Michaely, která má s manželem dům v satelitu pouze pronajatý, pak všechny respondentky mají na dům, či byt hypotéku. Její výše nebyla předmětem zájmu (vzhledem k tomu, že i měsíční rozpočet byl velmi citlivé téma pro většinu respondentek).

Tabulka č. 14. Měsíční příjem a hypotéka

	jméno	měsíční příjem	hypotéka na dům/byt	lokality
1	Leona	50 000 Kč	ano	Odolena Voda
2	Renata	70 000 Kč	ano	Černošice
3	Jiřina	60 000 Kč	ano	Unhošť
4	Andrea	neuveдено	ano	Březiněves
5	Klára	30 000 Kč	ano	Ivančice
6	Michaela	neuveдено	pronajatý dům	Veleň
7	Kateřina	75 000 Kč	ano	Veleň
8	Ingrid	neuveдено	ano	Líbeznice
9	Olina	150 000 Kč	ano	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	30 000 Kč	ano	Zdiby

Vlastní automobil k dispozici a počet vozů v rodině

Všechny respondentky mají k dispozici vlastní automobil. Jediná respondentka (Andrea, 43 let, Březiněves) není aktivní řidič a dává přednost hromadné dopravě. Stejně tak Renata (35 let, Černošice) řídí pouze na území Černošic (tj. dojede nakoupit a vyzvednout dceru do školky, v případě Černošic to znamená denní sjíždění a vyjíždění kopce mezi dolní a horní

¹⁴³ Česká správa sociálního zabezpečení – dostupné z : <http://www.cssz.cz/cz/casopis-narodni-pojisteni/archiv-vydanych-cisel/clanky/2014-10-rodicovsky-prispevek.htm>

částí obce). „Mám. Matěj mi koupil malou corsu a je to automat. Ale jezdím jen po Černošicích, hlavně pro Dani do školky.“ (Renata, 35 let, Černošice)

(Poznámka autorky: z ekologického i finančního hlediska je závažný počet vozů v jednotlivých rodinách, což ovšem přináší a způsobuje životní styl v satelitu).

Tabulka č. 15. Počet vozů v rodině a vlastní vůz k dispozici

	jméno	počet vozů v rodině	vlastní vůz k dispozici	lokalita
1	Leona	3	ano	Odolena Voda
2	Renata	2	ano	Černošice
3	Jiřina	3	ano	Unhošť
4	Andrea	1	ne	Březiněves
5	Klára	1	ano	Ivančice
6	Michaela	2	ano	Veleň
7	Kateřina	2	ano	Veleň
8	Ingrid	2	ano	Líbeznice
9	Olina	2	ano	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	1	ano	Zdiby

Možnost nákupu v lokalitě, frekvence nákupu a doprava na nákup

Co se týče možností nákupu, pak většina respondentek nakupuje kombinací v lokalitě (v obci) a nákupy mimo (velká obchodní centra na kraji měst). Pouze tři respondentky nakupují jen mimo lokalitu (podle jejich názoru nelze koupit v obci ani základní potřeby). Dále se zde objevuje fenomén dnešní doby a to je nákup potravin přes internet s jejich dovozem až domů, případně kombinace internet a lokální (vesměs menší) nákupy: „*Nejčastěji jezdím na Zličín do Metropole, nebo cestou ze školy s dcerou nakoupím v Kladně v Lidlu.*“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„*Je tu jenom takový malý obchůdek s potravinami, spíš taková večerka.*“ (Kateřina, 33 let, Veleň)

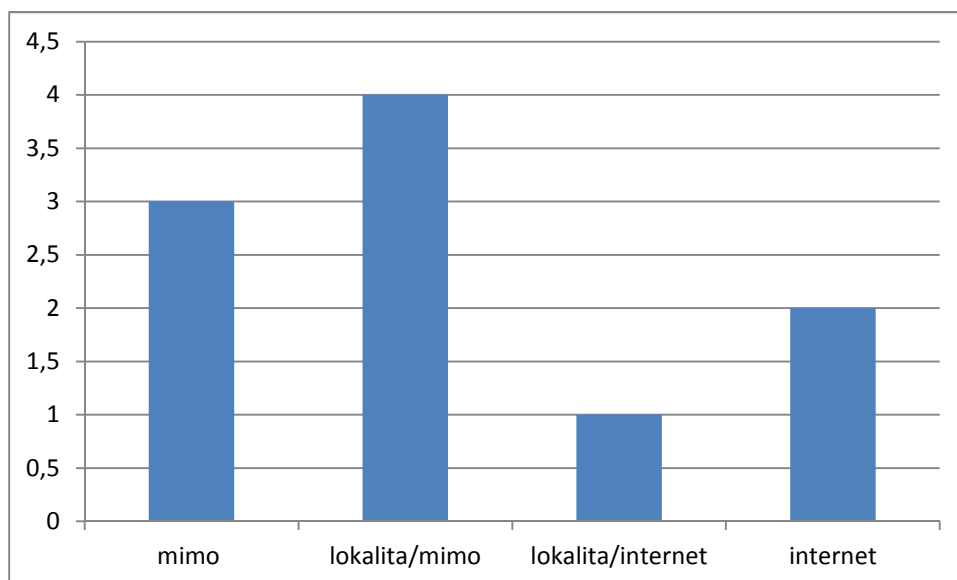
„*Máme tu drobný obchod ve vesnici, ale pak jezdím do většího nákupního centra v Praze. Nejbliž mám asi Letňany.*“ (Michaela, 31 let, Veleň)

Tabulka č. 16. Možnosti nákupu

	jméno	kde nakupuje	možnost nákupu v lokalitě	lokalita
1	Leona	lokalita i mimo	ano	Odolena Voda
2	Renata	lokalita/internet	ano	Černošice
3	Jiřina	mimo	ano	Unhošť
4	Andrea	internet	ano	Březiněves
5	Klára	lokalita/Brno	ano	Ivančice
6	Michaela	lokalita/mimo	ano	Veleň
7	Kateřina	lokalita/mimo	ano	Veleň
8	Ingrid	internet	ano	Líbeznice
9	Olina	mimo	ne	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	mimo	ne	Zdiby

Graf č. 10. Možnosti nákupu

Frekvence nákupů se pohybuje od každý den až po 1x týdně. Ukazuje se zde způsob nákupu, zda je osobní návštěvou obchodu, či se jedná o nákup přes internet. Kromě Andrey (43 let, Březiněves), která cestuje MHD a Ingrid (31 let, Líbeznice), která nakupuje přes internet, všechny ostatní respondentky využívají k pravidelným nákupům osobní automobil viz tabulka níže.

„Podle potřeby, asi tak jednou za dva až tři dny vyrazím na menší nákup sem k nám do Tesca. Větší nákup pak dělám přes internet kvůli biopotravinám, je tam i příznivější cena. No a ovoce a zeleninu kupuju přes bedýnky, pokud zrovna v Černošicích nemáme farmářské trhy.“
(Renata, 35 let, Černošice)

„Jezdím autem a asi tak 3x do týdne, záleží na situaci.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„1x týdně objednáám přes itesco. Menší drobné nákupy obstarám 2x – 3x týdně podle aktivit členů rodiny. Manžel jezdí na nákup autem, já MHD.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

Tabulka č.17. Frekvence nákupu a doprava

	jméno	frekvence nákupu	čím jezdí nakoupit	lokalita
1	Leona	každý den	autem	Odolena Voda
2	Renata	2-3 x za týden	autem	Černošice
3	Jiřina	3x za týden	autem	Unhošť
4	Andrea	2 -3x za týden	MHD	Březiněves
5	Klára	1x za týden	autem	Ivančice
6	Michaela	2 -3x za týden	autem	Veleň
7	Kateřina	2 x za týden	autem	Veleň
8	Ingrid	1 x za týden		Líbeznice
9	Olina	2x za týden	autem	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	1-2x za týden	autem	Zdiby

Veřejná doprava, frekvence spojení a její využití

V každé lokalitě je k dispozici veřejná doprava. Jedná se většinou o autobusovou dopravu, ve dvou případech je v obci dostupná kombinace autobus/vlak. Kromě jediné respondentky (Olina, 35 let, Tuchlovice), všechny ostatní uvedly, že je frekvence jednotlivých spojů dostatečná. Většina také uvedla, že hromadnou dopravu nevyužívá (pokud ano, pak velmi výjimečně) a dopravuje se tak výhradně osobním automobilem. Za všechny je shrnující odpověď Jiřiny: „*Ne (nevyužívám), všude jezdím autem.*“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

Pouze jedna respondentka sdělila, že pravidelně denně cestuje MHD. (Andrea, 43 let, Březiněves). Je to dáno i tím, že není aktivní řidič, ačkoliv řidičský průkaz má.

Tabulka č. 18. Veřejná doprava, frekvence spojení a její využívání

	jméno	mhd v obci	frekvence	využívá ?	lokalita
1	Leona	bus	ano	ne	Odolena Voda
2	Renata	bus/vlak	ano	ano	Černošice
3	Jiřina	bus/vlak	ano	ne	Unhošť
4	Andrea	bus	ano	ano	Březiněves
5	Klára	bus	ano	ne	Ivančice
6	Michaela	bus	ano	ne	Veleň
7	Kateřina	bus	ano	ne	Veleň
8	Ingrid	bus	ano	ano	Líbeznice
9	Olina	bus	ne	ne	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	bus	ano	ne	Zdiby

5.5.2. Osobní a rodinná část

Tato část rozhovoru měla za úkol popsat běžný životní styl dané respondentky tj. jak se chová v běžných situacích souvisejících s každodenním životem v satelitu. Patří sem i pocity z bydlení, doprava dětí do školky, trávení volného času a času mimo domov, jak si představují svoji budoucnost, či zda trpí pocity osamění.

A. Běžná denní doprava a přeprava dětí

Jak již bylo uvedeno výše, většina respondentek se přepravuje na nákupy primárně osobním automobilem. V šesti případech tomu tak je i v dovážení dětí do předškolních zařízení. Dokonce i v případě Andrey (43 let, Březiněves), která neřídí a své děti dává do školky přímo v lokalitě, jsou děti dopravovány každé ráno autem: *„Manžel vozí Honzika 2x denně a to do školky i ze školky, občas jdu já s dcerou a kočárkem ho vyzvednout.“*

Dále pak Klára (31 let, Ivančice) zatím nevozí dítě do školky, protože je příliš malé: *„Až bude ve školkovém věku, bude chodit tady v obci. Jinam ani nebude šance ji dostat. Je moc dětí....Zatím jí nikam nevozím.“*

V případě Kateřiny se jedná o odvoz pouze když je špatné počasí, cca 1x týdně:

„Tady v obci.... V případě docházky do školky asi 1x týdně, většinou když prší, jinak chodíme pěšky.“ Kateřina (33 let, Veleň)

Shrnutí je uvedeno v tabulce níže. Nejčastěji respondentky vozí své děti 2x denně a to do školky/školy i ze školky/školy. Většina dětí pak navštěvuje lokální školku/školu (předpoklad trvalého bydliště v obci). Někteří využívají soukromou školku mimo lokalitu. *„Oba chodí mimo Odolku, chodí do soukromé školky ve Veliké Vsi.“* (Leona, 38 let, Odolena Voda) Čas strávený přepravou dětí se pohybuje od půl hodiny až po dvě hodiny. V případě Jiřiny a Oliny jsou ve frekvenci přepravy dětí zahrnuty i odpolední kroužky, kam je třeba děti také dopravit a počkat zde na ně: *„Minimálně 2-4x za den. Ráno do školy, a pak ze školy, následně každý den nějaký kroužek. Tak že, tam i zpět na kroužek, kde na ní někde čekám a čtu si.“* (Jiřina, 44let, Unhošť)

„Do školky vozíme pondělí až pátek tam a zpět, a 2 x týdně na Prahu 7 na kroužek.“(Olina, 35 let, Tuchlovice)

Všechny respondentky hodnotily neustálou dopravu a přepravu dětí jako spíše negativní. Zvláště Michaela (31 let, Veleň) si stěžovala, že je stále v autě a bez auta se neobejde. Obdobně to vnímá většina dotazovaných žen.

Tabulka č. 19. Kde dítě navštěvuje MŠ/ZŠ, doprava do MŠ/ZŠ a čas strávený dopravou

	jméno	kde MŠ/ZŠ	frekvence	strávený čas	lokalita
1	Leona	mimo	2x denně	2 hodiny	Odolena Voda
2	Renata	v lokalitě	2x denně	1 hodina	Černošice
3	Jiřina	mimo	2-4x denně	1.5 hodiny	Unhošť
4	Andrea	v lokalitě	2 x denně	1 hodina	Březiněves
5	Klára	.....	nevozí	.....	Ivančice
6	Michaela	mimo	2x denně	30 minut	Veleň
7	Kateřina	v lokalitě	1 x týdně	.....	Veleň
8	Ingrid	v lokalitě	nevozí	.....	Líbeznice
9	Olina	v lokalitě	2-4 x denně	1 hodina	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	v lokalitě	2x denně	1 hodina	Zdiby

Kromě partnerů Jiřiny a Andrey, kteří pracují v lokalitě/z domova, pak všichni ostatní manželé cestují za prací mimo lokalitu.

„Nejezdí, má provozovnu vedle našeho domu. Ale ráno odejde a večer přijde, nechodí ani domů na oběd...Pokud někam jede, tak autem.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Manžel nedojíždí, momentálně pracuje doma, a pokud to všechno klapne, tak bude mít podnikání hned vedle v domku.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

V případě Pražského městského regionu je cílem centrum Prahy a případně další čtvrti, v rámci brněnského pak Brno. Bez výjimky se všichni partneři respondentek přepravují osobním automobilem. (Poznámka autorky: Opět ekologická otázka.) Přehled je uveden v tabulce níže.

„Má kanceláře v Malešicích...A samozřejmě jezdí autem. Ráno to tu je kvůli D8 úplně ucpaný, tak je to náročnější.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„Do Prahy, mají kanceláře na Butovicích....Autem a trvá mu to asi 35min. Ale občas jezdí vlakem.“ (Renata, 35 let, Černošice)

Tabulka č. 20. Místo výkonu práce manžela a způsob dopravy

	jméno	místo výkonu práce manžela	způsob dopravy	lokalita
1	Leona	Praha- Malešice	auto	Odolena Voda
2	Renata	Praha-Butovice	auto	Černošice
3	Jiřina	v lokalitě	auto	Unhošť
4	Andrea	v lokalitě	auto	Březiněves
5	Klára	Brno	auto	Ivančice
6	Michaela	Praha - centrum	auto	Veleň
7	Kateřina	Praha - centrum	auto	Veleň
8	Ingrid	Praha- centrum	auto	Líbeznice
9	Olina	Praha - centrum	auto	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	Praha - Holešovice	auto	Zdiby

B. Čas strávený doma/mimo domov

Dalším sledovaným údajem byl čas denně strávený mimo domov (obecně často zmiňovaná domněnka o využití satelitů pouze jako nocleháren – suburbánní mýtus). A dále autorku zajímalo, jak respondentka tráví víkendy, zda doma, či mimo domov. Pokud mimo domov, pak kde a jaká je náplň.

Rozpětí času tráveného mimo domov se pohybuje od 2 do 8 hodin, což je prakticky celý pracovní den. Zde hodně záleží na povaze respondentky a její současné situaci (např. malý kojeneček).

„Odhadem asi 8hodin, prostě jsme celý den většinou pryč. Trajdáme po výletech, kamarádech a tak.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„No hodně, dle manžela i více než je potřeba. Určitě aspoň cca 5 hodin a v tom jsou hlavně kroužky dcery, to jsou takový ty prostoje, kde na ní musím čekat a zrovna je to moc málo času na to něco třeba vyřídit.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Asi 2-5 hodin podle počasí. Většinou jsme v týdnu dost doma.“ (Kateřina, 33 let, Veleň)

Tabulka č. 21. Čas strávený mimo domov/lokalitu

	jméno	čas strávený mimo domov/lokalitu	lokalita
1	Leona	8 hodin	Odolena Voda
2	Renata	6 hodin	Černošice
3	Jiřina	5 hodin	Unhošť
4	Andrea	5 hodin	Březiněves
5	Klára	2 hodiny	Ivančice
6	Michaela	4 hodiny	Veleň
7	Kateřina	2 - 5 hodin	Veleň
8	Ingrid	4 hodiny	Líbeznice
9	Olina	5-8 hodin	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	5 hodin	Zdiby

Víkendy tráví respondentky velmi různorodě. V následující tabulce je uvedeno, zda v lokalitě, či mimo ni.

Tabulka č. 22. Víkend doma/mimo

	jméno	víkend doma/mimo	lokalita
1	Leona	mimo	Odolena Voda
2	Renata	doma	Černošice
3	Jiřina	doma	Unhošť
4	Andrea	doma	Březiněves
5	Klára	doma	Ivančice
6	Michaela	doma	Veleň
7	Kateřina	doma	Veleň
8	Ingrid	doma	Líbeznice
9	Olina	doma	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	doma/mimo	Zdiby

Převládá jasně víkend strávený doma v lokalitě. Pouze Leona (38 let, Odolena Voda) tráví víkendy mimo a to především v Liberci, odkud pochází. „*Jak kdy, ale většinou mimo domov. Buď u našich v Liberci nebo po výletech. A to jsou pak vyloženě sportovní víkendy, hlavně v zimě dost lyžujeme a děti už taky jezdí, teda aspoň Táda.*“ (Leona 38 let, Odolena Voda)

Zbytek respondentek tráví víkendy především doma a to činnostmi jako je úklid, hraní si s dětmi, péči o zahradu, procházky po okolí, občas výlet:

„Momentálně doma – v rámci Černošic a okolí – s půlročním miminem ještě moc cestovat nejde. ...Dopoledne venčení Bellinky a procházka s kočárkem, případně jdeme na hřiště, pak připravuju oběd, po obědě si jdeme lehnout s dětmi a odpoledne rodinná procházka, pak večeře, uspávání dětí a konečně relax. Každý víkend máme naplánovanou nějakou návštěvu kamarádů, kulturní akci nebo výlet do okolí, když jsme teda zdraví.“ (Renata, 35let, Černošice)

„Nejčastěji asi doma, ale ve školním roce trávíme soboty pořád na nějakých závodech. U syna to býval fotbal, u dcery teď tancování. Ještě, se jednou za dva měsíce starám o svou 90 ti letou tchyni, tak to pak je náročnější. Pak to jsou i víkendy v Břeclavi, odkud babi je..... Když jsme doma, tak v sezoně trávíme čas na zahradě a u bazénu. Já ráda zahradničím, (tak jsi viděla mojí zahradu, ne?). Syn už má vlastní program a dcera je ráda, že si odpočine. Občas, hlavně v létě, jezdíme na výlety po hradech a zámcích. To jí v jejím věku ještě pořád baví.“ (Jiřina 44 let, Unhošť)

„V sezóně jsme na zahradě, občas nějaká procházka po okolí, často k nám jezdí příbuzný, tak grilujeme a tak“. (Andrea, 43 let, Březiněves)

„Jéé to je taková klasika. Domácí práce, procházky, místní aktivity pro rodiny, případně rodinné akce... trochu mi tu chybí kulturní život a možnost různých aktivit, nicméně vzhledem k mateřské dovolené a hypotéce bychom si je stejně nemohli dovolit.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„Jeden den dopoledne vařím a manžel jde s dětmi ven, odpoledne jdeme na procházku, hřiště všichni společně, druhý den obdobný, někdy práce na zahrádce, v domě, někdy přijedou na návštěvu babička a děda...“ (Kateřina, 31 let, Veleň)

C. Pocity z bydlení v lokalitě

V další části rozhovoru byly respondentky tázány na jedno slovo, kterým by charakterizovaly svůj **osobní pocit z bydlení v dané lokalitě**.

Většina respondentek hodnotí bydlení v dané lokalitě pozitivně. Pouze dvě respondentky a to Michaela a Hanka, použily k hodnocení slova s pejorativním nádechem. V případě Michaely (31 let, Veleň) se to více méně nese celým rozhovorem, s bydlením v satelitu spíše spokojená není a jak sama říká, měl by si to každý nejdřív vyzkoušet. Hanka (35 let, Zdiby), pak bydlení v satelitu bere jako něco ne úplně pohodlného z hlediska dopravy a kulturního vyžití.

„Hezký, zvykla jsme si tady“. (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Velice dobrý s ohledem na rodinný život a klidné prostředí, trochu mi tu chybí kulturní život a možnost různých aktivit, nicméně vzhledem k mateřské dovolené a hypotéce bychom si je stejně nemohli dovolit.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

Tabulka č. 23. Osobní pocit z lokality jedním slovem

	jméno	pocit jedním slovem	lokalita
1	Leona	výborný	Odolena Voda
2	Renata	úžasné	Černošice
3	Jiřina	hezký	Unhošť
4	Andrea	poklidné	Březiněves
5	Klára	velice dobrý	Ivančice
6	Michaela	venkov	Veleň
7	Kateřina	dobré	Veleň
8	Ingrid	spokojenost	Líbeznice
9	Olina	klidný	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	pustina	Zdiby

Pocit osamění jako předpokládaný pocit minimálně v době přistěhování. Z tohoto hlediska se jednalo opravdu jen o předpoklad. Z rozhovorů vzešlo, že přesně polovina respondentek pocit osamění zažila a druhá polovina naopak ne. V rámci respondentek, které nezažily pocit osamění, jsou zahrnuty i ty, které mají manžele buď pracující z domova, nebo blízko domova (Andrea a Jiřina).

„Ne nemám. Manžel je hned vedle, mám pocit, že tu pořád někdo je a hlavně u něj je pořád nějaký známý nebo kamarád...A dcera už je docela velká a je to takový parták.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Ne, jak je Honza (pozn. manžel) s náma doma, tak je to v pohodě. Ale je fakt, že tu zatím nikoho moc neznám.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

Kdo deklaroval problémy s nalezením nových přátel a boj se samotou, alespoň z počátku, tak to byla Renata, Michaela a Olina.

„Možná ze začátku ano, když jsem ještě neznala tolik lidí v okolí a taky to bylo tím, že jsem rychle po stěhování zůstala na mateřské. Ale teď už znám dost kamarádek a známých i v Černošicích a lidi tu jsou milí a kamarádští. Tady v domě nás je víc na mateřské, tak se často scházíme.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Ano, nedostatek sociálních kontaktů. Pravděpodobně v období, když se narodilo druhé dítě.“ (Michaela, 31 let, Veleň)

„Ano, nemám zde kamarádky, všechny známé mám v Praze.“ (Olina, 35 let, Tuchlovice)

U většiny žen je pocit osamocení vyvolán především určitou izolací na mateřské, či rodičovské dovolené, což je obecně známý fakt.

Tabulka č. 24. Pocit osamění a vliv života v satelitu na partnerský vztah

	jméno	pocit osamění	vliv na partnerský vztah	lokalita
1	Leona	ne	ne	Odolena Voda
2	Renata	ano	ne	Černošice
3	Jiřina	ne	ne	Unhošť
4	Andrea	ne	ne	Březiněves
5	Klára	ne	ne	Ivančice
6	Michaela	ano	ne	Veleň
7	Kateřina	ano	ne	Veleň
8	Ingrid	ne	ne	Líbeznice
9	Olina	ano	ano	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	ano	ne	Zdiby

Trpí manželský/partnerský vztah respondentek bydlením v satelitu: Má na jejich partnerský vztah negativní vliv? Prakticky všechny respondentky uvedly, že život a bydlení v satelitu nemá vliv a to především negativní na jejich partnerský vztah. Pouze jediná respondentka (Olina, 35 let, Tuchlovice) sdělila, že se s manželem občas hádají kvůli jejímu osamocení v lokalitě: „*Ano, kromě manžela zde na vsi nikoho neznám. Je jediný dospělý, se kterým zde mohu mluvit a občas se kvůli tomu hádáme*“. (Olina, 35 let, Tuchlovice)

Naopak Jiřina řeší jiný problém: „*Ne, asi nenarušuje, jen si manžel pořád stěžuje, že jsme pořád někde autem pryč*“. (Jiřina, 44 let, Unhošť)

Mezi důležité osobní pocity patří, jak respondentky **vnímaly své okolí a bydlení na počátku a nyní**. Ukázalo se, že velká většina má především pozitivní pocity z bydlení. Vyzdvihují především okolní přírodu, případně vybavenost obce:

„*Pocit na začátku byl velmi pozitivní, byla jsem nadšená z okolí, krásný přírody a našeho bytu. Časem se výběr jenom utvrdil. Jediné, co se zhoršilo, za dobu bydlení tady je vlakové spojení kvůli rekonstrukci trati naplánované na dalších pár let*“. (Renata, 35 let, Černošice)

„*Ze začátku to byl trochu nezvyk, teď už jsem spokojená*“. (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„*Zpočátku nejistota z neznámého prostředí, v současnosti si vychutnávám všechny nabízené výhody*“. (Andrea, 43 let, Březiněves)

„*Úžasné, příroda, klid, velký prostor*“. (Olina, 35 let, Tuchlovice)

Pouze dvě respondentky vnímaly a stále vnímají své přestěhování do lokality negativně. A to konkrétně Michaela (31 let, Veleň) a Hanka (35 let, Zdiby):

„Na začátku: klidná lokalita, vhodné pro rodinný život. A teď: chybí mi blízkost města, možnosti velkoměsta, vadí mi nutnost neustále používat auto, vzdálenost od přátel.“
(Michaela, 33 let, Veleň)

„Pocity osamění, dnes už normálka.“ (Hanka, 35 let, Zdiby)

Další interpretovanou otázkou bylo, zda by respondentka **doporučila bydlení v dané lokalitě** i někomu jinému. Opět se většina vyjádřila spíše pozitivně, bydlení v dané lokalitě by doporučila, či spíše doporučila.

„Ano, malé město s veškerým občanským vybavením a dobrou dostupností do Prahy. Ale jen ta ranní doprava je děsná.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„Určitě ano, blízkost Prahy, spojená s krásným okolím. Negativní je hlavně vysoká cena pozemků a bytů.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Ano. Je tu všechno, škola, obchod, plno akcí, čtyři kavárny, plno volnočasových kroužků pro děti...“ (Ingrid, 31 let, Líbeznice)

Na vážkách, zda doporučit danou lokalitu, byla pouze jedna respondentka – Hanka (35 let, Zdiby): *„Pokud někdo má rád klid a vzdálenost od civilizace, doporučuji.“*

Negativní postoj k doporučení bydlení v satelitu zaujaly pouze dvě respondentky. Stejně, jako u předešlé otázky i zde se negativně vyjádřila Michaela (31 let, Veleň) a dále pak Olina (35 let, Tuchlovice).

„Ne, špatné dojezdové vzdálenosti do Prahy, málo možností „vyžití“ přímo ve vesnici.“
(Michaela, 31 let, Veleň)

„Asi ne, je to tu hodně anonymní a je tu nuda.“ (Olina, 35 let, Tuchlovice)

Pokud by respondentky měly možnost, pak většina by se do dané lokality **nastěhovala znovu**. Pouze Michaela (31 let, Veleň) a Olina (35 let, Tuchlovice) by se do dané lokality opětovně nestěhovaly.

Tabulka č. 25. Jaké pocity z bydlení v lokalitě měla na počátku a dnes, doporučila by bydlení a nastěhovala by se opětovně do lokality?

	jméno	pocity z bydlení	doporučila by?	nastěhovala by se znovu?
1	Leona	pozitivní	ano	ano
2	Renata	pozitivní	ano	ano
3	Jiřina	pozitivní	ano	ano
4	Andrea	pozitivní	ano	ano
5	Klára	pozitivní	ano	ano
6	Michaela	negativní	ne	ne
7	Kateřina	pozitivní	ano	neví
8	Ingrid	pozitivní	ano	ano
9	Olina	pozitivní	ne	ne
10	Hanka	negativní	neví	asi ano

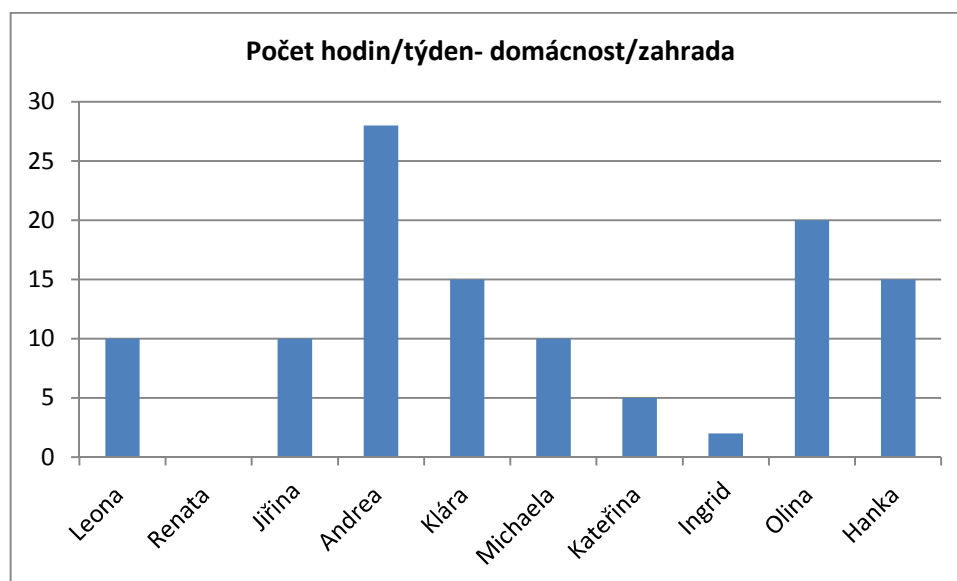
D. Péče o domácnost x volný čas

Dalším osobním a rodinným tématem, které bylo zkoumáno, je poměr péče o domácnost k trávení volného času.

Čas strávený péčí o domácnost (dům, zahradu apod.) vykazuje značné rozdíly. S tím souvisí i následující otázka a to zda **využívají výpomoc v domácnosti** v podobě paní na úklid, či chůvy k dětem.

V následujícím grafu je znázorněno kolik času jednotlivé respondentky tráví vlastní péčí o domácnost a zahradu. Rozdíly jsou jasně patrné a velmi rozdílné - od 28hodin týdně (Andrea, 43 let, Březiněves) až po 2 hodiny týdně u Ingrid (31 let, Líbeznice). V případě Andrey je v počtu hodin započítána i péče o zahradu, což je její velká záliba. V případě Renaty (35 let, Černošice) není uveden údaj, respondentka nebyla schopna jej určit: „*Mně přijde, že stále něco uklízím, čistím, zalívám, vyměňuju, peru....je to těžké vyčíslit v hodinách.*“ (Renata, 35 let, Černošice)

Graf. č. 11. Počet hodin týdně strávených péčí o domácnost/zahradu

S počtem hodin strávených týdně prací v domácnosti souvisí i otázka, zda respondentky využívají **výpomoc**. Z 10 respondentek 4 uvedly, že mají k dispozici buď paní na úklid nebo chůvu, případně i oboje. V rámci svých odpovědí uvedly i frekvenci využívání těchto služeb:

„Ano, využívám oboje. 2x za měsíc přijde paní na úklid a 2 hodiny týdně mám chůvu pro syna, když chodím s dcerou plavat.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Občas paní na hlídání, ale velmi nepravidelně.“ (Michaela, 31 let, Veleň)

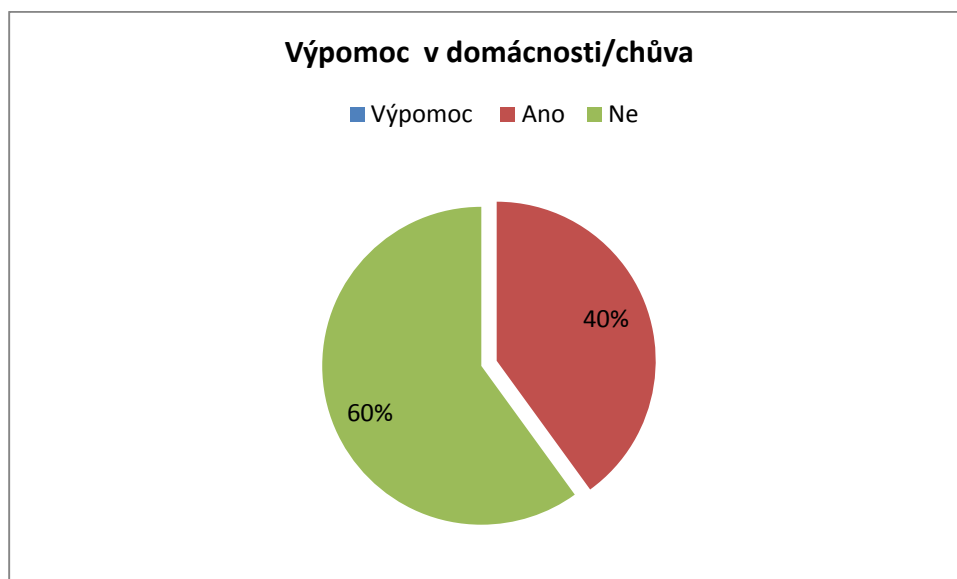
„Ano, chůvu, příležitostně 2-5 x měsíčně.“ (Kateřina, 33 let, Veleň)

„Ano, paní na úklid 2x týdně, chůvu o víkendech večer.“ (Olina, 35 let, Tuchlovice)

Tabulka č. 26. Počet hodin strávených týdně prací v domácnosti a výpomoc (chůva, paní na úklid)

	jméno	počet hodin/týden	výpomoc
1	Leona	10	ne
2	Renata	-	ano
3	Jiřina	10	ne
4	Andrea	28	ne
5	Klára	15	ne
6	Michaela	10	ano
7	Kateřina	5	ano
8	Ingrid	2	ne
9	Olina	20	ano
10	Hanka	15	ne

Graf č. 12. Výpomoc v domácnosti/ chůva

Trávení volného času je přímo v kontrastu s péčí o domácnost. Některé respondentky přímo uvedly, že žádný svůj volný čas nemají, plně jsou vytíženy péčí o děti a domácnost. Pokud má respondentka pro sebe nějaký volný čas, pak ho nejčastěji tráví četbou, kulturou a sportem.

„Asi kultura, a sport, hlavně ten sport. Jednou za čas si s manželem objednáme hotel s wellness v Praze a jdeme sami na večeri bez dětí.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

Případně se snaží skloubit zálibu s péčí o děti: *„Moc toho času teda vážně nemám – ráda vařím a pečů, zajímám se o zdravou stravu, tak že to většinou nějak skloubím a pečů s dcerou, co mi ráda pomáhá.“* (Renata, 35 let, Černošice)

Pouze Jiřina (44 let, Unhošť) sdělila, že svůj volný čas využívá k sebevzdělání, zde je to dáno již relativně velkými dětmi a možností mít více volného času, také jako jediná uvedla, že má dostatek volného času na své zájmy: *„Ráda si čtu a hodně mě baví zahrada. Taky chodím 1x týdně na angličtinu.“* Olina (35 let, Tuchlovice) také jako jediná zmínila péči o sebe: *„Co jsme se přestěhovali z Prahy, nemám na sebe pořádně čas. Jsem ráda, když si jednou za tři týdny zajdu na nehty a ke kadeřnici“.*

V níže uvedené tabulce je uvedeno, kde respondentky tráví svůj osobní volný čas, jestli mimo lokalitu nebo přímo v ní. Nejvíce svého volného času mimo domov tráví Leona (38 let, Odolena Voda), která dojíždí hlavně za sportem a to do Prahy: *„Většinu času jsem mimo, tady zase takové vyžití není.“*

Tabulka č.27. Trávení volného času mimo lokalitu a subjektivní vnímání volného času

	jméno	lokalita/mimo	kam dojíždí	čas strávený mimo v hod.	má na záliby čas?
1	Leona	mimo	Praha	většina	ne
2	Renata	lokalita			ne
3	Jiřina	mimo	Kladno	2	ano
4	Andrea	mimo	Praha	4	ne
5	Klára	lokalita			ne
6	Michaela	mimo/lokalita	Praha	2	ne
7	Kateřina	lokalita			ne
8	Ingrid	lokalita			ne
9	Olina	lokalita			ne
10	Hanka	lokalita			ne

E. Ambice do budoucna

Protože kromě Jiřiny jsou všechny respondentky na mateřské nebo rodičovské dovolené, bylo nasnadě se zeptat, jak hodlají naložit se svým životem v budoucnu, co by chtěly dělat a kde by se rády viděly za 10 let. Nejprve byly zkoumány vlastní ambice, avšak u většiny rozhovorů splynuly v jedno. Tudíž výsledkem byla **představa respondentky o jejím pracovním i osobním životě v příštích deseti letech.**

Pouze Michaela (31 let, Veleň) by se za deset let ráda viděla v jiné lokalitě. Zbytek respondentek především zmiňuje své povolání, případně kariéru a péči o rodinu.

„Určitě pokračovat v lektorské práci (pozn. sport) a dostudovat doktorandské studium ....Budeme bydlet ve stále stejné lokalitě, děti budou v pubertě a já budu pracovat na fakultě.“(Leona, 38 let, Odolena Voda)

„Chtěla bych být na vedoucí pozici v optice... Pořád matka dvou dětí, jen k tomu zaměstnaná.“ (Kateřina, 33 let, Veleň)

„Rýsuje se mi nějaká spolupráce s manželem, máme plány, jak ještě víc rozjet jeho firmu, tak bych ráda pracovala pro něj. Ale dokud je dcera závislá na mém vození a doprovodu, tak to moc nejde.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Budu lépe finančně zajištěna, budu pracovat, děti budou chodit do školy tady v lokalitě ....“ (Hanka, 35 let, Zdiby)

Velkým tématem většiny rozhovorů pak byla otázka, **jak skloubit mateřství a péči o starší děti** (tj. dovoz do školy, na kroužky apod.) **s prací na plný úvazek.** Prakticky všechny

respondentky nějakým způsobem zvažují vlastní podnikání, osamostatnění se. Jedná se o zajímavý fenomén současné doby, kdy většina zaměstnavatelů není pružná ve vytváření zkrácených úvazků, případně sdílených pracovních míst právě pro matky s dětmi:

„Solidní smysluplné zaměstnání umožňující plnou péči o děti. Utopie, co?...V rodinném kruhu s rostoucími dětmi a bez psa.“ (Andrea, 44 let, Březiněves)

„Asi podnikat, ale ještě nevím jak...Jako matka, budu podnikat, ale s omezeným počtem hodin denně.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„Chtěla by sem mít vlastní business ....Abych byla na volné noze a mohla cestovat.“ (Ingrid, 31 let, Líbeznice)

F. Typický všední den

Respondentky měly v rámci rozhovorů popsat svůj běžný den v suburbii. Celý den se u všech respondentek točí hlavně kolem dětí a to jejich rozvozu do škol a školek a odpoledne následně na kroužky. (Zde jeden zajímavý poznatek – již ty nejmenší děti mají nějaký kroužek, starší už jsou kroužky až zahlceny, každý den mají jeden i více (viz Jiřina, 44 let, Unhošť)).

Typické ráno vypadá tak, že se snaží vypravit starší dítě do školky, popřípadě jej samy vedou/vezou. Cestou ze školky nákup drobností, případně velký nákup, zařízení potřebných věcí.

Dopoledne se zabývají hraním si a péčí o mladší dítě, úklidem a celkově péčí o domácnost, dále přípravou oběda. Po obědě jde většinou mladší dítě spát, některé respondentky si jdou lehnout s ním (Renata, 35 let, Černošice). Následuje svačina a příprava na odchod pro starší dítě do školky.

Odpoledne tráví s dětmi na procházce, na zahradě, hraním si. V případě, že má dítě nějaký kroužek, pak je to i doprava na kroužek a zde čekání na dítě. Následně dojezd domů, příprava večere, psaní úkolů. Po večeri koupání a ukládání dětí a po osmé hodině již čas pro sebe, případně drobný úklid domácnosti.

Výše popsany časový rozvrh činností během všedního dne, je typickým dnem matky na mateřské /rodičovské dovolené. V podstatě převládá stereotyp, neustálé převážení dětí z místa A do místa B, navštěvování hřišť, v mezičase péče o domácnost a péče o mladší děti apod. Umocněno prostředím, kde žijí, tedy satelitem. (Je však zřejmé, že i ve městech tj. ve vysoce urbanizovaných územích s rozvinutou dopravní infrastrukturou je fenomén dopravování dětí do a ze školy naprosto běžný.)

Pro srovnání všední den matek s dětmi v suburbii dle dotazníkového šetření v zázemí Prahy z roku 2004. Pohyb žen, které jsou doma s malými dětmi, je omezen na domov a nejbližší okolí, nejčastější jejich pohyb je v rámci příměstské zóny: „Ráno odcházejí z domova později než pracující. Před 8. hodinou odvázejí automobilem nebo doprovázejí pěšky děti do školky a školy. Při cestě pěšky někdy spojí návrat domů s procházkou a drobnými nákupy přímo v místě bydliště. Cestu autem naopak využívají k nákupu v hyper – nebo supermarketu v zázemí města. Důležitým bodem všedního dne je oběd, který v 95% připravují a podávají doma. Po obědě, pak s dětmi často vyráží na procházku v okolí bydliště a vyzvedávají starší děti ze školky a družiny. Po třetí hodině odpoledne odvázejí a přivázejí své děti z různých sportovních a uměleckých kroužků.“¹⁴⁴

Leona (38 let, Odolena Voda)

„Vstáváme...mezi...6.30-7h...děti se koukají na pohádku, já připravím věci do školky pro staršího syna a věci na kroužek pro mladší dceru, v 8.30hod manžel odjíždí do práce a odveze syna do školky a my s dcerou odjždíme na kroužek...po obědě syna vyzvedneme a jedeme domů, chvíli si pohrajeme a pak jedeme na odpolední kroužky, po 17h...jsme doma, ...děti si hrají, já připravuji večeři a ve 20h jdou děti spát.“

Renata (35 let, Černošice)

„Ráno vstávám okolo 7, obleču se a umyju dceru, nachystám snídani a snažím se vypravit dceru s manželem do školky. Mezitím se vzbudí i syn a tak ho přebalím, umyju, nakojím podle potřeby. Konečně se umyju, obleču a nasnídám i já. Trochu pouklidím byt a okolo 9 jdu venčit psa, zatím se syn vyspí v kočárku. Potom jdeme nakoupit dle potřeby a připravím oběd. Okolo 12 následuje odpolední spánek se synem. Většinou spí se mnou v posteli, budí se, když tam nejsem s ním. Po druhé hodině nachystám sebe i malého a vyrážíme do školky. Po třetí se většinou setkáme s jednou z kamarádek a jejími dětmi a vyrazíme na hřiště. Po hřišti venčíme a příprava večeře. Okolo půl sedmé se společně navečeříme a následuje koupání a uspávání dětí. Okolo půl 9 už většinou spí oba dva a já mám čas na trochu relaxu a nebo řeším , co je třeba jako je nákup přes internet, emaily atd. Okolo 10 jdeme spát my.“

Jiřina (44 let, Unhošť)

„Vstávám kolem půl 7, v 7 budím dceru a jdu dělat snídani, kolem půl 8 vyrážíme do Kladna do školy. Na osmou vyhodím dceru u školy a buď jedu nakoupit nebo něco zařídit a jednou týdně mám angličtinu. Případně se vracím domů a uklízím. Po obědě jedu pro dceru do školy. Někdy se vracíme domů dělat úkoly, ale většinou teď jezdíme hned ze školy na kroužky, má každý den něco. Když je dcera na kroužku, tak buďsi někde dám kafe a čtu si nebo sjedu třeba nakoupit. Záleží kolik je času. Kroužky končí většinou na pátou, pak jedem domů, kde dělám večeři, dcera dodělává úkoly a nebo se

¹⁴⁴ Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Ramportl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., Suburbanizace.cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008, str. 53

spolu učíme. V 7 máme večeři a dcera jde kolem půlnoci spát. My s manželem trávíme večer u televize nebo si jdu číst. Chodím spát kolem půlnoci.“

Andrea (43 let, Březiněves)

„V pracovní dny vstávám běžně v 6:40. Se synem odcházím do školky kolem osmé. Do té doby připravím potřebné věci i pro dceru, kterou hlídá otec. Po návratu ze školky zpravidla následuje zájmová činnost dcery mimo bydliště – hudební škola, plavecký kurz, výtvarná dílna, Montessori dílna. V dopoledním čase obstarám drobné nákupy, případně návštěvy lékaře. Cestou domů vyzvednu syna ze školky. Doma následují běžné aktivity s dětmi, vaření na další den, úklid... Děti ukládám kolem osmé až deváté hodiny. Následuje společný večer s manželem. Spát chodím kolem půlnoci.“

Klára (31 let, Ivančice)

„Momentálně je můj den jen o péči o 4 měsíční miminko – den trávíme společně doma, odpoledne jdeme na procházku. Poklidím, uvařím, večer trávím s manželem. Odpoledne s kamarádkami v rodinném klubu, případně návštěva. Někdy cesta k rodičům, nákup apod.“

Michaela (31 let, Veleň)

„Vstávám kolem 6:20-6:40, rychlá moje hygiena plus oblékání . Pak příprava snídaně pro mne a děti. Kolem 7 budím děti, dostanou snídani , následuje oblékání, hygiena. V 7:45 nasedáme do auta (už zase!), vezu staršího do školky, vyložím a s mladším se vracím domu nebo skočíme do obchodu. Když je hezky, jdeme na procházku nebo jsme na zahradě, já uklízím, vařím, prostě péče o domácnost, hraje si, čteme knížky, prudíme... Pak jde kolem 11:30 malý spát, já zatím dokončím oběd, v klidu se najím, když se podaří spi drobek i 2hodiny. Pak vstane, má oběd, ještě chvíli hrání a jedeme pro staršího do školky. Ze školky jedeme buď na kroužky nebo jen tak se někde projít do parku, na hřiště, nebo máme sraz s nějakou kamarádkou. Kolem 18h přijíždíme domu, děláme večeři, večerníček, koupání, čtení pohádky, spaní a já usedám úplně k.o. k televizi , většinou ale už kolem 22 hodinu jdu spát.“

Kateřina (33 let, Veleň)

„Okolo 6:30 vstávám, manžel je v té době už v práci...s dětmi provedeme ranní hygienu, starší se oblékne sama, menšího syna převleču, nasnídáme se a okolo 8.hod jdeme pěšky do školky. Se synem se vrátím asi po hodině domu, někdy zajdeme do místního obchůdku pro pečivo, sýr nebo šunku. Dopoledne vařím, věnuji se synovi – hry, cvičení (od fyzioterapeutky), mezi 11:15 – 11:45 obědváme, a po 12hod uložím syna spát. Mezitím uklidím kuchyň, dům, udělám prádlo, ... Ve zbytku času si několikrát týdně zavoláme s mojí matkou, kouknu na internet, někdy si čtu. Syn se budí okolo 14.hod. Okolo 15. hod jdeme pěšky pro dceru do školky a domů se vracíme podle počasí mezi 16:30 – 18.hod. Mezi 17-18. hod přijede domů manžel. Já připravuji pro všechny večeři a společně večeříme. Kolem 18:30 jdeme společně koupat děti, někdy jdu já na cvičení, někdy manžel na fotbal, po dětech se rovnou vykoupou já a pak manžel, případně po návratu ze sportovní aktivity. Po koupání pustíme dětem na chvíli pohádky a kolem 19:30 jim jdeme vyčistit zuby a uložit je do postele (...dle aktivit společně, nebo já nebo manžel). Okolo 22.hod jdu spát i já s manželem.“

Ingrid (31 let, Líbeznice)

„Mám to jednoduché, spíš stereotypní. Vstávám ráno o 7:30 s dcerkou. Nasnídáme se, navařím a potom jdeme na kroužek. Vrátime se před dvanáctou. Sníme oběd, pohrajeme si a jdeme ven. Přijdeme domů a vrací se manžel z práce okolo 17.30hod. Pracuju na svém projektu budoucího businessu. Manžel si hraje s dcerkou a uspává.“

Olina (35 let, Tuchlovice)

„V 6 ráno vstáváme, dělám snídani a kolem půl 7 budím děti. V půl osmý odjíždíme do školky, cestou nakoupím čerstvé pečivo a drobnosti, co jsou zrovna třeba. V půl 9 přijedeme domů, hrají si s mladším dítětem, kolem 9 dostává svačinu. Dopoledne většinou dělám drobný úklid, peru prádlo, v půl 12 si s malým dáme oběd. Po poledni jdeme na procházku, spí v kočárku. Když se vrátíme, tak si připravím večeři a oběd na druhý den, ve dvě pak svačíme a na třetí jedeme vyzvednout staršího ze školky. Někdy po půl 4 jsme doma, hrajeme si na zahradě, v půl 6 je naženu do vany. V půl 7 přijíždí manžel z práce, večeříme a pak ukládáme děti. Pak ještě po celém dni trochu poklidím dům (hračky a tak) a kolem 9 máme už čas sami pro sebe s manželem.“

Hanka (35 let, Zdiby)

„Většinou vstávám kolem 6:30, vzbudím děti, oblečeme se, rychle najíme a jedeme do školky. Vysadím starší dítě a jedeme zpět domů, kde uklízím, vařím, hrají si s dcerou a buď po obědě, nebo odpoledne vyzvedávám syna ze školky, někdy jedu ještě nakoupit, často nakupuje i manžel. Odpoledne teď v zimě jsme doma a hrajeme se, chystám jídlo, jsme někde venku, záleží na počasí. Pokud nikdo nezlobí, kolem půl osmé jdeme pomalu do patra chystat se na spaní, koupání obou dětí, každodenní řev ohledně čištění zubů, koupání, ... pak uspávání a pokud se podaří uspat brzy je chvíle klidu, popř. dodělání nějakých restů.“

5.5.3. Život v suburbánní lokalitě

Poslední část rozhovoru se tematicky věnovala charakteristice obytného prostředí, sociálním vazbám v satelitu tj. v jakém typu zástavby respondentky bydlí, jaké jsou mezilidské vztahy v dané lokalitě, zda se samy angažují na samosprávě své obce, či znají budoucí další možné stavební zásahy v lokalitě (zajímají se o dění kolem své obce).

A. Bydlení – dům/byt

Respondentky měly uvést, v jakém typu satelitní zástavby bydlí tj. jestli se jedná o rodinný dům, či o bytový dům a dále pak, zda a jak řešily jeho stavbu a zda si myslí, že dům stavebně a architektonicky zapadá do dané lokality. (Není samozřejmost.)

Kromě jediné respondentky (Renata, 35 let, Černošice), bydlí většina buď **v samostatném či řadovém rodinném domě**. V případě Renaty se jedná o menší bytový dům v satelitní zástavbě. Byt je však situován v přízemí a má předzahrádku, využívanou jako zahradu. Byt koupili s manželem v době, kdy už byl dům stavebně dokončen a v provozu.

Dotaz směřující na přípravu projektu a vlastní realizaci výstavby, tj. zda ke stavbě využili individuálních **služeb architekta nebo stavěli na klíč**. Ve výsledku jednoznačně převládá způsob stavby na klíč s veškerým klientským a dodavatelským servisem ze strany developera. Pouze Klára (31 let, Ivančice) zmiňuje, že dům stále ještě nedostavěli a na klíč řeší pouze některé záležitosti a víceméně staví svépomocí: „*Stavíme sami, dům je projektovaný od firmy na klíč, interiér si řešíme sami.*“ Služeb architekta k návrhu domu využila pouze Hanka (35 let, Zdiby).

V případě Andrey (43 let, Březiněves) a Leony (38 let, Odolena Voda) se jedná o koupi staršího domu postaveného v první vlně výstavby v nových suburbiih před rokem 2000 a částečně rekonstruovaného do současné moderní podoby.: „*Zakoupili jsme 15 let starý dům, tak že, částečně zrekonstruován.*“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

Dále byly respondentky požádány o subjektivní hodnocení, zda jejich **dům zapadá do kontextu okolní** zástavby, především po estetické stránce, jestli se přizpůsobil architektuře dané lokality a charakteru místa. Většina respondentek se domnívá, že ano. Pouze tři respondentky (A z toho dvě ze stejné lokality – Michaela a Kateřina, obě z obce Veleň) si myslí, že jejich dům do okolního prostředí příliš nezapadá.

Tabulka č. 28. Typ bydlení, způsob stavby/koupe, lokalita

	jméno	typ bydlení	architekt/na klíč	zapadá do lokality	lokalita
1	Leona	dům	rekonstrukce	ano	Odolena Voda
2	Renata	byt	již hotový	ano	Černošice
3	Jiřina	dům	na klíč	ano	Unhošť
4	Andrea	dům	rekonstrukce	ano	Březiněves
5	Klára	dům	na klíč	ano	Ivančice
6	Michaela	řadový dům	na klíč	ne	Veleň
7	Kateřina	řadový dům	na klíč	ne	Veleň
8	Ingrid	řadový dům	na klíč	ano	Líbeznice
9	Olina	dům	na klíč	ne	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	dům	architekt	ano	Zdiby

Všechny respondentky mají k dispozici zahradu, na které tráví čas především s dětmi. Dále uvedly, že v sezoně (jaro – podzim) jsou na zahradě denně, nejvíce samozřejmě v létě. Záleží také na vybavení zahrady např. bazénem, pískovištěm či hřištěm pro děti. Nejčastěji vykonávanými činnostmi, pak je hraní si s dětmi, zahradničení, v létě grilování: „*Zahradničením, pořád něco sázím a kupuju nové kytky, v létě grilujeme a pak máme bazén, tak čas trávíme hodně i u bazénu.*“ (Jiřina, 44 let, Unhošť)

„Hry dětí, relax, občas úprava zahrady, vzhledem k malé velikosti je práce málo.“ (Kateřina, 31 let, Veleň)

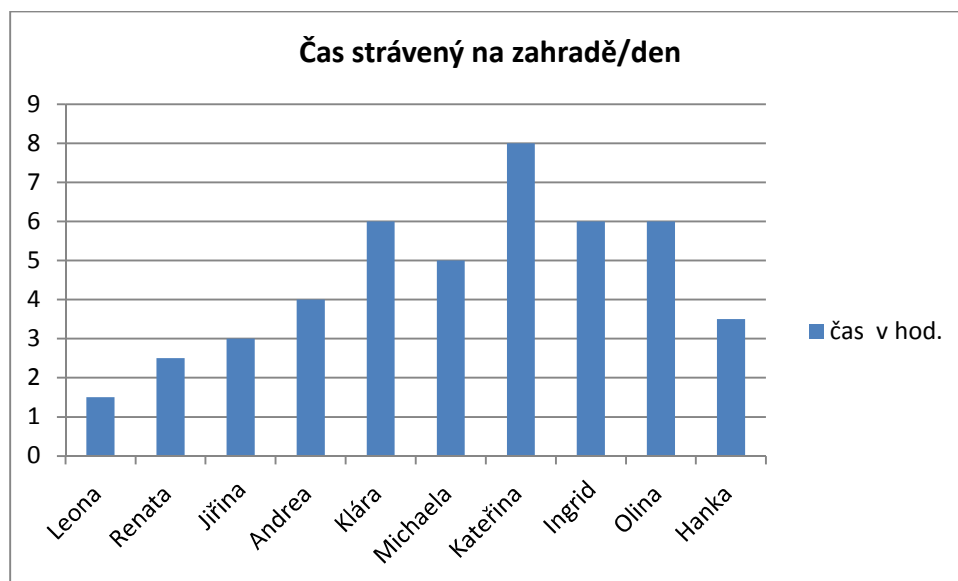
Tabulka č. 29. Vlastnictví zahrady a její využití za den

	jméno	zahrada	čas strávený na zahradě denně
1	Leona	ano	1,5hod
2	Renata	ano	2,5 hod.
3	Jiřina	ano	3 hod.
4	Andrea	ano	4 hod.
5	Klára	ano	6 hod.
6	Michaela	ano	5 hod.
7	Kateřina	ano	8 hod.
8	Ingrid	ano	6 hod.
9	Olina	ano	6 hod.
10	Hanka	ano	3,5 hod.

K využívání zahrady u domu směřoval i dotaz k upřesnění, kolik přibližně času na zahradě respondentky v sezoně stráví. Odpovědi byly velmi různorodé, a to do 1,5 hodiny až po 8 hodin. Nejvíce času (hlavně s dětmi) tráví na zahradě Kateřina: „*Hodně, téměř nepřetržitě mám otevřené francouzské okno na zahradu. Tak že, asi tak 8 hodin denně.*“ (Kateřina, 31 let, Veleň)

Je zřejmé, že využívání zahrady záleží i na vlastním dispozičním a prostorovém řešení domu, zda je například z obývacího pokoje, či kuchyně přístup přímo na zahradu (a jestli vybavení a uspořádání zahrady konvenuje s životními potřebami respondentek – viz bazén, zahradničení apod.). Nejméně času, pak tráví na zahradě Leona (38 let, Odolena Voda), u které je to dáno i tím, že většinu času tráví mimo domov. Obecně lze říci, že většina respondentek tráví na zahradě poměrně dost času.

Graf č.13. Čas strávený na zahradě v hodinách za den

B. Mezilidské vztahy v lokalitě

Důležitým indikátorem dlouhodobého bydlení v určité lokalitě jsou mezilidské vztahy tj. primárně vztahy mezi sousedy a obecně mezi jednotlivými obyvateli obce. Bydlení v konkrétní lokalitě tak má i další přidanou hodnotu v podobě nových přátel, v setkávání na společenských akcích, vzájemné výpomoci s hlídáním dětí apod. Obecně je pro jednotlivé obyvatele podstatné, že se v daném prostoru potkávají, znají se a komunikují spolu. V případě satelitů se jedná o poměrně kompaktní uliční zástavbu, ulice plné rodinných domů, kde ve všední den lze potkat opravdu jen maminku s kočárkem a dětmi. Ve většině případů jsou ulice prázdné, veřejný prostor není využíván jako místo setkávání. Urbanistická koncepce, tj. realizovaná funkční a prostorová struktura daného území (suburbia), málokdy promyšleně počítá s návrhem míst pro setkání obyvatel, s výjimkou dětského hřiště (a i to bývá často umístěno ve staré – původní zástavbě). Respondentky byly tedy tázány, jak by popsaly, **kde se nejčastěji setkávají s místními obyvateli.** (Míněno s původními obyvateli, starousedlíky)

Jak je patrné z níže uvedené tabulky a grafu, pak nejčastějším místem setkávání je dětské hřiště, zcela logicky, všechny respondentky mají děti. K setkávání tedy nejčastěji dochází „skrze děti“. Následuje jako místo setkávání ulice, či veřejný prostor (náměstí, park, sokolovna, kulturní dům), kde k setkávání dochází v rámci běžného dne a dále hlavně během konání místních akcí. Dále následuje místní obchod a školka.

„Asi nejčastěji u dětského doktora, na hřišti a nebo v obchodě.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

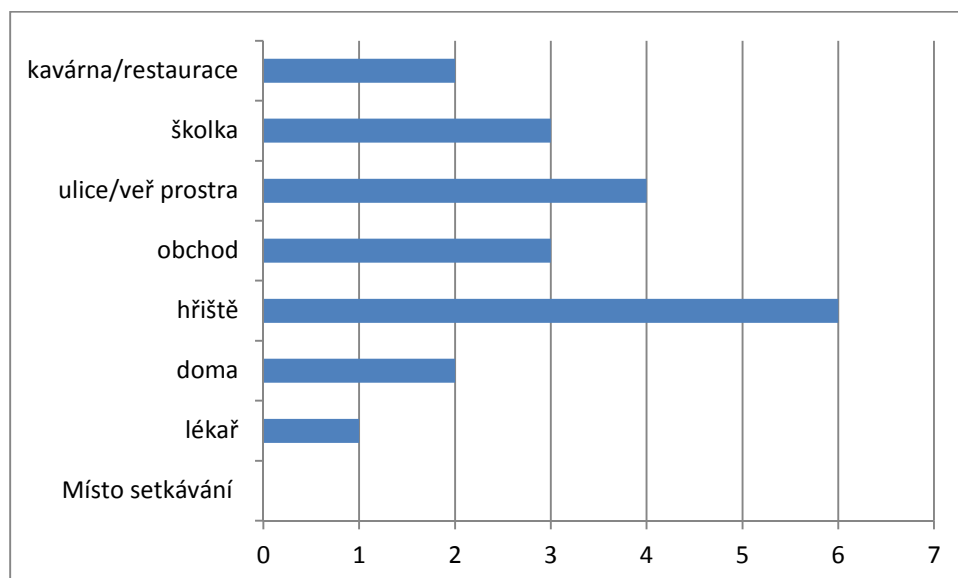
"Doma, v kavárně, na místních akcích..." (Renata, 38 let, Černošice)

Pouze jediná respondentka během rozhovoru zmínila, že se nestýká s místními obyvateli, že zná pouze nejbližší sousedy: „Nepotkáváme se, znám jenom nejbližší sousedy v ulici.“ (Jiřina, 44 let, Unhošť) V tomto případě to je spíše dáno povahou respondentky, která je spíše introvertní a vzhledem k práci manžela doma, nemá ani větší potřebu po setkávání s jinými lidmi.

Tabulka č.30. Nejčastější místo setkávání s místními obyvateli (starousedlíky)

	jméno	místo setkávání	lokality
1	Leona	u dětského lékaře, hřiště, obchod	Odolena Voda
2	Renata	doma, kavárna, místní akce, hřiště	Černošice
3	Jiřina	nestýkají se, pouze v ulici	Unhošť
4	Andrea	školka	Březiněves
5	Klára	doma, veřejné prostranství	Ivančice
6	Michaela	hřiště, ulice	Veleň
7	Kateřina	ulice, hřiště, školka, cvičení, místní restaurace	Veleň
8	Ingrid	obchod, hřiště	Líbeznice
9	Olina	obchod, školka	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	dětské hřiště	Líbeznice

Graf č. 14. Nejčastější místo setkávání s místními obyvateli

V souvislosti s místem setkávání s místními obyvateli byla nasnadě i otázka na **obecné sousedské vztahy v lokalitě**, jak je respondentky samy vnímají. Kromě jediné respondentky

(Olina, 35 let, Tuchlovice), všechny uvedly, že vztahy v jejich lokalitě jsou dobré, přátelské nebo slušné.

Olina naopak konstatovala: „*Jedním slovem nulové... Starousedlíci jsou uzavření, s přistěhovalci se téměř nepotkáváme, všichni tráví čas za zdmi svých domů.*“ (Olina, 35 let, Tuchlovice) Tato odpověď i předznamenala další následující otázku na **vztahy mezi novými obyvateli a starousedlíky**. Zda respondentky vnímají nějaké kontroverze, jestli v lokalitě existuje případně nějaké napětí či konflikty. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že převažují dobré vztahy mezi původními obyvateli a novými obyvateli. Pouze tři respondentky uvedly, že víceméně neví, jaké vztahy s původními obyvateli v jejich lokalitě jsou:

„*Dobré, nejsou tu nějaké viditelné konflikty.*“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„*Já myslím, že úplně bez problémů.*“ (Renata, 35 let, Černošice)

„*Korektní, už si zvykli na nový příliv obyvatel a nebo to už neřeší.*“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

„*Velice dobré – stýkají se, hlídají si děti, dohlíží na veřejný pořádek.*“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„*Chvíli si zvykali, ale už myslím, že dobré.....*“ (Kateřina, 31 let, Veleň)

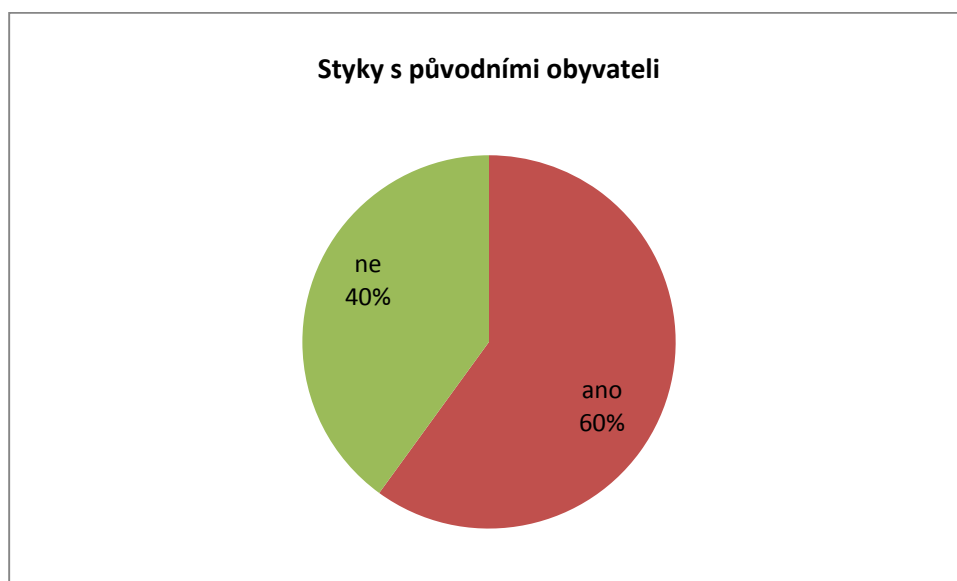
„*Asi dobré, záleží v jaké části, v naší dobré, jinak nemám představu .*“ (Hanka, 35 let, Zdiby)

Tabulka č.31. Mezilidské vztahy obecně, vztahy starousedlíci x noví obyvatelé, kontakty se starousedlíky

		vztahy obecně	starousedlíci x noví obyvatelé	stýkají se?	lokalita
1	Leona	dobré	dobré	ano	Odolena Voda
2	Renata	přátelské	dobré	ano	Černošice
3	Jiřina	dobré	dobré	ne	Unhošť
4	Andrea	slušné	dobré	ano	Březiněves
5	Klára	dobré	dobré	ano	Ivančice
6	Michaela	dobré	neví	ne	Veleň
7	Kateřina	přátelské	dobré	ano	Veleň
8	Ingrid	dobré	neví	ne	Líbeznice
9	Olina	nulové	neví	ne	Tuchlovice (Srby)
10	Hanka	dobré	dobré	ano	Zdiby

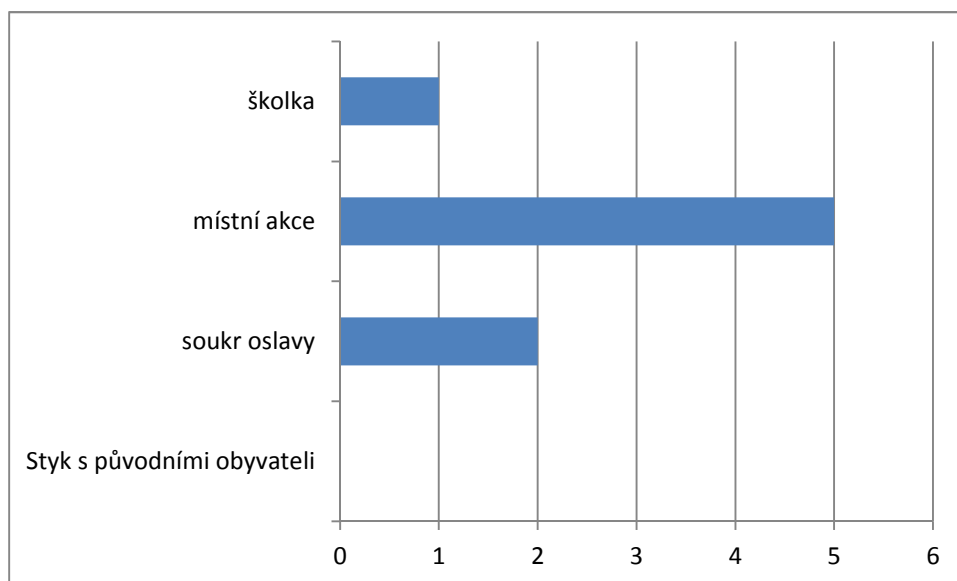
V rámci otázky na vztahy mezi původními a novými obyvateli bylo i to, **zda se se starousedlíky stýkají a pokud ano, při jakých příležitostech**. Setkávání s místními ukazuje níže uvedený graf:

Graf č. 15. Styky s původními obyvateli

Z grafu vyplývá, že se respondentky spíše setkávají s původními obyvateli a to především při těchto příležitostech: mateřská školka, místní akce a soukromé oslavy.

Graf č. 16. Styk s původními obyvateli

Pokud respondentky uvedly, že se stýkají s původními obyvateli, pak jednoznačně převládají místní akce pořádané spolky, či obcí:

„Ano, město pořádá různé akce pro děti nebo hudební festivaly, sportovní akce, garage sale , farmářské trhy a podobně.“ (Renata, 35 let, Černošice)

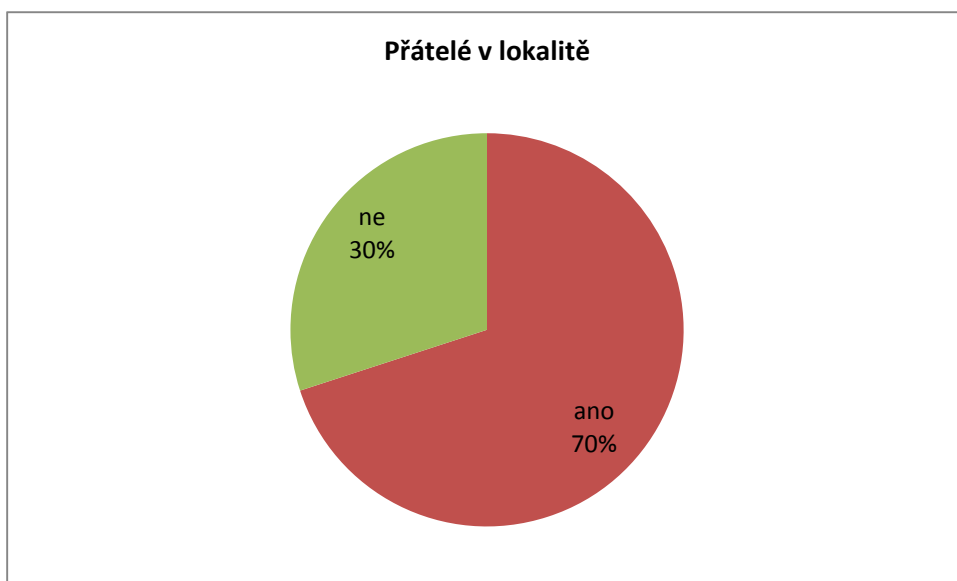
„Při akcích pořádaných obcí jako je třeba lampionový průvod, majáles, rozsvícení vánočního stromu.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

„Ano, návštěvy, oslavy, obecní akce.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

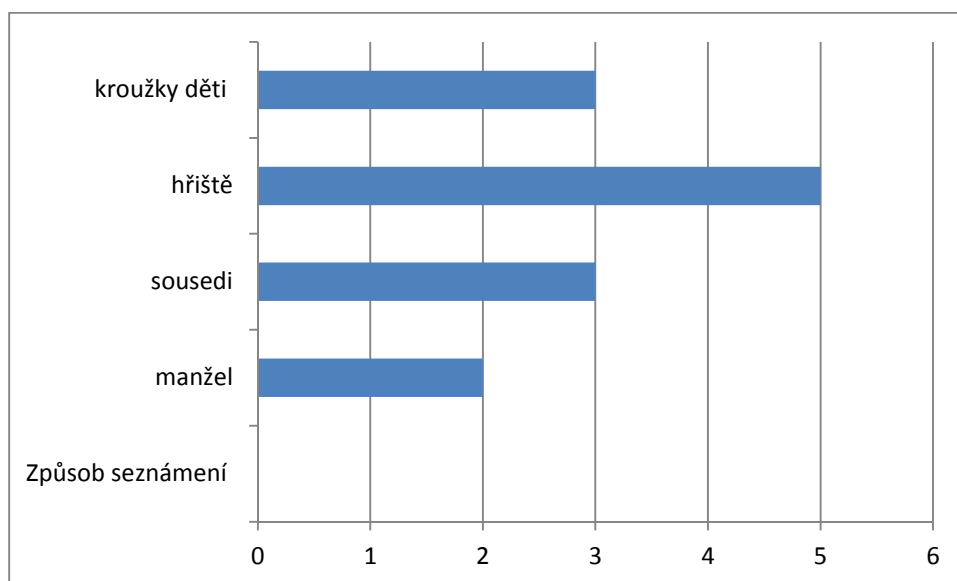
V rámci mezilidských vztahů byla položena i otázka, **zda mají respondentky v lokalitě přátele, či známé a případně jak se poznali a jak často se stýkají**. Přibližně tři čtvrtiny respondentek uvedlo, že mají přátele v lokalitě, se kterými se pravidelně stýkají. Pouze Jiřina, Andrea a Olina uvedly, že zde žádné přátele nemají. V případě Jiřiny je to opět dáno spíše uzavřenější povahou, Andrea bydlí v satelitu relativně krátkou dobu na to, aby si nové přátele našla. Olina naopak má všechny přátele v Praze, v původním bydlišti.

Graf č. 17. Přátelé v lokalitě

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že nejčastějším způsobem pro poznání nových přátel v lokalitě je dětské hřiště, případně kroužky pro děti a vzniklé přátelské vztahy se sousedy v lokalitě (většinou těmi nejbližšími). Ve dvou případech došlo k seznámení přes manžela respondentky, který měl v dané lokalitě vazby například z dětství.

Graf. č. 18. Způsob seznámení s přáteli v lokalitě

Co se týká četnosti a příležitostí k setkávání, pak je možné konstatovat, že většina respondentek se se svými přáteli stýká 1 -2 x týdně, některé dokonce denně (většinou v případě sousedů).

„ Asi denně, podle zdravotního stavu dětí (rýmičky atd. znáš to). Cestou do školky a ze školky, kafe doma či na zahradě, na ulici (obytná zóna a děti si zde hrají), občas letní grilování.“ (Kateřina, 31 let, Veleň)

„ Při nejrůznějších oslavách a grilování.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„ Tak hlavně sousedi, pak se známe z hřiště, ze školky, z plavání... S některými se vidáme denně.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„ Ano, téměř všechny přátele máme zde....Manžel je zná od dětství, případně jsme se seznámili přes děti.“ (Klára, 31 let, Ivančice)

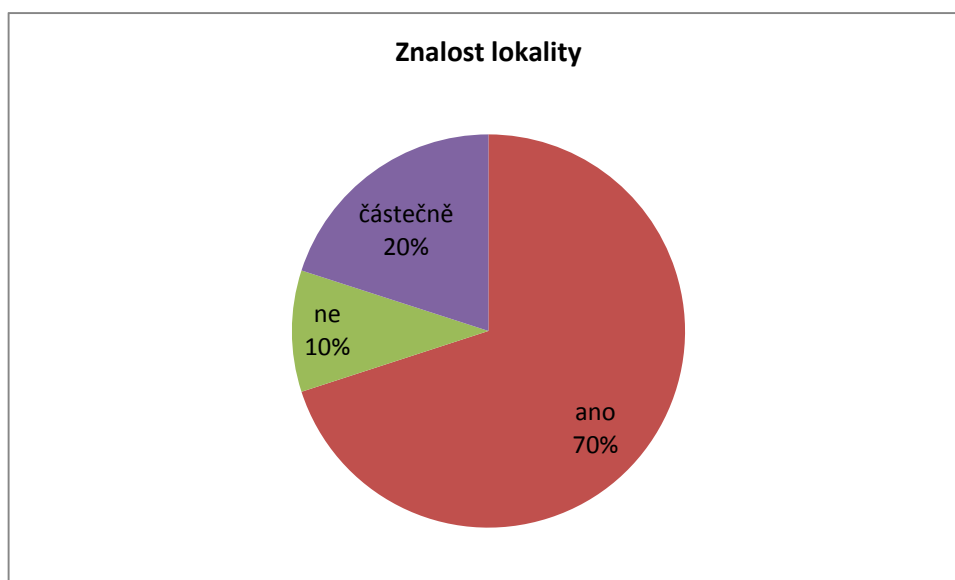
C. Lokalita a účast na místní samosprávě

V rámci této části rozhovoru byly otázky směřovány na lokalitu, na znalost místních poměrů a okolí, dále na fungování obce, její rozvojové aktivity v rámci další výstavby a dále na to, zda se respondentky samy aktivně účastní samosprávy (např. jsou v zastupitelstvu) či spolkové činnosti v obci, kde žijí. Ze všech rozhovorů obecně spíše vyplynulo, že se respondentky příliš nezajímají o dění v obci, nejvíce je zajímají (opět logicky) aktivity a akce pro děti a rodiny.

Během rozhovoru byla jedna z otázek zaměřena na **znalost dané lokality a jejího okolí**. Cílem bylo zjistit, zda respondentky dostatečně znají lokalitu kde žijí tj. jaké jsou v lokalitě kulturní památky, jaká je historie obce/kraje, přírodní zajímavosti apod.

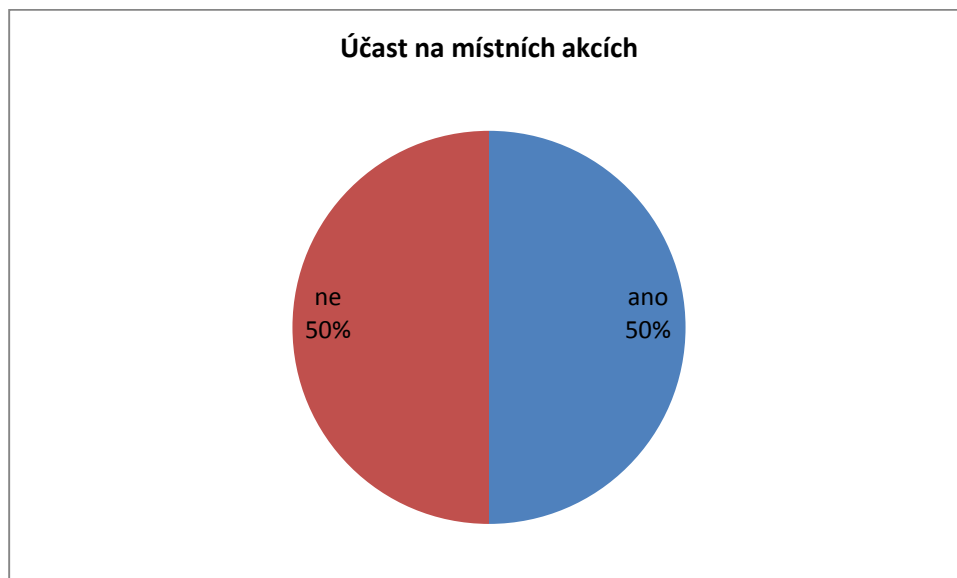
Přibližně tři čtvrtiny respondentek znají dobře lokalitu, kde žijí. Pouze Hanka (35 let, Zdiby) a Andrea (45 let, Březiněves) uvedly, že lokalitu znají pouze částečně, či ne úplně dostatečně. V případě Andrey je uváděná neznalost opět dána tím, že v lokalitě nežije dostatečně dlouho. Michaela (31 let, Veleň) jako jediná uvedla, že lokalitu nezná a to především proto, že zde žije na přechodnou dobu a nemá potřebu ani chuť lokalitu více poznávat.

Graf č. 19. Znalost lokality (okolí), kde žije

Další dotaz byl zaměřen na **společenské akce v obci**, které pořádá obec nebo místní spolky (např. sdružení dobrovolných hasičů apod.) a dále zda se jich respondentky účastní se svými rodinami a o které akce se konkrétně jedná. Ukázalo se, že všechny obce, kde respondentky žijí, pořádají nějaké společenské akce, ať už se jedná o plesy, pálení čarodějnic apod. Účast na místních akcích, ilustruje níže uvedený graf:

Graf č. 20. Účast na místních akcích pořádaných obcí

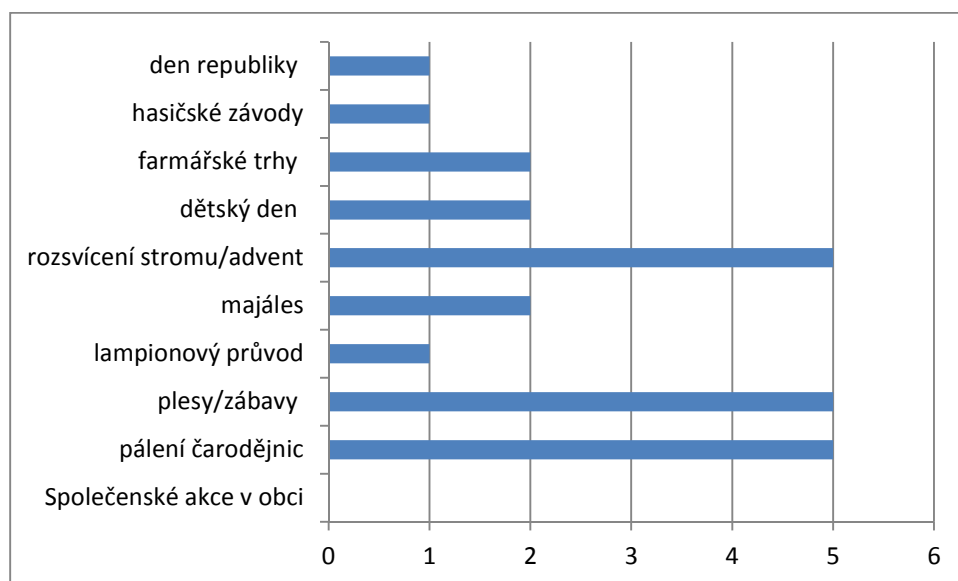
Z grafu vyplývá, že návštěvnost místních akcí je u respondentek rozložena přesně na polovinu. Polovina respondentek akce obce navštěvuje, druhá polovina naopak ne. Proč akce nenavštěvuje, sdělila obšírněji pouze Jiřina (44 let, Unhošť): „*Asi se něco pořádá, ale my se neúčastníme. A ani to nesleduju.....*“

Tabulka č.32. Konání místních akcí a účast na nich

	jméno	akce v obci	účastní se?
1	Leona	ano	ne
2	Renata	ano	ano
3	Jiřina	ano	ne
4	Andrea	ano	ano
5	Klára	ano	ano
6	Michaela	ano	ne
7	Kateřina	ano	ano
8	Ingrid	ano	ano
9	Olina	ano	ne
10	Hanka	ano	ne

Pokud se jedná o akce, které obec či spolky pořádají, graf níže ukazuje ty nejčastěji zmiňované:

Graf č.21. Společenské akce v obci

Nejčastěji respondenty zmiňovaly vánoční akce, jako je rozsvícení vánočního stromu a slavení adventu, dále plesy a zábavy a pálení čarodějnic. Méně zmiňované pak jsou akce typu farmářské trhy, dětský den a majáles, či májové slavnosti. Všeobecně jsou nejvíce navštěvované akce s dětmi.

„Dělá se tu pálení čarodějnic, plesy, hasičské závody, májové oslavy atd.“ (Leona, 38 let, Odolena Voda)

„Je toho hodně, účastníme se hlavně těch akcí pro děti.“ (Renata, 35 let, Černošice)

„Docela dost, co jsem tak koukala: ples, pálení čarodějnic, lampionový průvod, majáles, rozsvícení vánočního stromu.“ (Andrea, 43 let, Březiněves)

„Tak na Moravě se pořád něco pořádá - hody, plesy, zábavy, rodinné akce, akce spolků (hasiči, fotbalisti).....“ (Klára, 31 let, Ivančice)

„Rozsvícení vánočního stromečku, zpívání pod stromečkem, masopust, den dětí, den republiky v říjnu, koncert místních dětí, jiné hudební vystoupení, akce pro seniory, různé přednášky...“ (Kateřina, 33 let, Veleň)

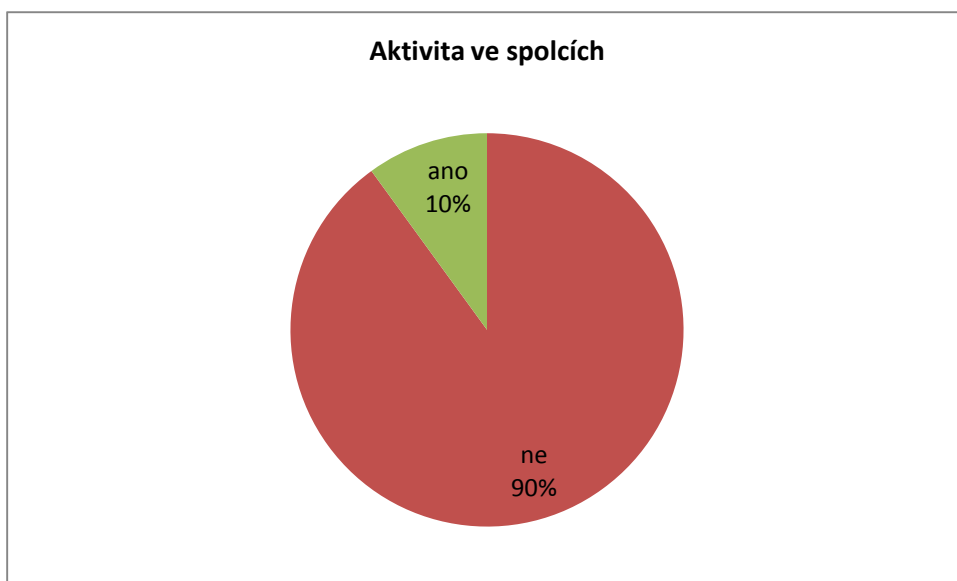
„Plesy, karnevaly, lampionový průvod, vánoční akce, farmářské trhy, kopec akcí.“ (Ingrid, 31 let, Líbeznice)

Kromě společenských akcí byly rozhovory zaměřeny na **občanskou participaci v obci**, případně **na aktivitu ve spolcích**. Ani jedna z respondentek nemá ambice nebo chuť se angažovat v místní samosprávě. Pouze Jiřina (44 let, Unhošť) mimo záznam rozhovoru přiznala, že dostala nabídku kandidovat do místního zastupitelstva s velkou šancí uspět, nicméně při své introvertní povaze však nabídku ihned odmítla a přesměrovala na svého

manžela, který by se tak mohl stát i starostou. (Nad nabídkou dle svých slov ani vážněji neuvažovala).

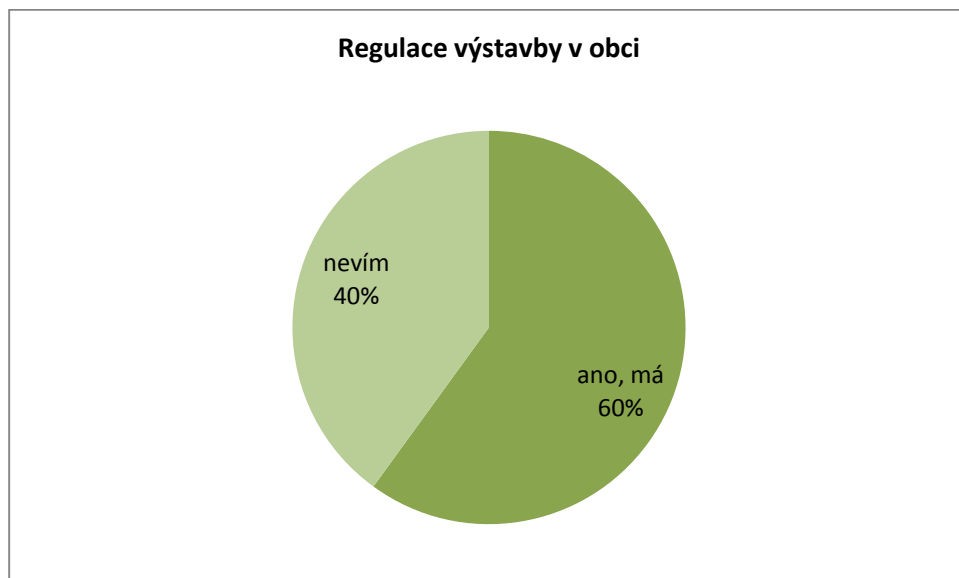
Aktivitu v místních spolcích zmínila pouze jedna respondentka a to Klára (31 let, Ivančice): „*Ano, angažuju se v rodinném centru, u dobrovolných hasičů, při přípravě hodů.*“ U Kláry je to dané také zjevně geograficky a kulturně odlišnou lokalitou od ostatních respondentek z Pražského městského regionu. Jako jediná žije na Moravě, kde se komunita obecně chová jinak. Sice žije v satelitu, ale zároveň v obci, odkud pochází její manžel.

Graf č. 22. Aktivita ve spolcích

Se znalostí o působení místní samosprávy a povědomím respondentek o rozvojových možnostech vlastní obce, souvisí i otázka, jestli **má obec schválenou územní regulaci výstavby dalších rodinných domů**. Dále bylo zkoumáno, zda se vůbec respondentky po postavení/nastěhování do svého domu dále zabývaly dalším rozvojem obce a ví, kam se jejich obec bude v oblasti výstavby dále ubírat. Odpovědi respondentek jsou brány pouze podle jejich momentálního povědomí v daný okamžik, nemusí odpovídat skutečnému stavu (tj. zda obec má, či nemá regulaci schválenou).

Graf č. 23. Regulace výstavby rodinných domů v obci

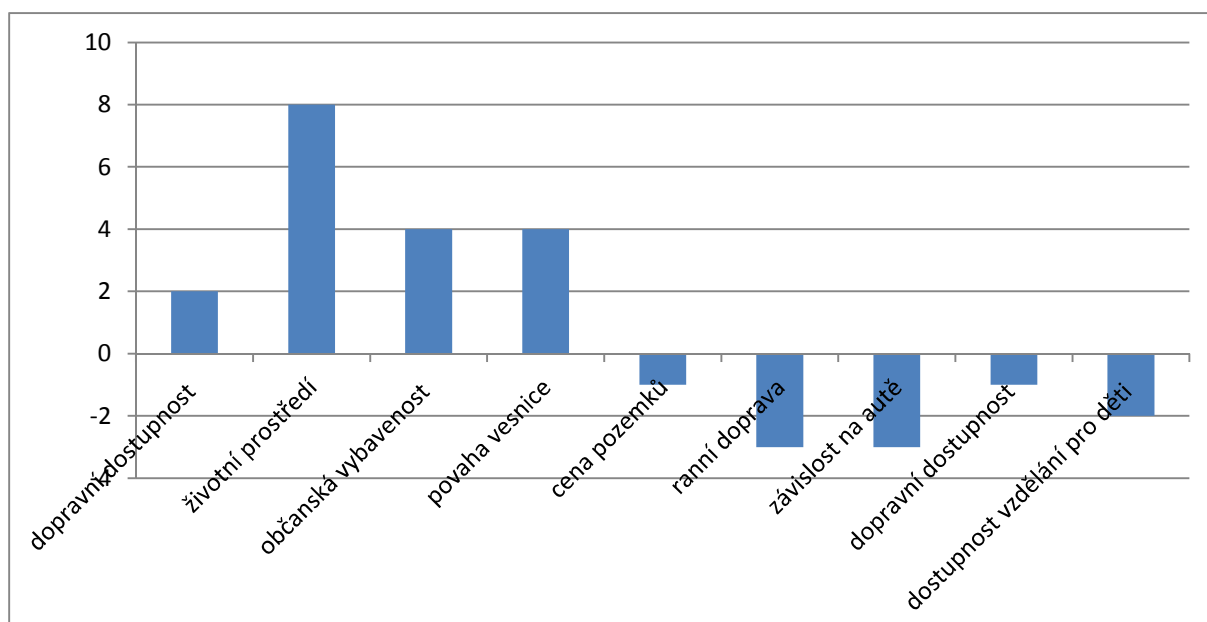

Dá se říci, že větší procento respondentek má povědomí o tom, co se v obci děje a tedy i ví o regulaci výstavby dalších rodinných domů.

D. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

Pokud respondentky měly závěrem rozhovoru zhodnotit život v satelitu a jeho výhody a nevýhody, často se opakovaly již informace, které v rozhovoru zazněly dříve jako špatná doprava, závislost na autě, méně možností pro vzdělání dětí apod.

Graf č. 24. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

Mezi výhody bydlení v satelitu jednoznačně patří čisté životní prostředí, klid a příroda. Dále respondentky pozitivně hodnotily občanskou vybavenost obce (obchody, školka apod.) a také, že má lokalita povahu vesnice ve smyslu, lidé se znají, centrum obce je původní. Byla zmíněna i dobrá dopravní dostupnost do centra Prahy, ale to pouze v jednom případě.

Jako nevýhoda je prvotně chápána závislost na osobním automobilu (ne všude je dostatečná MHD či příměstská doprava s dostatečnou frekvencí) a pak ranní doprava, kdy do centra města vedou kolony aut a cesta je tak mnohem delší a časově náročnější, než obvykle. Další zmíněnou nevýhodou je dostupnost vzdělání pro děti ve smyslu výběru z více možností například alternativního vzdělávání a větší výběr kroužků. Okrajově byla zmíněna špatná dopravní dostupnost z Prahy a zvýšená cena stavebních pozemků.

Výpovědi jednotlivých respondentek jsou shrnuty v tabulce níže.

Tabulka č. 33. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

	jméno	výhody	nevýhody
1	Leona	dopravní dostupnost, občanská vybavenost	dlouhá ranní cesta do Prahy
2	Renata	blízko do Prahy, krásná lokalita, příroda, občanská vybavenost	zhoršení vlakového spojení do Prahy příliš vysoká cena pozemků a domů/bytů
3	Jiřina	klid a prostor, který máme k dispozici	neustále někde jezdím
4	Andrea	výhody blízkého centra velkoměsta s klidnou atmosférou původní vesnice	chybí zatím základní škola a konkurence vícero např. sportovních zařízení nebo obchodních značek
5	Klára	klidné prostředí, přátelští sousedé, levné pozemky, školka, škola, běžné kroužky pro menší děti	nedostupnost alternativního vzdělávání, není zde možnost všech rozvojových aktivit pro děti, na větší nákupy se musí dojet.
6	Michaela	vesnice se rozrůstá a rozvíjí	jednoznačně dostupnost
7	Kateřina	základní občanská vybavenost (škola, školka, MHD), blízkost Prahy, povaha vesnice – lidé se znají, ...)	málo přírody kolem
8	Ingrid		jedinou nevýhodou jsou ranní zácpy kolem obce, ale i v obci
9	Olina	čisté životní prostředí, klid...	
10	Hanka	klidné prostředí, možnost volného pohybu dětí, příroda	k autobusu je to pěšky 2 km, závislost na autě

5.6. Výsledky výzkumu

Cílem výzkumu bylo potvrzení, či vyvrácení existence „zelených vdov“ jako specifické subkultury s odlišným životním stylem vyskytující se v suburbánních lokalitách. V rámci výzkumu bylo provedeno 10 rozhovorů se ženami z různých lokalit převážně z oblasti Pražského městského regionu. Respondentky splňovaly dvě podmínky a to: 1) žijí/bydlí v satelitu a 2) v současné době nejsou zaměstnány, tj. jsou doma (na mateřské, či v domácnosti).

1. Lokality

- Původně byly vybrány tři lokality – Líbeznice, Březiněves a Zdiby.
- Tyto lokality pak byly posléze doplněny o další a to: Odolena Voda, Unhošť, Tuchlovice (Srby), Černošice, Veleň a Ivančice (na Moravě).

2. Sociodemografické znaky

2.1. Národnost

- Výběr byl proveden metodou sněhové koule, proto se v něm vyskytují kromě respondentek české národnosti i čtyři respondentky národnosti slovenské.

2.2. Věk

- Všechny respondentky v době výzkumu byly starší 30 ti let.
- Věkové rozmezí vzorku se pohybovalo od 31 let do 44let.
- Věkové složení, tak podporuje výsledky ostatních provedených výzkumů, které prokázaly, že se do suburbii stěhují převážně mladé rodiny s dětmi – tj. jsou v určitém životním/rodinném cyklu, který je slučitelný se životem v satelitu.

2.3. Rodinný stav, věk a počet dětí

- Respondentky byly v době výzkumu vdané a všechny mají děti/dítě.
- Většina respondentek má dvě děti, věkové rozmezí dětí je od 4 měsíců do 5 let.
- Vyskytly se pouze dvě výjimky a to: Klára (31 let, Ivančice) má zatím pouze jedno dítě a Jiřina (44 let, Unhošť), která má již jedno dítě plnoleté.

2.4. Délka partnerského vztahu a povolání partnera

- Průměrná doba soužití s partnerem (ve všech případech manželem) je 9,5 roku.
- Výjimkou je Jiřina a Leona, obě žijí se svými partnery přes 20 let (a tím i zvyšují průměr celého vzorku, zbytek respondentek je se svými partnery přibližně 5 let).
- Z velké části jsou partneři respondentek zaměstnání na manažerských pozicích, ve třech případech pak pracují jako živnostníci. Obory jsou velmi různorodé – vyskytují se jak manuálně pracující, tak i duševně pracující.

2.5. Vzdělání

- Tři čtvrtiny respondentek mají vysokoškolské vzdělání.
- Dvě respondentky mají jako nejvyšší ukončené vzdělání uvedeno středoškolské s maturitou a jedna respondentka vyšší odborné (diplomovaný specialista).
- Mírně převládají humanitní obory vzdělání.
- Výsledky potvrzují zjištění již provedených výzkumů – do suburbí se stěhuje vzdělanější obyvatelstvo, s vyšším vzděláním.

2.6. Původní zaměstnání a současný stav

2.6.1. Původní zaměstnání - obory zaměstnání jsou u respondentek značně rozdílné.

- V rámci oboru se shodují pouze tři respondentky a to pracovní pozicí v oblasti lidských zdrojů (HR) – Ingrid (31 let, Líbeznice), Klára (31 let, Ivančice), Renata (35 let, Černošice)
  - o Dále pak se shodují dvě pracovní pozice, a to u dvou respondentek, které pracovaly jako asistentky (obě se středoškolským vzděláním) – Olina (35 let, Tuchlovice) a Jiřina (44 let, Unhošť).

2.6.2. Současný stav – v současné době převládá mateřská/rodičovská dovolená

- o Pouze jedna respondentka sebe sama označila jako v domácnosti - Jiřina (44 let, Unhošť)

3. Analýza dat z rozhovorů - závěry tří částí

3.1. Lokalita

3.1.1. Délka bydlení v dané lokalitě – pohybuje se od necelého jednoho roku (10 měsíců) po 15 let. Nejkratší dobu žije v satelitu Andrea (43 let, Březiněves) – 10 měsíců, nejdéle Jiřina (44 let, Unhošť) – 12 let a Leona (38 let, Odolena Voda) – 15 let.

- o Průměrná délka bydlení v dané lokalitě je 5,5 roku. (Průměr zvyšují Leona a Jiřina).

3.1.2. Důvod přistěhování do dané lokality – hlavním důvodem přistěhování, je koupě domu v dané lokalitě, dále je pak zmiňován fakt, že je obec spojená s rodinou partnera respondentky, byla zde výhodná cena pozemků, možnosti pro podnikání manžela (vhodný prostor). Z toho vyplývá, že důvody jsou velmi rozmanité a subjektivní.

3.1.3. Kdo rozhodoval o stěhování? - 9 z 10 respondentek jasně potvrdilo společné rozhodnutí o stěhování spolu s partnerem. Tj. na společném stěhování se domluvili společně v rámci diskuze a zhodnocení výhod a nevýhod takového bydlení.

- Pouze jedna respondentka zmínila, že rozhodovala o stěhování sama tj. manžel nechal rozhodnutí zcela na ní (Leona)

3.1.4. Rozhodující faktory pro výběr lokality

- Převažujícím faktorem rozhodování byla cena pozemků a dostupnost do Prahy.
- Dalším faktorem pak občanská vybavenost a individuální kritéria typu blízkost rodiny, příroda v okolí, prostor pro podnikání.

3.1.5. Odkud se přistěhovali do dané lokality - většina respondentek se do dané lokality přistěhovala z Prahy. Výjimku tvoří Leona (38 let, Odolena Voda), která se přistěhovala z Liberce (nicméně studovala v Praze) a Klára (31 let, Ivančice), která sice v Praze studovala, ale pak žila v Brně, odkud se stěhovala spolu s manželem do Ivančic.

3.2. Ekonomická část

3.2.1. Měsíční příjem rodiny a hypotéka – měsíční příjem rodiny se pohybuje od 30 000 Kč/měsíc až po 150 000 Kč/měsíc. Průměrný příjem rodin respondentek je přibližně 67000 Kč /měsíc (při výpočtu brány v úvahu pouze údaje o příjmu sedmi respondentek, které měsíční příjem rodiny uvedly, pro zbylé respondentky to byl příliš citlivý údaj).

- Vyjma Michaely (31 let, Veleň), která má s manželem dům v satelitu pouze pronajatý, pak všechny respondentky mají na dům, či byt hypotéku.

3.2.2. Vlastní automobil k dispozici a počet vozů v rodině - všechny respondentky mají k dispozici vlastní automobil.

- Jediná respondentka (Andrea, 43 let, Březiněves) není aktivní řidič a dává přednost hromadné dopravě.
- Ve většině rodin pak jsou dvě auta, někde dokonce i více než dvě. (Zde vzniká ekologická otázka – zda nejsou satelity díky své špatné dopravní dostupnosti velkou zátěží pro životní prostředí ve smyslu nutnosti vlastnit více automobilů).

3.2.3. Možnost nákupu v lokalitě, frekvence nákupu a doprava na nákup - většina respondentek kombinuje nákup v lokalitě (v obci) s nákupy mimo (velká obchodní centra na kraji měst).

- Pouze tři respondentky nakupují zásadně mimo lokalitu.
- Dále zmiňován nákup potravin přes internet s jejich dovozem až domů, případně kombinace internet a lokální (ve směs menší) nákupy.

- Frekvence nákupů se pohybuje od denně až po 1x týdně. Záleží, zda respondentka nakupuje osobně, či přes internet.
- Kromě Andrey (43 let, Březiněves), která cestuje MHD a Ingrid (31 let, Líbeznice), která nakupuje přes internet, všechny ostatní respondentky využívají k pravidelným nákupům osobní automobil.

3.2.4. Veřejná doprava, frekvence spojení a její využití

- V každé lokalitě je k dispozici veřejná doprava. Většinou se jedná o autobusovou dopravu, ve dvou případech je v obci dostupná kombinace autobus/vlak.
- Kromě jediné respondentky (Olina, 35 let, Tuchlovice), všechny ostatní respondentky uvedly, že je frekvence jednotlivých spojů dostatečná.
- Většina také uvedla, že hromadnou dopravu nevyužívá (pokud ano, pak velmi výjimečně) a dopravuje se tak výhradně osobním automobilem. Pouze jedna respondentka sdělila, že pravidelně cestuje MHD (Andrea, 43 let, Březiněves).

4. Osobní a rodinná část

4.1. Běžná denní doprava a přeprava dětí - Co se týče dopravy dětí do předškolních zařízení a školy, pak více jak polovina respondentek vozí své děti každý den a to 2x denně.

- Čas strávený přepravou dětí se pohybuje od půl hodiny až po dvě hodiny.
- Všechny respondentky hodnotily neustálou dopravu a přepravu dětí jako spíše negativní.
- Kromě partnerů Jiřiny a Andrey, kteří pracují v lokalitě/z domova, pak všichni ostatní manželé cestují za prací mimo lokalitu a to nejčastěji do centra Prahy. Bez výjimky se všichni přepravují osobním automobilem.

4.2. Čas strávený doma/mimo domov

4.2.1. Rozpětí času stráveného mimo domov - pohybuje se od 2 do 8 hodin.

- Nejvíce času mimo domov tj. 8hodin tráví Leona (38 let, Odolena Voda) a nejméně (2hodiny) Klára (31 let, Ivančice). Zde je to dáno i povahou a aktivitami jednotlivých respondentek: Leona (38 let, Odolena Voda) je velmi aktivní, ráda sportuje a k tomu vede i své děti, dny tráví mimo nejrůznějšími aktivitami. Klára (31let, Ivančice) naopak má velmi malé dítě a dům dokončují svépomocí, tudíž nemá příliš času a prostoru pro další aktivity jako jsou výlety, sport apod.

- Celkově, se čas strávený mimo domov pohybuje kolem 5 hod/den.

4.2.2. Víkendy - převládá víkend strávený doma - tedy v suburbánní lokalitě.

- Mezi činnostmi, provozovanými během víkendu převládá úklid, hraní si s dětmi, péče o zahradu, procházky a výlety s dětmi.

4.3. Pocity z bydlení v lokalitě

4.3.1. Osobní pocit z bydlení v dané lokalitě - charakterizovaný jedním slovem.

- Většina respondentek hodnotí bydlení v dané lokalitě pozitivně.
- Pouze dvě respondentky, použily k hodnocení slova s pejorativním nádechem a to Michaela (31 let, Veleň) a Hanka (35 let, Zdiby). U Michaely dáno především tím, že se jedná o přechodný pobyt v satelitu.

4.3.2. Pocit osamění - Z rozhovorů vyplynulo, že přesně polovina respondentek pocit osamění zažila a druhá polovina naopak ne.

- Kdo deklaroval problémy s nalezením nových přátel a boj se samotou, alespoň z počátku, tak to byla Renata (35 let, Černošice), Michaela (31 let, Veleň) a Olina (35 let, Tuchlovice) tj. jedná se o tři z deseti respondentek.
- U většiny žen je pocit osamocení vyvolán především určitou izolací na mateřské, či rodičovské dovolené. Což je problém, který trápí nejen ženy žijící v satelitu.

4.3.3. Má na jejich partnerský vztah bydlení v satelitu negativní vliv? - Prakticky všechny respondentky uvedly, že život a bydlení v satelitu nemá negativní vliv na jejich partnerský vztah. Pouze jediná respondentka (Olina, 35 let, Tuchlovice) sdělila, že se s manželem občas hádají kvůli jejímu pocitu osamocení v lokalitě.

4.3.4. Vnímání okolí a bydlení v lokalitě na počátku a nyní - Ukázalo se, že velká většina respondentek má především pozitivní pocity z bydlení. Vyzdvihují okolní přírodu, případně vybavenost obce.

- Pouze dvě respondentky vnímaly a stále vnímají své přestěhování do lokality negativně. A to konkrétně Michaela (31 let, Veleň) a Hanka (35 let, Zdiby).

4.3.5. Doporučení bydlení v dané lokalitě i někomu jinému - Většina se vyjádřila spíše pozitivně, bydlení v dané lokalitě by doporučila.

- Negativní postoj k doporučení zaujaly pouze dvě respondentky. Michaela (31let, Veleň), která je v satelitu pouze na přechodnou dobu, než se jim dostaví dům v Praze a dále pak Hanka (35 let, Zdiby).

4.3.6. Pokud by respondentky měly možnost, pak většina by se do dané lokality **nastěhovala znovu**. Opět pouze dvě respondentky by danou lokalitu již nezvolily. Konkrétně Olina (35 let, Tuchlovice) a Michaela (31 let, Veleň).

4.4. Péče o domácnost x volný čas

4.4.1. Čas strávený péčí o domácnost (dům, zahradu apod.) - Čas strávený péčí o domácnost se pohybuje od 28hodin až po 2 hodiny týdně. Velký časový rozptyl u jednotlivých respondentek je dán rozdílným odhadem doby strávené péčí o domácnost. Například v případě Andrey (43 let, Březiněves) je do péče o domácnost započata i péče o zahradu, což je její velký koníček. V případě Renaty (35 let, Černošice) pak nelze stanovit časový údaj, protože má pocit, že se domácnosti věnuje stále.

- Z 10 respondentek 4 uvedly, že mají k dispozici buď paní na úklid nebo chůvu, případně i oboje. Frekvence využívání je spíše dle potřeby, než aby to byla pravidelná záležitost.

4.4.2. Trávení volného času - Některé respondentky přímo uvedly, že žádný svůj volný čas nemají, plně jsou vytíženy péčí o děti a domácnost.

- Pokud má respondentka pro sebe nějaký volný čas, pak ho nejčastěji tráví četbou, kulturou a sportem. Případně je volný čas spojen s péčí o děti (společné hraní, vaření apod.)

- Pouze jedna respondentka (Jiřina, 44 let, Unhošť) uvedla, že má svůj volný čas a tráví jej sebevzděláním.

- Pokud respondentky tráví volný čas mimo lokalitu, pak je to v řádech hodin, pouze v případě Leony (38 let, Odolena Voda) to je veškerý čas trávený zájmy mimo lokalitu.

4.5. Ambice do budoucna - Představa respondentky o jejím pracovním a osobním životě v příštích deseti letech – jaké má ambice?

- Pouze Michaela (31 let, Veleň) by se za deset let ráda viděla v jiné lokalitě.
- Většina respondentek především zmiňuje své povolání, případně kariéru a péči o rodinu – v rámci rozhovorů vyvstala případná další výzkumná otázka do budoucna a to: jak skloubit mateřství a péči o starší děti (tj. dovoz do školy, na kroužky apod.) s prací na plný úvazek.
- Prakticky všechny respondentky nějakým způsobem zvažují vlastní podnikání, práci na volné noze, která by šla skloubit s péčí a „servisem“ kolem dětí.

4.6. Typický všední den – popis běžného dne v suburbii: Celý den se u všech respondentek točí primárně kolem dětí a to jejich rozvozu do škol a školek a odpoledne následně na kroužky. Typické ráno vypadá tak, že se snaží vypravit starší dítě do

školky, popřípadě jej samy vedou/vezou. Cestou ze školky nákup drobností, případně velký nákup, zařízení potřebných věcí. Po obědě jde mladší dítě spát. Následuje svačina a příprava na odchod pro starší dítě do školky. Odpoledne tráví s dětmi na procházce, na zahradě, na hřišti, hraním si. V případě, že má dítě nějaký kroužek, pak je to i doprava na kroužek a zde čekání na dítě. Následně dojezd domů, příprava večere, psaní úkolů (v případě staršího dítěte). Po večeri koupání a ukládání dětí a po osmé hodině již čas pro sebe a partnera, případně drobný úklid domácnosti.

- Jedná se o typický den ženy na mateřské/rodičovské dovolené - převládá stereotypní program, převážení dětí, návštěva dětského hřiště a podobné aktivity.

5. Život v suburbánní lokalitě

5.1. Bydlení – dům/byt - v jakém typu satelitní zástavby respondentky bydlí

5.1.1. Dům/byt - Kromě jediné respondentky (Renata, 35 let, Černošice), bydlí většina buď v samostatném či řadovém rodinném domě v suburbánní lokalitě.

- V případě Renaty (35 let, Černošice) se jedná o menší bytový dům v satelitní zástavbě.

5.1.2. Využití služeb architekta/dům na klíč - jednoznačně převládá způsob stavby na klíč s veškerým servisem ze strany developera.

- Pouze Klára (31 let, Ivančice) zmiňuje, že dům stále ještě nedostavěli a na klíč řeší pouze některé věci a víceméně staví svépomocí.
- Služeb architekta k návrhu domu využila pouze Hanka (35 let, Zdiby).
- V případě dvou respondentek (Leona, 38 let, Odolena Voda a Andrea, 43 let, Březiněves) se jedná o koupi staršího domu postaveného většinou v první vlně satelitní výstavby před rokem 2000.

5.1.3. Zapadá dům do okolní lokality? (Především po estetické stránce, zda se dle názoru respondentek přizpůsobil architektuře dané lokality). Z tohoto hlediska se většina respondentek domnívá, že ano.

- Pouze tři respondentky se domnívají, že jejich dům do okolního prostředí příliš nezapadá a to – Michaela (31 let, Veleň), Kateřina (33 let, Veleň) a Olina (35 let, Tuchlovice). Michaela a Kateřina jsou sousedky ve stejném typu zástavby, tak že zde je shoda očekávaná.

5.1.4. Zahrada - Všechny respondentky mají k dispozici zahradu, na které tráví čas především s dětmi. (I Renata (35 let, Černošice) má byt v přízemí s předzahrádkou).

- V sezoně (jaro – podzim) jsou respondentky na zahradě denně, nejvíce samozřejmě v létě.
- Nejčastějšími činnostmi na zahradě je hraní si s dětmi, zahradničení, v létě grilování s rodinou a přáteli.
- Čas strávený denně na zahradě se pohybuje od 1,5 hodiny až po 8 hodin. (Záleží na aktivitách).

5.2. Mezilidské vztahy v lokalitě

5.2.1. Kde se nejčastěji setkávají s místními obyvateli - nejčastějším místem setkávání je dětské hřiště, k setkávání tedy nejčastěji dochází „skrze děti“. Následuje jako místo setkávání ulice, či veřejný prostor, kde k setkávání dochází v rámci běžného dne a dále hlavně během konání místních akcí, setkávání v místním obchodě a školce.

- Pouze jediná respondentka během rozhovoru zmínila, že se nestýká s místními obyvateli, že zná pouze nejbližší sousedy v ulici (Jiřina, 44 let, Unhošť).

5.2.2. Obecné vztahy v lokalitě- Kromě jediné respondentky všechny ostatní uvedly, že vztahy v jejich lokalitě jsou dobré, přátelské nebo slušné.

5.2.3. Vztahy mezi novými obyvateli a starousedlíky - převažují dobré vztahy mezi původními a novými obyvateli.

- Pouze tři respondentky uvedly, že víceméně neví, jaké vztahy s původními obyvateli jsou v jejich lokalitě – Michaela (31 let, Veleň), Ingrid (31 let, Líbeznice) a Olina (35 let, Tuchlovice).

5.2.4. Stýkají se se starousedlíky, a pokud ano, při jakých příležitostech? - Respondentky se spíše setkávají s původními obyvateli a to především při příležitostech jako jsou místní akce, školní zařízení (školka), případně soukromé oslavy.

5.2.5. Mají respondentky v lokalitě přátele, či známé a případně, jak se poznali a jak často se stýkají? - Přibližně tři čtvrtiny respondentek uvedlo, že mají přátele v lokalitě, se kterými se pravidelně stýkají.

- Pouze Jiřina (44 let, Unhošť), Andrea (43 let, Březiněves) a Olina (35 let, Tuchlovice) uvedly, že v lokalitě žádné přátele nemají.

- Nejčastějším způsobem pro poznání nových přátel v lokalitě je dětské hřiště, případně kroužky pro děti a vzniklé přátelské vztahy se sousedy v lokalitě (většinou těmi nejbližšími). Případně došlo k seznámení přes manžela respondentky, který měl v dané lokalitě vazby například z dětství nebo příbuzné.

- Pokud se jedná o četnost a příležitost k setkávání, pak lze říci, že většina respondentek se se svými přáteli stýká 1 -2 x týdně, spíše na denní bázi.

5.3. Lokalita a účast na samosprávě - Ze všech rozhovorů obecně spíše vyplynulo, že se respondentky příliš nezajímají o dění v obci. Nejvíce je zajímají aktivity a akce pro děti a rodiny.

5.3.1. Znalost okolí a dané lokality - přibližně tři čtvrtiny respondentek znají dobře lokalitu, kde žijí. Pouze Hanka (35 let, Zdiby) a Andrea (43 let, Březiněves) uvedly, že lokalitu znají pouze částečně, či ne úplně dostatečně.

- Michaela (31 let, Veleň) jako jediná uvedla, že lokalitu nezná a to především proto, že v ní žije na přechodnou dobu a nemá potřebu ani chuť lokalitu více poznávat.

5.3.2. Společenské akce v obci, které pořádá obec nebo místní spolky - Ukázalo se, že všechny obce, kde respondentky žijí, pořádají nějaké společenské akce, ať už se jedná o plesy, pálení čarodějnic apod.

- Co se týče účasti respondentek na takových akcích, polovina respondentek se účastní místních akcí, polovina ne.
- Nejčastěji respondentky zmiňovaly účast na vánočních akcích jako je rozsvícení vánočního stromu a slavení adventu, dále plesech a zábavách a pálení čarodějnic. Méně zmiňované pak jsou akce typu farmářské trhy, dětský den a majáles, či májové slavnosti.
- Obecně jsou nejvíce navštěvované akce s dětmi.

5.3.3. Občanská participace v obci, případně aktivita ve spolcích - ani jedna z respondentek nemá ambice nebo chuť se angažovat v místní samosprávě. Například kandidovat do zastupitelstva.¹⁴⁵

- Aktivitu v místních spolcích zmínila pouze jedna respondentka a to Klára (31 let, Ivančice) – nicméně u Kláry je to dané odlišnou kulturní oblastí Moravy, kde je spolkový život velmi populární.

5.3.4. Má obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů? - Dá se říci, že větší procento respondentek má povědomí o tom, co se v obci a jejím okolí děje a tedy i o regulaci výstavby dalších rodinných domů. Tj. dvě třetiny uvedly, že si myslí (ne, že jsou si jisté), že jejich obec má schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů.

---

¹⁴⁵ Pro srovnání – žen v zastupitelstvech menších obcí přibývá, stávají se i starostkami. Zdroj: Pšenička J., Specifika a paradoxy českých satelitů 16.1. 2015, dostupné z: http://www.dolnibrezany.cz/assets/File.ashx?id_org=2879&id_dokumenty=7488

5.4. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

- 5.4.1. Výhody** - k bydlení v satelitu jednoznačně patří čisté životní prostředí, klid a příroda. Dále respondentky pozitivně hodnotily občanskou vybavenost obce (obchody, školka apod.) a povahu vesnice ve smyslu, že se lidé znají, centrum obce je původní. Byla zmíněna i dobrá dopravní dostupnost do centra Prahy, ale to pouze v jednom případě.
- 5.4.2. Nevýhody** mírně převažují - na prvním místě je uváděna závislost na osobním automobilu (ne všude je dostatečná MHD či příměstská doprava) a pak ranní doprava, kdy do centra města směřují kolony aut a cesta je tak mnohem delší, než obvykle. Další zmíněnou nevýhodou je dostupnost vzdělání pro děti ve smyslu alternativního vzdělávání a větší výběr kroužků. Okrajově byla zmíněna dopravní dostupnost a zvýšená cena stavebních pozemků.

6. Závěr

Hlavním cílem disertační práce bylo rozšíření tématu fenoménu zelených vdov v české společnosti o nové poznatky a především vyvrácení, či potvrzení existence této specifické skupiny obyvatel suburbii. Dále bylo cílem disertační práce popsat a vymezit zelené vdovy jako jeden z možných sociokulturních problémů suburbanizace a v neposlední řadě určit, zda v případě zelených vdov lze hovořit o subkultuře s vlastními normami a hodnotami, vymezující se odlišnými kulturními vzorci. Z tohoto hlediska byly cíle disertační práce splněny a doplnily tak předchozí zkoumání daného tématu.

Autorka provedla vlastní kvalitativní výzkum a v rámci deseti strukturovaných rozhovorů v devíti lokalitách kladla respondentkám otázky, které zkoumaly, jak nové problémové jevy, tak zároveň reflektovaly v obecné rovině některá předpokládaná zjištění vzešlá z již realizovaných výzkumů u nás i v zahraničí. Na základě uskutečněného kvalitativního výzkumu a vyhodnocení dalších dostupných informací (zahraniční odborné články, ale především současný výzkum suburbanizace v ČR apod.) vyvodila autorka následující závěry: (Autorka si uvědomuje, že provedený kvalitativní výzkum na relativně malém vzorku respondentů není zcela reprezentativní, domnívá se však, že vyvozené závěry umožňují téma zelených vdov nejen doplnit, ale i interpretovat v souvislosti se sociokulturními problémy v suburbánních lokalitách.)

Autorka dospěla k názoru, že hovořit o fenoménu zelených vdov je, v rámci našich českých podmínek, ne zcela podložené, zpravidla jako téma nadsazené a do určité míry prezentované jako problém zejména médií. Definice zelených vdov je spojena s přívlastkem „manželky bohatých podnikatelů žijících v suburbii“. Otázkou je, co v dnešní době znamená být bohatý. Pokud bychom tedy podle tohoto atributu chápali zelené vdovy, jako ženy úspěšných bohatých mužů, pak se u nás pravděpodobně tato specifická skupina obyvatelek vyskytovala v 90. letech 20. století, kdy docházelo k rychlým změnám ve společnosti a prestiž, moc a bohatství mohly indikovat vznik tohoto jevu. Ovšem jedná se pouze o domněnku, není potvrzeno žádným výzkumem. V té době šlo o manželky prvních úspěšných podnikatelů, které toužily po vlastním domě mimo centrum města a v dané situaci bylo pro ně společensky výhodnější i příznivější trávit čas doma a nechodit do zaměstnání. Vytvářely tak svým manželům žádoucí zázemí a v případě potřeby je reprezentovaly ve společnosti. Autorka dále (na základě provedených zjištění) usuzuje, že v současné době nelze o zelených vdovách jako fenoménu spojeném s procesem suburbanizace hovořit a pokud ano, pak existují ve velmi omezené míře. K nalezení budou spíše v nových luxusních městských

čtvrtích, než v běžné suburbánní zástavbě. Z tohoto poznání dále vyplývá, že nemůžeme zelené vdovy označit za subkulturu vymezující se odlišným životním stylem.

Ženy žijící v satelitu, které nepracují, jsou většinou matky na mateřské/rodičovské dovolené, jejichž životní styl a každodenní režim je totožný s jakoukoliv jinou ženou žijící kdekoli jinde. Nezáleží tedy na lokalitě – typu bydlení. Pocity matek z prožívané každodennosti na mateřské dovolené jsou analogické. To, že mohou být ženy s dětmi doma po tak dlouhou dobu, umožňuje, jinde v Evropě nebývalý, systém peněžité pomoci v mateřství a na ni navazující rodičovské dovolené (rodičovský příspěvek), která ženám umožňuje být s dítětem doma až do 4 let věku. Především z těchto důvodů, jsou u nás ženy delší dobu doma s dětmi a není určující, zda pobývají ve městě nebo v suburbii. (K pobytu doma přispívá i omezená možnost umístit dítě do jeslí a předškolních zařízení pro děti mladší dvou let, jinde ve světě běžné).

Kvalitativní výzkum, i přes svou nereprezentativnost, co do počtu dotazovaných respondentů, potvrdil výsledky výzkumů zabývajících se suburbii z hlediska sociální charakteristiky. Do suburbii se stěhují především mladé rodiny s dětmi, které na daný dům mají hypotéku a tedy ve většině případů ani není ekonomicky možné, aby žena po ukončení rodičovské dovolené zůstala doma. Žena nastupuje do zaměstnání, aby podpořila rodinný rozpočet. (Mimo záznam většina respondentek potvrdila, že jim díky mateřské dovolené, celkově klesl životní standard rodiny). Pouze jedna z respondentek (Jiřina, 44let, Unhošť) uvedla, že je v domácnosti a to vlastním rozhodnutím, což jí umožňuje relativně vysoký příjem podnikajícího manžela. K tomuto rozhodnutí jí dovedla dcera a její časově náročné mimoškolní zájmové aktivity, které stále znamenají neustálou potřebu její přepravy (automobilem). Respondentka uvedla, že kdyby byla zaměstnána, mohla by tak „ošidit“ svou dceru o aktivity, které jí zajímají a ta by se podle ní nemohla adekvátně rozvíjet. S tím souvisí i další poznatek. Představa žen o jejich budoucnosti v horizontu deseti let. Všechny se vyjádřily, že by rády podnikaly nebo pracovaly na „volné noze“. Cílem je mít co nejvíce flexibilní pracovní dobu, aby se mohly starat o děti, především ve smyslu jejich odvozu/dovozu do vzdělávacích zařízení a na odpolední kroužky. Zde vzniká i otázka, do jaké míry jsou zaměstnavatelé v České republice připraveni a schopni vyjít vstříc matkám s malými dětmi formou zaměstnání na půl úvazku, či sdílených pracovních míst.

Bydlení v satelitu tak více komplikuje běžný rodinný život z hlediska provozu a mobility, ať už je žena na mateřské či ne, než by jej nějak zásadně negativně ovlivňovalo. Největším problémem pro ženy žijící v satelitu, tak zůstává doprava. Doprava ve smyslu neustálého převážení dětí, sebe a kohokoliv dalšího z členů rodiny, který nevlastní automobil

nebo nemá řidičský průkaz. Prakticky každý den je to cesta autem „někam“ – do školky, školy, na nákup, k lékaři. Z rozhovorů vyplynulo, že přepravou stráví ženy od půl hodiny po dvě hodiny času a každý den vyjíždí minimálně dvakrát. S obtížemi s dopravou souvisí i každodenní kolony, které mnohde začínají již v obci (Březiněves, Líbeznice). V této souvislosti se zde objevuje již v textu práce zmíněná otázka ekologická. A především také to, zda potřeby pro naplnění plnohodnotného života v suburbii, potřeba pravidelné mobility a s ní spojená nutnost vlastnit minimálně dvě auta (v mnoha případech i více než dvě), přeprava blízkých osob (děti, prarodiče), neustálé dojíždění, ať už do zaměstnání nebo v rámci každodenních či volnočasových aktivit, nezpůsobuje vyšší zátěž pro životní prostředí a v konečném důsledku i pro naši mimořádně hodnotnou kulturní krajinu. (Je možné však i polemizovat, jestli obyvatelé žijící na vesnici nejsou v tomto směru na tom velmi podobně). Faktem zůstává, že pokud není efektivně vyřešen dopravní systém a realizována odpovídající dopravní infrastruktura, znamená to podstatnou zátěž nejen pro životní prostředí, ale i pro jejich uživatele.

Z hlediska života žen dochází v satelitu k určité izolaci právě díky dopravě tj. pokud nemají k dispozici automobil a není zde dostatečná MHD je situace obtížně zvladatelná. Bez automobilu jsou v satelitu prakticky „uvězněny“ ve svém domově a závislé na partnerovi, nejen finančně, ale i v rámci omezené mobility. Dostávají se rovněž do určité společenské izolace. Kulturní život je daleko (v centru) a je třeba za ním dojíždět, přátelé a blízká rodina bydlí ve většině případů mimo lokalitu. Na výchovu dětí jsou samy, partneři dojíždí do zaměstnání a přijíždí až večer, tudíž je veškerá péče o děti a jejich výchova jen na ženách samotných. Tento stav může být pro ženy do určité míry i značně frustrující. (Nesouvisí ovšem jen se satelity, ale tato situace je běžná v každé rodině, kde muž pracuje a žena je doma s dětmi – v případě satelitů se jen prodlužuje dojezdový čas muže z práce.) Proto, tento problém některé respondentky řeší tím, že vyhledávají neustále pobyt mimo lokalitu, aby se vyhnuly stereotypu. Z výzkumu vyplynulo, že život v satelitu nenarušuje partnerský vztah (pouze jedna respondentka (Olina 35 let Tuchlovice), se zmínila, že občas vedou s manželem hádky na téma jejího osamocení v suburbii.) Pocity osamění a určité izolovanosti, které vnímala celá polovina respondentek, se vztahovaly především k počátečnímu přistěhování do lokality a také měly souvislost s aktuální životní situací ženy na mateřské dovolené.

Doprava a mobilita je tedy vnímána jako jeden z nejvýznamnějších sociokulturních problémů suburbií. Do budoucna by se tomuto problému měla věnovat větší pozornost a to v souvislosti s územním plánováním. Prostorová blízkost suburbií u větších měst a řešení dopravního napojení včetně veřejné infrastruktury jsou pro plánování výstavby suburbií

klíčové. Cílem je zamezit tomu, aby nedocházelo k navyšování dopravy a zátěži stávajících komunikací, které nejsou pro takový provoz vhodné a dostatečně kapacitní. Tento problém je například součástí širšího řešení dopravy v okolí Prahy, jako je dokončení pražského okruhu a jeho další napojení. Obecně, pokud sídlo nemá dostatečnou dopravní (a technickou) infrastrukturu, je nová výstavba „na zelené louce“ ve velkém rozsahu značně problematická.

Obyvateli satelitů se nejčastěji stávají lidé přibližně ve věku mezi 30 až 45 roky. Nachází se v určité životní fázi, kdy zakládají rodiny nebo děti již mají a vzniká u nich potřeba většího prostoru, popřípadě chtějí, aby děti vyrůstaly ve zdravějším životním prostředí, než je tomu, podle jejich soudu, ve městě. Výzkum tak potvrdil již známé závěry (především výzkumy katedry sociální geografie a regionálního rozvoje PŘF UK a URRLab), že do zázemí velkých měst se stěhují lidé s vyšším socioekonomickým statutem a vzděláním. Tři čtvrtiny respondentek mají vysokoškolské vzdělání a pracovaly původně na pozicích, kde se vyžaduje duševní práce. Jejich partneři z velké části zastávají manažerská místa (případně vlastní firmy) a pracují v nemanuálních profesích.

Obecně u respondentek převažuje pozitivní pocit z bydlení v suburbánní lokalitě, tyto pocity pramení především z bezprostřední blízkosti přírody. Vesnický životní styl a bydlení, blízkost k přírodě a klid byly uváděny jako jedny z největších výhod života v satelitu. Naopak mezi nevýhodami dominovala již zmíněná doprava (závislost na osobním automobilu), dopravní zácpy a nedostupnost odpovídajícího vzdělání pro děti (zde míněno jako alternativa ke klasickému vzdělávání). I přes tyto nevýhody z výzkumu vyplynulo, že by se respondentky do dané lokality nastěhovaly znovu a bydlení v satelitu by doporučily.

Mezilidské vztahy v suburbii jsou vnímány velmi pozitivně. Jedná se o slušné, někde až přátelské vztahy mezi lidmi v lokalitě. Obyvatelé se setkávají ve veřejném prostoru, na ulici. Velkou rolí ve vzájemné komunikaci hraje škola a školka. Dochází tak hlavně k seznámení se s novými lidmi „přes děti“ a to na školou pořádaných akcích nebo akcích určených pro děti, které zajišťuje obec. Každá z lokalit, zmíněných v kvalitativním výzkumu, pořádá akce pro své občany a to např. pálení čarodějnic, oslavy adventu, plesy apod. Vztahy mezi novými obyvateli a starousedlíky jsou dobré, stýkají se mezi sebou a někde dochází i k navazování užších přátelských vztahů (nejčastěji opět přes děti). Autorka se domnívá, že vzhledem k poměrně husté struktuře našeho osídlení, vzájemné blízkosti jednotlivých sídel a tím pádem i k velikosti našich suburbií, která nejsou tak od jádrového města vzdálena, jako například ve Spojených státech, jsou teritoriální pospolitost a sousedské vztahy v suburbiích

fungující. Jsou to ženy, které komunitu vytváří a udržují.¹⁴⁶ Ať už prostřednictvím přátelských vazeb mezi dětmi nebo v rámci jejich aktivit v zájmových kroužcích apod. apod. Na rozdíl od mužů, kteří přes týden tráví čas v zaměstnání nebo mimo lokalitu, věnují ženy čas společnému soužití v suburbii, udržování vzájemných vztahů, společným aktivitám.

Zajímavým poznatkem je i angažovanost v místní samosprávě. Z výzkumu vyplynulo, že ženy ze zkoumaného vzorku nemají ambice nebo chuť například kandidovat do zastupitelstva nebo se stát členy nějakého spolku nebo občanského sdružení. Objevuje se zde zajímavý jev: pokud se jich něco osobně nedotýká, nemají potřebu se angažovat. Příkladem by mohl být vznik občanské iniciativy v obci Zdiby¹⁴⁷, která usiluje o zamítnutí výstavby průmyslového areálu o rozloze 15,3ha (jedná se o rozsáhlý areál společnosti Goodman na okraji obce, která by znamenala nejen další výraznou dopravní zátěž, ale i znehodnocení krajinného a přírodního prostředí). Zde díky této „přímé hrozbě“ vznikla občanská iniciativa vedená právě ženou. Tato situace může být náhodná, avšak ukazuje se i ze zahraničních výzkumů¹⁴⁸, že právě se vzrůstající zkušeností žen se životem v suburbii se jejich prostředí stávalo kvalitnějším a to zejména díky jejich angažovanosti v oblasti územního plánování. O angažovanosti žen s příměstských lokalit vypovídají údaje z vedení místních samospráv za rok 2015, kdy v některých obcích ženy dokonce v zastupitelstvech převládaly a staly se tak hybatelkami politického i kulturního života v lokalitě (v roce 2017 starostky např. Jesenice u Prahy, Odolena Voda, Unhošť, Velké Přílepy).¹⁴⁹

Volba stát se ženou v domácnosti není pro ženy tak jednoduchá, jako pro muže. Ne ve všech případech to musí být volba dobrovolná. Záleží na rodinné (např. péče o nemocného člena rodiny, starého člověka) a finanční situaci. Případy, kdy žena zůstává doma z vlastního rozhodnutí, jsou méně časté. Zde jsou často spojovány pojmy zelená vdova a žena v domácnosti – oddělit a vymezit jejich určení by tak mohlo místo bydliště – místo, ve kterém žijí - satelit. Rozhodnutí ženy, zůstat v domácnosti je, jak uvádí Hirtová, zajištění určité konkurenceschopnosti rodiny v kapitalistickém prostředí.¹⁵⁰ Na jedné straně to umožní muži

---

¹⁴⁶ Pro srovnání: Stevenson D., Community views: women and the politics of neighbourhood in an Australian suburb. In: Journal of Sociology Vol. 35, Č.2, 8/1999, str. 214

¹⁴⁷ Občanská iniciativa „Stop haly Goodman“ Zdiby Dostupné z: <http://www.stophaly.nazory.cz>

¹⁴⁸ Woyke M., Berufspendler und "grüne Witwen" :Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren" In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010, str. 336-339

¹⁴⁹ Pšenička J., Specifika a paradoxy českých satelitů In: Dotyk, Fokus 16.1.2015, Dostupné z: http://www.dolnibrezany.cz/assets/File.ashx?id_org=2879&id_dokumenty=7488

¹⁵⁰ Hirt. A. S., Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city, In: Cities 25/2008, str. 340

se plně soustředit na kariéru a tím i zajištění rodiny, na druhé straně je postaráno o výchovu dětí a o domácnost.

Součástí disertační práce byla anketa týkající se povědomí laické veřejnosti o tom, kdo je „zelená vdova“. Tato anketa byla provedena autorkou v rámci zpracování diplomové práce v roce 2009 a opakovaně uskutečněna v roce 2014 (v tomto roce na vzorku 137mi dotazovaných respondentů). Dotazovaní se podle odpovědí rozdělili na dvě poloviny – kdy polovina respondentů přibližně věděla, kdo je zelená vdova, tedy správně si spojila zelené vdovy se suburbanizací, se životem v satelitu, druhá polovina naopak o tomto tématu nikdy neslyšela. Nejvíce zmiňovanými definicemi byly odpovědi spojené s kategorií „luxus/nuda“, spojovány byly také se ženami v domácnosti. Obecnému povědomí o zelených vdovách, jako o ženách, které se nudí a mají velké množství času, odporuje zjištění z uskutečněného kvalitativního výzkumu – téměř všechny respondentky uvedly, že nemají žádný volný čas (tedy čas pouze pro sebe tj. měly na mysli čas na běhání po obchodech, soláriích a kosmetice; nutno dodat, že všechny mají relativně malé děti).

Hlavním přínosem disertační práce je shrnutí dostupných poznatků o zelených vdovách a vytvoření uceleného pohledu na tuto problematiku spojenou s probíhajícími suburbanizačními procesy. Zkoumání je podpořeno vlastním kvalitativním výzkumem. Sledována je i obdobná situace v zahraničí. Nejpodstatnějším zjištěním pak je, že fenomén zelených vdov - ve smyslu, jak je pojem zelená vdova obecně definován - je v rámci České republiky vnímán jako problematičtější téma hlavně médií a neexistuje (pokud je autorce známo) žádný projekt nebo přímo výzkum zaměřený na zelené vdovy, respektive na zkušenosti a postoje těchto žen žijících v suburbánních lokalitách. Fenomén zelených vdov není náhodný, ale je v kontextu České republiky podle autorky v současné době překonán. Postupně se vytrácí, a pokud existuje, tak v pouze tak omezené míře, než aby ho bylo možné označit za zásadní sociokulturní problém současné české společnosti. Příčinou je nejen neustálý rozvoj infrastrukturních systémů, komunikačních technologií, snazší mobilita a menší svázanost s prostředím, ale i urbanistická charakteristika osídlení v České republice. Česká republika je charakteristická vysokou hustotou osídlení a tedy i nepoměrně větší blízkostí k jádrovým městům, než je tomu například ve Spojených státech. Akční prostor pro realizaci aktivit spojených s každodenním životem je velmi otevřený, ale zároveň téměř bezprostřední. Za takové situace i největší problémy, které ženy ze suburbii uvádějí a které jsou spojené s přepravou, neustálým cestováním autem, rozvozem dětí apod., se stávají samostatně řešitelnými. Konečně přínosné je i zjištění, že život v suburbii je vnímán dotazovanými ženami pozitivně, což může být impulzem, jak pro územní plánovače tak, pro

případnou přípravu projektů či výzkumů zaměřených na zlepšení kvality života v těchto lokalitách.

Seznam použité literatury a dalších zdrojů

Cílek V., Baše M., Suburbanizace pražského okolí: dopady na sociální prostředí a krajinu. Praha 2005

Cílek V., Baše M., Sebevražda měst a vesnic. In : Sokolnický zpravodaj 2/2008

Doležalová G., Ouředníček M., Životní styl obyvatel v suburbánní zóně Prahy In: Ouředníček M.(ed.) Sociální geografie pražského městského regionu, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PpF UK, Praha 2006

Dudová R., Hašková H., Prekérní práce pečujících žen v kontextu ekonomické krize In: Gender, rovné příležitosti , výzkum, roč.15 č. 2/2014

Galčanová V., Vacková B., Rezidenční suburbanizace v postkomunistické České republice, její kořeny, tradice a současnost. Případová studie brněnských suburbií. FSS MUNI, IVRIS Papers č.8/02 2008

Gans H.J., The Levittowners . Ways of Life and Politics In a New Suburban Community, Columbia University Press, New York 1982

Giesel F., Rahn C., Everyday Life in the Suburb of Berlin: Consequences for the Social Participation of Aged Men and Women In: Journal of Women & Aging, Vol. 27, 2015

Hendl J., Kvalitativní výzkum, Portál, Praha 2005

Hirt A. S., Stuck in the suburbs? Gendered perspectives on living at the edge of the post-communist city, In: Cities 25/2008

Hnilička P., Sídlní kaše. Otázky k suburbánní výstavbě rodinných domů. ERA, 2005

Johnson C.L., Creative suburbs? How women, design and technology renew Australian suburbs. In: International Journal of Cultural Studies 15(3), 2012

Klápšřová E., Klápšř P., Říha M., Vnímání a využití krajiny staro-a novousedlíky v suburbánní zóně Prahy: případová studie Zlatníky- Hodkovice. In: SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013

Lapka M., Sokolíčková Z., Vávra J., Pět tezí současné kulturní ekologie, In: Acta Universitatis Carolinae. Philosophica et Historica. Studia sociologica XVI. Naše společná přítomnost I. č. 1/2009, 2012

Lapka M., Kulturologický projekt české krajiny In: Culturologia Vol.1, 2012

Macešková M., Suburbanizace a starosta, in: Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008

Macháček L., Zelené vdovy, Pavel Mervart nakl., Praha 2015

Miller B.J., From I love Lucy in Connecticut to Desperate Housewives' Wisteria Lane: Suburban TV Shows, 1950-2007, In: Sociological Focus, Vol.50 Nr. 3/2017

Možný I., Sociologie rodiny, Sociologické nakladatelství (SLON), Praha 2002

Musil J., Sociologie soudobého města, nakl. Svoboda, Praha 1967

Norberg-Schulz Ch., Genius loci. K fenomenologii architektury. Odeon Praha 1994

Novák J., Časoprostorová mobilita obyvatel a strukturované prostředí metropolitní oblasti. Diplomová práce. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2006

Ortová J., Kulturní a sociální ekologie II., Filozofická fakulta UK, Karolinum, Praha 1997

Ouředníček M. (ed.), Sociální geografie pražského městského regionu, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2006

Ouředníček M., Suburbanizace v kontextu urbanizačního procesu. In: Sýkora L.(ed). Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s., Praha 2002

Ouředníček M., Špačková P., Teoretické přístupy a současná témata výzkumu suburbanizace. In: Ouředníček M. Špačková P., Novák J., (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia, Praha 2013

Ouředníček M., Temelová J., Bytová výstavba. In: M. Ouředníček M., Temelová J., & Pospíšilová L., Atlas sociálně prostorové diferenciacie České republiky, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha 2011

Ouředníček M., Temelová J., Macešková M., Novák M., Puldová P., Rampotl D., Chuman T., Zelenková S., Kuncová I., suburbanizace .cz, Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, Praha 2008

Ouředníček M., Výzkum suburbanizace v České republice: současné tendence vývoje a možné aplikace. In: Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia, Praha 2013

Ouředníček M., Novák J., Špačková P. (eds), SubUrbs: krajina, sídla a lidé, Academia Praha 2013

Potočný T., Lidé na okraji. Případová studie satelitního městečka. IVRIS Papers č.6/01 r.2006, FSS MUNI

Randell-Moon H., The happy housewife and the mortal economies of domestic labour in Desperate Housewives In: Australasian Journal of Popular Culture Vol. 6 N. 2, 2017

Renz M., Das Haus der grünen Witwe, Stephenson, Flensburg 1982

Smolová K., Zelené vdovy jako fenomén současné společnosti, Diplomová práce, Filozofická fakulta, Univerzita Karlova v Praze, Praha 2009

Soukup V., Dějiny antropologie, Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, Praha 2004

Stevenson D., Community views: women and the politics of neighbourhood in Australian suburb. In: Journal of Sociology Vol. 35, Č.2, 8/1999

Sýkora L., Současná suburbanizace v České republice. In: Sýkora L.(ed). Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky. Ústav pro ekopolitiku o.p.s. , Praha 2002

Sýkora L., Suburbanizace a její společenské důsledky. In: Sociologický časopis č. 2/2003

Špačková P. Ouředníček M., Susová K., Sociální prostředí, sociální kapitál a sociální klima v suburbii: případová studie obce Jesenice In: Ouředníček M., Temelová J., (eds.) Sociální proměny pražských čtvrtí, Academia Praha 2011

Špačková P., Sociální prostředí a lokální komunity: město, suburbium, venkov, Disertační práce, Přírodovědecká fakulta Univerzita Karlova, Praha 2011

Vohlídalová M., Muži, ženy a neplacená práce v domácnosti v číslech In: Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Praha: Gender Studies 2012

Wagnerová A., Úvodem. In: Pečuj a vypečeme tě: zpráva o neplacené práci v ČR. Gender Studies o.p.s., Praha 2012

Woyke M., Berufspendler und "grüne Witwen" :Suburbanisierungsprozesse, Verkehrspolitik und geschlechtsspezifische Raumerfahrungen in den "langen Sechzigerjahren" In: Schweizerische Gesellschaft für Wirtschafts- und Sozialgeschichte, 25/2010

Zinsmeister, K. Are today's suburbs really family-friendly?,In: American Enterprise, 11/12 - 1996, Sv. 7, Vydání 6

Žídková A., Deník zelené vdovy, Akcent, Praha 2010

Statistické údaje

Český statistický úřad: Počet obyvatel v obcích k 1.1.2017. Praha. 28. dubna 2017. Dostupné online z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112017>

Ostatní zdroje

Slovníky a encyklopedie

Slovník spisovného jazyka českého: <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php>

Urban Dictionary : <http://www.urbandictionary.com>

Německá wikipedie: <http://de.wikipedia.org>

Anglická wikipedie: <http://en.wikipedia.org/>

TV pořady:

Partnerské vztahy aneb Návod na přežití, Česká televize, Dostupné online z: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10169534665-partnerske-vztahy-aneb-navod-na-preziti/>, vysíláno 20.3.2013, v současné době není díl dostupný v ivysílání

Satelity. Dokumentární film, Česká televize, Dostupné online z: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10169605173-satelity/20856226513/>, vysíláno dne 15.10.2008, je dostupné v ivysílání.

Domorodci versus náplava. Ta naše povaha česká. Česká televize Dostupné online: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/1100627928-ta-nase-povaha-ceska/410235100011024-domorodci-versus-naplava/>, poprvé vysíláno v roce 2010, je dostupné na ivysílání.

Informace o zkoumaných lokalitách:

Město Ivančice :

<http://mesto.ivancice.cz/about/>

<http://meu.ivancice.cz/wp-content/uploads/2017/04/program-rozvoje-mesta-ivancice-na-obdobi-2016-2022.pdf>

Obec Zdiby:

<https://www.obeczdiby.cz/historie-obce/>

<http://www.obeczdiby.cz/index.php/historie>

<http://nasregion.cz/sever/haly-u-zdib-odmitaji-i-stredocesti-radni-verejnost-se-muze-vyjadrit-do-ctvrtka-18.1.2018>

Městská část Praha 8 Březiněves

http://www.brezineves.cz/index.php/mestska_cast/historie

<https://www.prahanezna.cz/praha-8/brezineves/ves-brezineves/>

CPI Property Group – Rodinné domy Březiněves, <https://www.domyvbrezinevsi.cz/>

Obec Tuchlovice

<http://www.ou-tuchlovice.cz/o-tuchlovich/kronika-obce>

<http://www.ou-tuchlovice.cz/rozvoj-obce/program-rozvoje-obce-2016-2022>

Obec Odolena Voda

<http://www.odolnavoda.cz/cs/o-odolene-vode/historie/z-historie-odoleny-vody/>

Obec Veleň

<http://www.velen.cz/zivot-v-obci/aktuality/nova-skola-ve-veleni-bude>

Město Unhošť

<http://www.muunhost.cz/index.php/obcan/skolstvi/531-zs-komenskeho-studie-na-dostavbu-2.5.2016>

<http://www.muunhost.cz/index.php/obcan/historie-a-soucasnost>

Obec Líbeznice

<https://www.libeznice.cz/budou-mit-kam-chodit-deti-do-skoly>

<https://www.libeznice.cz/strategicky-plan-rozvoje-obce-libeznice-pro-obdobi-2016-2020>
<https://www.libeznice.cz/zakladni-informace>

Město Černošice

<http://www.mestocernosice.cz/mesto/mesto-cernosice/historie-mesta/>

Anketa na téma „Zelené vdovy v české společnosti“:

Smolová, K. – Zelené vdovy v české společnosti (výsledky ankety), 2014. Dostupné online na <http://zelene-vdovy-v-ceske-spolecn.vyplnto.cz>.

Ostatní zdroje:

Česká správa sociálního zabezpečení –Rodičovský příspěvek. Dostupné z :
<http://www.cssz.cz/cz/casopis-narodni-pojisteni/archiv-vydanych-cisel/clanky/2014-10-rodicovsky-prispevek.html>

Honzák R., Workholik a jeho ženy, In: Rodina a zdraví č.9/2007, dostupné z:
<http://www.chytrazena.cz/rodina/manzelstvi/workholik-a-jeho-zeny-1353.html>

Janko, J. Několik poznámek k výkladům slov. In: Naše řeč, 1939, roč. 23, čís. 1., dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=3345>

Musil J., Urbanizace a vývoj měst, osobní poznámky z přednášek PřF UK, r. 2001

Občanská iniciativa „Stop haly Goodman Zdiby“ Dostupné z:
<http://www.stophaly.nazory.cz/>

Proč a jak plánovat rozvoj obce? - Dostupné z:
<https://www.rozvojobci.cz/news/proc-a-jak-planovat-rozvoj-obce/>

Pšenička J., Specifika a paradoxy českých satelitů (16.1. 2015), dostupné z:
http://www.dolnibrezany.cz/assets/File.ashx?id_org=2879&id_dokumenty=7488

Wilková S., Zelené vdovy. Ženy, které peníze a blahobyt donutily žít v satelitu. MF Dnes, dne 20.10.2006, dostupné z: http://ona.idnes.cz/zelene-vdovy-zeny-ktere-penize-a-blahobyt-donutily-zit-v-satelitu-10j-/ona_vztahy.asp?c=A061019_185545_ona_vztahy_jup

Zeit Online, Wohnkommune für „grüne Witwen“ (25.4.1969), dostupné z:
<http://www.zeit.de/1969/17/wohngemeinde-fuer-gruene-witwen>

Zunová A., Zelené vdovy- pohádkový život nebo trápení. (10.1.2014) Dostupné z:
<http://www.novinky.cz/zena/styl/323907-zelene-vdovy-pohadkovy-zivot-nebo-trapeni.html>

Seznam tabulek a grafů

Seznam tabulek

- Tabulka č. 1. Počet hodin strávených týdně prací v domácnosti
- Tabulka č. 2. Lokalita, datum rozhovoru, délka rozhovoru a forma uskutečnění
- Tabulka č. 3. Počet obyvatel k 1. 1. 2017
- Tabulka č. 4. Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2017
- Tabulka č. 5. Národnost respondentek
- Tabulka č. 6. Rodinný stav, věk a počet dětí
- Tabulka č. 7. Povolání partnera
- Tabulka č. 8. Obor vzdělání respondentek
- Tabulka č. 9. Zaměstnání a současný stav
- Tabulka č. 10. Délka pobytu v dané lokalitě
- Tabulka č. 11. Důvod přistěhování do dané lokality
- Tabulka č. 12. Rozhodující faktory pro výběr lokality
- Tabulka č. 13. Odkud se respondentky přistěhovaly do dané lokality
- Tabulka č. 14. Měsíční příjem a hypotéka
- Tabulka č. 15. Počet vozů v rodině a vlastní vůz k dispozici
- Tabulka č. 16. Možnosti nákupu
- Tabulka č. 17. Frekvence nákupu a doprava
- Tabulka č. 18. Veřejná doprava, frekvence spojení a její využívání
- Tabulka č. 19. Kde dítě navštěvuje MŠ/ZŠ, doprava do MŠ/ZŠ a čas strávený dopravou
- Tabulka č. 20. Místo výkonu práce manžela a způsob dopravy
- Tabulka č. 21. Čas strávený mimo domov/lokalitu
- Tabulka č. 22. Víkend doma/mimo
- Tabulka č. 23. Osobní pocit z lokality jedním slovem
- Tabulka č. 24. Pocit osamění a vliv života v satelitu na partnerský vztah
- Tabulka č. 25. Jaké pocity z bydlení v lokalitě měla na počátku a dnes, doporučila by bydlení a nastěhovala by se opětovně do lokality?
- Tabulka č. 26. Počet hodin strávených týdně prací v domácnosti a výpomoc (chůva, paní na úklid)
- Tabulka č. 27. Trávení volného času mimo lokalitu a subjektivní vnímání volného času
- Tabulka č. 28. Typ bydlení, způsob stavby/koupě, lokalita
- Tabulka č. 29. Vlastnictví zahrady a její využití za den
- Tabulka č. 30. Nejčastější místo setkávání s místními obyvateli (starousedlíky)
- Tabulka č. 31. Mezilidské vztahy obecně, vztahy starousedlíci x noví obyvatelé, kontakty se starousedlíky
- Tabulka č. 32. Konání místních akcí a účast na nich
- Tabulka č. 33. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

Seznam grafů

- Graf č. 1. Pohlaví respondentů
- Graf č. 2. Věk respondentů
- Graf č. 3. Povolání respondentů
- Graf č. 4. Vzdělání respondentů
- Graf č. 5. Kdo je podle Vás zelená vdova?
- Graf č. 6. Věk respondentek
- Graf č. 7. Kolik let žije s partnerem?
- Graf č. 8. Vzdělání respondentek
- Graf č. 9. Délka pobytu v dané lokalitě
- Graf č. 10. Možnosti nákupu
- Graf č. 11. Počet hodin týdně strávených péčí o domácnost/zahradu
- Graf č. 12. Výpomoc v domácnosti/ chůva
- Graf č. 13. Čas strávený na zahradě v hodinách za den
- Graf č. 14. Nejčastější místo setkávání s místními obyvateli
- Graf č. 15. Styky s původními obyvateli
- Graf č. 16. Styk s původními obyvateli
- Graf č. 17. Přátelé v lokalitě
- Graf č. 18. Způsob seznámení s přáteli v lokalitě
- Graf č. 19. Znalost lokality (okolí) kde žije
- Graf č. 20. Účast na místních akcích pořádaných obcí
- Graf č. 21. Společenské akce v obci
- Graf č. 22. Aktivita ve spolcích
- Graf č. 23. Regulace výstavby rodinných domů v obci
- Graf č. 24. Výhody a nevýhody bydlení v satelitu

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha č. 1. Scénář rozhovoru

Příloha č. 2. Žádost o rozhovor

Příloha č. 3. Přepis rozhovorů

Příloha č. 4. Anketa: Kdo je podle Vás zelená vdova? – Přepis odpovědí

SCÉNÁŘ ROZHOVORU

„SOCIOKULTURNÍ PROBLÉMY SUBURBANIZACE“

I. Sociodemografické znaky:

1. **Věk:**.....
2. **Rodinný stav:**
  1. Vdaná
  2. Svobodná
  3. Rozvedená
  4. Partner (nesezdané soužití)
  5. Jiné.....
3. **Kolik let žije s partnerem?**.....
  - a. Povolání partnera:.....
  - b. Obor zaměstnání partnera.....
4. **Počet dětí:**.....
  - a. Věk dětí : .....
5. **Poslední zaměstnání (pozice):**.....
  - a. **Obor** .....
6. **V současné době je:**
  1. Mateřská dovolená /rodičovská dovolená
  2. V domácnosti
  3. Nezaměstnaná
  4. Jiné.....
7. **Nejvyšší dokončené vzdělání:**
  1. Základní
  2. Vyučená
  3. Středoškolské s maturitou
  4. VysokoškolskéObor vzdělání:.....
8. **Lokalita, kde žije** (název obce, kraj): .....

II. Ekonomická část:

1. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte?
2. Důvod přistěhování do dané lokality?
3. Kdo rozhodoval o stěhování?
4. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (*např. cena pozemků, přírodní prostředí, přátelé ...*)
5. Odkud jste se přistěhovali? (*město, vesnice + název města nebo čtvrti*)
6. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny?
7. Máte na daný byt/dům hypotéku?
8. Máte k dispozici vlastní automobil?
9. Kolik aut máte v rodině?
10. Kde nejčastěji nakupujete? (*v lokalitě nebo mimo apod.*)

11. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (*Ize koupit vše pro denní potřebu apod.*)
12. Jak často a čím jezdíte na nákup?
13. Je ve vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak)
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující?
  - b. Využíváte veřejnou dopravu?

III. Osobní a rodinná část:

1. Kam chodí děti do školy/školky?(*v lokalitě nebo mimo*)
2. Jak často vozíte děti? (*kolikrát denně*)
  - a. Kolik cestováním strávíte denně času? (*v hodinách*)
3. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (*blízká lokalita, centrum města....*)
  - a. Jak/čím jezdí? (*MHD nebo autem*)
4. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (*v hodinách*)
5. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
  - a. Pokud doma, jak nejčastěji vypadá váš víkend?
6. Jakým jedním slovem byste popsala váš pocit z bydlení v dané lokalitě?
7. Měla jste někdy pocit osamění? (*Pokud ano, tak z jakého důvodu?*)
8. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě (satelitu) narušuje Váš manželský/partnerský vztah? (*Pokud ano, jak?*)
9. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
10. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?
11. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu?
12. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (*v hodinách/týden*)
13. Jak trávíte svůj volný čas?
  - a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou?
  - b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu?
  - c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?
  - d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času?
14. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)?
  - a. Kde se vidíte za 10 let?
15. Popište prosím svůj typický všední den.....

IV. Život v suburbánní lokalitě (satelitu)

1. Kde bydlíte (*dům/byt*) ?
  - a. Pokud v domě, v jakém typu? (*samostatný, řadový...*)
  - b. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (*případně jiná možnost ?*)
  - c. Zapadá dle vás váš dům do daného prostoru/lokality?
  - d. Máte k dispozici zahradu?
    - i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte? (*v sezoně*)
    - ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte?

2. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(*např. kulturní a přírodní památky*).
3. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (*např. doma, restaurace, obchod....*)
4. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?
5. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?
  - a. Stýkáte se a při jakých příležitostech?
6. Máte přátele ve své lokalitě?
  - a. Pokud ano, jak jste se seznámili?
  - b. Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech?
7. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(*např. ples, pálení čarodějnic...*)
  - a. Pokud ano, jaké?
  - b. Účastníte se jich?
8. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?
  - a. Pokud ano, v jakých?
9. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?
10. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má?

***Děkuji Vám za
rozhovor!***

Příloha č. 2. Žádost o rozhovor

FF UK

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
Ústav etnologie
Oddělení kulturologie
Celetná 20, 116 42 Praha 1
www.etnologie.ff.cuni.cz

VÝZKUM

ROZHOVOR NA TÉMA „SOCIOKULTURNÍ PROBLÉMY SUBURBANIZACE“

Dobrý den,

ráda bych Vás oslovila ohledně spolupráce na výzkumu sloužícím pro potřeby mé disertační práce v rámci doktorského studia na oddělení kulturologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Jedná se o rozhovor s časovou náročností cca 60 minut na téma „*Sociokulturní problémy suburbanizace*“. Pro větší přiblížení, bude se jednat o rozhovor na téma „život v nové předměstské lokalitě (satelitu)“ a to především z pohledu zde žijících žen. (Vztahy v lokalitě, výběr bydlení, možnosti dopravy, společenský život apod.)

K rozhovoru osobnímu, případně lze i po Skypu, hledám **ženy, které žijí v nové zástavbě na okraji Prahy, či na jejích hranicích a v současné době nejsou zaměstnané.** (tj. jsou buď na mateřské/rodičovské dovolené nebo v domácnosti, případně jiné).

Výsledky výzkumu budou zpracovány anonymně a použity pouze v rámci disertační práce.

V případě Vašeho zájmu se výzkumu zúčastnit, mě prosím kontaktujte na níže uvedeném emailu, či telefonním čísle.

Za případnou spolupráci předem děkuji!

S přáním příjemného dne,

Mgr. Kristýna Smolová
Email: smolova.kristyna@seznam.cz
Tel. 775101217

V Praze dne...

Příloha č. 3. Přepis rozhovorů

ROZHOVOR č.1. (ANDREA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: Andrea (43 let, Březiněves)

Lokalita: *Březiněves (Praha 8)*

Rozhovor uskutečněn dne: *8.9.2017*

Délka trvání: *45 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *43*
2. Národnost: *Slovenská*
3. Rodinný stav: *Vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *6 let*
Povolání partnera: *OSVČ*
Obor zaměstnání partnera: *potravinářství*
5. Počet dětí: *2 děti*
Věk dětí : *4 a 2 roky*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *nákupčí*
Obor: *ICT*
7. V současné době je:
Mateřská dovolená /rodičovská dovolená
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání:
5. Vysokoškolské
Obor vzdělání: *Filozofická fakulta UK Bratislava, německý jazyk a literatura, slovenský jazyk a literatura*
9. Lokalita, kde žijete (název obce, kraj): *Praha 8 - Březiněves*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte?
Přesně 10 měsíců.
11. Důvod přistěhování do dané lokality:
Kvůli narození dcery vznikla potřeba dalšího dětského pokoje. Bydleli jsme v dvoupokojovém bytě na sídlišti. Manžel pak plánoval podnikatelské aktivity a nové bydlení poskytuje i tyto možnosti.
12. Kdo rozhodoval o stěhování? *Šlo o společné rozhodnutí. Už jsme to řešili dlouho, jenom jsme nemohli najít ten správný barák. Vlastně jsme o tom začali mluvit, už když se narodil Honzík (pozn. před 4mi lety).*
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (cena pozemků, přírodní prostředí, bydliště přátel ...)
Kromě ceny nemovitosti nám záleželo hlavně na dispozicích, stavu objektu a prostorách pro podnikání. Kromě rodinného domu má Honza (pozn. manžel) k dispozici menší domek k podnikání.
14. Odkud jste se přistěhovali (město, vesnice + prosím název města a čtvrti)
Praha 8 – sídliště Ďablice
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): (Pozn. nechtěla uvést)
16. Máte na daný byt/dům hypotéku?
Ano, máme snad do konce života.

17. Máte k dispozici vlastní automobil?
Ano, teď mi tchýně dala svoji fabii a já sbírám odvahu na to vůbec vyjet ze dvora.
18. Kolik aut máte v rodině?
Jedno, to od tchýně je půjčený.
19. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.)
Přes internet na itesco.
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.)
K dispozici je menší nákupní středisko i večerka. Bez problémů se tu udělá velký nákup.
21. Jak často a čím jezdíte na nákup?
1x týdně objednáám přes itesco. Menší drobné nákupy obstarám 2x – 3x týdně podle aktivit členů rodiny. Manžel jezdí na nákup autem, já MHD.
22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak)
Ano, MHD a příměstská autobusová doprava. Můžu jezdit obojím.
- a. Je její frekvence a dostupnost dostačující?
Ano
- b. Využíváte veřejnou dopravu?
Ano, téměř denně. Jak neřídím, tak moc jinou možnost nemám. Na zastávku to mám asi 5 minut.

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky?
Honzík chodí tady do Březiněvsí a oproti Ďáblicím to tady je úžasný.
24. Jak často vozíte děti?
Manžel vozí Honzika 2x denně a to do školky i ze školky, občas jdu já s dcerou a kočárkem ho vyzvednout.
- a. Kolik cestováním strávíte denně času?
Asi 1 hod denně, ale v tom je třeba i doprava na plavání.
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města....)
a. Jak/čím jezdí? (Mhd nebo autem)
Manžel nedojíždí, momentálně pracuje doma, a pokud to všechno klapne, tak bude mít podnikání hned vedle v domku.
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách)
Asi 5 hodin, záleží na dni.
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
Jasně doma....
- a. Pokud doma, jak nejčastěji vypadá Váš víkend:
V sezóně jsme na zahradě, občas nějaká procházka po okolí, často k nám jezdí příbuzný, tak grilujeme a tak.
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě:
Poklidné.
29. Měla jste někdy pocit osamění? (Pokud ano, tak z jakého důvodu?)
Ne, jak je Honza (pozn. manžel) s náma doma, tak je to v pohodě. Ale je fakt, že tu zatím nikoho moc neznám.
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah?
Ne, to ne.
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
Zpočátku nejistota z neznámého prostředí, v současnosti si vychutnávám všechny nabízené výhody.
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?
Ano, jde o klidnou avšak plně dostupnou lokalitu.
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu?

Ano, rozhodně.

34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům?
28 hodin, nedávno jsem to počítala. Jo, je to velký barák.
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně?
Ne
36. Jak trávíte svůj volný čas?
Hodně čtu, rádi sledujeme filmy, občas si jdu zacvičit, pc hry...
a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou?
To už jsem říkala.
b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu?
Asi 4 hod týdně, to je to pilates.
c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?
Praha na Ládví nebo Palmovka.
d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času?
Ne, určitě ne
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)?
Solidní smysluplné zaměstnání umožňující plnou péči o děti. Utopie, co?
a. Kde se vidíte za 10 let?
V rodinném kruhu s rostoucími dětmi a bez psa.
38. Popište prosím svůj **typický všední den** : *V pracovní dny vstávám běžně v 6:40. Se synem odcházím do školky kolem osmé. Do té doby připravím potřebné věci i pro dceru, kterou hlídá otec. Po návratu ze školky zpravidla následuje zájmová činnost dcery mimo bydliště – hudební škola, plavecký kurz, výtvarná dílna, Montessori dílna. V dopoledním čase obstarám drobné nákupy, případně návštěvy lékaře. Cestou domů vyzvednu syna ze školky. Doma následují běžné aktivity s dětmi, vaření na další den, úklid... Děti ukládám kolem osmé až deváté hodiny. Následuje společný večer s manželem. Spát chodím kolem půlnoci.*

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (dům/byt) ?
Máme dům.
a. Pokud v domě, v jakém typu?
Samostatný.
b. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost)
Zakoupili jsme 15 let starý dům, tak že, částečně zrekonstruován.
c. Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Ano.*
d. Máte k dispozici zahradu? *Ano, máme.*
i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) : *4 hod.*
ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? *Zahradničení a hra s dětmi.*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?
Zatím jen částečně.
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli?
Asi ve školce
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?
Já bych řekla, že mimořádně slušné.
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce? *Korektní, už si zvykli na nový příliv obyvatel a nebo to už neřeší.*
a. Stýkáte se a při jakých příležitostech?

Při akcích pořádaných obcí jako je třeba lampionový průvod, majáles, rozsvícení vánočního stromu.

b. Máte přátele v dané lokalitě? *Ne.*

44. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...) *Ano*

a. Pokud ano, jaké?

Docela dost, co jsem tak koukala: ples, pálení čarodějnic, lampionový průvod, majáles, rozsvícení vánočního stromu.

b. Účastníte se jich? *Ano.*

45. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?

Ne.

46. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?

To nevím, ale asi by měla mít?

47. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ?

Splňuje výhody blízkého centra velkoměsta s klidnou atmosférou původní vesnice. Chybí zatím základní škola a konkurence vícero např. sportovních zařízení nebo obchodních značek.

ROZHOVOR č.2. (HANKA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Hanka (35 let, Zdiby)**

Lokalita: *Zdiby*

Rozhovor uskutečněn dne: *29.10.2017*

Délka trvání: *45 min.*

Forma: *skype*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *35 let*
2. Národnost: *česká*
3. Rodinný stav: *Vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *7*
  - a. Povolání partnera: *technik*
  - b. Obor zaměstnání partnera: *Pražské vodovody a kanalizace*
5. Počet dětí: *2 děti*
  - a. Věk dětí: *3,5 roku a 1 rok*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *geodetka*
  - a. Obor: *geodezie*
7. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *Vysokoškolské*
Obor vzdělání: *geodezie a kartografie, FSV na ČVUT*
9. Lokalita, kde žije: *Zdiby, Praha - východ*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *4 roky*
11. Důvod přistěhování do dané lokality:
Já jsem se sem přistěhovala za manželem. On už tu bydlel před tím.
12. Kdo rozhodoval o stěhování?
No bylo to společné rozhodnutí obou.
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě?

- Manžel odtud pochází , bydlí tu jeho rodiče a já šla prostě za ním.*
14. Odkud jste se přistěhovali
Z Prahy 8.
  15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím):
Asi 30 000.
  16. Máte na daný byt/dům hypotéku?
Ano, máme
  17. Máte k dispozici vlastní automobil?
Ano, když je potřeba
  18. Kolik aut máte v rodině?
Jedno
  19. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.)
Mimo Zdiby, nejčastěji v Kauflandu v Ďáblicích
  20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (Ize koupit vše pro denní potřebu apod.)
Není nebo spíš minimální
  21. Jak často a čím jezdíte na nákup?
1-2 týdně autem
  22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak)
Jezdí tu příměstské autobusy
    - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Asi ano*
    - b. Využíváte veřejnou dopravu?.*Ne*

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky ?
Chodí tady do Zdib, je to tak nejlepší
24. Jak často vozíte děti (matka-taxikář, kolikrát denně)?
Vozím je já a to minimálně 2x denně.
  - a. Kolik cestováním strávíte denně času (uved'te v hodinách)
Něco kolem hodiny i s převlékáním ve školce
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města....)
Do Prahy autem.
  - a. Jak/čím jezdí? *Autem*
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov?
Každý den jinak, odhadem 5 hodin
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
Doma nebo na Vysočině u mých rodičů.
  - a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Když jsme doma pak většinou pracuju na zahradě, hraju si s dětmi, uklízím a tak. Takový normální víkendy.*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě:
Pustina
29. Měla jste někdy pocit osamění? (Pokud ano, tak z jakého důvodu?)
Ano, je to tu fakt konec světa
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah?
Ne.
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
Pocity osamění, dnes už normálka.
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?
Pokud někdo má rád klid a vzdálenost od civilizace, doporučuji
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu?
Spíše ano

34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uved'te v hodinách/týden)
Nejsem schopná říct, 15 hodin?
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu?
Ne
36. Jak trávíte svůj volný čas?.*Četba, sledování filmů, sport...*
a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou?. *To samé.*
b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu? *Moc ne.*
c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?*Ne.*
d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne.*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu(vlastní ambice)?
Najít si po RD práci, která mě bude uspokojovat
a. Kde se vidíte za 10 let?(nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně)
Budu lépe finančně zajištěna, budu pracovat, děti budou chodit do školy tady v lokalitě ..
38. Popište prosím svůj **typický všední den**: *Většinou vstávám kolem 6:30, vzbudím děti, oblečeme se, rychle najíme a jedeme do školky. Vysadím starší dítě a jedeme zpět domů, kde uklízím, vařím, hraji si s dcerou a buď po obědě, nebo odpoledne vyzvedávám syna ze školky, někdy jedu ještě nakoupit, často nakupuje i manžel. Odpoledne teď v zimě jsme doma a hrajeme si, chystám jídlo, jsme někde venku, záleží na počasí. Pokud nikdo nezlobí kolem půl osmé jdeme pomalu do patra chystat se na spaní, koupání obou dětí, každodenní řev ohledně čištění zubů, koupání,... pak uspávání a pokud se podaří uspat brzy je chvíle klidu, popř. dodělání nějakých restů.“*

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (dům/byt) ?
V domě.
a. Pokud v domě, v jakém typu? (samostatný, řadový...) *Je samostatný.*
b. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost),*Máme návrh od architekta.*
c. Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Asi ano.*
d. Máte k dispozici zahradu? *Ano.*
i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně)
Odhadem 3, 5 hodiny denně
ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování...apod) *Hlavně hraní si s dětmi*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky).
Dostatečně asi ne
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....).....*Hlavně na dětském hřišti.*
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?
Asi dobré, záleží v jaké části, v naší dobré, jinak nemám představu.
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?
Asi dobré.
a. Stýkáte se a při jakých příležitostech?
Při akcích na dětském hřišti
44. Máte přátele v dané lokalitě?. *Ano.*
a. Pokud ano, jak jste se seznámili?.*Na dětském hřišti.*
b. Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech?.
Pokec u kafe, dětské hřiště.

45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...) *Ano.*
- a. Pokud ano, jaké? *Ples, pálení čarodějnic, advent, ...*
  - b. Účastníte se jich? *Moc ne*
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?...*Ne.*
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?
Myslím, že ne.
48. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má? *Klidné prostředí, možnost volného pohybu dětí, příroda, nevýhoda – k autobusu je to pěšky 2 km, závislost na autě.*

ROZHOVOR č. 3. (INGRID)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Ingrid (31let, Líbeznice)**

Lokalita: *Líbeznice*

Rozhovor uskutečněn dne: *23.10.2017*

Délka trvání: *70 min.*

Forma: *skype*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *31 let*
2. Národnost: *slovenská*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *8 let*
  - c. Povolání partnera: *Security Advisor*
  - d. Obor zaměstnání partnera: *Bankovníctví*
5. Počet dětí: *1 dítě*
  - a. Věk dětí: *2,5 roku*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Training and Development Specialist*
  - a. Obor: *HR (Lidské zdroje)*
7. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *Vysokoškolské*
Obor vzdělání: *geodezie a kartografie, FSV na ČVUT*
9. Lokalita, kde žije: *Líbeznice*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *5 let*
11. Důvod přistěhování do dané lokality:
Koupili jsme tady s manželem dům..
12. Kdo rozhodoval o stěhování?
Oba dva s manželem.
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě?
Především nás zajímala kvalita dopravního spojení, ceny pozemků, pak kvalita občanský vybavenosti, jestli tu je škola, kde nakoupit
14. Odkud jste se přistěhovali ?
Praha 8, Kobylisy
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny: - (*Nechtěla uvést*)

16. Máte na daný byt/dům hypotéku?
Ano.
17. Máte k dispozici vlastní automobil?
Ano, máme dvě auta, jedním jezdím já.
18. Kolik aut máte v rodině?
Máme dvě auta.
19. Kde nejčastěji nakupujete?
Přes internet - Tesco s dopravou domů.
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (*lze koupit vše pro denní potřebu apod.*)
Ano, je tu malé Tesco, tak že nakoupit se tu dá normálně.
21. Jak často a čím jezdíte na nákup?
Díky internetu nikam nemusím jezdit.
22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Ano*
- Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Ano, asi ano*
  - Využíváte veřejnou dopravu? *Ano., docela často.*

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky? (*v lokalitě nebo mimo*)
Chodí tady.
24. Jak často vozíte děti (*matka-taxikář, kolikrát denně*)?
Nevozíme, chodíme pěšky.
- Kolik cestováním strávíte denně času (*uved'te v hodinách*)? -----
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (*blízká lokalita, centrum města...*)
Do Prahy, do centra.
- Jak/čím jezdí? (*Mhd nebo autem*)
Manžel jezdí do práce autem.
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (*v hodinách*)
Přibližně 4 hodiny
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
Doma.
- Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Chodíme na výlety, tatínek si chce užít děti, chodíme do přírody, do ZOO, rádi jezdíme do farma parku Soběhrd.*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě:
Spokojenost.
29. Měla jste někdy pocit osamění? (*Pokud ano, tak z jakého důvodu?*)
Ne, ani z když jsme se přistěhovali.
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah?
Ne.
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
Jsmo nadšená z lokality.
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?
Ano. Je tu všechno, škola, obchod, plno akcí, čtyři kavárny, plno volnočasových kroužků pro děti...
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *Ano.*
34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (*uved'te v hodinách/týden*)
Odhadem 2 hodiny.
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně?
Ne, nevyužívám.
36. Jak trávíte svůj volný čas?
- Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? *Cestování, sport, čtení*
  - Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu? *Minimum.*

- c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji? *Ne, nemám..*
 d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)?
Chtěla by sem mít vlastní business .
 a. Kde se vidíte za 10 let? *Abych byla na volné noze a mohla cestovat.*
38. Popište prosím svůj **typický všední den** : *„Mám to jednoduché, spíš stereotypní. Vstávám ráno o 7:30 s dcerkou. Nasnídáme se, navařím a potom jdeme na kroužek. Vratíme se před dvanáctou. Sníme oběd, pohrajeme si a jdeme ven. Přijdeme domů a vrací se manžel z práce okolo 17.30hod. Pracuju na svém projektu budoucího businessu. Manžel si hraje s dcerkou a uspává.“*

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Máme dům.*
 a. Pokud v domě, v jakém typu? *Bydlíme v řadovce.*
 b. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost) *Na klíč.*
 c. Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Ano, podle mě ano.*
 d. Máte k dispozici zahradu? *Máme.*
 i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně)...*Půl dne, aspoň 6 hodin v sezoně.*
 ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování...apod) *Hraní si s dětma.*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky).*Ano, znám.*
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod...)
Potkáváme se v obchodě a na hřišti.
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?
Velmi dobré..
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce
Neznám moc starousedlíků..
 a. Stýkáte se a při jakých příležitostech? *Ne.*
44. Máte přátele v dané lokalitě? *Ano.*
 a. Pokud ano, jak jste se seznámili?...*Na hřišti, na kroužkách s dětmi.*
 b. Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech? *Docela často.*
45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...)*Ano.*
 a. Pokud ano, jaké? *Plesy, karnevaly, lampiónový průvod, vánoční akce, farmářské trhy, kopec akcí..*
 b. Účastníte se jich? *Ano*
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?*Ne.*
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů? *Ano, má.*
48. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Jedinou nevýhodou jsou ranní zácpy kolem obce, ale i v obci.*

ROZHOVOR č. 4. (JIŘINA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: Jiřina (45let, Unhošť)

Lokalita: *Unhošť*

Rozhovor uskutečněn dne: *11.11.2017*

Délka trvání: *68 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *45let*
2. Národnost: *česká*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *22 let*
  - e. Povolání partnera: *Majitel servisu, soukromý podnikatel*
  - f. Obor zaměstnání partnera: *Strojírenství*
5. Počet dětí: *2 děti*
  - a. Věk dětí: *11 a 21 let*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Asistentka*
  - a. Obor: *Státní správa*
7. V současné době jste: *V domácnosti*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *středoškolské s maturitou*
Obor vzdělání: *střední pedagogická škola*
9. Lokalita, kde žije: *Unhošť*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *12 let*
11. Důvod přistěhování do dané lokality :*Předtím jsme bydleli s tchýní a tchánem v jednom bytě na Zličíně, potřebovali jsme víc prostoru a manžel místo pro podnikání. Našli jsme tady pozemek a nepřišlo nám to daleko od Prahy. Na Zličíně jsem za 10 minut autem..*
12. Kdo rozhodoval o stěhování?
Tenkrát oba dva, byla to nutnost. Chtěla jsem druhé dítě a do bytu s prarodiči bysme se už nevešli..
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (cena pozemků, přírodní prostředí, bydliště přátel ...)
Aby to bylo někde na kraji obce a mohl si tu manžel zařídit dílnu. Pak samozřejmě rozhodovala cena. Tak že, tady to bylo ideální – konec vesnice a vlastně nová čtvrť.
14. Odkud jste se přistěhovali (město, vesnice + prosím název města a čtvrti) *Praha – Zličín*
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): *Řekla bych tak 60 000Kč, možná víc, opravdu teď nevím.*
14. Máte na daný byt/dům hypotéku?..*Ano, máme*
15. Máte k dispozici vlastní automobil?..*Mám už od doby co tu bydlíme a díky manželovi se mi každý dva roky auto mění. Ted' jsem zrovna spokojená s tímhletem.*
16. Kolik aut máte v rodině?
Ted' asi tři, jedno má už i syn.
17. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.)
Nejčastěji jezdím na Zličín do Metropole, nebo cestou ze školy s dcerou nakoupím v Kladně v Lidlu.
18. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.)
Asi ano, ale nakupuju zde minimálně.
19. Jak často a čím jezdíte na nákup?
Jezdím autem a asi tak 3x do týdne, záleží na situaci..
20. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Ano, bus i vlak*
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Asi ano...*
  - b. Využíváte veřejnou dopravu? *Ne, všude jezdím autem .....*

III. Osobní a rodinná část:

21. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky?
Dcera chodí do Kladna do školy a i na kroužky, občas má něco tady v Unhošti.
22. Jak často vozíte děti (*matka-taxikář, kolikrát denně*)?
Minimálně 2-4x za den , Ráno do školy a pak ze školy, následně každý den nějaký kroužek. Tak že, tam i zpět na kroužek, kde na ní někde čekám a čtu si. ...
- a. Kolik cestováním strávíte denně času (*uved'te v hodinách*)? *Myslím, že tak hodinu až hodinu a půl.*
23. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města...) *Nejezdí, má provozovnu vedle našeho domu. Ale ráno odejde a večer přijde, nechodí ani domů na oběd.*
- a. Jak/čím jezdí? (*Mhd nebo autem*)...*Pokud někam jede, tak autem.*
24. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (*v hodinách*)
No hodně, dle manžela i více než je potřeba. Určitě aspoň cca 5 hodin a v tom jsou hlavně kroužky dcery, to jsou takový ty prostoje , kde na ní musím čekat a zrovna je to moc málo času na to něco třeba vyřídit.
25. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
Nejčastěji asi doma, ale ve školním roce trávíme soboty pořád na nějakých závodech . U syna to býval fotbal, u dcery teď tancování . Ještě se jednou za dva měsíce starám o svou 90 ti letou tchyni, tak to pak je náročnější. Pak to jsou i víkendy v Břeclavi, odkud babi je.
- a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Když jsme doma, tak v sezoně trávíme čas na zahradě a u bazénu . Já ráda zahradničím. Syn už má vlastní program a dcera je ráda, že si odpočine. Občas, hlavně v létě, jezdíme na výlety po hradech a zámcích. To jí v jejím věku ještě pořád baví*
26. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Hezký, zvykla jsme si tady.*
27. Měla jste někdy pocit osamění? (*Pokud ano, tak z jakého důvodu Ne,nemám. Manžel je hned vedle, mám pocit, že tu pořád někdo je a hlavně u něj je pořád nějaký známý nebo kamarád...A dcera už je docela velká a je to takový parták.*
28. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? *Ne, asi nenarušuje, jen si manžel pořád stěžuje, že jsme pořád někde autem pryč.*
29. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
Ze začátku to byl trochu nezvyk, teď už jsem spokojená.
30. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?
Určitě doporučila, je tu klid. .
31. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu?. *Asi ano.*
32. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (*uved'te v hodinách/týden*) *Cca 10 hodin, někdy více, jako třeba vánoční úklid, to už začínám v listopadu.*
33. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně?*Ne, vždyť jsem doma.*
34. Jak trávíte svůj volný čas?. *Ráda si čtu a hodně mě baví zahrada. Taky chodím 1x týdně na angličtinu..*
- a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou?*Zahrada, knížka, kafe s kamarádkami. .*
- b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu? *2 hodiny, to je ta angličtina v Kladně*
- c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?. *Do Kladna , občas do Prahy.*
- d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Určitě, mám.*
35. Co byste chtěla dělat v budoucnu(vlastní ambice)?
- a. Kde se vidíte za 10 let?(nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) *Rýsuje se mi nějaká spolupráce s manželem, máme plány jak ještě víc rozjet jeho firmu, tak bych ráda pracovala pro něj. Ale dokud je dcera závislá na mém vožení a doprovodu, tak to moc nejde.*
36. Popište prosím svůj **typický všední den** : *„Vstávám kolem půl 7, v 7 budím dceru a jdu dělat snídani, kolem půl 8 vyrážíme do Kladna do školy. Na osmou vyhodím dceru u školy a buď jedu nakoupit nebo něco zařídit a jednou týdně mám angličtinu. Případně se vracím domů a*

uklízím. Po obědě jedu pro dceru do školy. Někdy se vracíme domů dělat úkoly, ale většinou teď jezdíme hned ze školy na kroužky, má každý den něco. Když je dcera na kroužku, tak buďsi někde dám kafe a čtu si nebo sjedu třeba nakoupit. Záleží kolik je času. Kroužky končí většinou na pátou, pak jedem domů, kde dělám večeři, dcera dodělává úkoly a nebo se spolu učíme. V 7 máme večeři a dcera jde kolem půl9 spát. My s manželem trávíme večer u televize nebo si jdu číst. Chodím spát kolem půlnoci

IV. Život v suburbánní lokalitě

37. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Je to dům.*
- Pokud v domě, v jakém typu? Samostatný*
  - Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost Vybrali jsme z katalogu na klíč*
  - Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? Asi ano.*
  - Máte k dispozici zahradu?. Ano, s bazénem.*
    - Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) Minimálně 3 hodiny.*
    - Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování...apod) Zahradničením, pořád něco sázím a kupuju nové kytky, v létě grilujeme a pak máme bazén, tak čas trávíme hodně i u bazénu.*
38. *Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky).. Asi ano.*
39. *Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....)Nepotkáváme se, znám jenom nejbližší sousedy v ulici*
40. *Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě? Asi dobré..*
41. *Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce. Asi taky dobré.*
  - Stýkáte se a při jakých příležitostech?. Ne.*
42. *Máte přátele v dané lokalitě?. Ne.*
43. *Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...).. Asi se něco pořádá, ale my se neúčastníme. A ani to nesleduju.....*
44. *Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě? Ne.*
45. *Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?. To vůbec netuším.*
46. *Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ?. Výhodou je určitě klid a prostor, který máme k dispozici. Nevýhodou, že neustále někde jezdím, bez auta bych tu byla nemožná*

ROZHOVOR č. 5. (KATEŘINA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Kateřina (33let, Veleň)**

Lokalita: *Veleň*

Rozhovor uskutečněn dne: *18.9.2017*

Délka trvání: *47min.*

Forma: *skype*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *33let*
2. Národnost: *česká*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *8 let*
  - g. Povolání partnera: *Manažer*
  - h. Obor zaměstnání partnera: *IT*
5. Počet dětí: *2 děti*
  - a. Věk dětí: *1a 3 roky*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Optička*
  - a. Obor: *Oční optika*
7. V současné době jste: *Rodičovská dovolená*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *vyšší odborné*
Obor vzdělání: *diplomovaný oční optik*
9. Lokalita, kde žije: *Veleň*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *5 let*
11. Důvod přistěhování do dané lokality : *Rozhodli jsme se, že koupíme dům mimo Prahu.*
12. Kdo rozhodoval o stěhování? *Rozhodovali jsme se společně s manželem..*
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (cena pozemků, přírodní prostředí, bydliště přátel ...) *Cena domu, blízkost části rodiny, je to blízko u Prahy.*
14. Odkud jste se přistěhovali (město, vesnice + prosím název města a čtvrti) *Z Praha 9, před tím jsme dlouho bydleli v Týnci nad Sázavou.*
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): *Přibližně 75 tis, přesně to nevím, to by věděl manžel.*
16. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Ano, máme , to mají asi dnes všichni.*
17. Máte k dispozici vlastní automobil? *Ano, mám svoje auto*
18. Kolik aut máte v rodině? *Máme dvě auta.*
19. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.) *Asi půl na půl. Jak se to hodí .*
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.) *Je tu jenom takový malý obchůdek s potravinami, spíš taková večerka.*
21. Jak často a čím jezdíte na nákup? *Cca 2x týdně autem..*
22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Ano je tu autobus.*
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Asi ano.*
  - b. Využíváte veřejnou dopravu? *Momentálně téměř vůbec..*

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky? *Tady v obci.*
24. Jak často vozíte děti (matka-taxikář, kolikrát denně)? *V případě docházky do školky asi 1x týdně, většinou když prší, jinak chodíme pěšky.*
  - a. Kolik cestováním strávíte denně času (uveďte v hodinách)? *Málo ,to nevím.*
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce?
  - a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem)...Jezdí autem do centra.*
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách)... *Asi 2-5 hodin podle počasí. Většinou jsme v týdnu dost doma.*
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy? *Tady, doma.*

- a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Jeden den dopoledne vařím a manžel jde s dětmi ven, odpoledne jdeme na procházku, hřiště všichni společně, druhý den obdobný, někdy práce na zahrádce, v domě, někdy přijedou na návštěvu babička a děda.*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Dobré.*
29. Měla jste někdy pocit osamění? (Pokud ano, tak z jakého důvodu?) *Ano, po přistěhování, než jsem se seznámila se sousedy*
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? (Pokud ano, uveďte jak) *Ne.*
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes? *Jako bych byla v cizí obci, ale už jsem si zvykla.*
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč? *Asi ano, blízko Prahy, metra, škola, školka.*
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *To nevím...*
34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uveďte v hodinách/týden) *Cca 5 hodin.*
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně? *Ano, chůvu, příležitostně 2-5 x měsíčně..*
36. Jak trávíte svůj volný čas?..
Nejčastěji s dětmi venku nebo pokusy o hry (vzhledem k jejich věku)
- a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? *Cvičení, četba.*
- b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu?.. *4-5 x ročně sraz s kamarádkami mimo lokalitu....*
- c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?.. *Téměř nikam*
- d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne.*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)? *Chtěla bych být na vedoucí pozici v optice*
- a. Kde se vidíte za 10 let? (nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) *Pořád matka dvou dětí, jen k tomu zaměstnaná*
38. Popište prosím svůj **typický všední den**.: *„Okolo 6:30 vstávám, manžel je v té dob už v práci...s dětmi provedeme ranní hygienu, starší se oblékne sama, menšího syna převleču, nasnídáme se a okolo 8.hod jdeme pěšky do školky. Se synem se vrátím asi po hodině domu, někdy zajdeme do místního obchůdku pro pečivo, sýr nebo šunku. Dopoledne vařím, věnuji se synovi – hry, cvičení (od fyzioterapeutky), mezi 11:15 – 11:45 obědváme, a po 12hod uložím syna spát. Mezitím uklidím kuchyň, dům, udělám prádlo, ... Ve zbytku času si několikrát týdně zavoláme s mojí matkou, kouknu na internet, někdy si čtu. Syn se budí okolo 14.hod. Okolo 15. hod jdeme pěšky pro dceru do školky a domů se vracíme podle počasí mezi 16:30 – 18.hod. Mezi 17-18. hod přijede domů manžel. Já připravuji pro všechny večeři a společně večeříme. Kolem 18:30 jdeme společně koupat děti, někdy jdu já na cvičení, někdy manžel na fotbal, po dětech se rovnou vykoupu já a pak manžel, případně po návratu ze sportovní aktivity. Po koupání pustíme dětem na chvíli pohádky a kolem 19:30 jim jdeme vyčistit zuby a uložit je do postele (...dle aktivit společně, nebo já nebo manžel). Okolo 22.hod jdu spát i já s manželem.“*

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Bydlíme v domě.*
- a. Pokud v domě, v jakém typu? (samostatný, řadový...) *Je to řadový dům.*
- b. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost) *Máme ho na klíč*
- c. Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Moc ne.*
- d. Máte k dispozici zahradu? *Ano.*

- i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) *Hodně, téměř nepřetržitě mám otevřené francouzské okno na zahradu. Tak že, asi tak 8 hodin denně.*
  - ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování...apod.) *Hry dětí, relax, občas úprava zahrady, vzhledem k malé velikosti je práce málo.....*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky).*Ano*
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod...)*Asi ulice, dětské hřiště, zahrádka restaurace za obecním úřadem, školka, cvičení.*
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě? *Myslím, že přátelské..*
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce? *Chvilí si zvykali, ale už myslím, že dobré.*
- a. Stýkáte se a při jakých příležitostech? *Akce obecního úřadu, školka*
44. Máte přátele v dané lokalitě? *Ano.*
- a. Pokud ano, jak jste se seznámili?.....*Bud' jsme sousedi nebo dětské hřiště, na cvičení*
  - b. *Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech?...asi denně, podle zdravotního stavu dětí (rýmičky atd.). cestou do školky a ze školky, kafe doma či na zahradě, na ulici (obytná zóna a děti si zde hrají), občas letní grilování*
45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...)*Ano.*
- a. Pokud ano, jaké? *Rozsvícení vánočního stroměčku, zpívání pod stroměčkem, masopust, den dětí, den republiky v říjnu, koncert místních dětí, jiné hudební vystoupení, akce pro seniory, různé přednášky*
  - b. Účastníte se jich? *Některých - vhodných pro děti*
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě? *Ne*
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů? *Ano.*
48. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Tak výhody – základní občanská vybavenost (škola, školka, MHD, blízkost Prahy, povaha vesnice – lidé se znají, ...) .....nevýhoda – málo přírody kolem .(Pozn. ve smyslu do přírody je daleko).*

ROZHOVOR č. 6. (KLÁRA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: *Klára (31let, Ivančice)*

Lokalita: *Ivančice*

Rozhovor uskutečněn dne: *21.11.2017*

Délka trvání: *40 min.*

Forma: *skype*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *31let*
2. Národnost: *česká*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *5 let*
  - i. Povolání partnera: *Truhlář/inženýr dřevař*
  - j. Obor zaměstnání partnera: *dřevařství*
5. Počet dětí: *1 dítě*
  - a. Věk dětí: *4 měsíce*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Senior HR Generalist*
  - a. Obor: *HR – Lidské zdroje*
7. V současné době jste: *mateřská dovolená*

8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *vysokoškolské*
Obor vzdělání: *ekonom, VŠE v Praze*
9. Lokalita, kde žije: *Ivančice (Jižní Morava)*

II.Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *3 roky.*
11. Důvod přistěhování do dané lokality (zlepšení bytových podmínek, blíže k přírodě apod. ...): *Je to rodná vesnice manžela a byly tu tehdy levné pozemky pro stavbu domu, tak jsme o tom ani jinak moc nepřemýšleli.*
12. Kdo rozhodoval o stěhování?
Oba společně, já jsme to nějak víc ani neřešila..
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? *Důležitá byla ta cena pozemků, vybavenost obce, rodina blízko, blíž k Brnu bychom na to neměli.*
14. Odkud jste se přistěhovali *Jsmo původně z Brna, ale já studovala vysokou v Praze*
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny(zaokrouhlete prosím): *Ted' 30 000 (při mateřské), předtím kolem 50 000 Kč.*
16. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Ano..*
17. Máte k dispozici vlastní automobil?. *Mám vlastní auto*
18. Kolik aut máte v rodině?. *Ted' jedno.*
19. Kde nejčastěji nakupujete? *V místě, nebo pak Brno*
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? *Je tu COOP – potraviny, smíšené zboží – vše potřebné, nedostanou se zde oblečení a větší věci.* Jak často a čím jezdíte na nákup?. *1x týdně a autem.*
21. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Ano je tu bus, integrovaná doprava na vlak směr Brno.*
- a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Nevím, nevyužívám, ale spíše ano*
- b. Využíváte veřejnou dopravu? *..Ne.*

III.Osobní a rodinná část:

22. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky : *Až bude ve školkovém věku, bude chodit tady v obci. Jinam ani nebude šanci ji dostat. Je moc dětí.*
23. Jak často vozíte děti ? *Zatím nevozím..*
24. Kam jezdí partner/ manžel do práce?
- a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem)*
Jezdí autem do Brna, je to asi půl hodina
25. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? *Přibližně 2 hodiny.*
26. Kde nejčastěji trávíte víkendy?. *Ted' s miminem doma.*
- a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Jéé to je taková klasika. Domácí práce, procházky, místní aktivity pro rodiny, případně rodinné akce.*
27. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Velice dobrý s ohledem na rodinný život a klidné prostředí, trochu mi tu chybí kulturní život a možnost různých aktivit, nicméně vzhledem k mateřské dovolené a hypotéce bychom si je stejně nemohli dovolit.*
28. Měla jste někdy pocit osamění?
Ne, zatím ne.
29. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah?
Ne
30. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes? *Dobré a stále trvají.*
31. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?

Ano, určitě – klid, příroda, vybavenost....

32. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *Ano, asi ano.*
33. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uveďte v hodinách/týden)
Přibližně kolem 15 hodin.týdně.
34. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně? *Ne.*
35. Jak trávíte svůj volný čas? *Momentálně péčí o miminko, případně četba, jednou týdně jóga.*
- Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? .Sport, četba.*
  - Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu?Žádný, vše v lokalitě.*
  - Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?Ne.*
  - Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? Ne, ted' opravdu ne.*
36. Co byste chtěla dělat v budoucnu(vlastní ambice)?*Asi podnikat, ale ještě nevím jak.*
- Kde se vidíte za 10 let?(nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) Jako matka, budu podnikat, ale s omezeným počtem hodin denně.*
37. Popište prosím svůj **typický všední den**: *„Momentálně je můj den jen o péči o 4 měsíční miminko – den trávíme společně doma, odpoledne jdeme na procházku. Poklidím, uvařím, večer trávím s manželem. Odpoledne s kamarádkami v rodinném klubu, případně návštěva. Někdy cesta k rodičům, nákup apod.“*

IV.Život v suburbánní lokalitě

38. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Dům, stavíme si ho sami, tak zatím je to bydlení spíše provizorní*
- Pokud v domě, v jakém typu?Je samostatný.*
  - Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost) Stavíme sami, dům je projektovaný od firmy na klíč, interiér si řešíme sami.*
  - Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? Ano.*
  - Máte k dispozici zahradu? Ano.*
    - Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) Asi 6 hodin dle sezony.*
39. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? *Hlavně grilování a zahradničení.*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky)*Ano, znám.*
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....)*Doma nebo na veřejném prostranství*
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě? *Velice dobré, všichni se znají.*
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?
Velice dobré – stýkají se, hlídají si děti, dohlíží na veřejný pořádek.
- Stýkáte se a při jakých příležitostech? Ano, návštěvy, oslavy, obecní akce.*
44. Máte přátele v dané lokalitě? Ano, téměř všechny přátele máme zde.
- Pokud ano, jak jste se seznámili?Manžel je zná od dětství, případně jsme se seznámili přes děti.*
  - Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech? Prakticky denně.*
45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...)*Ano, pořádá.*
- Pokud ano, jaké? Tak na Moravě se pořád něco pořádá - hody, plesy, zábavy, rodinné akce, akce spolků (hasiči, fotbalisti).*
  - Účastníte se jich? Ano.*
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolecích, občanských sdruženích či v samosprávě?
- Pokud ano v jakých?. Ano , angažuju se v rodinném centru, u dobrovolných hasičů, při přípravě hodů..*
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů? *Ano.*
48. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Výhody: klidné prostředí, přátelští sousedé, levné pozemky, školka, škola, běžné kroužky pro menší děti. A nevýhody:*

nedostupnost alternativního vzdělávání, není zde možnost všech rozvojových aktivit pro děti, na větší nákupy se musí dojet...

ROZHOVOR č. 7. (LEONA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Leona (38let, Odolena Voda)**

Lokalita: *Odolena Voda*

Rozhovor uskutečněn dne: *24.9.2017*

Délka trvání: *53 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

2. Věk: *38let*
3. Národnost: *česká*
4. Rodinný stav: *vdaná*
5. Kolik let žijete s partnerem? *21 let*
  - k. Povolání partnera: *Podnikatel*
  - l. Obor zaměstnání partnera: *stavebnictví*
6. Počet dětí: *2 děti*
  - a. Věk dětí: *3 a 5 let*
7. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Odborný asistent 1LF UK (katedra tělesné výchovy)*
  - a. Obor: *Tělovýchova*
8. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
9. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *vysokoškolské*
Obor vzdělání: *FTVS UK*
10. Lokalita, kde žije: *Odolena Voda , Praha - východ*

II. Ekonomická část:

11. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *15let.*
12. Důvod přistěhování do dané: *Odolka je rodné město Martina (pozn.manžela), tak že asi jinak nebyla moc jiná volba.*
13. Kdo rozhodoval o stěhování? *No, já. Martin to nechal na mně, kde chci bydlet. A v Březiněvsi jsme měla v pronájmu fitko, tak to bylo blízko. .*
14. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? *To už jsme říkala, rodné město Martina a blízkost té práce.*
15. Odkud jste se přistěhovali (město, vesnice + prosím název města a čtvrti)
Já jsem z Liberce, vejšku mám v Praze...No a práci jsem dostala na fakultě, tak že blízko Prahy byla vcelku jasná volba. A jak už jsem říkala, přišla ta nabídka na pronájem fitka v Březiněvsi.
16. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): *Přibližně 50 000Kč.*
17. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Ano, máme a neptej se na jak dlouho.*
18. Máte k dispozici vlastní automobil? *Ano dva, záleží kam zrovna jedu. S dětmi jezdím velkým, sama passatem.*
19. Kolik aut máte v rodině? *Momentálně 3.*
20. Kde nejčastěji nakupujete? *V Odolce, ale spíš mimo. Většinou cestou domů někde nakoupím v océčku.*

21. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? *Dá se tu udělat normální nákup, jestli se ptáš na tohle.*
22. Jak často a čím jezdíte na nákup? *Autem, v podstatě každý den.*
23. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava :*Ano jezdí tu neratovický autobus.*
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Řekla bych, že ano.*
  - b. Využíváte veřejnou dopravu? *Ne, jezdím autem..*

III. Osobní a rodinná část:

24. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky?
Oba chodí mimo Odolku, chodí do soukromé školy ve Veliké Vsi
  - a. Jak často vozíte děti ? *Vozíme je 2x denně. Ráno je vozí manžel, odpoledne vyzvedávám já.*
  - b. Kolik cestováním strávíte denně času ? *Přibližně dvě hodiny denně .*
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města...) *Má kanceláře v Malešicích .*
  - a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem) A samozřejmě jezdí autem. Ráno to tu je kvůli D8 úplně ucpaný, tak je to náročnější.*
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách) *Odhadem asi 8h, prostě jsme celý den většinou pryč. Trajdáme po výletech, kamarádech a tak.*
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy?
  - a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Jak kdy, ale většinou mimo domov. Bud' u našich v Liberci nebo po výletech. A to jsou pak vyloženě sportovní víkendy, hlavně v zimě dost lyžujeme a děti už taky jezdí, teda aspoň Táda.*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Výborný.*
29. Měla jste někdy pocit osamění? (Pokud ano, tak z jakého důvodu?) *Ne, nikdy ani na začátku...*
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? (Pokud ano, uveďte jak) *Ne, to určitě ne.*
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes? *Místo se mi líbilo od začátku a pořád se mi bydlení tady líbí..*
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?. *Ano, malé město s veškerým občanským vybavením a dobrou dostupností do Prahy. Ale jen ta ranní doprava je děsná.*
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *Ano, určitě ano.*
34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uveďte v hodinách/týden) *Týdně? Asi 10h., ale opravdu odhadem, je to jak kdy a dle toho jak jsme doma.*
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně? *Ne, dělám si všechno sama a děti občas přijede pohlídat moje máma.*
36. Jak trávíte svůj volný čas? *Myslíš, že nějaký mám?*
  - a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou?. *Asi kultura, a sport, hlavně ten sport. Jednou za čas si s Martinem objednáme hotel s wellness v Praze a jdeme sami na večeri bez dětí.*
  - b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu? *Většinu času jsem mimo, tady zase takové vyžití není...*
  - c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji? *Do Prahy.*
  - d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne, to nemám*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)? *Určitě pokračovat v lektorské práci (pozn. sport) a dostudovat doktorandské studium .*
  - a. Kde se vidíte za 10 let? (nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) *Budeme bydlet ve stále stejné lokalitě, děti budou v pubertě a já budu pracovat na fakultě.*
38. Popište prosím svůj **typický všední den** :, *Vstáváme...mezi...6.30-7h...děti se koukají na pohádku, já připravím věci do školky pro staršího syna a věci na kroužek pro mladší dceru, v 8.30hod manžel odjíždí do práce a odveze syna do školky a my s dcerou odjíždíme na kroužek...po obědě syna vyzvedneme a jedeme domů, chvíli si pohrajeme a pak jedeme na*

odpolední kroužky, po 17h...jsme doma,...děti si hrají, já připravuji večeři a ve 20h jdou děti spát.“

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (*dům/byt*) ? *Dům.*
- Pokud v domě, v jakém typu? *Samostatný.*
  - Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost *Rekonstruovali jsme už starší dům z 90.let*)
  - Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Ano*
  - Máte k dispozici zahradu?
    - Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) *Cca 1.5h...*
    - Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte?) *Asi zahradničení a hrajeme si zde s dětmi. V létě grilujeme.*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky)*Ano.*
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....)*Asi nejčastěji u dětského doktora, na hřišti a nebo v obchodě.*
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?*Asi dobré nebo to spíš nějak nevnímám.*
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?
Dobré, nejsou tu nějaké viditelné konflikty..
- Stýkáte se a při jakých příležitostech? *Ano, stýkáme se s těmi nejbližšími při oslavách.*
44. Máte přátele v dané lokalitě? *Ano,mám.*
- Pokud ano, jak jste se seznámili? *Přes manžela, jeho kamarádi z dětství.*
  - Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech? *Při nejrůznějších oslavách a grilování.*
45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...)*Ano.*
- Pokud ano, jaké?*Dělá se tu pálení čarodějnic, plesy, hasičské závody, májové oslavy atd.*
  - Účastníte se jich? *Ne, neúčastníme*
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?
  - Pokud ano v jakých? *Ne, nejsm*
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?*Ano, myslím, že má.*
48. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Výhody - dobrá dostupnost do Prahy a veškerá občanská vybavenost. Nevýhody - dlouhá ranní doba jízdy do Prahy, vlivem velkého množství aut.*

ROZHOVOR č. 8. (MICHAELA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Michaela (31 let, Veleň)**

Lokalita: *Veleň*

Rozhovor uskutečněn dne: *1.11. 2017*

Délka trvání: *60 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

- Věk: *31let*
- Národnost: *slovenská*

3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *8 let*
5. Povolání partnera: *Product owner*
  - a. Obor zaměstnání partnera: *farmacie*
6. Počet dětí: *2 děti*
  - b. Věk dětí: *1 a 3 roky*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Monitor klinických studií*
  - i. Obor: *Farmacie*
7. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *vysokoškolské*
Obor vzdělání: *Chemie, klinická a toxikologická analýza, PřF UK*
9. Lokalita, kde žije: *Veleň, Středočeský kraj*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *Už 2 roky.*
11. Důvod přistěhování do dané lokality :*Měli jsme problém se sousedy v bytovém domě (velký hluk apod.) a před narozením Adámka jsme potřebovali klid a soukromí .*
12. Kdo rozhodoval o stěhování?..*Byla to společná volba, víceméně jsme si to chtěli i vyzkoušet , jaké to je bydlet za Prahou.*
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? *No my jsme v podnájmu, vybírali jsme podle aktuální nabídky na trhu, rozhodovali jsme se hrozně rychle. Asi během týdne, jsme měli vybráno. Rozhodla cena, lokalita a dispozice domu.*
14. Odkud jste se přistěhovali : *Z Prahy 9*
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny : ---- (Nechtěla uvést)
16. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Ne, teď jsme v podnájmu. Dům máme pronajatý..*
17. Máte k dispozici vlastní automobil?..*Ano, každý máme svoje auto.*
18. Kolik aut máte v rodině?..*2 auta*
19. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.)*Máme tu drobný obchod ve vesnici, ale pak jezdím do většího nákupního centra v Praze.*
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.)*Drobné nákupy ano, ale opravdu jen drobné. Takový to, když zapomeněš něco koupit.*
21. Jak často a čím jezdíte na nákup? *Jednou za 2-3 dny. A samozřejmě jezdím autem.*
22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Je tu autobus.*
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Ráno ano (každých 20min), pak nikoliv (1x za hodinu).*
  - b. Využíváte veřejnou dopravu? *.Výjimečně , tak 1x měsíčně.*

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky? *Do vesnice hned vedle (Brázdim).*
24. Jak často vozíte děti (matka-taxikář, kolikrát denně)? *Stále, minimálně 2 x denně*
  - a. Kolik cestováním strávíte denně času (uved'te v hodinách)? *Asi 30 minut, je to kousek, ale bez auta to nejde.*
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města...)
  - a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem).Manžel jezdí do centra Prahy a jezdí autem*

26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách) *Nevím, odhadem 4 hodiny , záleží na tom, který den to je, jestli máme nějaké kroužky a tak.*
27. Kde nejčastěji trávíte víkendy? *Doma, ale jsme hodně mimo, na procházkách, na výletech, chodíme do lesa*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Venkov.*
29. Měla jste někdy pocit osamění? (Pokud ano, tak z jakého důvodu?) *Ano, nedostatek sociálních kontaktů. Pravděpodobně v období, když se narodilo druhé dítě.*
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? *Ne, nemyslím si.*
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes? *Na začátku: Klidná lokalita, vhodné pro rodinný život. A teď: chybí mi blízkost města, možnosti velkoměsta, vadí mi nutnost neustále používat auto, vzdálenost od přátel.*
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč? *Ne, špatné dojezdové vzdálenosti do Prahy, málo možností „vyžití“ přímo ve vesnici .*
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *Ne, naštěstí už to nemusím řešit.*
34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? *Asi 10h za týden..*
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně? *Občas paní na hlídání, ale velmi nepravidelně.*
36. Jak trávíte svůj volný čas?
  - a. Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? *Cvičení, běhám.*
  - b. Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu? *Jenom 2h týdně..*
  - c. Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji? *V naší vesnici i dojíždím do Prahy*
  - d. Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne, ale to jsem neměla ani když jsem ještě neměla děti*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu(vlastní ambice)?
  - a. Kde se vidíte za 10 let?(nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) *Rozhodně v jiné lokalitě!*
38. Popište prosím svůj **typický všední den** :., *Vstávám kolem 6:20-6:40, rychlá moje hygiena plus oblékání . Pak příprava snídaně pro mne a děti. Kolem 7 budím děti, dostanou snídaní , následuje oblékání, hygiena. V 7:45 nasedáme do auta (už zase!), vezu staršího do školky, vyložím a s mladším se vracím domu nebo skočíme do obchodu. Když je hezky, jdeme na procházku nebo jsme na zahradě, já uklízím, vařím, prostě péče o domácnost, hraje si, čteme knížky, prudíme... Pak jde kolem 11:30 malý spát, já zatím dokončím oběd, v klidu se najím, když se podaří spi drobek i 2hodiny.Pak vstane, má oběd, ještě chvilku hraní a jedeme pro staršího do školky. Ze školky jedeme buď na kroužky nebo jen tak se někam projít do parku, na hřiště, nebo máme sraz s nějakou kamarádkou. Kolem 18h přijíždíme domu, děláme večeri, večerníček, koupání , čtení pohádky , spaní a já usedám úplně k.o. k televizi , většinou ale už kolem 22 hodinu jdu spát.“*

IV. Život v suburbánní lokalitě

40. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Dům.*
41. Pokud v domě, v jakém typu? (samostatný, řadový...) *Řadový*
42. Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost) *Od developera (projekt) na klíč.*
  - Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Ne , nezapadá.*
39. Máte k dispozici zahradu? *Ano*
  - i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) *5 hodin*

- ii. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování...apod) *plavání (máme bazén), hraní her, grilování*
40. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky)
Ne.
41. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod)
Na hřišti a na ulici.
42. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?
Asi dobré.
43. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?
To netuším.
- a. Stýkáte se a při jakých příležitostech?
Ne
44. Máte přátele v dané lokalitě?
Ano, sousedku.
- a. Pokud ano, jak jste se seznámili?
Na dětském hřišti.
- b. Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech?
1-2x týdně, na hřišti, akce vesnice.
45. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...).
- a. Pokud ano, jaké?
Ano- dětský den, pálení čarodějnic, vánoce rozsvícení stromečku.
- b. Účastníte se jich?
Ne.
46. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?
Ne.
47. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?
Ano.

Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ?
Výhody: vesnice se rozrůstá a rozvíjí, nevýhody: jednoznačně dostupnost.

ROZHOVOR č. 9. (RENATA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Renata(35 let, Černošice)**

Lokalita: *Černošice*

Rozhovor uskutečněn dne: *30.9.2017*

Délka trvání: *72 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *35let*
2. Národnost: *slovenská*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *5 let*
5. Povolání partnera: *Strategický nákup*
  - a. Obor zaměstnání partnera: *Obchod*
6. Počet dětí: *2 děti*
  - c. Věk dětí: *6 měsíců a 3 roky*
6. Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Recruitment Supervisor for Benelux and France*

Obor: *HR – lidské zdroje*
7. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
8. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *vysokoškolské*

Obor vzdělání: *FSV UK Praha – Mezinárodní vztahy*
9. Lokalita, kde žije: *Černošice, Praha- západ*

II. Ekonomická část:

10. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *Asi 4 roky, bydlíme tu ještě než se narodila Dani.*
11. Důvod přistěhování do dané lokality : *Krásné městečko s plnou vybaveností, blízko přírody a výběr bytu s předzahrádkou v této lokalitě. Máme Belinku (pozn. pes), tak předzahrádka byla nutnost a taky hlavně možnost venčení. Já s ní chodím 2x denně ven, tak že, mi vyhovují ty pole kolem a že můžu venčit, kde chci.*
12. Kdo rozhodoval o stěhování? *Rozhodovali jsme spolu s Maťom (pozn. manžel Matěj), ale prioritou byla ta předzahrádka pro Belinku.*
13. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (cena pozemků, přírodní prostředí, bydliště přátel ...) *Vhodnost bytu a prostředí pro život s dětmi, se psem, blízkost k přírodě a dostupnost do práce do Prahy . A v Praze, by takový byt s předzahrádkou byl hrozně drahý.*
14. Odkud jste se přistěhovali: *Z Prahy, tuším že to byla desítka, bydleli jsme kousek od Hostivaře v pronájmu.*
15. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): *Asi kolem 70 000Kč. Když jsem chodila do práce, tak mnohem víc..*
16. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Ano, máme asi na 20 let.*
17. Máte k dispozici vlastní automobil? *Mám. Matěj mi koupil malou corsu a je to automat. Ale jezdím jen po Černošicích, hlavně pro Dani do školky.*
18. Kolik aut máte v rodině? *Máme 2.*
19. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.) *Asi hlavně v lokalitě, Tesco máme hned vedle a pak přes internet .*
20. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.) *Bez problémů, dostanu tu všechno. Od potravin až po dětský boty a hlavně tady u nás na kopci je to tesco, drogerie, lékárna.*
21. Jak často a čím jezdíte na nákup? *Podle potřeby, asi tak jednou za dva až tři dny vyrazím na menší nákup sem k nám do tesca. Větší nákup pak dělám přes internet kvůli biopotravínám, je tam i příznivější cena . No a ovoce a zeleninu kupuju přes bedýnky, pokud zrovna v Černošicích nemáme farmářské trhy.*
22. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak)... *Ano, je tu bus i vlak. Ale musí se až dolů na nádraží. Všichni ze shora tam jezdí auty a nechají je pak u nádraží.*
  - a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *V celku ano, když zrovna nemá vlak výluku.*
  - b. Využíváte veřejnou dopravu? *Ano, já se do Prahy jinak nedostanu.*

III. Osobní a rodinná část:

23. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky?(v lokalitě nebo mimo) *Dani chodí tady v Černošicích do soukromé školičky.*
24. Jak často vozíte děti (matka-taxikář, kolikrát denně)? *Ráno vozí manžel, já odpoledne vyzvedávám. Oba jezdíme autem, je to až dole v obci.*
  - a. Kolik cestováním strávíte denně času (uved'te v hodinách)? *Asi 1 hodina včetně takové té rutiny ve školce.*
25. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města...) *Do Prahy, mají kanceláře na Butovicích.*
  - a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem) Autem a trvá mu to asi 35min. Ale občas jezdí vlakem.*
26. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách) *Mimo byt jsem aspoň polovinu dne. Mimo Černošice podle potřeby někdy přes týden nebo víkendy.*

27. Kde nejčastěji trávíte víkendy? *Momentálně doma – v rámci Černošic a okolí – s půlročním miminim ještě moc cestovat nejde.*
- Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Dopoledne venčení Bellinky a procházka s kočárkem, případně jdeme na hřiště, pak připravuju oběd, po obědě si jdeme lehnout s dětmi a odpoledne rodinná procházka, pak večeře, uspávání dětí a konečně relax. Každý víkend máme naplánovanou nějakou návštěvu kamarádů, kulturní akci nebo výlet do okolí, když jsme teda zdraví.*
28. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Úžasné*
29. Měla jste někdy pocit osamění?
Možná ze začátku ano, když jsem ještě neznala tolik lidí v okolí a taky to bylo tím, že jsem rychle po stěhování zůstala na mateřské. Ale teď už znám dost kamarádek a známých i v Černošicích a lidi tu jsou milí a kamarádští. Tady v domě nás je víc na mateřské, tak se scházíme.
30. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? (Pokud ano, uveďte jak) *Ne, myslím, že ne*
31. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes?
Pocit na začátku byl velmi pozitivní, byla jsem nadšená z okolí, krásný přírody a našeho bytu. Časem se výběr jenom utvrdil. Jediné co se zhoršilo za dobu bydlení tady je vlakové spojení kvůli rekonstrukci trati naplánované na dalších pár let.
32. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč? *Určitě ano, blízkost Prahy, spojená s krásným okolím. Negativní je hlavně vysoká cena pozemků a bytů.*
33. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu? *Určitě ano.*
34. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uveďte v hodinách/týden)
Mně přijde, že stále něco uklízím, čistím, zalívám, vyměňuju, peru...je to těžké vyčíslit v hodinách.
35. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně? *Ano využívám oboje. 2x za měsíc přijde paní na úklid a 2 hodiny týdně mám chůvu pro syna, když chodím s dcerou plavat.*
36. Jak trávíte svůj volný čas? *Moc toho času teda vážně nemám – ráda vařím a pečú, zajímám se o zdravou stravu, tak že to většinou nějak skloubím a pečú s dcerou, co mi ráda pomáhá.*
- Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? *Momentálně na to není čas*
  - Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? *Ne, nemám, ale to je kvůli malým dětem a ne kvůli lokalitě. Vyžití by tady bylo.*
37. Co byste chtěla dělat v budoucnu (vlastní ambice)?
- Kde se vidíte za 10 let? (nejen bydlení v dané lokalitě- míněno obecně) *To se ještě uvidí, závisí na moc faktorech.*
38. Popište prosím svůj **typický všední den**: *„Ráno vstávám okolo 7, obleču se a umyju dceru, nachystám snídani a snažím se vypravit dceru s manželem do školky. Mezitím se vzbudí i syn a tak ho přebalím, umyju, nakojím podle potřeby. Konečně se umyju, obleču a nasnídám i já. Trochu pouklidím byt a okolo 9 jdu venčit psa, zatím se syn vyspí v kočárku. Potom jdeme nakoupit dle potřeby a připravím oběd. Okolo 12 následuje odpolední spánek se synem. Většinou spí se mnou v posteli, budí se, když tam nejsem s ním. Po druhé hodině nachystám sebe i malého a vyrážíme do školky. Po třetí se většinou setkáme s jednou z kamarádek a jejími dětmi a vyrazíme na hřiště. Po hřišti venčíme a příprava večeře. Okolo půl sedmé se společně navečeříme a následuje koupání a uspávání dětí. Okolo půl 9 už většinou spí oba dva a já mám čas na trochu relaxu a nebo řeším, co je třeba, jako je nákup přes internet, emaily atd. Okolo 10 jdeme spát my.“*

IV. Život v suburbánní lokalitě

39. Kde bydlíte (dům/byt) ? *Byt*
- Pokud v domě, v jakém typu? (samostatný, řadový...) *Bytový dům*
  - Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost) *Kupovali jsme byt už postavený*

- c. Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? *Asi ano.*
- d. Máte k dispozici zahradu? *Ano, spíš předzahrádku.*
- i. Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) *Asi 2, 5 hodiny denně.*
40. Jakými činnostmi se na zahradě nejvíce zabýváte? (zahradničení, grilování....apod.) *Houpačka, pískoviště, hlavně si zde hraji s dětmi*
41. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky)*Ano.*
42. Kde se nejčastěji setkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....)*Doma, v kavárně, na místních akcích....*
43. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě?*Tady u nás velmi přátelské.*
44. Jaké jsou sousedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce? *Já myslím, že úplně bez problémů.*
- a. Stýkáte se a při jakých příležitostech?*Ano, město pořádá různé akce pro děti nebo hudební festivaly, sportovní akce, garage sale , farmářské trhy a podobně.*
45. Máte přátele v dané lokalitě?*Ano.*
- a. Pokud ano, jak jste se seznámili? *Tak hlavně sousedi, pak se známe z hřiště, ze školky, z plavání...*
- b. Jak často se stýkáte a při jakých příležitostech? *S některými se vidáme denně*
46. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...)*Ano*
- a. Pokud ano, jaké? *Je toho hodně, účastníme se hlavně těch akcí pro děti*
- b. Účastníte se jich? *Většinou ano*
47. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?.
- a. Pokud ano v jakých? *Ne, to ne*
48. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů?*Ano, má.*
49. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Výhody – je to blízko do Prahy, krásná lokalita, příroda, chráněná krajinná oblast, občanská vybavenost, nevýhody – zhoršení vlakového spojení do Prahy a příliš vysoká cena pozemků a domů/bytů.*

ROZHOVOR č. 10. (OLINA)

Jméno/identifikace v rámci výzkumu: **Olina (35 let, Tuchlovice)**

Lokalita: *Tuchlovice (Srby)*

Rozhovor uskutečněn dne: *30.8.2017*

Délka trvání: *85 min.*

Forma: *osobně*

I. Sociodemografické znaky:

1. Věk: *35let*
2. Národnost: *česká*
3. Rodinný stav: *vdaná*
4. Kolik let žijete s partnerem? *5 let*
5. Povolání partnera: *Finanční ředitel*
  - a. Obor zaměstnání partnera: *Finance*

6. Počet dětí: *2 děti*
 d. Věk dětí: *1 a 3 roky*
 Vaše poslední zaměstnání (pozice): *Administrativní pracovnice (asistentka)*
 i. Obor: *Finance*
48. V současné době jste: *rodičovská dovolená*
49. Vaše nejvyšší dokončené vzdělání: *středoškolské*
 Obor vzdělání: *Střední ekonomická škola*
50. Lokalita, kde žije: *Tuchlovice, část Srby*

II.Ekonomická část:

51. Jak dlouho v dané lokalitě bydlíte? *4 roky*
52. Důvod přistěhování do dané lokality : *Koupili jsme tady vlastní dům*
53. Kdo rozhodoval o stěhování? *Já společně s manželem..*
54. Dle čeho jste se rozhodovali o dané lokalitě? (cena pozemků, přírodní prostředí, bydliště přátel ...)
Nejdůležitější pro nás byla vzdálenost od Prahy. Manžel dojíždí každý den do centra.
55. Odkud jste se přistěhovali : *Praha 10 - Vršovice.*
56. Jaký je přibližný měsíční příjem rodiny (zaokrouhlete prosím): *Řekla bych, že tak 150 000., možná víc, nevím. Víc to asi bývalo, než jsem šla na mateřskou.*
57. Máte na daný byt/dům hypotéku? *Máme ano.*
58. Máte k dispozici vlastní automobil? *Ano.*
59. Kolik aut máte v rodině? *2*
60. Kde nejčastěji nakupujete? (v lokalitě nebo mimo apod.) *Mimo Srby, v Praze, hlavně v Praze.*
61. Jaká je možnost nákupu ve Vaší lokalitě? (lze koupit vše pro denní potřebu apod.)
Žádná, nejbližší obchod je ve spádové obci
62. Jak často a čím jezdíte na nákup? *2x týdně velký nákup, pečivo nakupuju denně autem.*
63. Je ve Vaší lokalitě dostupná hromadná doprava (bus/vlak) *Je tu autobus*
 a. Je její frekvence a dostupnost dostačující? *Ne, má dlouhé intervaly 1 - 2 hodiny a o víkendu ještě delší.*
 b. Využíváte veřejnou dopravu? *Ne, jezdím výhradně autem*

III.Osobní a rodinná část:

64. Pokud máte děti, kam chodí do školy/školky?(v lokalitě nebo mimo) *Patří do spádové obce, tak chodí tam.*
65. Jak často vozíte děti (matka-taxikář, kolikrát denně)? *Do školky vozíme pondělí až pátek tam a zpět, a 2 x týdně na Prahu 7 na kroužek*
 a. Kolik cestováním strávíte denně času (uveďte v hodinách)? *1-4 hod, to záleží na dni*
66. Kam jezdí partner/ manžel do práce? (blízká lokalita, centrum města...)
Do Prahy
 a. Jak/čím jezdí? *(Mhd nebo autem) Každý den jezdí do Prahy autem.*
67. Kolik času celkově za den strávíte mimo domov? (v hodinách)
To je zase různý, asi tak nějak 5 až 8 hodin.
68. Kde nejčastěji trávíte víkendy? *Doma.*
 a. Pokud doma, uveďte, jak nejčastěji vypadá Váš víkend: *Ráno udělám snídani, obstarám děti, připravím oběd, odpoledne manžel jde s dětmi ven, já uklidím, večer jdeme s manželem výjimečně k přátelům. Často k nám chodí na návštěvu babičky.*

69. Jakým jedním slovem byste popsala Váš pocit z bydlení v dané lokalitě: *Klidný.*
70. Měla jste někdy pocit osamění? (*Pokud ano, tak z jakého důvodu?*) *Ano, nemám zde kamarádky, všechny známé mám v Praze.*
71. Zažila jste nebo máte pocit, že život v dané lokalitě narušuje Váš manželský/partnerský vztah? (*Pokud ano, uveďte jak*) *Ano, kromě manžela zde na vsi nikoho neznám. Je jediný dospělý, se kterým zde mohu mluvit a občas se kvůli tomu hádáme.*
72. Jaké pocity z bydlení zde, jste měla na počátku, při nastěhování, a jaké máte dnes? *Úžasné, příroda, klid, velký prostor.*
73. Doporučila byste bydlení v dané lokalitě? A proč?. *Asi ne, je to tu hodně anonymní a je tu nuda.*
74. Pokud byste si mohla vybrat, nastěhovala byste se sem znovu?. *Asi ne.*
75. Kolik času věnujete péči o domácnost/zahradu/dům? (uveďte v hodinách/týden) *Něco kolem 20hodin .*
76. Využíváte paní na úklid nebo chůvu? Kolikrát týdně?. *Ano, paní na úklid 2x týdně, chůvu o víkendech večer.*
77. Jak trávíte svůj volný čas? *Co jsme se přestěhovali z Prahy, nemám na sebe pořádně čas. Jsem ráda, když si jednou za tři týdny zajdu na nehty a ke kadeřnici.*
- Pokud volný čas trávíte vlastními zájmy, jaké to jsou? Nyní jen kniha..*
  - Kolik času trávíte svými zájmy mimo lokalitu?.*
  - Máte své zájmy mimo lokalitu, kam dojíždíte nejčastěji?*
  - Máte pocit, že na své koníčky máte dostatek času? Nemám.*
78. Co byste chtěla dělat v budoucnu(vlastní ambice)?
- Kde se vidíte za 10 let?.A si jako matka na plný úvazek, momentálně větší ambice nemám.*
79. Popište prosím svůj **typický všední den** :., *V 6 ráno vstáváme, dělám snídani a kolem půl7 budím děti. V půl osmý odjíždíme do školky, cestou nakoupím čerstvé pečivo a drobnosti, co jsou zrovna třeba. V půl 9 přijedeme domů, hraji si s mladším dítětem, kolem 9 dostává svačinu. Dopoledne většinou dělám drobný úklid, peru prádlo, v půl12 si s malým dáme oběd. Po poledni jdeme na procházku, spí v kočárku. Když se vrátíme, tak si připravím večeři a oběd na druhý den, ve dvě pak svačime a na třetí jedeme vyzvednout staršího ze školky. Někdy po půl 4 jsme doma, hrajeme si na zahradě, v půl 6 je naženu do vany. V půl7 přijíždí manžel z práce, večeříme a pak ukládáme děti. Pak ještě po celém dni trochu poklidím dům (hračky a tak) a kolem 9 máme už čas sami pro sebe s manželem. “*

IV. Život v suburbánní lokalitě

80. Kde bydlíte (*dům/byt*) ? *V domě.*
- Pokud v domě, v jakém typu? Samostatný.*
  - Je dům postaven na klíč nebo jste si jej sami navrhli, případně využili služeb architekta (případně jiná možnost)Na klíč.*
  - Zapadá dle Vás Váš dům do daného prostoru/lokality? Spíše ne.*
  - Máte k dispozici zahradu?.Ano.*
    - Pokud ano, kolik času denně zde trávíte (v sezoně) 6 hod.*
81. Znáte dostatečně obec, kde žijete a její okolí?(např. kulturní a přírodní památky) *Ano.*
82. Kde se nejčastěji potkáváte s místními obyvateli? (Např. doma, restaurace, obchod....)*V obchodě a ve školce.*
83. Jaké jsou obecně vztahy mezi lidmi ve vaší lokalitě? *Starousedlíci jsou uzavření, s přistěhovalci se téměř nepotkáváme, všichni tráví čas za zdmi svých domů .*
84. Jaké jsou susedské vztahy v dané lokalitě, především vztahy s původními obyvateli obce?. *Jedním slovem nulové .*
- Stýkáte se a při jakých příležitostech?Ne.*
85. Máte přátele v dané lokalitě?*Ne..*

86. Pořádají se v obci společné akce pro obyvatele?(např. ples, pálení čarodějnic...).
- Ano.
- a. Pokud ano, jaké? *Myslím, že pálení čarodějnic.*
  - b. Účastníte se jich? *Ne, děti jsou ještě malé.*
87. Jste Vy sama aktivní v místních spolcích, občanských sdruženích či v samosprávě?
- Ne.
- a. Pokud ano v jakých?
88. Má Vaše obec schválenou regulaci výstavby dalších rodinných domů? *Nevím*
89. Jaké výhody a nevýhody dle Vás bydlení v dané lokalitě má ? *Čisté životní prostředí, klid...*

Příloha č. 4. Anketa „ Kdo je podle Vás zelená vdova?“ - přepis odpovědí

č.	Výrok	Pohlaví	Věk	Zaměstnání	Vzdělání
1	zelená vdova je žena přesazená do satelitu, kde bydlí v drahém domě, ale je tam věčně sama, protože její manžel pracuje od rána do večera	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské
4	Žena žijící v zástavbách/sídlisťích, uzavřena do tamní komunity. Většinou bez práce, která by ji naplňovala, předurčena k výchově dětí a starosti o domácnost Často propadá depresím, které mohou vyústit až k závislosti na alkoholu.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
5	Manželka bohatého muže, většinou podnikatele, bydlící v satelitu a kvůli jeho zaneprázdněnosti trávící den většinou o samotě. A nemusí chodit do práce.	Žena	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
7	Žena, která žije ve finančně relativně zajištěném svazku. Její partner tráví většinu svého času prací mimo domov. Tato žena je zpočátku zaměstnána budováním domova (často jde o novostavby na předměstí velkých měst) a péčí o děti, do práce je tzv. v domácnosti. Postupně však zažívá pocit nenaplnění a sociální izolace. Svou situaci může řešit konzumací alkoholu nebo jiných uvolňujících látek.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
9	Manželka/partnerka "zámožného" velmi vytíženého podnikatele/businessmana /managera/whatever bydlící v satelitu/vesnici/čtvrťi na okraji města. S dětmi nebo už bez nich, relativně bez možnosti vyžití vyjma postarání se o barák a minipozemek. Čas trávící víceméně čekáním na něho. Na tenké hraně k nevěře/rozvodu/alkoholismu/ závislosti na práškách.	Žena	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
11	sociálně vyloučená žena smalými dětmi (na mateřské) bydlící s rodinou v odříznutém satelitu	Muž	55 -64 let	Soukromník	Vysokoškolské
13	manželka, nebo partnerka, nepracující, žijící v satelitu za městem v plně zařízeném domě s manželem, kterého vidí jednou za uherský rok, protože ten má tolik práce, že si raději pronajal ve městě byt, do kterého si občas vodí milenku, děti nejsou podmínkou	Žena	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
15	Maminka na materské dovolené v satelitním domku nekde nedaleko Prahy. .kde se nedostane nikam mezi lidi..sice v prirode ale jinak jsou jen a jen s detma...	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské
18	Žena, která je "uvězněna" v blahobytu v "zeleném satelitu", žena co nemusí pracovat, žena co má úspěšného manžela a přesto není šťastná ba naopak má deprese. Žena co žije vlastně sama jako vdova.		35-44 let	Soukromník	Vysokoškolské
21	Žena žijící v okrajové části města, nebo v satelitním městečku. Je v domácnosti, muž stále v práci, zamožná, jezdí v SUV a stará se o domácnost dětí a sebe	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské
26	Manželka v satelitu	Muž	45-54 let	Soukromník	Vysokoškolské
32	Paní na mateřské dovolené nebo žena v domácnosti. Žije v satelitním městečku, stará se o děti, manžel je pracovní vytížený. Náplň života vidí ve výchově dětí, péči o dům a zahradu. Časem jí to začne lízt na mozek.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
33	žena na mateřské dovolené, která žije v suburbii a proklíná den, kdy se tam přistěhovala :-)	Žena	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
35	Žena bohatého muže, která bydlí s rodinou v domě na okraji města (nejlépe satelitní městečko), odříznuta od kamarádů a práce. Její naplnění dne je starost o děti, (pokud nemá chuť) o domácnost (pokud nemá uklízečku), o svůj vzhled. Většinou dne tráví po nakupech a péči o svůj look. Vypadla z běžného života a v podstatě nemá co na práci, nudí se a často se stává, že začne popíjet alkohol. V okolí si najde nové kamarádky, které jsou na tom podobné.	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské
37	Žena v domácnosti žijící v satelitu	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské
38	Žena, bydlící se svou rodinou v satelitním domku, bez začlenění do okolního sociálního	Žena	25-34 let	V domácnosti	Vysokoškolské

	a kulturního prostředí. Manžel tráví drtivou část týdne v zaměstnání.				
45	bohaté manželky žijící někde v satelitu, nechodící do práce, vyživované manželem co je vecne pryč	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Středoškolské
47	opuštěná manželka/přítelkyně v odlehle oblasti, ze které většina obyvatel odjíždí do zaměstnání	Muž	55 -64 let	Soukromník	Vysokoškolské
48	Vdaná žena, která žije v materiálním blahobytu, většinou v satelitním městě, a která je odříznuta od běžných sociálních vazeb - manžel je pracovně vytížen, děti dojíždějí do školy/ školky, známí a rodina žijí ve větší vzdálenosti než je zapotřebí k pravidelnému osobnímu kontaktu.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
64	žena zůstala s dětmi mimo civilizaci (satelitní městečka), odkázána na finance partnera, bez možnosti práce a kontaktu s realitou	Muž	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
68	ženy, které bydlí na okraji města, většinou v satelitech, jsou samy doma, muži vyjíždějí každý den pryč za zaměstnáním - nový dům, většinou i blíže přírodě vs. osamění	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
80	žena v domácnosti v satelitu	Muž	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
81	Ta žena, která žije v satelitní části města či vesnice. Manžel vydělává dost, nemusí chodit do práce, stará se o dům, zahradu, děti, o sebe, o manžela. Cítí se nestastná, sama, ostatní ji zavídlí, ale vlastně není co. Má hodně peněz, ale málo sociálního kontaktu. V satelitech se většinou lidé předhánějí, když mají víc peněz, lepší auto nebo hezčí dekoraci domu.	Žena	do 24 let	Student/ka	Vysokoškolské
82	Manželka, která je v domácnosti - většinou bydlí s manželem v satelitu za městem (odtud termín "zelená").	Žena	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
84	"uklizená" manželka, která žije v krásném rodinném domě za Prahou a stará se jen o děti	Žena	45-54 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
95	žena v domácnosti, případně s malými dětmi, v novostavbě v satelitu na okraji velkého města, manžel (většinou podnikatel) tráví celé dny v práci	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
96	žena bohatého muže žijící v satelitu	Žena	45-54 let	Soukromník	Vysokoškolské
114	manželka pracovně vytíženého muže bydlící v domku (nejčastěji v satelitním městečku)	Muž	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
117	žena bydlící v satelitním městečku, kdy manžel je dlouho v práci a ona doma s dětmi doma sama	Žena	55 -64 let	V domácnosti	Vysokoškolské
2	finančně zajištěná manželka, muž je velmi pracovně potažmo časově velmi vytížen.	Žena	25-35	V domácnosti	Vysokoškolské
3	žena, která má za muže bohatého podnikatele a nemusí nic dělat...stará se o dům - pokud nemají uklízečku, nebo se stará o děti pokud nemají chůvu	Žena	25-34 let	Student/ka	Vysokoškolské
6	Ženská, která má sice manžela, ale moc ho nevidí protože ten je vecne někde v tahu. Nicméně jí to kompenzuje tím, že nosí domu spoustu peněz, takže ona nemusí ani hnout prstem a stará se ledá tak o to, jak nejlíp stihnout kosmetiku, solárko, fitko a nakupy.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
10	Manželka dobře vydělávajícího muže, sama nepracuje, žije v luxusu, ale manžela moc nevidí.	Žena	25-34 let	V domácnosti	Středoškolské
12	Žena s bohatým velmi zaměstnaným mužem, který není doma.	Žena	25 -34 let	Student/ka	Vysokoškolské
14	Žena v domácnosti, která většinu času tráví bez svého neustále pracujícího manžela.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
27	manželka velmi zaneprázdněného a úspěšného muže, která je výborně finančně zajištěná, ale většinu času tráví sama a její problémy obvykle plynou z osamění, pocitu zbytečnosti, vyhoření... někdy z toho, že s ní její muž nesdílí svůj život - prožívá tedy podobné pocity ztráty partnera a samoty jako vdova, přestože její muž žije; přeneseně se výraz používá pro nespokojenou zazobanou paničku, která se snaží zaplnit prázdný čas čímkoli od milostných avantýr přes návštěvy salonů krásy až po nejrůznější obskurní zájmy	Žena	35-44 let	Soukromník	Vysokoškolské

28	manžel tráví většinu času v práci, manželka často utrácí a žije si po svém - i za jeho peníze, oběma vztah vyhovuje	Žena	25-34 let	Student/ka	Vysokoškolské
30	bohatá, udržovaná "zoufalá" manželka, která je věčně sama	Žena	45-54 let	Zaměstnanec	Středoškolské
31	Manželka/partnerka bohatého podnikatele, která nepotřebuje chodit do práce, neb protějšek vydělá dost. K nalezení v satelitech.	Muž	25-34 let	Zaměstnanec	Středoškolské
34	Pojem zelená vdova neznám. Odhaduji ale, že se jedná o partnerku úspěšného muže, která tráví většinu času sama v luxusu jím zařízeném.	Muž	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
39	žena bohatého muže, která je stále bez něho	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
41	manželka pracháče	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Středoškolské
42	Žena, obvykle nepracující, žijící v dobrých podmínkách, s mužem dostatečně zajištěným, na dobré pracovní pozici. Většinu svého času ale tráví sama nebo s dětmi. Muž je pracovně vytížen.	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Středoškolské
54	Žena bohatého manžela, která se ve vile ve vesnici blízko Prahy nudí.	Muž	do 24 let	Student/ka	Středoškolské
56	žena v domácnosti, kterou živí pracující muž, jehož příjmu by se žena dalece nepřiblížila, proto nepracuje	Muž	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
57	Manželka bohatého muže, který je díky své práci málokdy doma....ona sama nepracuje	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
61	žena muže, který je velmi vysoce postavený ve společnosti a vydělává těžké peníze	Žena	do 24 let	Student/ka	Základní
65	žena, která má velmi bohatého muže a „nažívá si“.	Žena	do 24 let	Student/ka	Vysokoškolské
66	žena co má relativně vše - dům, rodinu, konto, auto - a je de facto k tomu připoutaná	Žena	35-44 let	Zaměstnanec	Středoškolské
71	netuším, zřejmě žena vdaná za muže, který věnuje celý čas práci a ona je celý čas doma buď s dětmi nebo bez a stará se o domov	Žena	35-44 let	Zaměstnanec	Středoškolské
72	manželka, bydlící v luxusním domečku za Prahou, v luxusní čtvrti, plně stejně luxusních domečků a manželek, které se tam s radostí a vizí bohatství přestěhovaly a poté zjistily, že manželé jezdí domů na noc nebo přespávají v Praze v důsledku "neodkladných schůzek s významnými obchodními klienty", vaří předražená a dlouhotrvající jídla, aby zabily čas a dělají "taxikářky" dětem, které přihlásily na všelijaké kroužky, takže leckteré poté shledají, že to není život jaký chtěly, neví co s tím dělat, a tak se vrhnou na sklenky červeného a čekají, že se něco stane :-)	Žena	35-44 let	Soukromník	Středoškolské
75	žena v domácnosti, povětšinou má dítě, manžel vydělává a ona se je doma, stará se o domácnost a děti	Muž	do 24 let	Student/ka	Základní
78	Žena, žijící v předměstské kolonii nejčastěji nových RD, manžel patří k nižšímu střednímu managementu, ona sama nepracuje, fláká se po nákupních zónách a wellness centrech, pokud má děti, jsou to pěkně rozmazlení spratci. Svými slovy až bych ji označil možná jako "lepší prostitutku", většinou je to chemická blondýna jezdící v korejském SUV, se kterým si moc neví rady :)	Muž	45-54 let	Soukromník	Středoškolské
8	vdova po vojákově	Žena	do 24 let	Student/ka	Vysokoškolské
17	Pavouk příbuzný černé vdově, ale na rozdíl od ní nežije v černé díře, ale v zelené džungli.	Muž	25 -34 let	Soukromník	Vysokoškolské
19	Vdova po vojákově?	Žena	25 -34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
24	Asi vdova po zabitém příslušníku ozbrojených sil	Muž	45-54 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
51	Špatně nabarvené vlasy	Žena	do 24 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
53	Vdova, která vzteky a závisť zezelenala	Muž	55 -64 let	V domácnosti	Středoškolské
58	Hmyz?	Žena	do 24 let	Student/ka	Vysokoškolské
60	pavouk	Muž	35-44 let	Zaměstnanec	Středoškolské
74	žena, která žila s partnerem "na psí knížku" a partner ji zemřel	Žena	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
87	- vdova po vájakově	Žena	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
99	žena mrtvého vodníka	Muž	do 24 let	Student/ka	Středoškolské

100	Zelená vdova je fanatická ekologická aktivistka, kterou opustil chlap a žádný jiný jí nechce, protože se s ní nedá vydržet :-)	Muž	45-54 let	Soukromník	Vysokoškolské
108	vdova po vojákově	Muž	35-44 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
109	Asi žena, která nežije s manželem každý den, ježto ten je např. na cestách	Žena	45-54 let	Zaměstnanec	Středoškolské
110	Ekologicky aktivista co jen protestuje proti všemu	Muž	25-34 let	Zaměstnanec	Vysokoškolské
113	nevím, asi mladá vdova nebo vdova po vojákově	Muž	25-34 let	Student/ka	Vysokoškolské
116	něco jako bílý kůň, půjde o legalizaci výnosů z nekalých činností	Žena	do 24 let	Student/ka	Vysokoškolské
118	žena, která má manžela věčně pryč	Žena	25-34 let	Soukromník	Vysokoškolské
119	Myslím si, že je to něco s ekologií. Možná to bude žena, která přišla o manžela, který hájil zájmy ekologie.	Muž	do 24 let	Student/ka	Středoškolské
123	bio-vdova	Muž	do 24 let	Student/ka	Základní